

تَكَرَّرُ جُرْمٍ

TEKERRÜR-İ CÜRM
SUÇTA TEKERRÜR

تَكَرَّرُ جُرْمٍ

TEKERRÜR-İ CÜRM

SUÇTA TEKERRÜR

Adliye Müsteşarı - 1924 (1340)

Kenan Ömer ÖNER'in Kaleminden Suçta Tekerrür

Çeviri Yazıtı Hazırlayan:

Esra ÇETİNKAYA

- ANKARA -

TEKERRÜR-İ CÜR'M

SUÇTA TEKERRÜR

Baskı

Eylül 2023

ISBN

978-625-7539-47-0

Türkiye Adalet Akademisi Adına Sahibi

Muhittin ÖZDEMİR / Akademi Başkanı

Editör

Adnan DÖNDERALP / Hâkim

Dizgi ve Grafik Tasarım

Hüseyin ÖZTÜRK / Büro Memuru-Grafiker

Türkiye Adalet Akademisi

Ahlatlıbel Mahallesi İncek Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Bulvarı
Çankaya/ANKARA

Tel : (0 312) 489 81 80

Fax : (0 312) 489 81 01

Web : www.yayin.taa.gov.tr

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	7
ÖN SÖZ	9
GİRİŞ.....	14
Kenan Ömer ÖNER'in Hayatı ve Eserleri.....	14
Eserin Muhtevası.....	15
KAYNAKÇA	21
TEKERRÜR-İ CÜRM	22
MAKSAD.....	24
MEVÂDD-I KANUNİYE.....	28
UMÛMÎ BİR NAZAR.....	29
CEZA KANUNU'NA NAZARAN TEKERRÜR ŞARTLARI	39
1. Mahkûmiyet-i sâbıkanın kat'î olması şarttır	43
2. İkinci cürmün ya esnâ-yı müddet-i cezaiyyede yâhud cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sâkit olduktan sonra irtikâb edilmesi lâzım, yalnız cünhâlarda infazdan mukaddem îkâi da kâfîdir.....	50
3. Birinci cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtundan itibaren cünhâlarda beş, cinayetlerde on seneden fazla arada zaman geçmemek de husûl-i tekerrür için muktezîdir.....	65
4. Cünhâlarda da cinayetlerde de ikinci cürmün nev'an müttehid olması tekerrürün tahakkuku için lâzımdır	66
5. Cünhâlarda mümâselet de tekerrür için meşrûttur	72
TEKERRÜRÜN MAHİYET-İ HUKUKİYESİ.....	76
TATBİKÂT.....	86

İÇİNDEKİLER

---

1. Cinayette Ceza.....	86
2. Cünhâlarda Ceza.....	89
SÖZLÜK.....	104
DİZİN.....	138
EKLER.....	141
ESERİN 1924 YILI BASKISI (ESKİ YAZI İLE).....	197

SUNUŞ

Türkiye Adalet Akademisi, “Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim” anlayışını temel alan vizyonuyla; hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız, hür vicdanıyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirme hedefiyle eğitim çalışmalarına devam etmektedir.

En temel görevleri arasında yer alan meslek öncesi ve meslek içi eğitimlerle hâkim-savcı adayları ile hâkim-savcıların bilgi, birikim ve yeteneklerinin geliştirilmesinde büyük rol oynayan Türkiye Adalet Akademisi; hukuk ve adalet alanında bilgi ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmak amacıyla uluslararası indekslerde taranan hakemli bilimsel yayınlar, sosyal ve kültürel yayınlar ile meslek öncesi ve meslek içi eğitime ilişkin ilgili yayınlar başta olmak üzere birçok alanda yayın faaliyeti yürütmektedir.

Cumhuriyetimizin 100. Yılı’nda, Türkiye Adalet Akademisinin hukuk ve adalet alanını ilgilendiren konularda yayınlar yapma faaliyetleri kapsamında; Türk Hukuk Tarihi açısından önem arz eden eserleri hâkim ve savcı adaylarına tanıtmak, bu yönde bilinç ve farkındalık oluşturmak amacıyla hukuk tarihi serisi başlatıyoruz.

Bu serinin ilk kitabı olarak, bugün Adalet Bakanlığı tarafından “Adalet Dergisi” adıyla çıkarılan “Ceride-i Adliye” adlı dergide formalar halinde, bir yazı dizisi şeklinde yayımlandıktan sonra kitap haline getirilen ve “Felsefe-i Cezaiyye Etüdlерinden: Tekerrür-i Cürm” adıyla basılan kitabı yeniden yayınlıyoruz.

Adliye Müsteşarı Kenan Ömer ÖNER tarafından kaleme alınan ve ilk defa 1918 yılında basılan “Tekerrür-i Cürm” (Suçta Tekerrür) kitabını orijinali ile birlikte Latin harfleriyle 105 sene sonra hukukçuların istifadesine sunuyoruz.

Yoğun bir emek sonucunda hazırlanan ve bütün hukukçular, özellikle de ceza hukukçuları için vazgeçilmez bir başvuru kaynağı olan bu kıymetli eseri sizlerle paylaşıyor ve iyi okumalar diliyoruz.

TAKDİM

Alfabe değiştirmiş bir milletin mensupları olarak pek çok yazılı eserimizi okuyamamakla; dildeki tabii değişmeler yahut iradi müdahaleler sebebiyle de okuduğumuzu kolayca anlayamamakla karşı karşıyayız. Bu engelleri aşmak için dünkü alfabemizle yazılıp basılmış eserlerimizi bugünkü alfabemize aktarmak bize kolaylık sağlayacaktır. Umumi olarak kültürümüzde, hususi olarak hukuk düşüncemizde büyük bir kopukluğa yol açan bu durumun zararlarını gidermek için alfabe engeli yüzünden “kullanımdan” çıkmış bu eserleri, yararlanılabilecek bir tarzda dolaşıma tekrar sokmak gereklidir. Böylece kopan zincirin halkaları yeniden birbirine ulanacak, kültürel bütünlüğün kurulması yönünde adımlar atılmış olacak; adeta bir “onarma” faaliyeti gerçekleşecektir. Ceza hukuku alanında yeni çıkan Muallim Mehmed Aziz Bey’in “Mufassal Nazariyyât-ı Ceza” (Kostantiniyye 1306/1899) ve Seydişehirli Mahmud Esad Efendi’nin “Şerh-i Kanun-ı Ceza” (İstanbul 1302/1885) kitabı bu yolda birer “onarma” faaliyeti olarak görülmelidir. Bunlar ve ayrıca bu dizide yayımlanacak kitaplar, bugünkü hukukçulara, birdenbire zuhur etmiş veya salt “alınmış” bir hukukun taşıyıcıları olmadıklarını, arkalarında önemli bir üretim, değerlendirilmesi gereken bir birikim bulunduğunu gösterecektir. Böylece ülke hukukçularının ayakları daha sağlamca yere basacak, kendilerini daha güvenli, donanımlı, birikimli hissedecek, yeni yorumlar yapmada daha cesur bir tavır içinde olacaklardır.

Esra Çetinkaya’nın, elinizdeki emek verilmiş çalışması da anılan eserlere katılan bir örnektir. Adliye Müsteşarı Kenan [Ömer ÖNER] Bey’in kaleminden çıkan “Tekerrür-i Cürm” adlı eser 1335/1918’de İstanbul’da “Felsefe-i Cezaiye Etüdlerinden” ana başlığı altında basılmıştı. Şimdi, aradan 105 sene geçtikten sonra o, yeniden hukukçuların ve bilhassa ceza hukukçularının değerlendirmesine mazhar olacaktır. “Tekerrür-i Cürm”ün bir uygulayıcı tarafından yazılmış olması değerini artırmaktadır. Kitabın eskiliğinin yanı sıra konusunun “Ceza Felsefesi”yle ilişkili olması ayrıca önemlidir. Türk hukuk yazınında bu konudaki eserlerin azlığı göz önüne alınırsa, onun önemi takdir edilecektir. Daha önce de ceza hukuku felsefesi alanında ilk telif eser olan Yanyalı Bitikçi Ali Rıza ve Vasilaki Orfanidis’in “Hikmet-i Ceza” adlı kitabı, bu diziden Adalet Bakanlığınca yayımlanmıştı.

İstanbul Üniversitesinde 2014 yılından beri, Rektörlüğe bağlı olarak faaliyet gösteren Sadri Maksudi Arsal Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezinin vazifelerinden biri, yeni eserlerle birlikte, raflarda kalan eski bazı el yazması veya

basma eserleri gün ışığına çıkarıp hukukçuların hizmetine sunmaktır. Bu hususta Adalet Akademisini de istekli, heyecanlı görmek bize ayrıca güç vermiştir. Bu vesileyle Adalet Akademisine ve Başkanı Muhittin Özdemir'e, bu eserlerin basımına gösterdikleri yakın ilgiden ötürü müteşekkirim. Sadri Maksudi Arsal Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Adalet Akademisinin iş birliğinde daha güzel eserlerin okuyucuya sunulacağına inanıyorum.

Prof. Dr. Fethi GEDİKLİ
İÜ Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı Başkanı,
Sadri Maksudi Arsal Hukuk Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

ÖN SÖZ

Tekerrür-i cürm, bugünkü ifadeyle suçta tekerrür.

Osmanlı Devleti'nde, Hâriciye Nâzırı Mustafa Reşid Paşa'nın Gülhâne Hatt-ı Hümayunu'nu okumasıyla, 3 Kasım 1839 tarihinde başladığı kabul edilen Tanzimat döneminde, sırasıyla 1256/1840 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu, 1267/1851 tarihli Kanun-ı Cedîd ve 1274/1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu ilan edilerek yürürlüğe girmiştir. 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu, 1926 yılına kadar yürürlükte kalmış ve bu tarihte ilan edilen yeni Türk Ceza Kanunu ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak yürürlükten kaldırılmadan önce, 4 Haziran 1911 [22 Mayıs 1327] tarihinde, 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu'nun maddelerinde köklü değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan biri de suçta tekerrür (tekerrür-i cürm) hakkındaki sekizinci maddesidir.

İşte “Tekerrür-i Cürm” adını taşıyan bu kitap, yapılan köklü değişiklikler neticesinde ortaya çıkan hukuki sorunlar ve özellikle bu hususta yapılan hukukî tartışmalar esas alınarak Kenan Ömer ÖNER tarafından kaleme alınmıştır, nâm-ı diğer Adliye Müsteşarı Kenan Bey tarafından. Ancak belirtmek gerekir ki Öner'in kitabı; öncelikle, bugün Adalet Bakanlığı tarafından “Adalet Dergisi” adıyla çıkarılan “Ceride-i Adliye” adlı dergide formalar halinde, bir yazı dizisi şeklinde yayımlanmaya başlamıştır.⁽¹⁾ Böylece, dergiye ilave formalar hâlinde yayımlanan bu yazı dizisinin bitmesiyle, ilave formların ciltlenerek kitap haline getirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaç, kitabın başında, “*Ceride-i Adliye'ye forma halinde ilâve edilmiş ve bu suretle ileride ayrıca bir kitap şeklinde teclîdi imkânı derpîş edilmiştir.*” şeklinde belirtilerek açıkça ifade edilmiştir. Nitekim yazı dizisinin bitmesiyle bu ilave formlar, 1918 yılında, “Felsefe-i Cezaiyye Etüdlerinden: Tekerrür-i Cürm” adıyla kitap haline getirilmiştir.⁽²⁾ Ancak yine kitabın başında belirtildiği üzere, o tarihte

(1) **Ceride-i Adliye**, “Tekerrür-i Cürm I”, Sayı: 27, 3 Rebülevvel 1343/Teşrinievvel 1340 [Ekim 1924], (İlave Forma), s.1-16; **Ceride-i Adliye**, “Tekerrür-i Cürm II”, Sayı: 28, 3 Rebiülâhîr 1343/Teşrinisânî 1340 [Kasım 1924], (İlave Forma), s.17-24; **Ceride-i Adliye**, “Tekerrür-i Cürm III”, Sayı: 29, 3 Cemâziyelevvel 1343/1 Kânûnuevvel 1340 [Aralık 1924], (İlave Forma), s.25-40; **Ceride-i Adliye**, “Tekerrür-i Cürm IV”, Sayı: 30, 5 Cemâziyelâhîr 1343/1 Kânûnusânî 1341 [Ocak 1925], (İlave Forma), s. 41-51. Bağlantı adresi için bkz.: <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/ceride-i-adliye.html>

(2) Kenan [Ömer Öner], Felsefe-i Cezaiyye Etüdlerinden: Tekerrür-i Cürm, İstanbul, Arşak Garoyan Matbaası, 1335. Konu hakkında kaynaklar üzerinde yapılan bir başka çalışma için bkz: Ercan Karaismailoğlu, Rıdvan Abdurrahman Demirtaş, İbrahim Enes Onat, “Her Türlü Yoksulluk İçinde Tekemmüle Doğru Bir Hatve: Ceride-i Adliye, Makale Fihristi ve Yazar Dizini (1909-1929)”, **Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları**, Sayı 30, 2020 Güz, s. 137-216. [Bu çalışmada, “Tekerrür-i Cürm” adlı kitabın yazarının Yusuf Kenan ORER (ö. 1959) ile karıştırılarak Kenan Ömer ÖNER yerine şehven Yusuf Kenan ÖNER olarak yazıldığı anlaşılmıştır. Hatanın fark edilmesinde elindeki

savaş dolayısıyla çıkan bunalım, kitabın çok sınırlı sayıda basılmasına sebep olmuş ve sınırlı sayıdaki bu nüshalar da kütüphanede yangına maruz kalmıştır. Bunun üzerine, bu yazı dizisi, 1340/1924 yılında “Tekerrür-i Cürm” adıyla ikinci kez basılmış, işbu çeviri yazıda da bahsi geçen ikinci baskı esas alınmıştır.⁽³⁾

Kenan Ömer ÖNER tarafından kaleme alınan bu kapsamlı yazı dizisi, eski alfabe ile basılmış olup bu çalışmada çeviri yazısı verilerek Latin harfleriyle yeniden yayımlanmıştır. Ancak çeviri yazı metinde, metnin akışını bozmamak ve okunuşunda kolaylık sağlamak amacıyla, bazı çeviri yazı kurallarının uygulaması bilinçli olarak ihmal edilmiş; bir başka ifadeyle, hafifletilmiş çeviri yazı uygulanmıştır. Bu kapsamda, çeviri yazı işaretlerinden, uzun ünlüleri göstermek için düzeltme işareti (^), hemze (ء) harfini göstermek için düz kesme işareti (‘), ayn (ع) harfini göstermek için ters kesme işareti (‘), Farsça tamlamaları göstermek için kısa çizgi (-), Arapça tamlamaları göstermek için kısa çizgi (-) ve düz kesme işareti (‘) kullanılmıştır. Ancak belirtilmelidir ki, bu işaretlerden de metnin akışını bozacak ya da okuyuşu zorlaştıracak olanlara metin içerisinde yer verilmemiş; bunun yerine, ilgili kelimelerin telaffuzuna uygun yazılış şekli, metin içerisinde verilerek; çeviri yazı kurallarına uygun yazılış şekli, dipnotlarda kelimenin sözlük anlamıyla birlikte verilmiştir. Böylece, özellikle ters kesme işareti (‘) gibi çeviri yazı işaretleriyle, metnin akışı bozulmamıştır.

Metinde, ayn (ع) harfini göstermek için kullanılan ters kesme işareti (‘) yerine, kelimenin telaffuzuna uygun olarak, uzun okunması gereken yerlerde düzeltme işareti (^); cezmlı okunması gereken yerlerde ise dik kesme işareti (‘) kullanılmıştır. Örneğin, uzun okunması gereken kelimelerden *isti‘mâl* (استعمال), dipnotta ters kesme işareti (‘) ile yazılıp sözlük anlamı verilirken; metin içerisinde, *istimâl* şeklinde düzeltme işareti (^) ile yazılarak telaffuzuna uygun daha sade bir yazım usûlüne başvurulmuştur. Aynı usûle, bu kez dik kesme işareti (‘) kullanılarak ayn (ع) harfinin ya da bu harften bir önceki harfin cezmlı okunması gereken kelimelerde de başvurulmuştur. Örneğin; *cem’* (جمع) kelimesi, *cem’* şeklinde ve *ef‘âl* (افعال) kelimesi, *ef‘âl* şeklinde dik kesme işareti (‘) ile yazılarak ilgili dipnotlarda kelimenin ters kesme işareti (‘) ile yazım şekline ve sözlük anlamına yer verilmiştir.

Benzer şekilde, hemze (ء) harfini göstermek için kullanılan düz kesme işareti (‘) yerine de kelimenin cezmlı olarak okunması gereken yerlerde dik kesme işareti (‘) kullanılarak kelimenin telaffuzuna uygun daha sade bir yazım şekline başvurulmuştur. Örneğin; *te‘mîn* (تأمين) kelimesi, dipnotta sözlük anlamı da verilerek düz kesme

verileri de paylaşarak desteğini esirgemeyen ilgili çalışmanın yazarlarından Sayın Demirtaş’a çok teşekkür ederim.]

(3) Çeviri yazıda esas alınan bu ikinci baskıya Atatürk Kitaplığı'nın dijital koleksiyonundan ulaşılabılır. Buradan ulaşılan kitabın ilk sayfasında, kırmızı renkli el yazısı ile “*Abdi bey kardeşimize, fi 8 Nisan Sene [1]341*” şeklinde imzalı bir not bırakılmıştır. Bağlantı adresi için bkz.: <https://katalog.ibt.gov.tr/kutuphane3/kitaplar/520005600048000500005200095001140011500069.pdf>

işareti (') ile belirtilirken; metin içerisinde *te'mîn* şeklinde dik kesme işareti (') ile yazılmıştır.

İçerisinde ayn (ع) ve hemze (ء) harflerinin bulunduğu kelimelerin metin içerisindeki yazılışında başvurulan bu usul ile birlikte düz ve ters kesme işaretleri, bir çeviri yazı işareti olarak sadece dipnotlarda kullanılmıştır. Düz kesme işareti, metin içerisinde sadece noktalama işareti olarak kullanılmış; ters kesme işareti ise metin içerisinde hiç kullanılmamış, bu işarete bir çeviri yazı işareti olarak sadece dipnotlarda yer verilmiştir. Böylece hem çeviri yazı işaretleriyle noktalama işaretlerinin karışması önlenmiş hem de metin, kullanılan işaretler bakımından sadeleştirilerek daha akıcı hale getirilmiştir.

Çeviri yazı işaretlerinin noktalama işaretleriyle karışmasını önlemek için başvurulan bir başka yöntem ise kısa çizgi (-) ile ilgilidir. Farsça ve Arapça tamlamalarda kullanılan kısa çizginin, satır sonuna denk geldiğinde, noktalama işareti olarak kullanılan kısa çizgi ile karıştırılması ihtimal dahilindedir. Bu iki kısa çizgiyi birbirinden ayırmak amacıyla, tamlamalarda kullanılan kısa çizgi, satır sonuna denk geldiğinde, bir sonraki satıra aktarılarak bir sonraki satır, kısa çizgi ile başlatılmıştır. Çeviri yazıda, “iki yana yasla” özelliği kullanıldığından metin içerisinde noktalama işareti olarak kısa çizgi hiç kullanılmamış olsa da bu metot tercih edilerek çeviri yazı ve noktalama işareti olarak kullanılan kısa çizgiler arasında bir fark oluşturulmuştur. Örneğin; *led'e'l-îcab* Arapça tamlaması ve *kemâl-i cür'et* Farsça tamlaması, satır sonuna denk gelip kısa çizgiden sonraki harfler alt satıra kaydığından, kısa çizgi ve sonrasındaki harfler alt satıra yazılmış; böylece alt satır kısa çizgi ile başlatılmıştır.

Çeviri yazı işaretlerinin kullanım usûlünün yanı sıra kelimelerin tercih edilen yazım şekliyle de okuyucu açısından metnin akıcı olması sağlanmaya çalışılmıştır. Örneğin; zarf fiil eklerinden “-ip, -ip” ekleri, Osmanlı Türkçesi'nde “-ib, ib” şeklinde “b” harfi ile yazılmasına rağmen bugünkü telaffuz şekline uygun olarak “-ip, -ip” şeklinde yazılmıştır. Buna Osmanlı Türkçesi'nde “olub” şeklinde yazılan kelimenin, çeviri yazı metinde “olup” şeklinde yazılması örnek gösterilebilir. Ancak tamlama oluşturması durumunda farklı bir yazım şekline başvurmayı engellemek amacıyla, kelimelerin ek almamış yalın halleri, mümkün olduğunca değişiklik yapılmadan aslına uygun olarak yazılmıştır. Örneğin; “harp” kelimesinin, “harb” şeklinde; “af” kelimesinin “afv” şeklinde aslına uygun yazımı tercih edilmiştir. Öte yandan “içtihat” kelimesinin, Osmanlı Türkçesi'nde “c” harfi ile yazılmasına rağmen bugünkü telaffuzuna uygun şekilde “ç” harfi ile çeviri yazısı yapılmış; ancak yine tamlama oluşturması durumunda farklı bir yazım şekline başvurmamak için son harfi, aslına uygun olarak, “d” harfi ile “içtihad” şeklinde yazılmıştır.

Yazım şeklinde tercih edilen usûl bakımından incelenmesi gereken kelimelerden biri de “cins, tür” manasındaki “*nevi* (نوع)” kelimesidir. Bu kelimenin cümledeki konumuna göre farklı telaffuzu, çeviri yazısına da yansıtılmıştır. Buna göre; yalın hâldeyken “*nevi*”, ek alması ya da tamlama oluşturması halinde ise dik kesme işareti (') ile “*nev'*” şeklinde

yazılmıştır. Kelime ya da tamlamanın ilk defa geçtiği yerde açılan dipnotlarda ise ters kesme işareti (‘) ile asıl yazım şekli ve sözlük anlamına yer verilmiştir.

Yazım şeklinde tercih edilen usûl bakımından incelenmesi gereken bir başka kelime, Osmanlı Türkçesi’nde “ana (آنَا) şeklinde yazılan kişi zamiridir. Bu kelime, “anne” manasındaki “ana” kelimesiyle karıştırılmaması için, çeviri yazı metinde, bugünkü telaffuzuna uygun olarak “ona” şeklinde yazılmıştır.

Çeviri yazısı yapılan metinde yanlış, eksik ve hatalı yazılan kelimelerle de karşılaşmıştır. Metnin akışını ve anlam bütünlüğünü bozmamak amacıyla, bu kelimeler cümlenin akışına uygun şekilde düzeltilmiştir. Örneğin; cümlenin akışına uygun olmayan “ikinci misli”, “iki misli” şeklinde düzeltilerek metnin anlam bütünlüğü sağlanmaya çalışılmıştır. Bunun yanında, çeviri yazıda, eksik ya da fazla kullanılan noktalama işaretleri bakımından da metnin akıcılığını sağlayacak ölçüde bazı değişiklikler yapılmıştır.

Çeviri yazısı yapılan metinde yer alan dipnotlar bakımından da yine metnin akıcılığını bozmamak için farklı bir usûle başvurulması gerekmiştir. Zira asıl metinde yer alan dipnot sayısının fazla oluşunun yanında, çeviri yazı metinde de kelimelerin sözlük anlamları dipnotlarla verilmiştir. Bu nedenle çok sayıda dipnot kullanılmış ve bu açıdan bir karmaşa oluşmuştur. Bu sorun, çeviri yazısı yapılan metin esas alınarak şöyle çözülmüştür: Çeviri yazısı yapılan metindeki dipnot numaraları, çeviri yazı yapılırken dipnot numaralarının verildiği yerde, köşeli parantez içerisinde koyu şekilde belirtilmiş ve çeviri yazı metinde bu köşeli parantezlere de birer dipnot açılarak bu dipnotlarda, metnin aslında yer alan ilgili dipnotların çeviri yazısına yer verilmiştir. Öte yandan, çeviri yazısı yapılan asıl metinde, dipnot numaralarının her sayfada yeniden başlatıldığı görülmüştür. Bu sebeple, asıl metinde her sayfada yeniden başlatılan dipnot numaralarının başına sayfa numarası da eklenerek ayırt edici hale getirilmiştir. Örneğin; asıl metinde on beşinci sayfada bulunan iki numaralı dipnot, “[15.2 Numaralı Dipnot]” şeklinde ifade edilmiştir. Böylece noktadan önceki sayı, ilgili dipnotun asıl metinde kullanıldığı sayfa numarasına; noktadan sonraki sayı ise ilgili dipnotun o sayfadaki sıra numarasına işaret etmiştir. Çeviri yazısı yapılan asıl metnin tamamında üç defa da yıldızlı dipnot kullanıldığı görülmüştür. Bu yıldızlı dipnotlar da yine noktadan önceki kısım sayfa numarasını ifade etmek üzere, çeviri yazı metinde, “[17.(*) Numaralı Dipnot]” şeklinde gösterilmiştir.

Kelimelerin tercih edilen yazım şeklinde, büyük ölçüde, Kâmûs-ı Türkî⁽⁴⁾ ve Kubbealtı Lugatı⁽⁵⁾ ve Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat’tan⁽⁶⁾ istifade edilmiştir. Bu vesileyle, sözlüklerin hazırlanması ve istifademize sunulmasında emeği geçen herkese teşekkür ederim.

(4) Şemseddin Sami, **Kâmûs-ı Türkî**, İstanbul, Çağrı Yayınları, t.y.

(5) **Kubbealtı Lugatı**, (Çevrimiçi) <http://www.lugatim.com>, 02.04.2023.

(6) Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Haz. Aydın Sami Güneşal, 19. Baskı, Ankara, Aydın Kitabevi Yayınları, 2002.

Çeviri yazıya başlamadan önce kitabın yazarı Öner'in hayatı özetlenmiş ve kitap hakkında kısa bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmede, Adliye Nezareti İhsâiyyât ve Müdevvenât-ı Kanuniye Müdüriyeti ile Kenan Ömer ÖNER tarafından kitabın yayımıyla hedeflenen gayelere yer verdikten sonra, Öner'in suçta tekerrürün genel değerlendirmesi hakkındaki görüşleri sadeleştirilerek özetlenmiş ve kitapta konunun ele alındığı başlıklara yer verilmiştir. Böylece, okuyucuda kitaba dair genel bir bakış açısı oluşturmak amaçlanmıştır.

Çeviri yazıda usûl ve içeriğe dair yapılan açıklamalardan sonra çalışmayı yapmamda destek olanlara teşekkürlerimi de sunmak isterim. Beni böyle bir çalışma yapmaya teşvik eden kıymetli hocam Prof. Dr. Fethi GEDİKLİ'ye, Kenan Ömer ÖNER'e ait bu kitap üzerinde çalışmamı tavsiye ederek yol gösteren Dr. Öğr. Üyesi Ali Adem YÖRÜK'e, çeviri yazı kuralları hakkında sorularıma ilgiyle cevap veren değerli hocam Dr. Mustafa KÜÇÜK'e, yaptığım çalışmayı okuyarak tashih etmemde yardımcı olan Arş. Gör. Dr. Mahmud Esad KALIPÇI'ya, yazar hakkında elindeki verileri paylaşarak çalışmamı kolaylaştıran Arş. Gör. Rıdvan Abdurrahman DEMİRTAŞ'a ilgi ve emeklerini esirgemeyip ayırdıkları değerli vakitleri için çok teşekkür ederim.

Esra ÇETİNKAYA
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Hukuk Tarihi Anabilim Dalı

GİRİŞ

Kenan Ömer ÖNER'in Hayatı ve Eserleri

Adliye Müsteşarı Kenan Ömer ÖNER, 1881 (Rûmî 1296) yılında Üsküdar'da doğmuş, 9 Mart 1949'da kalp krizi geçirerek vefat etmiş ve 10 Mart 1949'da Beşiktaş'taki aile kabristanına defnedilmiştir. Babası, şehrin ileri gelenlerinden Bursalı Rıza Efendi'nin oğlu Ömer Bey'dir⁽⁷⁾. Annesi Azize Hanım tarafından ise Tahran Sefiri Mustafa Sami Bey'in (ö.1855) torunudur.

Toptaşı Askeri Rüşdiyesinden mezun olduktan sonra lise eğitimini Üsküdar Mülki İdâdîsi'nde tamamlamış ve İstanbul Hukuk Mektebinden doktora imtihanını vererek "Pekiyi" dereceyle mezun olmuştur. Sadâret Mektûbî Kalemî kâtipliği ile devlet hizmetine girmiş, Meşrûtiyet'in ilanından sonra Hayfa Mahkemesi Reisliğine tayin edilmiştir. Hayfa'da çıkan el-Kermel Gazetesi'nde siyonist çalışmalar aleyhine yazdığı bir makale ile ilk siyasi yazısını yayımlamıştır. Hayfa'daki görevinden sonra Keşan Reisliğine, kısa bir süre sonra da Bursa İstinaf Müddeiumûmî Muavinliğine tayin edilmiştir. Bundan sonra sırasıyla Adliye Müfettişi ve Başmüfettişliğine yükseltilmiştir. Cumhuriyet'in ilanından sonra ise İstanbul Adliyesi Başmüfettişliğine getirilmiş ve Teftiş Heyeti Reisi ve sonrasında da Adliye Müsteşarı olmuştur. Mahmut Esat Bozkurt'un Adliye Vekilliğine tayininden sonra sağlık durumunun bozulması sebebiyle müsteşarlıktan istifa ederek İstanbul'a yerleşen Öner, burada serbest avukatlığa başlamıştır. Bu sırada Denizyolları ve Balıkhan Hukuk Müşavirliği ve İstanbul Darülfünunu Hukuk Fakültesi Tatbikat-ı Cezaiye kürsüsünde muallimlik yapmıştır. Öner'in meslek hayatında yapmış olduğu hizmetleri takdiren Adliye'den ayrıldıktan sonra kendisine kayd-ı hayat şartı ile fahrî Adliye Başmüfettişliği payesi verilmiştir.

Öner, 1931'de kurulan ve merkezi İstanbul olan Türk Hukuku Ceza Cemiyetinin kurucuları arasında yer almıştır. Türk Hukuku Ceza Cemiyetinin nizamnamesine göre cemiyetin amacı; ceza hukukunun memlekette ilerlemesini sağlamak, önemli tartışma ve çalışmalara katılmak, her sene Avrupa'da toplanan uluslararası ceza kongrelerine katılmak, ceza hukukuna dair meseleleri takip ederek her sene ilmi bir çalışma yayımlamak olarak belirlenmiştir. Ayrıca Cemiyete üye olarak hâkimler, avukatlar, doktorlar ve bunun yanında haricen ceza hukuku ile ilgilenenler dâhil olabilecektir.

Öner'in siyasi hayatı ise 1946'da Demokrat Parti (DP) İstanbul İl Başkanı olmasıyla başlamış; ancak pek uzun sürmemiş, 1947'de DP Büyük Kongresi Başkanlığı sırasında ortaya çıkan görüş ayrılıkları sebebiyle partiden istifa etmiştir. Böylece Millet Partisi'nin kurulmasına giden süreç de başlamış, Öner'in istifası

⁽⁷⁾ Cumhuriyet Gazetesi'nin 18 Nisan 1947 tarihli haberine göre, Öner'in babasının adı kimlikte Gıyaseddin olarak geçmektedir.

sonrası meydana gelen siyasî gelişmeler neticesinde kurucuları arasında Öner'in de yer aldığı Millet Partisi kurulmuştur.

1947'de, dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve Kenan Ömer ÖNER arasında komünizm ve Köy Enstitüleri üzerinden yaşanan bir tartışma mahkemeye taşınmış ve tarafları dava sürecine sokmuştur. Dönemin İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensüer'in meclis konuşması ile başlayan tartışma, basın üzerinden yayınlanan açık mektuplar ile alevlenmiş, hakaret davasına dönüşmüş ve sonunda siyaseti, memleketi ve basını uzun süre meşgul eden hukuki bir mesele hâlini almıştır. 17 Nisan 1947'de başlayan dava, 19 Kasım 1947'de sona ermiş ve Öner suçsuz bulunmuştur. Davanın temyize götürülmesi ile uzayan süreç, 22 Aralık 1949'da tamamen sona ermiştir. Mahkeme aşaması basında geniş yankı bulmuş, o tarihte Öner, siyasî çalışmalarından çok bu dava dolayısıyla ilgi çekmiştir. Öte yandan, davanın her iki tarafı da dava sürecini yazıya dökmüş ve bu kapsamda Hasan Ali Yücel "Davam" adlı eserini; Kenan Ömer ÖNER ise "Öner ve Yücel Davası 1-2" adlı eserlerini yayımlamıştır.

Bir çocuğu olan Öner'in, özel hayatında çok eğlenceli ve şakacı, müzik ve şiirde iyi olduğu bilinmektedir. Çeşitli sazları çalabilen Öner, Şark Mûsikî Cemiyeti'nde reislik de etmiştir. Öner'in ölümünün ardından 10 Mart 1949 tarihli Yeni Sabah Gazetesi'nde [Yusuf] Kenan ÖNER⁽⁸⁾ tarafından övgü dolu bir yazı kaleme alınmış; bu yazıya göre, Amerika'da yayımlanan "World Biography" adlı eserin 3568'inci sayfasında Kenan Ömer ÖNER'in biyografisine yer verilmiş ve ceza felsefesindeki üstünlüğünden bahsedilmiştir.

Öner'in bahsi geçen "Öner ve Yücel Davası 1-2" adlı kitaplarının yanı sıra Ceza Tatbikatı'na dair bir eseri ile Tekerrür-i Cürm adlı işbu kitabı yayımlanmış eserleri arasında yer almaktadır.

Eserin Muhtevası

Kitabın ikinci sayfasında, İhsâiyyât ve Müdevvenât-ı Kanuniye Müdüriyeti tarafından, yazı dizisinin kitap haline getirilmesinde hedeflenen gayeden bahsedilmiştir. Buna göre, Ceride-i Adliye'de çıkan bu yazı dizisinin yayımlanmasındaki amaç, "suçun tekerrürü üzerinde genel bir tartışma başlatmak ve bundan hukuk ile ilgilenen herkesin istifade etmesini sağlamak" şeklinde

(8) [Yusuf] Kenan ÖNER, 1889 tarihinde İstanbul'da doğmuş ve 25 Ekim 1959'da vefat etmiştir. İstanbul Hukuk Mektebi mezunudur. Zabıt Kâtipliği, Adliye Teftiş Heyeti Mümeyyizliği, İstanbul Bidâyet Mahkemesi Müddeiumûmî Muavinliği, İstanbul Mülhakatı Sulh Hâkim Muavinliği, Üsküdar Müddeiumûmî Başmuavinliği, İstanbul ve Beyoğlu Bidâyet Mahkemesi Hukuk ve Ceza Azalıkları Müstantikliği, İstanbul Asliye Mahkemesi Hukuk Dairesi Üyeliği, Üsküdar ve İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, TBMM V. ve VI. Dönem Manisa Milletvekiliği yapmıştır. Bkz.: TBMM Albümü, I. Cilt, 1920-1950; bağlantı adresi için bkz.: https://www.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt1/Cilt1.pdf

belirtilmiştir. Yazı dizisinin yayımı sırasında hedeflenen amacın gerçekleşmediği; ancak kitap haline getirilerek bu amacın gerçekleştirilmesinin hedeflendiği de ayrıca ifade edilmiş, bunun Ceride-i Adliye açısından onur verici olduğu vurgulanmıştır. Bunun yanında, sahada yetkin kimselerin konuya dair görüşlerini bir an evvel yayımlanmak üzere göndermeleri rica edilmiştir.

Kitabın yazarı Kenan Ömer ÖNER tarafından da kitabın amacı ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. Buna göre, uyar devletlerin hukukçuları tarafından en çok inceleme ve eleştiriye konu edilen ceza hukuku bahislerinden biri, tekerrür bahsidir. Benzer şekilde, Türk hukukçular arasında da imkân oldukça bu hukukî mesele tartışma konusu olmaktadır. Ceza Kanunu'nun 8. maddesinin değiştirilmesiyle, kanun, bünyesinde yeni kuramlar beslemeye başlamıştır. Bu durum, konuya dair içtihatların henüz açıklık kazanamaması sebebiyle, kanunu uygulamakla mükellef hâkimleri tereddüde sokmuş; ilgili kanun maddesinin yeni ruhu, en yetkin zihinleri dahi yormuştur. Öner, hâkim olduğundan beri, önemine rağmen muğlak kalan bu ceza hukuku bahsi hakkındaki düşüncelerini yazıya dökme arzusunda olduğunu belirtmiştir. Öte yandan, Avrupa'da konuya dair eserler, tezler yazılmasına karşın; kendi memleketinde konuya dair görüşler bir iki sayfalık şerh ve yayınlar, kısa gazete makalelerinde belirtilen görüşlerle sınırlı tutularak en yetkin ağızların sessiz kalmasından duyduğu rahatsızlıktan söz etmiş, bu durumun mesleğe yeni girmiş birisi için cesaret kırıcı olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte, konuya dair ortaya atılan görüşlerin ve görüş sahiplerinin maruz kaldığı muameleden de bahsederek bu hususa dair bakış açısını ve olması gerekeni açıklamıştır. Buna göre, böylesi ciddi bir ilmî meselenin çözümünde ortaya konan düşüncelerle oluşacak bir tartışma ne kişilere şöhret kazandıracak ne de cehaletlerini ortaya koyacak bir şeydir. Şimdiye kadar ortaya konan düşünceler, mantık silsilesi içerisinde değerlendirilmesi gerekirken; görüş sahiplerinin resmî sıfatları veya sosyal konumları ile ölçülmüş, hukukî tartışma temelinde atılan adımlar bu sebeple yarım kalmıştır. Buna rağmen ortaya çıkan adli vak'alar, bu tartışma kapısının kapanmayarak daima aralık kaldığını göstermekle kalmamış; tartışma kapısını tekrar ardına kadar açmıştır. Ortaya çıkan tartışmalar, samimiyet dairesini aşmamakla beraber hoş olmayan etkiler bırakacak bir şekilde dönüşmeye başlamış; bu durumun verdiği cesaret ise bu kitabın yazılmasına vesile olmuştur. Öner, ilk başta, bir seneden aşığı hapis cezasıyla önceki mahkûmiyetin varlığına göre tekerrürün koşulları ile uygulanacak cezanın mahiyetine ilişkin yazmayı planladığı halde; tekerrür hakkında söylenenleri ve yazılan yazıları incelediğinde, hukukçular arasındaki ihtilafın bununla sınırlı olmayıp ilgili kanun maddesinin her fıkrası ve neredeyse her kelimesi hakkında birbirine zıt görüşlerle karşılaştığını ifade etmiştir. Temyiz Mahkemesinin konuya ilişkin kararlarının bir kanaate ulaşmadan, değişebilecek nitelikte şahsi görüşlerle verilmiş kararlar olduğunu, bu hususta henüz bir olgunlaşma söz konusu olmadığını belirterek bu tartışmanın olgunlaştırılması için daha kapsamlı bir inceleme ihtiyacının doğduğunu ifade etmiştir.

Yazının devamında Öner, yazmış olduğu yazı ile o güne kadar ulaşılamayan görüş birliğini sağlayacak kadar kendisinde iktidar görmediğini de ekleyerek görüşlerinin niteliğinden bahsetmiştir. Buna göre, kendi kanaatine uygun olmayan görüşler, kanun koyucu tarafından ortaya konulmuş dahi olsa, büyük bir cesaretle bu yazıda reddolunmuş; kendi kanaatine uygun görüşler ise bir çocuk zihninden çıkmış dahi olsa, o kadar büyük bir cesaretle savunulmuştur. Zira ilmî bir hakikatin, şahsiyetler şöyle dursun, toplumların üzerinde bir kıymeti vardır; fakat bu, hiçbir zaman fikir ve düşünce hürriyetine saygı göstermeyi engellemez. Ona göre, ilmî hakikatlerin gelişmesine hizmet eden bütün tartışmalar, kemâle ulaşmış düşünceler nezdinde yalnız muhterem değil, muhterem olduğu kadar da gerekli ve kıymetlidir. Bu sebeple reddettiği görüşlerin sahiplerinin gücenmeleri ne kadar haksız ise savunulan görüşlerin sahiplerinin de sevinmeleri o kadar doğru değildir. Öner, özellikle hukukçular arasında haksızlık daha çirkin bir manzara ortaya koyacağı için görüşlerine muhalif düşünenleri tartışma sahasına davetle hakikatin ortaya çıkmasına hizmet etmeyi istemiş, bunun da kendisi için bir şeref olduğunu belirtmiştir. Ardından Öner, en tatlı hakikatlerin güç ele geçen hakikatler olduğunu eklemiştir.

Öner, kitap haline getirilen yazı dizisinin kaleme alınış amacını detaylı şekilde açıkladıktan sonra suçun tekerrürünü düzenleyen 8. Maddede yapılan değişikliği, ortaya çıkan hukukî sorunları ve tartışmaları da esas alarak değerlendirmiştir. Bu değerlendirmede gerek hukuk felsefesi gerekse de mukayeseli hukuk verilerini de kullanarak geniş bir bakış açısıyla suçta tekerrür bahsini incelemiştir. İncelemeyi çeşitli başlıklar altında yapmış olup öncelikle “Mevâdd-ı Kanuniye (Kanun Maddeleri)” başlığı altında, ilgili kanun maddesinin aslı ve değiştirilmiş hallerine yer vermiştir. Çalışmanın devamında, “Umûmî Bir Nazar (Genel Bakış)” başlığı altında, öncelikle suçun tanımı ve çeşitlerinden bahsedip suçta tekerrür ile mükerrirlik kavramlarını açıklamıştır. Tekerrürün, topluma, cezayı ağırlaştırma hakkı verip vermediği hususundaki görüşlere de bu başlık altında yer veren Öner, bu yöndeki görüşleri şöyle özetlemektedir:

“Tekerrürün, topluma, cezayı ağırlaştırma hakkı vermediğine inananlara göre; önceki fiilin cezasını hükmen veya hakikaten çekmiş olması dolayısıyla mükerrire o suçtan dolayı yeni bir ceza verilmesi, bir fiilin iki defa cezalandırılması anlamına gelecektir. Aksi kanaatte olanlar da birinci cezanın kötü ahlakı ıslah ve suça bağımlılığı ortadan kaldırmaya kâfi gelmediğinin ikinci suçla ortaya çıkmasıyla, suçlunun kusuruyla orantılı bir ceza tâyininin adalete uygun olacağına inanmaktadır.”

Öner’in, konu hakkındaki görüşleri ise daha farklıdır. Öner’e göre, ikinci görüş, ilmî bir görüş olmayıp bir saldırı ihtimalinden doğan gizli korkuları açıkça ortaya koymaktadır. Bu görüşler, ona göre, hakikatin ortaya çıkmasını sağlayamadığı için sorunun çözümünü ceza ile ceza hakkının varlığı ve meşruiyetinde aramak daha doğru olur. Nitekim Öner’e göre, ceza hukukçuları, suçun toplum düzenine bir saldırı mahiyetinde olduğunu düşünerek toplumun ceza hakkının varlığını kabul etmekte ve kanaatlerini cezanın intikam, ibret, caydırıcılık ve ıslah gibi etkileriyle süslemekte

iseler de toplumun birey üzerindeki yetkisini kabul, toplumsal sözleşme kuramının desteklediği bir düşünce değildir. Bununla beraber saldırının devam etmesi ihtimali de “ceza hakkı”nın varlığına yol açmaz. Cezada intikam amacı aramak, insanlıktan ziyade hayvani ihtiyaca kanunu alet etmek; ibret olmayı ceza hakkının bir amacı olarak görmek, toplumun diğer üyelerini ıslah etmek veya toplumun güvenliğini sağlamak için bir fidye bulmak manasında olacağından cezayı bir ibret ve intikam aracı olarak kabul etmek ne kadar doğru değilse, ceza usulünün ilmî görüşlerden ziyade mazinin cehaletinin bir tortusu olması sebebiyle, cezayı caydırıcılık ve ıslah için bir çare zannetmek de o denli kabule değer değildir. Zira, Öner’e göre, hata şöyle dursun, kasti ve ihtiyari fiiller düşünme ve karar verme neticesinde gerçekleştiğinden yanlış bir muhakeme ve karar vermenin her zaman yanlış sonuçlar doğurması ne kadar doğalsa, yanlış muhakeme ve düşünmede irsiyet, muhit ve bilgi gibi faktörlerden doğmuş bir tür akli ve ruhi hastalık olduğundan, aynı faktörlerin aynı şartlar altında aynı neticeyi doğuracağını düşünme gereği görmeden idam, kürek, kalebentlik, nefiy ve hapis gibi bir takım adlarla aynı faktör ve aynı şartlar altında aynı fiili icra kendileri için de zaruri olan bir kısım insanların, cezalandırılmaktan ziyade tedavi ve ıslaha muhtaç bu zavallılara ceza tayinine kendilerinde hak görmeleri hakikat namına ağlanacak bir felakettir. Bununla beraber, bu zavallıları güya cezalandırmak için mahbes adı altında bir takım mahzenlere doldurmak ne kadar büyük bir toplumsal cinayetse; ıslah evinden ziyade, sâkinleriyle suç loncasından pek de farklı olmayan ve âdeta kötülük yayan bu viranelerden kurtulabilenlerden korkmak yerine, ellerine, sürenin bittiğine dair birer müzekkere vererek toplum arasına salıvermekle toplumun cezadan beklediği amacın gerçekleşmesi şöyle dursun, ona muhalif neticeler doğduğundan bu tedavi usulünün, hiç olmazsa, hiçliğini itiraf etmemek imkânsızdır.

Öner, insanın kendisini muhafaza için çalışıp ölüm endişesi ile titrediğini belirterek ölüm korkusunun hayata olan bağları artırdığını, insanın, Darwin’in dediği gibi başlangıçta bir hayvan, hatta bir maymun dahi olsa günü gününe karnını doyurmak, bir düşmanın lokması olmamak zarureti altında çırpındığını ifade etmiştir. Ona göre; hayatın genel bir ihtiyaç ve ölümün müşterek bir endişe olması, bağlarda birliği meydana getirir ve bu bağlar bir yardımlaşma düşüncesi uyandırır. Bu durum, eşyanın tabiatından doğmuş bir zaruret, şüphesiz uyulması zorunlu bir kanun olsa da ihtiyaç, hak demek değildir. Bu sebeple bu kanun; devletin, siyasî ve toplumsal teşkilatın, hatta cezanın kaynağı da olsa, şefkat ve merhamet hislerinin silinmesi için kâfi olamaz. Hayvanlıkta bile zulüm ve vahşet varken acziyet karşısında merhamet hissi vücut bulur. Hatta en zelil bir hissin tesiri altında yavrusunu boğacak kadar vahşet gösteren kedi, yavrusuna saldırı söz konusu olduğu dakikada çok cesur bir koruyucu haline gelir.

Öner’e göre, suçluluk ile cinnet arasındaki farkın o kadar değeri olmadığı gibi hapisaneler de mücrimlere mahsus tımarhanelerden başka bir şey değildir. Toplumun, üzerine saldıran bir akıl hastasını tecride ne kadar ihtiyacı varsa şüphesiz kutsal değerlerine hücum eden bir suçluyu da tecride o kadar ihtiyacı vardır. Ancak bir

akıl hastasını tedavi etmeyerek yalnız tecrit ile yetinmek insaniyete uygun olmadığı gibi bir suçluyu da, tedavi etmeden, kendisinden daha azgın suçlular arasında bırakmak doğru olamaz. Öte yandan, toplumu oluşturan her bir bireyin doktoru olan hekimlerin bir hastalığın iyileşme ve nekahetini önceden tahmin etmesi ne kadar doğru ise bireylerin oluşturduğu toplumun doktoru olan düşünürlerin de bir suçlunun ıslahına kafi gelecek zamanı evvelden keşfederek tecrit etmesi o kadar doğrudur.

Öner'e göre, topluma yönelik zararı defetmek için şahsın zararına cevaz verilse de buna topluma yönelik zararın şahsa zarar verilmeden izalesinin yolları aranmadan başvurulmasına makul sebep gösterilemez. Bununla birlikte, hükümetler toplumu oluşturan bireyleri düşünmeden toplumu düşünmeyi daha kolay ve belki de maksatlarına daha uygun buldukları için bireylerin selametinden ziyade toplumun rahatı ile meşgul olurlar. Onlar nazarında gaye, asayiş ve genel güvenliktir. Bunu temin için cüz'ün haksızlığa maruz kalmasının o kadar ehemmiyeti yoktur. Dolayısıyla mevcut haksızlıkların telafisini toplumun herkesten ziyade zihinleri hak ile yoğrulan hâkimlerinden; sosyal bilimlerin en ince meselelerini hal ile uğraşan düşünürlerinden beklemeye hakkı vardır. Şüphesiz, hukukçular arasında teamül hükmünü alan "Suçlunun lehine olan tercih olunur." meselesi, bu kanaatin daha incelikle söylenmiş kaidesinden başka bir şey değildir. Öner, o dönemde, akıl hastalarının tedavisinin faydalı değişimlere konu olmasından teselli bularak cinnetlerini, ruhi hastalıklarını suç işleyerek gösteren zavallıların da tedavi ve ıslah usûlünde sevindirecek inkılaplar yapılacağını ümit etmiş ve böyle bir dönemin gelişine kadar hapishanelerde inleyen zavallıların şüphesiz mahvolup gideceklerini, doktorlarla hükümetlerin aciziyetini gözyaşlarıyla izleyeceklerini belirtmiştir. Bunun yanında, Öner, insanlık tarihinin bu tür haksızlıklarla dolu olduğunu, böyle düşünülürse geleceğe tam bir güvenle bakılabileceğini ve kendi döneminde en doğal görülen birçok hakikatin bir sürü haksızlıktan doğduğunu belirterek o dönemki ceza usûlünün de geleceği aydınlatacak birer meşale hizmetini göreceğinden emin olduğunu ifade etmiştir.

Yukarıda belirtilen görüşleri esas alındığında, Öner'e göre, ceza toplumun bir hakkı değil, belki bir ihtiyacı olduğu ve intikam, caydırıcılık ve ıslah, ibret olma gibi faktörlerden ziyade suçlunun zararlarını azaltmak ve hem caydırıcılık hem de bozulan toplum düzeninin teminine yönelik bir bencilliğin ürünü olduğu için tekerrürün cezayı artırmada etki oranını da hak değil, ihtiyaç olması bakımından incelemek gerekir. Şüphesiz suçlular karşısında toplumu istila eden gizli korkular, mükerrirler önünde daha büyük bir korkuya dönüşeceği için suçluları cezalandırmaya ihtiyaç gören toplumun, yine kendi menfaatini temin için, mükerrirleri daha merhametsizce cezalandırma ihtiyacı hissedeceği aşikârdır. Nitekim, uygar hükümetlerin hemen hepsinin ceza kanunlarında mükerrirler daha şiddetli cezaların tehdidine maruz kalmış; ancak caydırıcılık ve ıslaha ilişkin usûlün yolsuzluğuna ve suçların mecburi hareketlerden oluştuğuna inanan toplumlar, bir yandan idam gibi cezaları kanunlardan çıkardıkları gibi öte yandan da tekerrürde mutlaktan kayıtlandırmaya dönerek tedricen suçlular lehine kurallar kabul etmeye başlamıştır.

Tekerrür hakkındaki görüşlerini ayrıntılı olarak açıklayan Öner, aynı başlık altında, mutlak ve nispi tekerrür usüllerinden de bahsetmiştir. Zira suçta tekerrüre ilişkin hukukçular arasındaki ikinci ihtilaf da bu konuya ilişkindir. Öner, tekerrürde, hakkında hüküm verilmiş bir fiil ile ikinci bir fiilin varlığı zaruri olduğundan bu iki fiil arasında benzerliğin gerekip gerekmediğinden doğan ihtilafı incelemiş; bazı hukukçuların, tekerrürde cezanın ağırlaştırılmasının ikinci suçun işlenmesiyle ıslah olmanın zorlaşmasından kaynaklanan bir zaruret olması dolayısıyla, ikinci suç birinci hukuka aykırı fiile benzer olsun ya da olmasın tekerrürün oluştuğunu kabul etmek suretiyle, mutlak tekerrür usülünü tercih ettiklerini belirtmiştir. Öte yandan bazılarının da bağımlılığın oluşmasının iki suç arasındaki benzerliğe dayandığını esas alarak, birbirine benzemeyen fiillerin işlenmesinin bağımlılık oluşturmadığını kabul etmeleri sebebiyle, tekerrürü fiillerdeki benzerlik ile kayıtlandırarak nisbi tekerrür usülünü tercih ettiklerini ifade etmiştir. Öte yandan Öner'e göre, bir şahsın, ceza tamamlandıktan sonra bile olsa, birinci suç ile nitelik itibarıyla hiçbir benzerliği olmayan ikinci bir suçu işlemesi sebebiyle suçlunun suça bağımlı hale geldiğine hükmederek cezayı artırmak, her türlü kayıttan âzâde bir vicdanla suçlu aleyhinde hareket etmek; daha doğrusu cezayı sadaka veya hibe mahiyetinde kabul ederek kanun koyucuda sınırsız bir hürriyetin varlığını kabul etmek demek olacağından mantığa uygun olamaz. Örneğin, açlıktan ölme derecesine gelen bir adamın vaktiyle duvarı delerek ekmek çalmış olmasını, seneler sonra o fiil ile hiç ilişkisi olmayan siyasi bir suça veya ihmali bir suçu, icraî bir hukuka aykırı fiile tekerrür sebebi kılmak adalete uygun olamayacaktır. Gerçekten, ihmalin sebebi, ruh ve iradedeki uyuşukluk iken; icranın sebebi, ondaki faaliyettir. Buna göre, bir icraî suçu ihmali fiilin tekerrürüne, sırf suça bağımlılığın giderilmesi düşüncesiyle, esas almak; yürümesi gereken zamanda oturan bir çocuğu hareketlendirmek için atılan bir tokadı, bir başka zamanda koşarak çamura battığında, cezayı artıma sebebi kabul ederek: "Geçenlerde oturduğun için dövdüm de uslanmadın; bak şimdi de koşuyorsun." diyerek hak ettiğinin iki katı miktarınca dövmek kadar akıl ve vicdana aykırıdır. Aynı şekilde, hırsızlık, dolandırıcılık ve emniyeti suistimal suçlarını cünha kapsamında aynı fiiller kabul ederek darb ile yaralamayı, livata ile zinayı ayrı ayrı şeyler addetmekte de haksızlık aşikârdır.

Öner, "Genel Bakış" başlığı altında tekerrür hakkındaki hukukî ihtilafları özetleyerek görüşlerini genel olarak belirttikten sonra çeşitli başlıklar altında 8. maddenin değiştirilmesiyle gelen yeni hukukî düzeni ele almaya başlamıştır. Bu kapsamda, sırasıyla, "Ceza Kanunu'na Nazaran Tekerrür Şartları" başlığı altında, 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu'na göre tekerrürün şartlarını ayrıntılı olarak inceledikten sonra "Tekerrürün Mahiyet-i Hukukiyyesi" başlığı altında da tekerrürün hukukî niteliğine yer vermiştir. Öte yandan Öner, "Tatbikât" başlığı altında, cezayı uygulama şeklini de ceza türlerine göre ayrı alt başlıklar altında ayrıntılıyla açıklamıştır.

KAYNAKÇA

Atatürk Ansiklopedisi, “Millet Partisi (1948-1981)” (Çevrimiçi) <https://aturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/millet-partisi-1948-1981/>, 26.05.2023.

Atatürk Kitaplığı, Dijital Koleksiyonu, (Çevrimiçi) <https://katalog.ibb.gov.tr/kutuphane3/kitablar/520005600048000500005200095001140011500069.pdf>, 26.05.2023.

Ceride-i Adliye, Sayı: 27-30, (Çevrimiçi) <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/ceride-i-adliye.html>, 26.05.2023.

Cumhuriyet Gazetesi, 18 Nisan 1947, s. 4.

Cumhuriyet Gazetesi, 27 Nisan 1947, s.1.

Demirtaş, Rıdvan Abdurrahman, Darülfünun'dan Bir Ceza Hukukçusu Portresi: Cevdet Ferit Basman, **Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları**, Sayı 34, 2022 Güz, s. 5-32.

Devellioğlu, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Haz. Aydın Sami Güneşal, 19. Baskı, Ankara, Aydın Kitabevi Yayınları, 2002.

Gülmez Nurettin, Cibil Yıldırım Arife, Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, “Hasan Âli Yücel-Kenan Öner Davasının Türk Basınına Yansıması”, Kış 2021/ 8-4, ss.1422-1454, (Çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1876239>, 26.05.2023.

Karaismailoğlu Ercan, Demirtaş Rıdvan Abdurrahman, Onat İbrahim Enes, “Her Türü Yoksulluk İçinde Tekemmüle Doğru Bir Hatve: Ceride-i Adliye, Makale Fihristi ve Yazar Dizini (1909-1929)”, **Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları**, Sayı 30, 2020 Güz, s. 137-216.

Kenan [Ömer Öner] Felsefe-i Cezaiye Etüdlerinden: Tekerrür-i Cürm, İstanbul, Arşak Garoyan Matbaası, 1335.

Kubbealtı Lügatı, (Çevrimiçi) <http://www.lugatim.com>, 02.04.2023.

Milliyet Gazetesi, 19 Şubat 1931, s. 2.

Öner, Kenan [Ömer], Öner ve Yücel Davası, C:1-2, Kenan Matbaası, İstanbul 1947.

Şemseddin Sami, **Kâmûs-ı Türkî**, İstanbul, Çağrı Yayınları, t.y.

TBMM Albümü, I. Cilt, 1920-1950, (Çevrimiçi) https://www.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt1/Cilt1.pdf, 26.05.2023.

Yeni Sabah Gazetesi, 10 Mart 1949, s. 1, 3, 5.

Yeni Sabah Gazetesi, 11 Mart 1949, s. 1, 6.

Yörük, Ali Adem, “Hukuk Müessesesi Tarihi: Hukuk Mektebi'nin Tarih ve Suret-i Tesisine Ait Malumat ve Vesâik, Ebül'ulâ Mardin”, **Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları**, Sayı 28, 2019 Güz, s. 155-253.

Yücel, Hasan Ali, Davam, Ulus Basımevi, Ankara 1947, (Çevrimiçi) <https://docplayer.biz.tr/17356545-Hasan-ali-yucel-ankara-1-9-4-7-ulus-basimevi.html>, 26.05.2023.

Yazan: Adliye Müsteşarı Kenan
1924-1340

TEKERRÜR-İ CÜRM

İkinci Tab^{*}

Ceride-i Adliye'ye forma halinde ilâve edilmiş ve
bu sûretle ileride ayrıca bir kitap şeklinde teclîdi imkânı derpîş^{**} edilmiştir.

* İkinci Tab: İkinci Baskı

** Derpîş etmek: Göz önünde bulundurmak, dikkate almak, öngörmek.

Müsteşar Kenan Bey Efendi'nin 1918 tarihinde kaleme aldıkları bu mühim tedkik-i ilmî⁽⁹⁾, o tarihteki vesâit-i neşriyye ve tab'iyyede⁽¹⁰⁾ harb sebebiyle çıkan buhran yüzünden esasen gayet mahdûd⁽¹¹⁾ adette tab'⁽¹²⁾ edilmiş ve maalesef bu çok mahdûd nüshalar⁽¹³⁾ da kütüphanede mâruz-ı ihtirâk⁽¹⁴⁾ olmuştur.

Bu kadar mühim bir bahs-i ilmînin⁽¹⁵⁾ tedvîninde⁽¹⁶⁾ istihdâf⁽¹⁷⁾ edilen gaye, memleket âlem-i fikrîsinde⁽¹⁸⁾ aynı mevzû⁽¹⁹⁾ üzerinde bir münâkaşa-i umûmiye⁽²⁰⁾ küşâd⁽²¹⁾ etmek ve menâfiini⁽²²⁾ bütün meslektaşlara ve hukuk ile mütevaggil⁽²³⁾ zevâta⁽²⁴⁾ işmâl⁽²⁵⁾ etmektir. Bu gaye o gün husûle⁽²⁶⁾ gelemedi. Fakat bugün de bu mühim tedkikten⁽²⁷⁾ müstağni⁽²⁸⁾ kalmak mümkün olmadığını görüyoruz. Cerîde-i Adliye; aynı davayı yeniden ortaya atmakla ve müstakbel sahîfelerini⁽²⁹⁾ bu bâbdaki⁽³⁰⁾ münâkaşâta⁽³¹⁾ küşâd etmekle büyük bir fahr u sürûr⁽³²⁾ duymaktadır.

Salâhiyetdâr⁽³³⁾ zevâtın bu bâbdaki fikir ve içtihadlarını⁽³⁴⁾ bir an evvel neşredilmek üzere göndermeleri bâdî-i şükran⁽³⁵⁾ olacaktır.

1 Eylül 1340

İhsâiyyât ve Müdevvenât-ı Kanuniye Müdüriyeti

(9) Tedkik-i ilmî: İlmî çalışma.

(10) Vesâit-i neşriyye ve tab'iyye: Basın-yayın araçları.

(11) Mahdûd: Sınırlı.

(12) Tab': Kitap, dergi vb. basma.

(13) Nüsha: Dergi, gazete vb. süreli yayınların her bir sayısı.

(14) Mâ'ruz-ı ihtirâk olmak: Yangına mâruz kalmak.

(15) Bahs-i ilmî: İlmî araştırma.

(16) Tedvîn: Kitap haline getirme.

(17) İstihdâf etmek: Hedeflemek.

(18) Âlem-i fikrî: Düşünce dünyası.

(19) Mevzû': Mevzû, konu.

(20) Münâkaşa-i umûmiyye: Umumi münakaşa, genel tartışma.

(21) Küşâd etmek: Açmak, başlatmak.

(22) Menâfi': Menfaatler, faydalar.

(23) Mütevaggil: Bir iş veya şeyle inceliklerine vâkif olacak derecede uğraşan, devamlı meşgul olan.

(24) Zevât: Zâtlar, saygı değer kimseler.

(25) İşmâl etmek: Yaymak.

(26) Husûle gelmek: Olmak, meydana gelmek.

(27) Tedkik: İnceleme.

(28) Müstağni kalmak: İhtiyaç duymaz, ilgilenmez, umursamaz durumda olmak.

(29) Sahîfe: Sayfa.

(30) Bâb: Konu.

(31) Münâkaşât: Tartışmalar, münakaşalar.

(32) Fahr u sürûr: Sevinç ve gurur.

(33) Salâhiyetdâr: Yetki sâhibi, yetkili.

(34) İctihâd: Bir iş hakkında şahsî görüş açısına göre verilen hüküm; uygulanacak bir kararın açıkça bulunmadığı durumlarda ihtilâfı hukukî meselelere dair mahkemelerce verilmiş karar, içtihat.

(35) Bâdî-i şükran: Şükran vesilesi.

Felsefe-i Ceza Etüdlerinden:

-Türkiye Âlem-i Hukukuna-

MAKSAD

Şüphesiz mütemeddin⁽³⁶⁾ devletler erbâb-ı hukuku⁽³⁷⁾ arasında en çok tedkikât ve tenkîdât⁽³⁸⁾ sebep olan ceza bahislerinden biri de tekerrür bahsi olduğu gibi Türk erbâb-ı hukuku arasında da -vesîle düştükçe- bu mesele-i hukukiyye⁽³⁹⁾ mûcib-i bahis ve münâkaşa⁽⁴⁰⁾ oluyor; sekizinci maddenin tâdiliyle⁽⁴¹⁾ Ceza Kanunumuz sînesinde yeni nazariyeler⁽⁴²⁾ beslemeğe başladığı, kanaat ve içtihadlar henüz tebellür⁽⁴³⁾ etmeyerek ve tatbîk-i kanunla mükellef hâkimleri bile tereddüden tereddüde soktuğu için bu yeni maddenin yeni ruhu en salâhiyetdâr dimağları da birbirine benzemez düşünceler arasında yordduğu cihetle bu mühim ve muğlak mebhas-ı ceza⁽⁴⁴⁾ hakkında düşündüklerimi kelimelerle tespit arzusu hükkâm⁽⁴⁵⁾ arasına girdiğim günden beri ruhumu işgal ediyor, bir taraftan bu bahsin Avrupa erbâb-ı hukuku arasında eserler, tezler vücuda getirmesine mukâbil memleketimizde bütün mülâhazât⁽⁴⁶⁾ bir iki sahîfelik şerhlere veya yine o kadar muhtasar⁽⁴⁷⁾ gazete makalelerine inhisâr⁽⁴⁸⁾ ederek en salâhiyetdâr ağızların mesdûd⁽⁴⁹⁾ kalması yeni bir meslek müntesibi⁽⁵⁰⁾ için cesaret kırmağa kâfi geldiği gibi mütefekkirlerimizin birçoğu velev en ciddi bir muâdele-i ilmiyyeyi⁽⁵¹⁾ hal için olsun vukûa⁽⁵²⁾ gelecek bir

(36) Mütemeddin: Medenîleşmiş, medenî, uyar.

(37) Erbâb-ı hukûk: Hukukçular.

(38) Tenkîdât: Tenkitler, eleştiriler; gerçeği ortaya koymak maksadıyla yapılan tartışma veya incelemeler.

(39) Mes'ele-i hukûkiyye: Hukuki sorun.

(40) Mûcib-i bahis ve münâkaşa olmak: Hakkında konuşma ve tartışmayı gerektirmek.

(41) Tâ'dil: Değiştirme, değişiklik; doğru hâle getirme, düzeltme.

(42) Nazariyye: Bir bilime temel olan fikirlerin sistematik ifadesi halindeki kurallar bütünü, kuram, teori.

(43) Tebellür: Billürleşme; açık şekilde ortaya çıkma, belirme.

(44) Mebhas-ı ceza: Ceza bahsi, konusu.

(45) Hükkâm: Hâkimler.

(46) Mülâhazât: Mülâhazalar, düşünceler.

(47) Muhtasar: Ayrıntılı olmayan, derli toplu, kısa, öz.

(48) İnhisâr etmek: Onunla sınırlanmak, sâdece o kadar olmak.

(49) Mesdûd: Önüne çekilen bir setle kapanmış, kapalı.

(50) Müntesib: Bir işe, bir mesleğe girmiş olan, bir kurum veya topluluğun kadrosu içinde yer alan kimse.

(51) Muâdele-i ilmiyye: İçinden çıkılmaz duruma gelen ilmi meseleler.

(52) Vukûa gelmek: Olmak, meydana gelmek.

münâkaşayı vesîle-i iştihâr⁽⁵³⁾ veya sebep-i techîl⁽⁵⁴⁾ addetmeseler⁽⁵⁵⁾ de söylenen sözler ale'l-ekser⁽⁵⁶⁾ hâvî⁽⁵⁷⁾ oldukları mantıkla değil, fikirden büsbütün ayrı addedilmesi îcab⁽⁵⁸⁾ eden kâilin⁽⁵⁹⁾ sıfat-ı resmîye veya mevki-i içtimâileriyle⁽⁶⁰⁾ ölçüldüğü cihetle meksûr⁽⁶¹⁾ cür'etler⁽⁶²⁾ birer yonga⁽⁶³⁾ halini alıyor, öte taraftan da meşâgil-i resmîyenin⁽⁶⁴⁾ tedkîk ve tettebbu⁽⁶⁵⁾ dakikalarını azalttığı kadar hummâlî hâdisât⁽⁶⁶⁾ da selâmet-i fikri⁽⁶⁷⁾ silip süpürüyordu. Çokluğu geçenlerde zuhûr eden bir hâdis-e-i adlî meslek kardaşlarının⁽⁶⁸⁾ bir kısmı arasında kapanmayarak daima aralık kalan bu bâb-ı münâkaşayı⁽⁶⁹⁾ tekrar açtı. Mümâselet⁽⁷⁰⁾, hatta müşâbehet⁽⁷¹⁾ şöyle dursun birbirine uymayan efkâr⁽⁷²⁾ ve mülâhazât arasında münâkaşa samimiyet dâiresini aşmamağla beraber acı tesirler⁽⁷³⁾ bırakacak bir şekilde istihâleye⁽⁷⁴⁾ başladı. O acı fakat acı olduğu kadar samimî ve ilmî dakikalar çoktan beri rüşeym⁽⁷⁵⁾ halinde kalan bu satırların doğması için îcab eden kuvvet ve cesaretin hâliki⁽⁷⁶⁾ olmalı ki pek az zaman sonra doğabilmek imkânına mâlik oldu.

Kalemi elime aldığım zaman çizdiğim program, “bir seneden aşağı hapis cezasıyla mahkûmiyet-i sâbikanın⁽⁷⁷⁾ vücuduna nazaran tekerrür şerâiti⁽⁷⁸⁾ ile tatbik olunacak cezanın mahiyeti”ne müteallik⁽⁷⁹⁾ olduğu halde şimdiye kadar tekerrür

(53) Vesîle-i iştihâr: Şöhret kazanma sebebi.

(54) Sebeb-i techîl: Cehâleti sergileme sebebi.

(55) Addetmek: Saymak, kabul etmek.

(56) Ale'l-ekser: Çoğunlukla, ekseriya, çok vakit.

(57) Hâvî: İçine alan, içinde bulunduran, içeren.

(58) Îcab etmek: Gerekmek, lâzım gelmek.

(59) Kâ'il: Söyleyen, diyen, bir sözü nakleden.

(60) Mevki'-i ictimâ'i: İçtimâî mevki, sosyal konum.

(61) Meksûr: Kırılmış, kırık.

(62) Cür'et: Çekinmeden ortaya atılma, cesâret, atılmanlık.

(63) Yonga: Rendelenen, yontulan veya kesilen bir şeyden çıkan parça, iri talaş.

(64) Meşâgil-i resmîye: Resmî meşgaleler, resmî uğraşlar.

(65) Tettebbu': Etrafıca inceleyip araştırma.

(66) Hâdisât: Hâdiseler, olaylar.

(67) Selâmet-i fikir: Fikrin, düşüncenin doğru olması, doğru düşünebilme yeteneği.

(68) Kardaş: Kardeş.

(69) Bâb-ı münâkaşa: Münakaşa kapısı, tartışma konusu.

(70) Mümâselet: Birbirine benzeme, benzerlik.

(71) Müşâbehet: Benzerlik, benzeyiş.

(72) Efkar: Fikirler, düşünceler.

(73) Te'sir: Bir kimse veya durumun bir kimse veya şey üzerinde bıraktığı iz, izlenim, intibâ, etki.

(74) İstihâle: Bir durumdan başka bir duruma geçme, değişme.

(75) Rüşeym: Oğulcuk, embriyon; rahimde yavrunun bütün azalarının teşekkül etmiş şekli. (Harekete başlayan rüşeyme, cenin denir.)

(76) Hâlik: Yaratıcı, yaratan.

(77) Mahkûmiyet-i sâbika: Sâbık mahkûmiyet, daha önceki mahkûmiyet.

(78) Şerâit: Şartlar, koşullar.

(79) Müteallik: Ait, dair, ilgili, alâkalı.

hakkında söylenen sözleri, yazılan satırları tedkik ettiğim zaman erbâb-ı hukuk arasında mevcut ihtilafın buna inhisâr etmeyerek her fıkra ve belki her kelimenin zıt fikirlere masdar⁽⁸⁰⁾ olduğunu gördüm. Mahkeme-i temyizimizin muhtelif kararları, en yüksek mütefekkirîn-i adliyemizin⁽⁸¹⁾ içtihadları da dahil olduğu halde verilen kararların, yazılan makalelerin bir muhassala-i kanaat⁽⁸²⁾ olmaktan ziyade tebeddül⁽⁸³⁾ müstaid⁽⁸⁴⁾ zâtî⁽⁸⁵⁾ içtihadların mahsûlü olduğunu, bu sebeble de kanaat-i adliyemizin temeyyu⁽⁸⁶⁾ bile etmeyerek henüz bir gaz halini muhafaza ettiğini itiraf etmemek kâbil⁽⁸⁷⁾ olmadığından bahsi daha umûmî ve daha şâmil⁽⁸⁸⁾ bir nazarla tahlil ve tedkike zarûret hâsıl oldu.

Âtîdeki⁽⁸⁹⁾ satırların şimdiye kadar yazılanlardan fazla bir kanaat tevlid⁽⁹⁰⁾ edeceğini, bugüne kadar vücud bulmayan icmâî⁽⁹¹⁾ hâsıl eyleyeceğini zannedecek kadar kendinde iktidar görenlerden değilim. Mütâlaâtım⁽⁹²⁾ ya zâde-i fikrim veya benliğime intikal etmiş gayrimahsûs⁽⁹³⁾ telkînât-ı hâriciyenin⁽⁹⁴⁾ -ki şahsiyetime, zâtî kanaatlerime karıştığı için bunları da kendime mâl etmekte bir mânâ-yı sirkat⁽⁹⁵⁾ bulmuyorum- mahsûlü olduğu cihetle içtihadıma tevâfuk⁽⁹⁶⁾ etmeyen mülâhazât, isterse vâzî-ı kanun⁽⁹⁷⁾ tarafından serd⁽⁹⁸⁾ edilmiş olsun, bu sahifelerde kemâl-i cür'etle⁽⁹⁹⁾ reddolunduğu gibi fikrime mülâyim gelen efkâr da, velev bir çocuk dimağından sudûr⁽¹⁰⁰⁾ etmiş bulunsun, o kadar derin kanaat ve cesaretle müdafaa edilmiştir. Bence bir hakikat-i ilmiyenin şahsiyetler şöyle dursun cemiyetler fevkinde⁽¹⁰¹⁾ de bir kıymeti vardır. Fakat bu kanaat hiçbir zaman içtihad ve hürriyet-i efkâra hürmet hislerini söndürmez. Cemiyetler fevkinde kıymetdâr gördüğüm ilmî

(80) Masdar: Bir şeyin çıktığı, sudur ettiği yer, kaynak, memba.

(81) Mütefekkirîn-i adliyye: Adâlete ve hukuka ait işlerle uğraşanların görüşleri; hukukçuların görüşleri.

(82) Muhassala-i kanâat: Kanaatlerden, görüşlerden elde edilen netice.

(83) Tebeddül: Başka şekle girme, değişme.

(84) Müsta'idd: Bir işi veya şeyi yapabileme yeteneğine sâhip olan, yetenekli, kabiliyetli.

(85) Zâtî: Kişiye has, zâta ait, özel.

(86) Temeyyu: Sıvı durumuna geçme, sıvılaşma.

(87) Kâbil olmamak: İmkân dâhilinde bulunmamak, mümkün olmamak.

(88) Şâmil: İçine alan, kaplayan, kapsayan.

(89) Âtî : [Metinde] Alt, alt taraf, aşağı.

(90) Tevlid: Meydana getirme, sebep olma, yol açma, doğurma.

(91) İcmâ': Bir hususta ittifak etme, aynı görüşte birleşme.

(92) Mütâlaât: Mütâlaalar, tetkikler, düşünceler.

(93) Gayr-ı mahsûs: Varlığı beş duyu ile anlaşılmayan, hissedilmeyen.

(94) Telkînât-ı hâriciyye: Dış telkinler.

(95) Ma'nâ-yı sirkat: Hırsızlık manası, hırsızlık anlamı.

(96) Tevâfuk: Uyma, uygun gelme.

(97) Vâzî'-i kânûn: Kanun koyucu.

(98) Serd: Düşüncelerini ileri sürme, dile getirme.

(99) Kemâl-i cür'et: Tam bir cür'et.

(100) Sudûr etmek: Meydana gelmek, hâsıl olmak, ortaya çıkmak, sâdir olmak.

(101) Cem'iyyetler fevkinde: Cemiyetler üzerinde, toplumlar üstünde.

hakikatlerin inkişâfına hâdim bütün münâkaşalar, tekmîl düşünceler nazarında yalnız muhterem değil, muhterem olduğu kadar da elzem ve kıymetdârdır. Bu sebeble reddedilen kanaatler ona münâfî îman-ı samimî mahsûlü olduğu için o kanaat sâhiblerinin muğber⁽¹⁰²⁾ olmaları ne kadar haksız ise müdafaa edilen efkâr sâhiblerinin de sevinmeleri o kadar doğru olamaz. Bilhassa erbâb-ı hukuk arasında haksızlık daha çirkin bir manzara iktisâb edeceği için fikrime muhalif efkâr besleyenleri saha-i münâkaşaya davetle tezâhür-i hakikate hizmet etmiş olabilirim bu kadar bir şerefi de kendim için fazla addederim... En tatlı hakikatler güç ele geçenlerdir...

Kenan

Edirne : 14 Mart [1]334 – 1918

⁽¹⁰²⁾ Muğberr: Gücenmiş, darılmış, küskün, kırgın.

MEVÂDD-I KANUNİYE⁽¹⁰³⁾Sekizinci Madde-i Asliyye⁽¹⁰⁴⁾

Kanunun tâyin⁽¹⁰⁵⁾ ettiği ahvâlden⁽¹⁰⁶⁾ mâadâ⁽¹⁰⁷⁾ yerlerde mükerrirler⁽¹⁰⁸⁾ hakkında ceza iki kat olarak hükmolunur.

Sekizinci Madde-i Muaddele⁽¹⁰⁹⁾

Mükerrirler hakkındaki ahkâm⁽¹¹⁰⁾ suver-i âtiyye⁽¹¹¹⁾ dâiresinde tatbîk ve icrâ olunur:

Bir kimse mücâzât-ı terhîbiyye⁽¹¹²⁾ ile sûret-i kat'iyede⁽¹¹³⁾ mahkûm olduktan sonra esnâ-yı müddet-i cezaiyyesinde⁽¹¹⁴⁾ veya müddet-i cezaiyyesini ikmâl⁽¹¹⁵⁾ ettikten veya ceza esbâb-ı kanuniyeden⁽¹¹⁶⁾ biriyle sâkıt⁽¹¹⁷⁾ olduktan on sene zarfında müebbed kürek cezasını müstelzim⁽¹¹⁸⁾ bir cürm îkâ⁽¹¹⁹⁾ eder ve evvelki mahkûmiyeti de müebbed kürek cezası bulunursa idam olunur. Nefy-i ebed⁽¹²⁰⁾ cezasını müstelzim bir cürm îkâ ederse müebbed kalebendlik⁽¹²¹⁾ cezasıyla mücâzât⁽¹²²⁾ olunur. İkinci cürm müebbed kalebendlik cezasını müstelzim ise mükerrir olan şahıs müebbeden küreğe mahkûm edilir. İkinci cürm muvakkat⁽¹²³⁾ kalebendlik veya muvakkat kürek cezasını müstelzim ise failin müstehak⁽¹²⁴⁾ olduğu ceza iki kat olarak hükmolunur

⁽¹⁰³⁾ Mevâdd-ı kânûniyye: Kanun maddeleri.

⁽¹⁰⁴⁾ Madde-i asliyye: Asli madde.

⁽¹⁰⁵⁾ Ta'yîn etmek: Belirlemek.

⁽¹⁰⁶⁾ Ahvâl: Haller, durumlar.

⁽¹⁰⁷⁾ Mâ-âdâ: (-den) başka, (-den) gayri.

⁽¹⁰⁸⁾ Mükerrir: Birden çok suç işleyen, sâbıkalı (kimse).

⁽¹⁰⁹⁾ Mu'addele: Değiştirilmiş, değişik.

⁽¹¹⁰⁾ Ahkâm: Hükümler.

⁽¹¹¹⁾ Suver-i âtiyye: Aşağıdaki şekiller.

⁽¹¹²⁾ Mücâzât-ı terhîbiyye: Öldürme, kürek, sürgün, medenî haklardan mahrumiyet vb. ağır cezalar.

⁽¹¹³⁾ Sûret-i kat'iyte: Kesin surette, kesin şekilde.

⁽¹¹⁴⁾ Esnâ-yı müddet-i cezaiyye: Ceza süresi esnâsında.

⁽¹¹⁵⁾ İkmâl etmek: Tamamlamak.

⁽¹¹⁶⁾ Esbâb-ı kânûniyye: Kanuni sebepler.

⁽¹¹⁷⁾ Sâkıt olmak: Hükümü ortadan kalkmak, geçersiz duruma gelmek.

⁽¹¹⁸⁾ Müstelzim: Gerekli kılan, gerektiren (şey).

⁽¹¹⁹⁾ İkâ: Meydana getirme, yapma, işleme.

⁽¹²⁰⁾ Nefy-i ebed: Müebbed sürgün cezası.

⁽¹²¹⁾ Kal'a-bendlik: Bir kalede kalma cezası.

⁽¹²²⁾ Mücâzât olunmak: Cezalandırılmak.

⁽¹²³⁾ Muvakkat: Sürekli ve devamlı olmayan, geçici.

⁽¹²⁴⁾ Müstehak olmak: Hak etmiş olmak.

ve lede'l-icâb⁽¹²⁵⁾ bu cezaların hadd-i âzamı⁽¹²⁶⁾ olan on beş sene iki misline iblâğ⁽¹²⁷⁾ olunabilir.

Bir seneden ziyade hapis cezasıyla sûret-i kat'iyede mahkûm olan kimse gerek cezanın infazından evvel ve gerek esnâ-yı müddet-i cezaîyyede ve yâhud müddet-i cezaîyyesini ikmâl ettikten veya ceza esbâb-ı kanuniyeden biriyle sâkıt olduktan sonra beş sene zarfında aynı cünhâyı ikâ ederse işbu cezanın hadd-i âzamı ile mahkûm olur ve lede'l-icâb bu cezaların hadd-i âzamı iki misline kadar iblâğ edilir.

Bir seneden aşağı hapis cezasıyla sûret-i kat'iyede mahkûm olan kimse gerek cezanın infazından evvel ve gerek esnâ-yı müddet-i cezaîyyede ve yâhud müddet-i cezaîyyesini ikmâl ettikten veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sâkıt olduktan sonra beş sene zarfında aynı cünhâyı ikâ ederse mukaddemâ⁽¹²⁸⁾ mahkûm olduğu ceza müddetinin iki mislinden dîn⁽¹²⁹⁾ olmamak ve müstehak olacağı cezanın iki mislini tecavüz⁽¹³⁰⁾ etmemek şartıyla hapse mahkûm edilir.

Cünhâlarda sahtekârlık, sirkat, dolandırıcılık, emniyeti suistimal⁽¹³¹⁾ filleri tekerrürde aynı cürm itibar olunur.

Tekerrürde esas, mahkûmiyet-i sâbikanın mehâkim-i adliyeden⁽¹³²⁾ sudûrudur.

UMÛMÎ BİR NAZAR

Cürm icrâsı veya ihmali ceza tehdidi altında bulunan ef'âl⁽¹³³⁾ olmasına göre bu ef'âlin taaddüdünü⁽¹³⁴⁾ de tekerrür-i cürm addetmek doğru olur. Ancak taaddüd eden bu ef'âlin birbirine merbût⁽¹³⁵⁾ veya aralarında bir kazıyye-i muhkeme⁽¹³⁶⁾ mevcut olup olmaması hüküm ve mahiyet itibarıyla farklar tevli'd etmekte bulunduğundan birbirine merbût ef'âl-i müteaddideye⁽¹³⁷⁾ cerâim-i murtabita⁽¹³⁸⁾, yekdiğerine irtibatı olmayan ef'âl-i müteaddideye cerâim-i müctemia⁽¹³⁹⁾ ve gayrimurtabit⁽¹⁴⁰⁾ ef'âl-i

(125) Lede'l-icâb: Gerektiğinde.

(126) Hadd-i a'zam: Üst sınır

(127) İblâğ: Ulaştırma, eriştirme; bir şeyin miktârını belli bir ölçüye çıkarma.

(128) Mukaddemâ: Bundan önce, evvelce, eskiden.

(129) Dîn: Aşağı.

(130) Tecavüz: Bir sınır ve hizânın ötesine geçme, belli bir haddi aşma.

(131) Emniyeti sût-i isti'mâl: Güveni kötüye kullanma.

(132) Mehâkim-i adliyye: Adli mahkemeler.

(133) Ef'âl: Fiiller, yapılan işler, eylemler.

(134) Taaddüd: Birden fazla olma.

(135) Merbût: Bağlı, bağlanmış, raptedilmiş.

(136) Kazıyye-i muhkeme: Kesinleşmiş hüküm.

(137) Ef'âl-i müteaddide: Birden fazla fiil, çok sayıda fiil.

(138) Cerâim-i murtabita: Birbirine bağlı suçlar, bağlı suçlar.

(139) Cerâim-i müctemia: Birleşik suçlar.

(140) Gayri-murtabit: Murtabit olmayan, bağlı olmayan, irtibatlı olmayan.

memnûa⁽¹⁴¹⁾ arasında mahkûmiyeti tazammun⁽¹⁴²⁾ eden bir kaziiye-i muhkemenin mevcut olmasına, tâbir-i âharla⁽¹⁴³⁾ îkâ edilen bir cürmün cezası sûret-i kat'iyede tâyin olunduktan sonra ona irtibatı olmayan diğer cerâimin irtikâbına⁽¹⁴⁴⁾ da lisan-ı hukukta tekerrür-i cürm ve bu mükerrer⁽¹⁴⁵⁾ cürmleri işleyen eşhâsa⁽¹⁴⁶⁾ da mükerrir tesmiye⁽¹⁴⁷⁾ edilmekte bulunmuştur.

Cerâimin⁽¹⁴⁸⁾ bu sûretle taaddüdü netice-i hükme hâiz-i tesir⁽¹⁴⁹⁾ olmasa cürmleri bu sûretle kısımlara ayırmakta bir mânâ kalmazsa da cerâim-i münferide ve murtabıtada⁽¹⁵⁰⁾ fiilin sûret-i îkâna ve failin ruh ve vicdanına göre ceza tâyinini muktezî⁽¹⁵¹⁾ olduğu gibi cerâim-i müctemiada bazı memleketlerde her fiilin cezası ayrı ayrı îtâ⁽¹⁵²⁾ ve bazı memleketlerde –bizde olduğu gibi– âzam-ı cürmün⁽¹⁵³⁾ tâyin olunup diğer cürmlerin îkâi esbâb-ı müşeddiden⁽¹⁵⁴⁾ addolunmakta, tekerrürde de muhtelif usûl ve içtihadlarla ikinci cürmün cezası teşdîd⁽¹⁵⁵⁾ edilmekte olduğu cihetle cerâimin bu sûretle taksiminde menfaat mevcut bulunmuş, ancak cerâimin envâ⁽¹⁵⁶⁾ ve aksâm-ı sâiresi⁽¹⁵⁷⁾ bahsimizden hariç kalmasına nazaran bu sahîfelerde yalnız tekerrür-i cürme ait mülâhazât ve tetkîkatla iktifâ⁽¹⁵⁸⁾ edilmiştir.

Cerâim-i müctemiada ne sûretle ceza tâyini icab edeceği muhtelefun fih⁽¹⁵⁹⁾ bir mesele olduğu gibi tekerrürün tahakkuku ve teşdîd-i cezayı mûcib⁽¹⁶⁰⁾ olup olmaması da mûcib-i ihtilaf olarak bi'n-netice⁽¹⁶¹⁾ idarî düşünceler ilmî mülâhazâta galip gelmiş,

(141) Ef'âl-i memnûa: Menedilmiş fiiller, yasaklanmış fiiller.

(142) Tazammun: İçine alma, kapsama, hâvî ve şâmil olma.

(143) Ta'bîr-i âharla: Bir başka ifadeyle.

(144) İrtikâb: Kötü bir iş yapma, suç işleme.

(145) Mükerrer: Tekrarlanan (şey), tekrarlı.

(146) Eşhâs: Şahıslar, kişiler.

(147) Tesmiye: Ad koyma, adlandırma.

(148) Cerâim: Suçlar.

(149) Hâiz-i te'sîr: Tesire sahip, tesirli.

(150) Cerâim-i münferide ve murtabıta: Münferit ve bağlı suçlar.

(151) Muktezî: Gerekli olan, gerekli.

(152) İtâ: Verme, verilme.

(153) A'zam-ı cürm: Suçun en büyüğü.

(154) Esbâb-ı müşeddide: Cezayı ağırlaştıran sebepler.

(155) Teşdîd: Şiddetlendirme, şiddetini arttırma

(156) Envâ: Neviler, çeşitler, türler.

(157) Aksâm-ı sâire: Diğer kısımlar.

(158) İktifâ: Olduğu kadarını yeterli bulma, kâfi görme, fazlasını istememe, yetinme.

(159) Muhtelefun-fih: Görüş ayrılıklarına konu olan, üzerinde anlaşma ve oy birliği sağlanamayan, ihtilâf konusu olan.

(160) Mûcib: Sebep olan, gerektiren.

(161) Bi'n-netice: Netice olarak, sonuçta, sonuç olarak.

hemen her devletin ceza kanunlarında tekerrür ya teşdid veya taz'if-i cezayı⁽¹⁶²⁾ müstelzim bir vasif addolunmuştur. [7.1 Numaralı Dîpnot]⁽¹⁶³⁾

Filhakika⁽¹⁶⁴⁾ tekerrürün esbâb-ı müşeddideden mâdud⁽¹⁶⁵⁾ olup olmaması meselenin ruhunu teşkil ettiği cihetle fikr-i kanundan âzâde bir ruh ve vicdan ile bu bahsi tetkik mevzûmuzdan hariç bulunsa da pek de fâidesiz⁽¹⁶⁶⁾ olmayacağından bu noktada bir parça tevakkuf⁽¹⁶⁷⁾ etmemek kâbil olamamıştır:

Tekerrürün teşdid-i ceza için cemiyet-i beşeriyeye hak vermediğine kâni⁽¹⁶⁸⁾ olanlar nazarında mükerrir fiil-i sâbıkın cezasını hükmen veya hakikaten çekmiş olmasına göre o cürmden dolayı yeni ceza tertîbi bir fiilin iki defa tecziyesini⁽¹⁶⁹⁾ muktezî olacağı düşüncesi hâkim olduğu gibi ona münâfi⁽¹⁷⁰⁾ kanaate sâhib olanlar da birinci cezanın redâet-i ahlaki⁽¹⁷¹⁾ islah ve îtiyad-ı mücrimâneyi⁽¹⁷²⁾ izâleye kâfi gelmediği ikinci cürm ile tahakkuk etmesine nazaran mücrimin⁽¹⁷³⁾ marazındaki şiddetle mütenasib⁽¹⁷⁴⁾ bir ceza tâyininde hak ve adalet vücuduna îman etmekte ve binâenaleyh⁽¹⁷⁵⁾ ikinci fikirde bir mülâhaza-i ilmiyyeden ziyade muhtemel bir taarruz ile aradaki mesafeyi uzatmak gibi mukaddes bir hodkâmlığın⁽¹⁷⁶⁾ gizli hirâsları⁽¹⁷⁷⁾ bulunduğu tezâhür eylemekte bulunmuştur.

Bu teemmülât⁽¹⁷⁸⁾ fikrimce yanlış istikâmetlere müteveccih⁽¹⁷⁹⁾ olduğu için tebyîn-i hakikate⁽¹⁸⁰⁾ pek de kâfi gelmediğinden miftâh-ı meseleyi⁽¹⁸¹⁾ ceza ile hakk-ı

(162) Taz'if-i ceza: Cezanın iki katına çıkarılması.

(163) Almanya Ceza Kanunu'nda umûmiyetle tekerrür için ahkâm mevcut değildir. Yalnız 244, 245, 261, 264'üncü maddelerinde tasrîh edildiği vechile sirkat, kuttâ-i tarîk, yataklık, dolandırıcılık fiilleriyle iki defa mahkûm olan bir şahıs üçüncü defa da aynı fiili tekrar irtikâb ederse on seneye kadar kürek cezasıyla tecziye olunur. Teşdid-i cezanın yalnız emvâle taalluk eden cerâimde kabulî malın derece-i tekrimine delâlet etmek itibarıyla şâyân-ı işarettir.

(164) Fî'l-hakika: Gerçekten, hakikatte, doğrusu.

(165) Ma'dûd olmak: Sayılmak.

(166) Fâide: Fayda.

(167) Tevakkuf etmek: Beklemek, durmak.

(168) Kâni' olmak: Tam bir kanaat sâhibi olmak, inanmak.

(169) Tecziye: Cezalandırma, ceza verme.

(170) Münâfi: Karşıt, aykırı.

(171) Redâet-i ahlak: Ahlâk bayağılığı, kötülüğü.

(172) İ'tiyad-ı mücrimâne: Suç işlemeyi âdet haline getirme, suçla bağımlılık.

(173) Mücrim: Suç işlemiş olan, suçlu kimse.

(174) Mütenasib: Birbirine uyan, uygun, uyumlu, orantılı.

(175) Binâen-âleyh: Bundan dolayı, bunun üzerine.

(176) Hôdkâmlık: Sâdece kendini düşünme, bencillik.

(177) Hirâs: Korku, korkma, ürkmek.

(178) Teemmülât: Teemmüller, (iyice, etraflıca) düşünceler.

(179) Müteveccih: Yönelmiş, yönelen.

(180) Tebyîn-i hakikat: Hakikatin beyanı, gerçeğin açıkça anlatılması.

(181) Miftâh-ı mesele: Meselenin anahtarı; sorunun çözümü.

cezanın vücud ve meşrûiyetinde⁽¹⁸²⁾ aramak daha doğrudur. Filhakıka cezaiyyûn⁽¹⁸³⁾ cürmün hukuk-ı umûmiyeye bir tecavüz mahiyetinde olduğunu düşünerek cemiyet-i beşeriyede hakk-ı ceza vücudunu kabul etmekte ve kanaatlerini cezada intikam, ibret-i müessire⁽¹⁸⁴⁾ ve terhîb⁽¹⁸⁵⁾ ve terbiye gibi müessirât⁽¹⁸⁶⁾ bularak süslemekte iseler de umûmun fûrûa⁽¹⁸⁷⁾ vekâletini kabul mukavele-i içtimaiye nazariyesinden⁽¹⁸⁸⁾ kuvvetli bir düşünce olmamakla beraber taarruzun teâkubu⁽¹⁸⁹⁾ ihtimali de “hakk-ı ceza” vücuduna sebep olamaz. Cezada mânâ-yı intikam aramak insanlıktan ziyade hayvanlık ihtiyacına kanunu alet ittihâz⁽¹⁹⁰⁾ etmek, ibret-i müessireyi hakk-ı cezaya sebep addeylemek terbiye-i gayr⁽¹⁹¹⁾ veya te'mîn-i cemiyet⁽¹⁹²⁾ için bir fidye-i necât⁽¹⁹³⁾ bulmak demek olduğu cihetle cezayı vesile-i ibret ve intikam addetmek ne kadar doğru değilse bugünkü usûl-i ceza mülâhazât-ı ilmiyyeden ziyade cehalet-i mâziyenin bir tortusu olduğu cihetle cezayı bir devâ-yı terhîb ve terbiye zannetmek de o kadar şâyân-ı kabul⁽¹⁹⁴⁾ olamaz. Filhakıka –hatadan kat'-ı nazar⁽¹⁹⁵⁾– ef'âl-i kasdiyye ve ihtiyâriyye mahsûl-i tefekkür ve karar olmasına göre yanlış muhâkemât⁽¹⁹⁶⁾ ve mukarrerâtın⁽¹⁹⁷⁾ her zaman yanlış neticeler tevli'd edeceği ne kadar tabî⁽¹⁹⁸⁾ ise yanlış muhâkemât ve tefekkürâtta⁽¹⁹⁹⁾ irsiyet⁽²⁰⁰⁾ muhit ve mâlûmât gibi avâmilden⁽²⁰¹⁾ doğmuş bir maraz-ı ruhî ve aklî⁽²⁰²⁾ olduğundan aynı avâmilin aynı şerâit altında aynı neticeyi tevli'd edeceğini düşünmeğe hâcet görmeden idam, kürek, kalebendlik, nefiy⁽²⁰³⁾ ve hapis gibi birtakım nâmlarla aynı avâmil ve aynı şerâit altında aynı fiili

(182) Meşrû'iyet: Meşrû olma durumu, meşrûluk.

(183) Cezaiyyûn: Ceza hukuku ile uğraşan bilim adamları, Ceza hukukçuları.

(184) İbret-i müessire: Tesir eden ibret, etkili ibret.

(185) Terhîb: Çok fazla korkutma, yıldırma, caydırma.

(186) Müessirât: Müessirler, tesir eden şeyler, etkili olan şeyler.

(187) Fûrûa: Asıldan ayrılan kollar; ikinci derecede olan önemsiz meseleler; [metinde] bireyler, toplumu oluşturan insanlardan her biri.

(188) Mukâvele-i ictimâ'iyeye nazariyesi: Toplumsal sözleşme kuramı.

(189) Te'âkub: Birbirini tâkip etme, birbiri ardınca olma.

(190) İttihâz: Kabul etme, öyle sayma.

(191) Terbiyye-i gayr: Bir başkasının terbiyesi.

(192) Te'mîn-i cem'iyet: Toplumun emniyetini sağlama.

(193) Fidyе-i necât: Kurtuluş parası, fidye.

(194) Şâyân-ı kabûl: Kabule değer, kabul etmeye layık.

(195) Kat'-ı nazar: Dikkate almama, hesaba katmama.

(196) Muhâkemât: Muhakemeler, (iyice) düşünüp incelemeler.

(197) Mukarrerât: Mukarrer olan, kararlaştırılan şeyler, alınan kararlar.

(198) Tabî: Doğal, alışılmış olan, olağan, normal.

(199) Tefekkürât: Tefekkürler, düşünceler.

(200) İrsiyet: Kalıtım, soya çekim.

(201) Avâmil: Âmiller, sebepler, faktörler.

(202) Maraz-ı ruhî ve aklî: Ruhî ve aklî hastalık.

(203) Nefiy: Sürgün etme, sürme, uzaklaştırma, sürgüne gönderme.

icrâ kendileri için de zarûfî olan bir kısım insanların te'dîbden⁽²⁰⁴⁾ ziyade tedavi ve terbiyeye muhtaç olan bu zavallılara ceza tâyinine kendilerinde hak görmeleri hakikat nâmına ağlanacak bir hâile⁽²⁰⁵⁾ olmakla beraber bu zavallıları gûyâ terhib ve terbiye için mahbes nâmı altında birtakım mahzenlere doldurmak ne kadar azîm⁽²⁰⁶⁾ bir cinayet-i içtimaiye ise dârü't-terbiyeden⁽²⁰⁷⁾ ziyade bir mükessib-i redâete⁽²⁰⁸⁾ benzeyen bu virâneler sâkinleriyle cerâim loncasından pek de farklı olmadığı için en ziyade buradan kurtulabilenlerden korkacak yerde ellerine birer ikmâl-i müddet müzekkiresi⁽²⁰⁹⁾ vererek cemiyet-i beşeriyenin ortasına salıvermekle cemiyet-i beşeriyenin cezadan beklediği gayenin te'mîni şöyle dursun ona muhalif neticeler hâsıl olmakta bulunduğundan bu usûl-i tedavinin –hiç olmazsa– hiçliğini itiraf etmemek kâbil olamaz.

Evet, itirafa mecburum ki insan muhafaza-i zât için çalışır, endişe-i memât ile titrer. Ölüm korkusu hayata irtibatı çoğaltır. İnsan –Darwin'in dediği gibi– mebde'⁽²¹⁰⁾ ve menşe' itibarıyla bir hayvan, hatta bir maymun da olsa günü gününe karnını doyurmak, bir düşmanın lokma-i ihtiyacı olmamak zarûreti altında çırpınır. Hayatın bir ihtiyac-ı umûmi, memâtın bir endişe-i müşterek olması bir râbita-i ittihâd⁽²¹¹⁾ vücuda getirir ve bu râbita bir fikr-i te'âvün⁽²¹²⁾ uyandırır... Bu tabiat-ı eşyadan doğmuş bir zarûret, şüphesiz vâcib'ül-ittibâ'⁽²¹³⁾ bir kanun olsa da ihtiyaç bir hak demek olmadığı gibi devletin, teşkilât-ı siyasiye ve içtimaiyenin⁽²¹⁴⁾, hatta cezanın vâlidî⁽²¹⁵⁾ de bu kanun olsa rahm ü şefkat hislerinin silinmesine kâfi bir sebep değildir. Hayvanlıkta bile bir mânâ-yı zulüm ve vahşet varken acz karşısında merhamet hissi tekevvün⁽²¹⁶⁾ eder.

Hatta en zelil bir hissin tesiri altında yavrusunu boğacak kadar vahşet gösteren kedi, mevlûdüne⁽²¹⁷⁾ taarruz vâki⁽²¹⁸⁾ olduğu dakikada en büyük bir hâmi⁽²¹⁹⁾ vaziyeti alır.

Fikrimce mücrimiyet⁽²²⁰⁾ ile cinnet arasındaki farkın o kadar değeri olmadığı gibi

(204) Te'dîb: Terbiye etme, edeplendirme.

(205) Hâile: Fâcia, içler acısı hâdise.

(206) Azîm: Büyük.

(207) Dârü't-terbiyye: Terbiye evi, terbiye yeri.

(208) Mükessib-i redâet: Kötülük kazandıran (şey).

(209) İkmâl-i müddet müzekkiresi: Sürenin tamamlandığına dair müzekkere.

(210) Mebde': Başlangıç; kök, asıl, kaynak.

(211) Râbita-i ittihâd: Birlik bağı.

(212) Fikr-i te'âvün: Karşılıklı yardımlaşma fikri.

(213) Vâcib'ül-ittibâ': Uyulması gerekli.

(214) Teşkilât-ı siyasiye ve ictimâ'iyye: Siyasî ve toplumsal teşkilat.

(215) Vâlid: [Metinde] Yol açan, doğuran, sebep.

(216) Tekevvün: Vücut bulma, vücûda gelme, var olma.

(217) Mevlûd: Yeni doğmuş çocuk, bebek.

(218) Vâki' olmak: Meydana gelmek, vukû bulmak.

(219) Hâmi: Himâye eden, koruyan, sâhip çıkan (kimse).

(220) Mücrimiyet: Suçluluk.

hapishaneler de mücrimlere mahsûs tımarhanelerden başka bir şey değildir. Cemiyet-i beşeriyenin, üzerine saldıran bir mecnûnu tecrîde ne kadar ihtiyacı varsa şüphesiz mukaddesâtına hücum eden bir mücrimi de tecrîde o kadar ihtiyacı vardır. Ancak bir mecnûnu tedavi etmeyerek yalnız tecrîd ile iktifâ etmek muvâfık-ı insaniyet⁽²²¹⁾ olmadığı gibi bir mücrimi de –tedavi etmeden– kendinden azgın mücrimler arasında bırakmak doğru olamaz. Bundan başka tabîb-i ferd olan hekimlerin bir marazın müddet-i ifâkat⁽²²²⁾ ve nekâhetini⁽²²³⁾ evvelden tahmin etmesi ne kadar doğru ise tabîb-i cemiyet ve efrâd⁽²²⁴⁾ olan hakîmlerin⁽²²⁵⁾ de bir mücrimin terbiyesine kâfi gelecek zamanı evvelden keşfederek tecrîd etmesi de o kadar doğrudur.

Zarar-ı âmmı⁽²²⁶⁾ def için zarar-ı hâs tecvîz⁽²²⁷⁾ olursa da ammeye⁽²²⁸⁾ müteveccih zararın hâssa⁽²²⁹⁾ zarar teveccüh⁽²³⁰⁾ etmeden izâlesi esbâbını taharrî⁽²³¹⁾ etmemek için sebep-i mâkul⁽²³²⁾ irâe⁽²³³⁾ edilemez. Maahâzâ⁽²³⁴⁾ her memleketin hükûmet adamları ferdi düşünmeden efrâdî düşünmeyi daha kolay ve belki de maksadlarına daha muvâfık⁽²³⁵⁾ buldukları için onlar selâmet-i ferdden ziyade istirahat-i efrâd ile meşgul olurlar. Onlar nazarında gaye, âsâyiş ve emniyet-i umûmiyedir. Bunu te'mîn için cüz'ün haksızlığa mâruz kalması o kadar şâyân-ı ehemmiyet⁽²³⁶⁾ değildir. Binâenaleyh mevcut haksızlıkların telâfi ve tamirini cemiyet-i beşeriyenin herkesten ziyade dimağları hak ile yoğrulan hâkimlerinden; ulûm-ı içtimaiyenin⁽²³⁷⁾ en ince mesâilini⁽²³⁸⁾ hal ile uğraşan hakîmlerinden beklemeğe hakkı vardır. Şüphesiz erbâb-ı hukuk arasında teâmül hükümünü alan “mücrimin lehindeki cihet tercih olunur” kaziyyesi bu kanaatin daha nâzikâne irâd⁽²³⁹⁾ edilmiş düstûrundan⁽²⁴⁰⁾ başka bir şey

(221) Muvâfık-ı insaniyet: İnsanlığa uygun.

(222) İfâkat: Hastalıktan kalkma, sağlığına kavuşma, iyileşme.

(223) Nekâhet: Geçirilen bir hastalıktan sonra sağlık ve güç kazanıncaya kadar devam eden zayıflık dönemi.

(224) Efrâd: Fertler, bireyler.

(225) Hakîmler: Varlıktaki şeylerin mâhiyet ve hakikatlerini aklı ile bilen kimse; filozof.

(226) Âmm: Genel, umumi.

(227) Tecvîz: Yapılmasına râzı olma, uygun görme, izin verme.

(228) Amme: Umum halk, kamu, herkes.

(229) Hâss: Bir şeye veya bir kimseye ayrılmış olan, herkese ait olmayan, hususi, özel.

(230) Teveccüh etmek: (Belli bir yere) Doğrulamak, yönelmek.

(231) Taharrî: Arama, araştırma, bir şeyi bulmaya çalışma.

(232) Sebeb-i ma'kûl: Mâkul sebep, akla uygun sebep, mantıklı sebep.

(233) İrâe: Gösterme.

(234) Ma'a-hâzâ: Bununla birlikte, bununla beraber, böyle iken, böyle ise de.

(235) Muvâfık: Uygun, münasip.

(236) Şâyân-ı ehemmiyet: Önem vermeye değer, önem vermeye lâyık.

(237) Ulûm-ı ictimâ'iyye: Sosyal bilimler.

(238) Mesâ'il: Meseleler.

(239) İrâd etmek: Söylemek.

(240) Düstûr: Aynı konudaki hüküm ve kurallara ölçü teşkil edecek sağlamlık ve genişlikteki ana kural, temel kaide.

değildir. Tedavi-i mecânînin⁽²⁴¹⁾ asrımızda müfid⁽²⁴²⁾ tâdilâta mâruz kalmasından müteselli⁽²⁴³⁾ olarak cinnetlerini, maraz-ı ruhîlerini mücrimiyet şeklinde izhâr⁽²⁴⁴⁾ eden zavallıların da usûl-i tedavi ve terbiyesinde mesûd⁽²⁴⁵⁾ inkılâblar vücuda geleceğini ümîd edebiliriz. O ân-ı saadetin hulûlüne⁽²⁴⁶⁾ kadar mahbeslerde inleyen zavallılar şüphesiz tebâh⁽²⁴⁷⁾ olup gidecekler, tabîblerle hükûmet adamlarının aczini göz yaşlarıyla karşılayacaklardır. Tarih-i beşerin bu kabil⁽²⁴⁸⁾ haksızlıklarla dolduğunu düşünürsek istikbâle kemâl-i emniyetle⁽²⁴⁹⁾ intizâr⁽²⁵⁰⁾ edebilir ve bugün en tabî görülen birçok hakikatlerin bir sürü haksızlıklardan doğduğunu tahattur⁽²⁵¹⁾ ederek bugünkü usûl-i cezanın da âtiyi⁽²⁵²⁾ tenvîr⁽²⁵³⁾ edecek birer meş'ale⁽²⁵⁴⁾ hizmetini göreceğinden emin olabiliriz...

Mülâhazât-ı ânifeden⁽²⁵⁵⁾ istidlâl⁽²⁵⁶⁾ olunacağı vechile⁽²⁵⁷⁾ ceza bir fikr-i bî-riyâ⁽²⁵⁸⁾ ile düşünüldüğü takdirde cemiyet-i beşeriyenin bir hakkı değil, belki bir ihtiyacı olduğu ve intikam, terhib ve terbiye, ibret-i müessire gibi avâmilden ziyade mücrimin mazarrâtını⁽²⁵⁹⁾ tahdîd⁽²⁶⁰⁾ ve onu efkâr-ı umûmiye bilhassa hem⁽²⁶¹⁾ istîdadları⁽²⁶²⁾ nazarında terhib ile umûmun muhtel⁽²⁶³⁾ farz olunan emniyet ve âşâyîşini te'mîne mâtuf bir hodkâmlığın mevlûdü olduğu için tekerrürün cezayı tezyîde⁽²⁶⁴⁾ derece-i tesirini de hak değil, ihtiyaç nokta-i nazarından⁽²⁶⁵⁾ tetkîk icab eder... Şüphesiz mücrimler karşısında cemiyeti istila eden gizli hirâslar mükerrirler önünde daha

(241) Mecânîn: Akıl hastaları, deliler, mecnunlar.

(242) Müfid: Fayda veren, yarar sağlayan, faydalı.

(243) Müteselli: Acısını, kederini, derdini unuttur gibi olan, avunan, teselli bulan.

(244) İzhâr: Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme.

(245) Mes'ûd: Saâdete ermiş, saâdetli, mutlu, bahtlı, bahtiyar.

(246) Hulûl: Gelip çatma, erişme.

(247) Tebâh: Yıkılmış, mahvolmuş, harap olmuş.

(248) Bu kabil: Bu türlü, bu çeşit, bu cins.

(249) Kemâl-i emniyet: Tam bir emniyet.

(250) İntizâr: Bekleme, bekleyiş.

(251) Tahattur: Hatırlama.

(252) Âti: Gelecek zaman, istikbal.

(253) Tenvîr: Işıklandırma, aydınlatma.

(254) Meş'ale: [Metinde] Yol gösteren, önder olan ışık.

(255) Mülâhazât-ı ânife: Yukarıdaki görüşler.

(256) İstidlâl: Bir delile dayanarak bir husus hakkında hükme varma, bir sonuç çıkarma.

(257) Vechile: (Bu) yönden, (bu) yüzden, böylece, uyarınca.

(258) Fikr-i bî-riyâ: İçine riyâ, iki yüzlülük karışmamış bir zihni.

(259) Mazarrât: Zarar, ziyan.

(260) Tahdîd: Sınırlama, hudut koyma.

(261) Metinde, işbu "hem" bağlacının öncesinde ya da sonrasında ikinci bir "hem" bağlacı kullanılmamıştır; anlamı kuvvetlendirmek için tek başına kullanılmıştır.

(262) İsti'dât: Yetenek, kabiliyet.

(263) Muhtel: Bozulmuş, karışmış, karışık.

(264) Tezyîd: Arttırma, ziyâde etme.

(265) Nokta-i nazar: Bakış açısı, görüş.

titrek bir havfa⁽²⁶⁶⁾ istihâle edeceği için mücrimleri tecziyeye ihtiyaç gören cemiyet-i beşeriyenin –yine kendi menfaatini te'mîn için– mükerrirleri daha merhametsizce tecziye ihtiyacını hissedeceği derkârdır⁽²⁶⁷⁾.

Filhakîka mütemeddin hükümetlerin hemen hepsinin ceza kanunlarında mükerrirler daha şedîd⁽²⁶⁸⁾ cezaların tehdidine arz olunmuş, ancak usûl-i terhib ve terbiyenin yolsuzluğuna kâni olan, cerâimin ef'âl-i ıztırâriyyeden⁽²⁶⁹⁾ olduğuna îman eden cemiyetler bir taraftan idam gibi cezaları kanunlardan kaldırdıkları gibi öte taraftan da tekerrürde mutlakdan mukayyede⁽²⁷⁰⁾ rücu⁽²⁷¹⁾ ederek tedricen⁽²⁷²⁾ mücrimler lehinde kavâid⁽²⁷³⁾ kabulüne başlamıştır.

Tekerrür-i cürmde erbâb-ı hukuk arasında ikinci ihtilaf da tekerrür eden ef'âl-i memnûa arasındaki münasebetten hâsıl olduğu cihetle biraz da bu ihtilafın menşe'i⁽²⁷⁴⁾ ve neticesinden bahsedeceğiz:

Yukarıda îzâh olduğu vechile tekerrürde bir fiil-i mahkûm ile ikinci bir fiilin vücudu muktezî olduğu cihetle bu iki fiil arasında mümâselet ve müşâbehetin vücûbundan⁽²⁷⁵⁾ tevellüd⁽²⁷⁶⁾ eden bu ihtilaf tetkik olunursa bir kısım erbâb-ı hukuk tekerrürde teşdîd-i ceza ikinci cürmün îkâyıyla kabiliyet-i salâhın⁽²⁷⁷⁾ su'ûbeti⁽²⁷⁸⁾ tahakkuk etmesinden tevellüd etmiş bir zarûret olduğu cihetle ikinci cürm birinci fiil-i memnûa müşâbih⁽²⁷⁹⁾ olsun olmasın tekerrürün tahakkukuna kâni olmak sûretiyle **tekerrür-i mutlak** usûlünü tercih ettikleri gibi bir kısmı da îtiyadın⁽²⁸⁰⁾ takakkuku cürmeyn⁽²⁸¹⁾ arasında mümâselet vücuduna mütevakıf⁽²⁸²⁾ olduğuna kanaat ederek birbiriyle müşâbeheti olmayan ef'âlin îkânını îtiyad vücuduna delil addetmek doğru olmadığı cihetle tekerrürü müşâbehet-i ef'âl ile takyîd⁽²⁸³⁾ ederek **tekerrür-i mukayyed** usûlünü müreccah⁽²⁸⁴⁾ addeyledikleri görülür. Filhakîka bir şahsın –velev

(266) Havf: Korku.

(267) Derkâr: Belli, âşikâr.

(268) Şedîd: Şiddetli.

(269) Ef'âl-i ıztırâriyye: Mecburî fiiller.

(270) Mukayyed: Bir şarta veya şartlara bağlı olan, şartlı.

(271) Rucû: Dönme, geri dönme.

(272) Tedricen: Yavaş yavaş.

(273) Kavâ'id: Kurallar, kaideler.

(274) Menşe': Kök, kaynak, asıl.

(275) Vücûb: Yapılması gerekli, lüzumlu ve zarûrî olma, vâcib olma, terkedilmesi câiz ve mümkün olmama.

(276) Tevellüd etmek: Doğmak; meydana gelmek, ileri gelmek.

(277) Kâbiliyet-i salâh: İyi duruma gelme kabiliyeti, düzelmeye gücü.

(278) Su'ûbet: Zorluk, güçlük, zahmet.

(279) Müşâbih: Benzeyen, benzer.

(280) İ'tiyâd: Alışmaktan dolayı âdet edinme, alışkanlık.

(281) Cürmeyn: İki cürm, iki suç.

(282) Mütevakıf: Olması, gerçekleşmesi bir şeye bağlı olan, bağlı.

(283) Takyîd: Kayıt ve şartla bağlama, kayıt altına alma.

(284) Müreccah: Tercih edilen, üstün tutulan.

ikmâl-i cezadan sonra olsun– birinci cürm ile evsâf⁽²⁸⁵⁾ ve mahiyet itibarıyla hiçbir münasebeti olmayan ikinci bir cürmü ikâ etmesi delâletiyle⁽²⁸⁶⁾ mücrimin îtiyadına hükmederek cezayı tezyîd etmek her türlü kayıttan âzâde bir vicdanla mücrimler aleyhinde yürümek, daha doğrusu cezayı sadaka veya hibe mahiyetinde kabul ederek vâzı-ı kanunda tahdîd kabul etmez bir hürriyet vücudunu kabul etmek demek olacağından muvâfık-ı mantık olamaz. Esasen kuvâ-yı zâhire ve bâtinanın⁽²⁸⁷⁾ kâffe-i ihtirasâtını⁽²⁸⁸⁾ aynı derece bir tehâlûkle⁽²⁸⁹⁾ tatmine muhtaç olacak kadar zaaf-ı iradeye malik insanların vücudunu kabul etmek insaniyet⁽²⁹⁰⁾ aleyhinde bir düşünce olmasına nazaran bu kadar istisnâ ihtimalâtın⁽²⁹¹⁾ kanuna dercine⁽²⁹²⁾ pek de ihtiyaç olmadığı gibi aklıktan ölme derecelerine gelen bir adamın vaktiyle duvar delerek ekmek sirkat etmiş olmasını senelerce zaman sonra o fiil ile hiçbir münasebeti olmayan siyasî bir cürme veya cebren izâle-i bîkr⁽²⁹³⁾ fiiline tekerrür-i cürm için esas tutmak muvâfık-ı mâdelet⁽²⁹⁴⁾ olamayacağı gibi mesela ihmalî bir cürmü icrâî bir fiil-i memnûa⁽²⁹⁵⁾ sebep-i tekerrür addetmek de daha ziyade doğru olamaz. Filhakîka ihmalin menşe'i ruh ve iradedeki uyuşukluk, icrânın masdarı da ondaki faaliyet olmasına göre bir cürm-i icrâîyi ef'âl-i ihmaliyyenin tekerrürüne –sırf izâle-i îtiyad nazariyesiyle– esas ittihâz etmek yürümek lâzım geldiği zaman oturan bir çocuğun faaliyetini kamçılılamak için [v]urulan bir tokadı koşarak çamura battığından dolayı tokadı taz'ife⁽²⁹⁶⁾ sebep addederek: “Geçenlerde oturduğun için döğdüm de uslanmadın; bak şimdi de koşuyorsun” diyerek istihkâkının⁽²⁹⁷⁾ iki katı da döğmekten fazla meşrû olamaz. Bu böyle olduğu gibi mesela sirkat, dolandırıcılık ve emniyeti suistimal cürmünü cünhâlarda aynı fiil addederek darb ile cerh⁽²⁹⁸⁾, livâta ile zinayı ayrı ayrı şeyler addetmekte de haksızlık âşikârdır. Vâkâ⁽²⁹⁹⁾ Kanun-ı Cezamızda tekerrür-i mutlak usûlü cinayetlere tahsis ve cünhâlarda –kısmen– tekerrür-i mukayyed usûlü kabul edilmek sûretiyle bir hadd-i mutavassıt⁽³⁰⁰⁾ bulunmuş ve daha

(285) Evsâf: Nitelikler, vasıflar.

(286) Delâlet: Yol gösterme, kılavuzluk, rehberlik, delil, nişan.

(287) Kuvâ-yı zâhire ve bâtına: Zâhirî (görünen, dışa dünya ile ilgili) ve bâtinî (görünmeyen, iç dünya ile ilgili) duyular. Örneğin kuvâ-yı hamse-i zâhire; görme, koklama, işitme gibi zâhirî beş duyumuzu ifade eder.

(288) Kâffe-i ihtirasât: İhtiraslar, aşırı istekler, şiddetli arzuların tamamı, bütünü, hepsi.

(289) Tehâlûk: Bir şeye erişmek için büyük bir istekle atılma, büyük bir arzu ile can atma.

(290) İnsaniyyet: İnsanlık.

(291) İhtimalât: İhtimaller.

(292) Derc: İçine almak, katmak, kitaba koymak.

(293) İzâle-i bîkr: Bekâreti yok etme.

(294) Muvâfık-ı mâ'delet: Adalete uygun olma.

(295) Fiil-i memnû: Menedilmiş fiil, yasaklanmış fiil.

(296) Taz'if: İki kat etme, iki katına çıkarma.

(297) İstihkâk: Hak edilmiş, hak kazanılmış şey.

(298) Cerh: Yaralama.

(299) Vâkâ: Gerçi, her ne kadar.

(300) Hadd-i mutavassıt: Orta yol, orta nokta.

doğrusu Fransız Kanunu'na âmîl⁽³⁰¹⁾ olan mülâhazât aynen ibkâ⁽³⁰²⁾ edilmiş ise de pek itibarî⁽³⁰³⁾ bir vâhid-i kıyâsî⁽³⁰⁴⁾ ile ölçülen cünhâ ve cinayet ef'âlinde müttehid'ül-menşe'⁽³⁰⁵⁾ ihtimalâtı ayrı ayrı esaslara rabt⁽³⁰⁶⁾ etmek te'liften⁽³⁰⁷⁾ ziyade telfik⁽³⁰⁸⁾ şekline girerek efkâr-ı hükkâmî karıştıracığı gibi cinayetlerde mutlakıyyet usûlünü kabul ile sirkati katil, katli izâle-i bikr, izâle-i bikri kat'-ı tarîk⁽³⁰⁹⁾, kat'-ı tarîki de fiil-i şeni⁽³¹⁰⁾ cürmleri için sebep-i tekerrür addetmek sûretiyle ibraz olunan şiddet-i fevkalâdeye mukâbil cünhâlarda darbı cerhden, izâle-i bikri fiil-i şeni⁽³¹¹⁾den, hataen cerhi hataen katilden farklı zannetmek de o kadar mugâyir-i mâdelettir⁽³¹¹⁾. Fikrimce cünhâ ve cinayetlerde tekerürri-i mukayyed ihtiyaca kâfi gelmediği takdirde hiç olmazsa cerâim taalluk⁽³¹²⁾ ettiği şey itibarıyla aksâma tefrik⁽³¹³⁾ olunarak bir kısma dahil olan cerâim-i mahkûmenin aynı neviden⁽³¹⁴⁾ ikâ olunacak cerâim-i lâzımeye sebep-i tekerrür addolunması en muvâfık bir usûl olacağı gibi neticede mahsüs⁽³¹⁵⁾ adaletsizliğin tâdiline kâfi salâhi da te'yîd⁽³¹⁶⁾ eder. [9.1 Numaralı Dipnot]⁽³¹⁷⁾

(301) Âmîl: Bir şeyin meydana gelmesine sebep olan, tesir eden şey, etken.

(302) İbkâ' etmek: Yerinde bırakmak, değiştirmemek.

(303) İtibârî: Gerçekte öyle olmadığı halde öyle sayılan, farazî.

(304) Vâhid-i kıyâsî: Ölçü birimi.

(305) Müttehid'ül-menşe': Kaynağın birliği, aslın birliği.

(306) Rabt etmek: Aralarında bir bağ, bir beraberlik oluşturmak, bağlamak.

(307) Te'lif: Birbiriyle uyumlu olan şeyleri bir araya getirip birleştirme, birbiriyle uyumlu olan hükümleri bir araya toplama; eser yazma, toplayıp kaleme alma; uzlaştırma, uyuşmalarını sağlama.

(308) Telfik: Birbiriyle uyumsuz olan şeyleri bir araya getirip birleştirme, birbirine aykırı olan hükümleri bir araya toplama.

(309) Kat-ı tarîk: Yol kesicilik.

(310) Fiil-i şeni': Çok kötü iş (Bilhassa ırza geçme için kullanılır). [Metinde yanlışlıkla fiilî şeni' şeklinde yazılmış olsa da metnin devamında fiil-i şeni' şeklinde doğru olarak yazılmıştır.]

(311) Mugâyir-i mâdelet: Adalete aykırı olma.

(312) Taalluk etmek: İlgisi, ilişkisi olmak, ait olmak.

(313) Tefrik: Ayırma, ayrılma.

(314) Nev': Çeşit, cins, tür.

(315) Mahsüs: Varlığı beş duyu ile anlaşılan, duyulan, hissedilen.

(316) Te'yîd: Doğru olduğunu ortaya koyma, doğrulama.

(317) İtalya Ceza Kanunu'nun 80. maddesinin ikinci fıkrasında "Yeni işlenen cürm evvelce mahkûmiyetin lâhik olduğu fiilin aynı bulunduğu takdirde cürm-i âhirin müstahak olduğu ceza haps-i şedid ise müstelzim olduğu ceza müddetinin infazında tecrid-i dâimî (mahkûmu yalnız bir hücrede hapsedmek) müddetinin bir südüs nisbetinde temdid edileceği ve haps-i şedid müddetinin tamamı tecrid-i dâimî ile infazı icab ettiği veya beyan olunan temdid ve tezyidin müddet-i mahkûme içinde tenfizi mümkün olmadığı takdirde nisbet dâiresinde müddet-i mahkûmenin temdidî sûretiyle icrâ edileceği ve fiil-i âhirin müstelzim olduğu ceza haps-i şedidden mâadâ mücâzâtı icab ettiği takdirde bir südüsten bir sülüse kadar cezanın tezyid olunacağı ve her halde tezyid-i cezanın mukaddemâ mahkûm olduğu cezaların şedidinden daha ağır olamayacağı, ceza-yı nakdiler de 19'uncu maddede tâyin edilen nisbet dâiresinde tezyid kılınacağı" tasrih edilmiştir.

Mülâhazât-ı mesrûde⁽³¹⁸⁾ bir vâzı-ı kanun için vârid⁽³¹⁹⁾ olsa da tatbîk-i kanun ile mükellef olanlar bu kadar hür bir saha-i içtihadı malik olmadıkları cihetle tefekkürât ve kanaatlerini ruh-ı kanun ile te'lif mecburiyetinde bulduklarından tekerrür-i cürmün teşdîd-i cezayı müstelzim olup olmayacağını, iki cürmde mümâselet lâzım gelip gelmediğini düşünmeden yukarıda derc ettiğimiz sekizinci madde mündericâtına⁽³²⁰⁾ tevfiķan⁽³²¹⁾ mükerrirler hakkında –kanunun kabul ettiği şerâit dahilinde– cezayı tezyîde, mümâseleti yalnız cünhâ ef'âline hasr⁽³²²⁾ ile cinayet fiilerinde müşâbehet bile aramadan evvelce mutlak sûrette cinayetle mahkûmiyetin mevcut olup olmadığını taharrîye memur⁽³²³⁾ ve mecburdurlar.

CEZA KANUNU'NA NAZARAN TEKERRÜR ŞARTLARI

Kanunumuz cinayetlerde bile tekerrür-i mutlak usûlünü kabul etmekle beraber birtakım kuyûd⁽³²⁴⁾ ile ıtlâkı⁽³²⁵⁾ takyîd etmiş ve bu kayıtların vücudunu tekerrürün tahakkukuna sebep ittihâz eylemiş bulunduğundan bunların tetkiki ile bahsimize devam muvâfık görülmüştür:

Sekizinci madde mündericâtına göre kabahat ef'âli tekerrüre esas ittihâz olduğuy gibi hapisten mâadâ bir cezayı istilzâm⁽³²⁶⁾ eden veya istilzâm etmiş bulunan cünhâ ef'âlinde de tekerrür kabul edilmemiş, filhakika hiffeti⁽³²⁷⁾ aşikâr ve dâiresi mahdûd olan bu nevi ef'âlde tekerrür araştırmamak maznûnlar⁽³²⁸⁾ lehinde bir mânâyı da müfîd olmak dolayısıyla bu neticeyi te'mîn eden mülâhazât ve tefekkürâtın ve meşrûriyet ve makbûliyeti⁽³²⁹⁾ tabiî bulunmuş olduğundan ale'l-ıtlâk⁽³³⁰⁾ kabahat ef'âliyle hapisten başka cezayı müstelzim cünhâ ef'âlinde dolayı mahkûmiyet-i sâbıkanın mevcudiyeti tekrar ikâ olunacak ef'âl ne nevi ve mahiyette bulunursa bulunsun tekerrüre esas ittihâz olunmayacağı gibi evvelce herhangi neviden bir fiil ile mahkûm olan şahsın ikinci defa bir kabahat veya hapis haricinde diğerk mücâzâtı

⁽³¹⁸⁾ Mülâhazât-ı mesrûde: Beyan edilen görüşler, sözü edilen görüşler.

⁽³¹⁹⁾ Vârid olmak: Olması mümkün ve düşünülebilir olmak, akla gelmek.

⁽³²⁰⁾ Mündericât: Kitap, gazete, dergi vb. içinde bulunanlar, içindekiler, muhteviyat, münderecât.

⁽³²¹⁾ Tefviķan: Uygun olarak, uyarak.

⁽³²²⁾ Hasr: Bir şeyin içine alma, yalnız bir şeye mahsus kılma.

⁽³²³⁾ Me'mûr: Bir işi yapmakla görevlendirilen (kimse), görevli.

⁽³²⁴⁾ Kuyûd: Kayıtlar.

⁽³²⁵⁾ İtlâk: Bir kayıtlı kayıtlı olmama, kayıtsız şartsız olma, mutlak olma.

⁽³²⁶⁾ İstilzâm: Gerekme, gerektirme.

⁽³²⁷⁾ Hiffet: Hafiflik.

⁽³²⁸⁾ Maznûn: İşlediği kesinleşmemiş bir suçla itham edilen, suçlu sanılan, hakkında ceza davası açılan kimse, zanlı, sanık.

⁽³²⁹⁾ Makbûliyet: Makbul olma durumu, kabul edilebilirlik.

⁽³³⁰⁾ Ale'l-ıtlâk: Gelişigüzel, ulu orta, rastgele.

müstelzim bir cünhâ irtikâbı da sekizinci maddenin ahkâmına tâbi olamaz. Hatta mukaddemâ ceza-yı nakdî ile mahkûm olup adem-i te'diyesiyle⁽³³¹⁾ mahkûmiyet hapse tahavvül⁽³³²⁾ ettiği takdirde de tekerrür vücud bulmayacağı gibi evvelce bir seneden aşağı hapis ve bir miktar ceza-yı nakdîye mahkûm olup yine mücâzât-ı nakdiye⁽³³³⁾ te'diye olunmamasından dolayı hapse tahvîl⁽³³⁴⁾ edilerek müddet-i hapsin bir seneden fazla miktara bâliğ⁽³³⁵⁾ olması da cünhâlara müteallik birinci fıkranın tatbikine sebep olamaz. Çünkü ceza-yı nakdînin –mahkûmun ihtiyâr⁽³³⁶⁾ ve iktidarına taalluk eden bir sebeble– hapse tahavvülü mânâsındaki hiffeti tebdîle⁽³³⁷⁾ kâfi olmadığı gibi ikinci şekilde de mücâzât-ı fer'iyye⁽³³⁸⁾ mahiyetine inkılâb eder.

Vâkıâ Kanun-ı Cezanın 265'inci maddesine göre sarhoşluk bir liraya kadar ceza-yı nakdîyi⁽³³⁹⁾ müstelzim kabahat ef'âlinden olduğu halde fiilin tekerrürü ceza-yı nakdî miktarını beş liraya tezyîd ve hatta bir haftaya kadar da hapsi istilzâm etmekte, İtiyadda miktar-ı hapis bir haftadan bir aya kadar temdîde⁽³⁴⁰⁾ ceza-yı nakdîyi de beş liradan yirmi beş liraya kadar tezyîde cevaz⁽³⁴¹⁾ vermekte olmasına göre esasen kabahatten mâdud olan bu fiilde tekerrür kabul edilmekle de kalmayarak cürmün tebdîl-i nev'ine kadar gidilmiş olduğu gibi aynı madde-i kanuniyede on sekiz yaşını ikmâl etmeyenlere müskirât⁽³⁴²⁾ veren dükkan sâhiblerinin bir altundan yirmi altuna kadar ceza-yı nakdî ve yirmi dört saatten altı aya kadar hapsedileceği kabul edildikten sonra bir sene zarfında fiilin tekerrürü dükkanının münasib müddetle seddine⁽³⁴³⁾ kâfi görülmek sûretiyle ceza tezyîd olunmuş ise de birinci şık bir istisna vücuda getirdiği gibi diğeri de hâvî olduğu ceza itibarıyla cünhâ ef'âlinden mâdud olmasına nazaran mahkûmiyet-i sâbika hapis olduğu takdirde bir sene zarfında tekerrürün sedd-i dükkana sebep addolunması sekizinci maddenin dâire-i tatbikinden hariçte kalmağa vesile olamaz.

Şurası da sezâ-yı işarettir⁽³⁴⁴⁾ ki Ceza Kanunu'nun dördüncü maddesi muvakkat nefiy cezasını cünhâ envâına idhâl⁽³⁴⁵⁾ ettiği halde sekizinci maddede nefy-i

(331) Adem-i te'diye: Ödememe.

(332) Tahavvül: Değişme, bir halden başka bir hâle geçme.

(333) Mücâzât-ı nakdiyye: Para cezası, nakdî ceza.

(334) Tahvîl etmek: Değiştirmek, çevirmek.

(335) Bâliğ olmak: Erişmek, ulaşmak.

(336) İhtiyâr: Seçme, intihap etme, tercih etme.

(337) Tebdîl: Değiştirme, değiştirilme, başka şekle sokma.

(338) Mücâzât-ı fer'iyye: İkinci derecede ceza, aslı olmayan ceza, fer'i ceza.

(339) Ceza-yı nakdî: Para cezası, nakdî ceza.

(340) Temdîd: Uzatma.

(341) Cevaz vermek: Câiz kabul etmek, izin vermek, müsâade etmek.

(342) Müskirât: Sarhoşluk veren şeyler, alkollü içkiler.

(343) Sedd: Kapama, kapanma, tıkama tıkanma, bağlama, engel olma.

(344) Sezâ-yı işaret: İşarete lâyık.

(345) İdhâl: İçeri koyma, içeri sokma, dâhil etme.

muvakkatla mahkûmiyetin sebep-i tekerrür addine⁽³⁴⁶⁾ dair bir sarâhat⁽³⁴⁷⁾ mevcut olmadığı cihetle bu ceza ile mahkûmiyet-i sâlifenin⁽³⁴⁸⁾ vücudu ikinci defa ikâ olunacak hiçbir fiil için tekerrür vukûuna sened ittihâz olunamayacağı gibi evvelce ne nevi ceza ile mahkûm olursa olsun ikinci defa yalnız muvakkaten nefyini müstelzim bir fiil irtikâb eden şahıs da mükerrir addolunmamak icab eder. [**10.1 Numaralı Dîpnot**]⁽³⁴⁹⁾ Ancak evvelki fiil ceza-yı nakdî ve nefy-i muvakkat ile hapsi müstelzim olup da mahkemece bu cezalardan hapis tercih olunduktan sonra ikinci defa aynı fiil ikâ olunduğu takdirde hükkâmın –tekerrür sebebiyle– hakk-ı takdiri zâil⁽³⁵⁰⁾ olarak hapis ile mahkûmiyet kararı îtâsına ve sekizinci maddenin hudûdu dahilinde bu hapsin tezyîdine mecbur olacağı vâreste-i îzâhtır⁽³⁵¹⁾.

Mütâlaât-ı mebsûtadan⁽³⁵²⁾ anlaşılacağı vechile mükerrirlik mevzû-ı bahis olabilmek için fiilin kabahat veya ceza-yı nakdî ile nefy-i muvakkatı müstelzim olan cünhâlardan olmaması meşrût⁽³⁵³⁾ ise de fiilin cinayet veya hapsi müstelzim cünhâ nev'inden bulunması her zaman tekerrürün tahakkukuna kâfi olmadığından Ceza Kanunumuza göre şerâit-i sâirenin de tetkiki fâideden hâli olamaz⁽³⁵⁴⁾.

Kuvve-i teşriyyeye⁽³⁵⁵⁾ arz olunan madde-i kanuniye ile esbâb-ı mûcibe lâyihasında⁽³⁵⁶⁾ hükm-i evvelin mehâkimin herhangi birinden sudûru kâfi görülerek hükm-i evvel isterse kanundan ziyade örfî bir Divan-ı Harb'den sâdır⁽³⁵⁷⁾ olsun –kanun-ı umûmiye tevfiқан verilmiş olmak şartıyla– tekerrür vukûunda sekizinci maddenin tatbiki kabul edilmiş ise de kuvve-i kanuniyece bu fikre iştirak olunmayarak “mahkûmiyet-i sâbikanın mehâkim-i adliyeden sudûru” esası kabul edilmiş, filhakika kanun kadar müessirât-ı sâireye tâbi olmaları teşkilatları icabından olmasa da hükümlerinin kat'iyeti telâfi imkânını izâle eden, bilhassa ibraz ettikleri şiddet ve istîcal⁽³⁵⁸⁾ ile maznûnlar lehinden ziyade aleyhinde bir kanaatle işe başlayan

⁽³⁴⁶⁾ Add: Kabul etme, sayma, itibar etme.

⁽³⁴⁷⁾ Sarâhat: Tam ve kesin biçimde belirli olma durumu, açıklık.

⁽³⁴⁸⁾ Mahkûmiyet-i sâlîfe: Daha önceki mahkûmiyet.

⁽³⁴⁹⁾ Kanun-ı Cezanın 14'üncü maddesi Zabtiye Nezareti altına alınmak cezasını tarif etmekte ise de bu cezanın taalluk edeceği cürmün hangi neviden olduğunu tâyin eder bir maddemiz bulunmadığı gibi sekizinci maddede dahi bu cezayı icab eden ef'âlin tekerrüre esas olacağına dair de bir sarâhat olmadığından yalnız bu cezaya mahkûmiyet veya bilâhire bu cezayı icab eden bir cürmü irtikâb sekizinci maddenin tatbikine sebep olamaz...

⁽³⁵⁰⁾ Zâil: Sona eren, yok olan, ortadan kalkan.

⁽³⁵¹⁾ Vâreste-i îzâh: İzah, açıklama gerektirmeyecek kadar açıktır.

⁽³⁵²⁾ Mütâlaât-ı mebsûta: En küçük ayrıntısına kadar açıklanmış görüşler.

⁽³⁵³⁾ Meşrût: Var olması, meydana gelmesi başka bir şey veya duruma bağlanmış olan, şarta bağlı, şartlı.

⁽³⁵⁴⁾ Hâli olmamak: Hep mevcut olmak, o şeysiz olmamak.

⁽³⁵⁵⁾ Kuvve-i teşri'yye: Yasama gücü.

⁽³⁵⁶⁾ Esbâb-ı mûcibe lâyihası: (Genelde kanunlar için) gerekçelerin bulunduğu metinlerin eski dilde ifade edilişi.

⁽³⁵⁷⁾ Sâdır olmak: Ortaya çıkmak, meydana gelmek, zuhur etmek.

⁽³⁵⁸⁾ İsti'câl: Acele etme, sabırsızlanma.

bir mahkemeden sâdır olan kararları tekerrüre esas ittihâz etmekte bir sebab-i mâkul mevcut olmadığı için heyet-i teşriyyenin⁽³⁵⁹⁾ vücuda getirdiği tâdilâtı şükranla karşılamamak kâbil olamaz.

Bundan başka cinayetlerde “bir kimse mücâzât-ı terhîbiyyeden biriyle sûret-i kat’iyyede mahkûm olduktan sonra esnâ-yı müddet-i cezaiyyesinden veya müddet-i cezaiyyesini ikmâl ettikten veya ceza esbâb-ı kanuniyeden biriyle sâkit olduktan sonra on sene zarfında bir cinayet ikâ edilmek” meşrût olduğu gibi ale’l-ıtlâk hapsi müstelzim cünhâ ef’âlinde de “Hapis cezasıyla sûret-i kat’iyyede mahkûm olan kimse gerek cezanın infazından evvel ve gerek esnâ-yı müddeti cezaiyyede ve yâhud müddet-i cezaiyyesini ikmâl ettikten veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sâkit olduktan sonra beş sene zarfında aynı cünhâyı irtikâb etmek” muktezî olmasına nazaran cünhâlarda da, cinayetlerde de mahkûmiyet-i sâbıkanın kaziyeye-i muhkeme derecesinde bir kat’iyyeti hâiz olması makzî⁽³⁶⁰⁾ olmağla beraber ikinci cürmün ya esnâ-yı müddeti cezaiyyede ya cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyenin biriyle sâkit olduktan sonra icrâ edilmesi cünhâlarda istisnaen cezanın infazından evvel de ikinci cürmün ikâi tekerrüre sebep olsa da cürm-i sâninin⁽³⁶¹⁾ birinci cezanın ikmâl veya sukûtundan⁽³⁶²⁾ itibaren cinayetlerde on ve cünhâlarda beş sene içinde irtikâb edilmesi ve her halde iki cürm arasında –her ikisi cünhâ ve cinayet olmak gibi– nev’an⁽³⁶³⁾ ittihâd⁽³⁶⁴⁾ olmağla beraber cünhâlarda ikinci cürmün mahkûmiyet-i kat’iyyeyi icab eden cünhâya –aynı fiil addolunacak kadar– mümâseleti hâiz olması meşrûttur.

Şu halde fiil ister cünhâ ister cinayet olsun evvelâ mahkûmiyet-i sâbıkanın kat’i⁽³⁶⁵⁾ olması, sâniyen⁽³⁶⁶⁾ ikinci cürmün ya esnâ-yı müddeti cezaiyyede yâhud cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtundan sonra ikâ edilmesi, sâlisin⁽³⁶⁷⁾ birinci cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtundan itibaren cünhâlarda beş ve cinayetlerde on seneden fazla zaman geçmesi, râbian⁽³⁶⁸⁾ her iki fiilin nev’an müttehid bulunması, hâmisen⁽³⁶⁹⁾ fazla olarak cünhâlarda her iki fiilin birbirinin aynı olması lâzım olduğu gibi cünhâlarda cezanın infazından evvel de tekerrür kabul edilmiştir.

(359) Hey’et-i teşri’iyye: Yasama organı.

(360) Makzî: Bitirilmiş, tamamlanmış, yerine getirilmiş.

(361) Cürm-i sâni: İkinci suç.

(362) Sukût: Düşme.

(363) Nev’an: Cins ve çeşit bakımından.

(364) İttihâd: Bir olma, birleşme.

(365) Kat’î: Şüphe ve tereddüde yer bırakmayan, kesin.

(366) Sâniyen: İkinci olarak.

(367) Sâlisin: Üçüncü olarak.

(368) Râbian: Dördüncü olarak.

(369) Hâmisen: Beşinci olarak.

1. Mahkûmiyet-i sâbikanın kat'î olması şarttır

Tekerrürde bu şartın tahakkuk edip etmemesi cürmün nev'ini bile tebdil edecek kadar kuvvetli bir âmil olduğundan her şeyden evvel bu şartın tetkiki muktezîdir:

Cünhâlarda gıyâben sâdır olan hükümlerin itiraz vukûuyla keenleymekün⁽³⁷⁰⁾ addi usûl-i muhâkemât⁽³⁷¹⁾ icabından olduğu gibi bidâyetin⁽³⁷²⁾ sudûr eden vicâhî⁽³⁷³⁾ kararların inde'l-istinâf⁽³⁷⁴⁾ feshi imkânı da her zaman mevcut olduğundan mukarrerât-ı ibtidâiyenin⁽³⁷⁵⁾ netice-i istinaftan veya müddet-i istinafiyenin mürûrundan⁽³⁷⁶⁾ evvel icrâya vaz'ı⁽³⁷⁷⁾ bile caiz değilken böyle bir kararı tekerrüre esas ittihâz etmek bir taraftan tâdili imkânı mevcut olan mukarrerâtın bir taraftan da kat'iyetini iddia etmek gibi bir mantıksızlıkla kalmayarak tekerrüre esas ittihâz olunan bu gayr-ı kat'î birinci îlâmın ikinci fiile sebep-i tekerrür addolunduktan sonra netice-i itiraz ve istinafta tâdil veya berâete kalb⁽³⁷⁸⁾ edilmesi imkânının tahakkuku halinde garip olduğu kadar mânâ-yı zulmü ihsas⁽³⁷⁹⁾ eden bir haksızlık vücuda geleceğinden tevzî-i adalete⁽³⁸⁰⁾ memur bir mahkemeyi bu gibi netâice⁽³⁸¹⁾ alet ittihâz etmek doğru olamaz. Birinci hükmün tâdil ve tahvîli halinde ikinci hükmün de turuk-ı kanuniyeye⁽³⁸²⁾ müracaatla feshini tasavvur⁽³⁸³⁾ etmek, madde-i kanuniyede⁽³⁸⁴⁾ “mahkûmiyet-i sâbikanın kat'î olması” hakkında bir sarâhat mevcut olmadıkça kâbil değildir. Çünkü ikinci hükmün îtâsı zamanında ne usûle ne kanuna münâfî bir hata mevcut olmadığı cihetle böyle bir îlâmı fesih veya nakz⁽³⁸⁵⁾ için bir sebep-i kanunî irâesi her zaman mümkün olamaz. Bundan başka tekerrürün kabulüne esas ittihâz olunan fikir ceza-yı sâbıkın mücrimin ruhundaki leîmâne⁽³⁸⁶⁾ îtiyadı izâleye adem-i kifâyetinin⁽³⁸⁷⁾ ikinci fiil ile tezâhürü olmasına göre bekâsı⁽³⁸⁸⁾ meşkûk⁽³⁸⁹⁾ bir cezanın

⁽³⁷⁰⁾ Ke-en-lem-yekün addetmek: Yok saymak.

⁽³⁷¹⁾ Usûl-i muhâkemât: Muhakeme usûlü, yargılama usûlü.

⁽³⁷²⁾ Bidâyetin: İlk olarak, önce, evvelâ; (dava için) bidâyet mahkemesinde görülmek suretiyle, ilk derece mahkemesinde görülmek suretiyle.

⁽³⁷³⁾ Vicâhî: Yüz yüze olan, yüze karşı yapılan.

⁽³⁷⁴⁾ İnde'l-istinâf: İstinafta, istinaf mahkemesinde.

⁽³⁷⁵⁾ Mukarrerât-ı ibtidâiyye: İlk derece mahkemesi kararları.

⁽³⁷⁶⁾ Mürûr: (Zaman için) Geçip gitme, bitme, sona erme.

⁽³⁷⁷⁾ Vaz': Koyma, konulma; ortaya koyma, düzenleme, tedvin etme.

⁽³⁷⁸⁾ Kalb etmek (eylemek): Değiştirmek, çevirmek, dönüştürmek.

⁽³⁷⁹⁾ İhsâs etmek (eylemek): Hissettirmek.

⁽³⁸⁰⁾ Tevzî'-i adâlet: Adaletin dağıtılması.

⁽³⁸¹⁾ Netâice: Neticeler, sonuçlar.

⁽³⁸²⁾ Turuk-ı kânûniyye: Kanun yolları.

⁽³⁸³⁾ Tasavvur: Zihinde şekillendirme, fikren kurma, tasarımı.

⁽³⁸⁴⁾ Madde-i kânûniyye: Kanun maddesi.

⁽³⁸⁵⁾ Nakz: Bozma.

⁽³⁸⁶⁾ Le'im-âne: Alçak şekilde, alçakça.

⁽³⁸⁷⁾ Adem-i kifâyet: Kifâyet etmeme, kâfi gelmeme, yetmezlik.

⁽³⁸⁸⁾ Bekâ': Ebediyet, ebedîlik, bâkîlik.

⁽³⁸⁹⁾ Meşkûk: Şüpheli, şüpheli.

hem de kable'l-înfaz⁽³⁹⁰⁾ izâle-i îtiyada adem-i kifâyetini kabul değil, tasavvur bile etmek doğru değildir. Şu halde hükm-i sâbık⁽³⁹¹⁾ kesb-i kat'iyet⁽³⁹²⁾ etmeden evvel ikâ olunan cerâimi tekerrür-i cürm değil içtimâ-ı cerâim⁽³⁹³⁾ addederek ona mahsûs usûl ve nazariyat⁽³⁹⁴⁾ dahilinde halletmek hem münasib hem de ruh-ı kanuna muvâfıktır.

Erbâb-ı hukuk arasında bu şartın cünhâlarda takakkukunda ihtilafa delâlet eder bir mütâlaa⁽³⁹⁵⁾ görülmemiş ise de cinayetlerde Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nda⁽³⁹⁶⁾ kabul olunan gayr-ı mantikî esasât⁽³⁹⁷⁾ bu hususta ihtilaflar tevliid edecek kabiliyette bulunmasına binaen bir parça da bu ihtimali tedkik fâideden hâlî kalmaz kanaatindeyim:

Cünhâlara müteallik kararların kesb-i kat'iyet etmesi müddet-i istinafin mürûruna veya istinaf neticesinin taayyününe⁽³⁹⁸⁾ mütevakkıf olduğu cihetle cünhâlarda gyâben sâdır olan mukarrerâtın itirazın müddet-i kanuniye zarfında vukûuyla keenlemeyekün addi kanun îcabından bulunduğu gibi kâbil-i istinaf⁽³⁹⁹⁾ olan bidâyet mahkemelerinin⁽⁴⁰⁰⁾ vicâhî kararları da müddet-i istinaf mürûr etmeden vâcibü'l-înfaz⁽⁴⁰¹⁾ bir mahiyet iktisâb⁽⁴⁰²⁾ edemez. Hatta hükm-i ibtidâî⁽⁴⁰³⁾ istinaf mahkemesinden tasdik edilmiş olsa da mahkûm –şeklî– birtakım merasim-i kanuniyenin [**12.1 Numaralı Dîpnot**]⁽⁴⁰⁴⁾ ifasıyla hükmün netice-i temyize kadar icrâsını tâvîk⁽⁴⁰⁵⁾ salâhiyetine maliktir. Bundan başka cünhâlara müteallik

(390) Kable'l-înfaz: İnfazdan önce, infaz öncesi.

(391) Hükm-i sâbık: Daha önceki hüküm.

(392) Kesb-i kat'iyet: Kesinlik kazanma.

(393) İctimâ'-ı cerâim: Suçların içtimâi.

(394) Nazariyyât: Nazariyeler, kuramlar, teoriler.

(395) Mütâla'a: Etraflıca düşünme, inceleme, tetkik.

(396) Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kânûnu: Ceza Muhakemesi Kanunu.

(397) Esasât: Esaslar.

(398) Taayyün: Meydana çıkma, âşikâr olma, belirme.

(399) Kâbil-i istinâf: İstinaf edilebilir.

(400) Bidâyet mahkemeleri: İlk derece mahkemeleri.

(401) Vâcibü'l-înfâz: İnfaz edilmesi gerekli, infazı gereken.

(402) İktisâb: Kazanma, edinme, edinim.

(403) Hükm-i ibtidâî: İlk derece mahkemesi hükmü.

(404) Tatbik-i kanun ile memur olanların tecrübe ile emniyet hâsıl etmiş olacakları vechile mücrimlerin gûyâ kanuna itaatlerini te'mîn için –327'nci madde mücebince– kabul edilen bu merasim –ki hapishaneye teslim-i nefis edip kefaletle tahliye olunmaktan ibarettir– ciddiyetten ârî bir latife-i adliye mahiyetini iktisap etmekte olduğu gibi hapishaneye teslim-i nefis ettikten sonra istenilen kefaleti ibraz edemeyen ve bu sebeble netice-i temyize kadar ikmâl-i müddet sûretiyle hapisten çıkan mahkûmlar hakkındaki kararların inde't-temyiz nakzı ihtimali karşısında hürriyeti tahdiden ziyade onu te'mîn ile mükellef kuvve-i adliyenin alacağı bu renk-i hicâb kuvve-i teşrî'iyyenin nazar-ı dikkatini celb edecek kadar la'lîn olduğu gibi bir hükümetin “sen muvafakat etmezsen ben de hükmü infaz edemem” mânâsını tazammun eder sûrette lisan-ı kanun ile izhâr-ı acz etmesi de hakikaten çirkindir.

(405) Tâvîk: Geciktirme, geriye bırakma, alıkoyma.

mukarrerâtın müddet-i istinaf mürûr etmedikçe veya mahkeme-i istinafça tasdik olunmadıkça tâbi olacağı mürûr-ı zaman⁽⁴⁰⁶⁾ bile ceza mürûr-ı zamanı değil, dava mürûr-ı zamanıdır. Nitekim cünhâya müteallik bir îlâm-ı gıyâbî üç sene zarfında mahkûmun ikâmetgahına tebliğ edilmese [**12.2 Numaralı Dipnot**]⁽⁴⁰⁷⁾ veya hükm-i vicâhî mahkûm tarafından istinaf edilip de –ara sıra meşhûd⁽⁴⁰⁸⁾ olduğu vechile– dava evraki mahkeme-i istinafa sevk olunamamak gibi bir sebebin mümâneatı⁽⁴⁰⁹⁾ ile üç sene içinde ru'yet-i davaya⁽⁴¹⁰⁾ mübâşeret⁽⁴¹¹⁾ olunmasa bidâyeten îtâ olunan mahkûmiyet hakk-ı dava ile beraber sâkıt olur. Ancak itiraz ve istinaf istid'âlarının⁽⁴¹²⁾ müddet-i kanuniyeleri zarfında verilip verilmediği tetkik olunarak müddetin mürûrundan sonra verilen istid'âların kesb-i kat'iyet eden îlâmları râdil edemeyeceğini düşünmek, ashâb-ı cerâimin⁽⁴¹³⁾ bu kabîl hilelerine meydan vermemek bir müdde-i umûmî⁽⁴¹⁴⁾ için vazife olmalıdır.

Cinayetlere gelince usûl-i muhâkemeye nazaran mücâzât-ı terhîbiyyeyi müstelzim ef'âl müttehemleri⁽⁴¹⁵⁾ hakkında vicâhî muhâkeme infaz-ı ceza ile beraber cereyan etmekte ve mukarrerât-ı vicâhiyye-i cinâiyye re'sen kâbil-i temyiz olmak dolayısıyla temyiz neticesine kadar kaziiyye-i muhkeme hâsil edemediği gibi inde't-temyiz⁽⁴¹⁶⁾ hükm-i cinâî nakz ve netice-i berâete istihâle ederek gayr-ı kâbil-i telâfî zararlar vücuda geldikten ahkâm-ı cinâiyye inde't-temyiz tasdik olunmak sûretiyle kesb-i kat'iyet ettikten sonra ikâ olunacak cerâim hiç olmazsa esnâ-yı müddet-i cezaiyyede irtikâb edilmiş olacaklarından haklarında sekizinci maddenin tatbiki zarûrî ve îlâm-ı cinâînin mahkeme-i temyize sevkinden veya kararın inde't-temyiz tasdikinden evvel mahkûmiyet-i sâbıkada kat'iyet taharrisi abes olacağı için bu şekilde tekerrürün mevzû-ı bahis olamayacağı tabîidir.

Ancak cinayette sudûr eden gıyâbî îlâmların mahiyet-i hukukiyyesi o kadar zâhir olmadığı için bu kabîl mahkûmiyetlerin tekerrüre esas olup olmadığı, olacaksa ne gibi şerâitin tahakkuk eylemesi îcab edeceği hakikaten cây-ı münâkaşadır⁽⁴¹⁷⁾.

⁽⁴⁰⁶⁾ Mürûr-ı zaman: Zaman aşımı.

⁽⁴⁰⁷⁾ Hüküm ikâmetgaha tebliğ olunup da mahkûmun zâtına tebliğ olunmamış, yâhud hükmün icrâsından mahkûmun haberdar olmadığı sübût bulmuş olursa ikâmetgaha tebliğ ile müddet-i itirazın mürûru dava mürûr-ı zamanı kat' ederek ceza mürûr-ı zamanına mebd'e teşkil ederse de bu şekilde de cezanın mürûr-ı zamanla sukûtuna kadar itiraz istid'âsı kabul olunur. Usûl-i Muhâkemât, Madde: 171

⁽⁴⁰⁸⁾ Meşhûd: Gözle görülen, şahit olunan, müşâhede edilen.

⁽⁴⁰⁹⁾ Mümâne'at: Karşı çıkma, engelleme, mâni olma, muhâlefet.

⁽⁴¹⁰⁾ Ru'yet-i dava: Davanın görülmesi.

⁽⁴¹¹⁾ Mübâşeret: Bir işe başlama, yapmaya girişme.

⁽⁴¹²⁾ İstid'â: Dilekçe, bir işin yapılmasını bir yazıyla resmî bir makamdan isteme.

⁽⁴¹³⁾ Ashâb-ı cerâim: Suç sahipleri, suçlular.

⁽⁴¹⁴⁾ Müdde-i umûmî: Savcı.

⁽⁴¹⁵⁾ Müttehem: Suçlanan, suçlu olduğu iddia edilen, töhmet altında bulunan.

⁽⁴¹⁶⁾ İnde't-temyiz: Temyizde, temyiz mahkemesinde.

⁽⁴¹⁷⁾ Cây-ı münâkaşa: Münakaşa konusu, tartışma noktası, tartışılacak şey.

Filhakika Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun 479'uncu maddesinde cinayetden dolayı hükm-i mücâzâtın –ister vicâhî ister gıyâbî olsun– ale'l-ıtlâk tarih-i hükümden itibaren yirmi sene sonra sâkıt olacağı ve 481'inci maddesinde cinayetin vukûu tarihinden itibaren on sene zarfında ikâme-i dava⁽⁴¹⁸⁾ ve icrâ-yı tahkîkât olunup da îlâm verilmemiş olduğu takdirde en ahîr⁽⁴¹⁹⁾ muamele tarihinden itibaren on sene sonra hukuk-ı umûmiye ve şahsiyye davasının sukût edeceği gösterilmesine nazaran, îlâm ve kararın velev gıyâbî verilmiş olması dava mürûr-ı zamanını bertaraf ederek ceza mürûr-ı zamanına mebde' vücuda getirmekte olduğu anlaşıldığı gibi 377'inci maddesinde, “Hük-m-i gıyâbîyi fesih için muayyen olan müddetin inkızâsıyla⁽⁴²⁰⁾ îlâm mümteni'ü't-tağyîr⁽⁴²¹⁾ hale girdikten sonra gâibin emvâl⁽⁴²²⁾ ve muhasebesi müstehakına teslim olunur.” denildikten sonra 383'üncü maddede, “Müttehem-i gâib kendisini hükûmete teslim eder ve yâhud hakkında terettüb⁽⁴²³⁾ eden ceza mürûr-ı zamanla sâkıt olmazdan evvel derdest edilirse hük-m-i gıyâbînin münfesih olacağı” beyan edilmesine göre de mevâdd-ı sâlifinin hükmü teeyyüd⁽⁴²⁴⁾ ederek ahkâm-ı gıyâbiyyenin fesih için muayyen olan müddetin –ki sâlifü'z-zikir⁽⁴²⁵⁾ 382'inci maddeye nazaran müttehem-i gâibin kendini hükûmete teslim veya ceza mürûr-ı zamanla ıskât⁽⁴²⁶⁾ edilinceye kadar geçecek zamandır– mürûruyla lâyetegayyer⁽⁴²⁷⁾ halini alacağı derkâr bulunduğundan mücâzât-ı terhîbiyye ile mahkûmiyeti hâvî olan gıyâbî kararların mahkûmların derdestiyle⁽⁴²⁸⁾ infisâhuna⁽⁴²⁹⁾ ve cezanın sukûtu için meşrûr mürûr-ı zaman müddetinin geçmesiyle kesb-i kat'iyet edeceğine şüphe bile caiz olamaz. Ancak bir hâkim için bu neticeyi pek kolaylıkla elde etmek kâbil ise de Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun cinayete müteallik mebâhisi⁽⁴³⁰⁾ nazarı⁽⁴³¹⁾ ve umûmî bir fikirle tetkik edilirse birçok tenâkuzlar⁽⁴³²⁾, bir sürü haksızlıklarla beraber gıyâbî cinayet îlâmlarının mânâ-yı kat'iyeti ifadeden pek uzak olduğunu itiraf etmemek kâbil olamaz. Filhakika bir müttehem hakkında sâdir olacak îlâm-ı gıyâbî cinayete mahkûmiyeti tazammun ettiği takdirde [14.1 Numaralı

(418) İkâme-i dava: Dava açma.

(419) Ahîr: Son, sonuncu, en sonra olan.

(420) İnkızâ': Vâdesi ve müddeti tamam olma, bitme, sona erme.

(421) Mümteni'ü't-tağyîr: Değiştirilmesi imkânsız, bozulması mümkün olmayan.

(422) Emvâl: Mallar.

(423) Terettüb: Ait olma, gerekme, icap etme.

(424) Teeyyüd: Kuvvetlenme, sağlamlaşma, teyit edilme.

(425) Sâlifü'z-zikir: Daha önce adı geçmiş, bahsedilmiş olan.

(426) İskât: Düşürme, düşürülme.

(427) Lâ-yetegayyer: Değişmez.

(428) Derdest: Tutma, ele geçirme, yakalama.

(429) İnfisâh: Bozulma, hükmü kalmama.

(430) Mebâhis: Üzerinde araştırma ve tartışma yapılan konular, yazılar, tartışma konuları, mebhaslar.

(431) Nazarı: Bilgi halinde, nazariye niteliğinde olan, iş haline geçmemiş, uygulama alanına çıkmamış olan, teorik.

(432) Tenâkuz: Bir sözün diğer bir sözle çelişmesi, çelişki.

Dipnot]⁽⁴³³⁾ mahkûmun derdest edildiği veya teslim-i nefis⁽⁴³⁴⁾ ettiği gün ortada mahkûmiyet kalmayacağı gibi onu tazammun eden îlâmın da yırtılıp atılmaktan başka bir değeri olmayacağı cihetle bu kadar mânâsız bir kararda kanunun kat'iyet tasavvur etmesi beyhûde bir iddia olur. Bundan başka hükkâm arasında cinayette ahkâm-ı gıyâbiyenin tehditten ibaret olduğuna dair bir kanaat mevcut olduğu ve onların bir çoğu da celb ve istimâ-ı şuhûda⁽⁴³⁵⁾ bile hâcet olmadığına kâni oldukları gibi resmen tevzi⁽⁴³⁶⁾ ve irsâl olunan sakk-i adli⁽⁴³⁷⁾ de bu içtihadı müsaîd bir şekilde bulunduğu cihetle mukarrerât-ı gıyâbiyye-i cinâiyye –232'inci maddenin rüesâya⁽⁴³⁸⁾ bahşettiği veya tahmil⁽⁴³⁹⁾ eylediği vazife-i tevsîin⁽⁴⁴⁰⁾ istimâlî⁽⁴⁴¹⁾ şöyle dursun– hemen umûmiyetle pek sathî⁽⁴⁴²⁾ ve âdetâ şekli bir tetkikâtın mahsûlü olmasına ve 379'uncu madde mücebince⁽⁴⁴³⁾ bu kabîl kararları istinaf müdde-i umûmîlerinin bile temyize salâhiyetleri bulunmamasına göre daha ciddi tetkikâtın medlûlü⁽⁴⁴⁴⁾ olduğuna şüphe bile caiz olmayan Divan-ı Harbler mukarrerâtını tekerrüre esas ittihâz etmeyen bir vâzı-ı kanun için bu kadar gayr-ı kat'î ve bu kadar ibtidâî⁽⁴⁴⁵⁾ tahkikât ve tetkikâtın mahsûlü olan bir kararı mükerrirliğe kâfi addetmek gayr-ı kabîl-i ihmal⁽⁴⁴⁶⁾ bir tenâkuzdur.

Cinayette gıyâbi kararların, mahkûmların te'mîn-i huzuruyla keenlemeyekün addi bir emr-i kanunî olmasına göre bundaki adem-i kat'iyet pek âşikâr olduğu gibi ortada kat'iyet peydâ etmemiş ve kazıyye-i muhkeme husûlü her şeyden evvel vicâhen⁽⁴⁴⁷⁾ tekerrür edecek muhâkemeye mütevakıf bulunmuş bir cezanın mürûr-ı zamanla sukûtunu kabul etmek fazla bir gayrettir. Bu mantıksızlığı bir misâl ile tahkik için cinayetle gıyâben mahkûm olmuş ve ilan gibi merasim-i kanuniyesi de ikmâl edilmiş bir mahkûm tasavvur buyurunuz. Bu mahkûm ikmâl-i merasimden on sene sonra derdest edilmiş olsun. Mahkûmiyet-i gıyâbiyye kat'î addedilince hükm-i gıyâbîyi keenlemeyekün addettikten sonra yirmi sene mürûr etmesinden

⁽⁴³³⁾ Karar isterse cinayet mahkemesinden sadır olsun berâeti tazammun ederse ortada mahkûmiyet kalmayacağından tekerrür hâsıl olmayacağı gibi cünhâ ile mahkûmiyeti hâvî olursa mesele cünhâ bahsine rücû eder.

⁽⁴³⁴⁾ Teslim-i nefis etmek: Teslim olmak.

⁽⁴³⁵⁾ İstimâ-ı şuhûd: Şahitleri dinleme.

⁽⁴³⁶⁾ Tevzi': Dağıtma, ait olduğu yerlere verme, dağıtım.

⁽⁴³⁷⁾ Sakk-i adli: Ceza tatbikâtı.

⁽⁴³⁸⁾ Rü'esâ: Reisler, başkanlar.

⁽⁴³⁹⁾ Tahmil etmek (eylemek): Yükleme.

⁽⁴⁴⁰⁾ Tevsî': Genişletme, genişletilme, yayma.

⁽⁴⁴¹⁾ İsti'mâl: Kullanma.

⁽⁴⁴²⁾ Sathî: Yüzeysel, sığ.

⁽⁴⁴³⁾ Mücebince: (Durumun) Gerektirdiği şekilde, gereğince, mücibince.

⁽⁴⁴⁴⁾ Medlûl: Gösterilen, işaret edilen.

⁽⁴⁴⁵⁾ İbtidâî: İlk durumda kalmış olan, gelişmemiş, ilerlememiş, tekâmül etmemiş, ilkel.

⁽⁴⁴⁶⁾ Gayr-ı kabîl-i ihmâl: İhmal edilemez.

⁽⁴⁴⁷⁾ Vicâhen: Yüzüne karşı, yüz yüze.

dolayı muhâkemeyi tekrar etmek mi îcab edecektir?.. Hüküm-i gıyâbî keenlemyekün addolunduktan sonra geride kalan on seneden ziyade evvel bir zaman zarfında ikâ edilmiş bir cürmden başka bir şey olmadığı cihetle mevcudiyeti kalmayan bir îlâm-ı mevhum⁽⁴⁴⁸⁾ on sene evvel ikâ olunmuş bir cinayetten dolayı kuvve-i adliyyeye hiçbir zaman hakk-ı dava ve hüküm vermemelidir.

Ceza Kanunu'nun sekizinci maddesinde "Sûret-i kat'iyede mahkûmiyet-i sâbika" kabul olunduktan sonra "cezanın esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtundan itibaren on sene zarfında" ikinci cürmün ikâ tahakkuk-ı tekerrüre kâfi addedilmiş olmasına göre hüküm-i gıyâbî ceza mürûr-ı zamanıyla kesb-i kat'iyet etmesine nazaran bir hükmün bir an içinde hem kesb-i kat'iyet hem de sukût etmesi gibi bir garîbe vücud bulacağı ne kadar tabii ise de "sûret-i kat'iyede mahkûmiyet-i sâbika" yalnız cezanın sukûtuna maksûd⁽⁴⁴⁹⁾ olmayıp esnâ-yı müddet-i cezaîyyede ikâ edilen ikinci cürm için de, cezayı ikmâlden itibaren on sene zarfında irtikâb edilecek cürm-i sâni için de meşrût olduğu nazar-ı dikkate alınırsa cinâyatta⁽⁴⁵⁰⁾ hüküm-i gıyâbî müstelzim-i infaz bir hükmü tazammun etmediği gibi mukarrerât-ı gıyâbiyenin yirmi sene sonra lâyetegayyer bir hale geldiği -vâzı-ı kanun gibi- kabul edilse bile ceza aynı zamanda mürûr-ı zamanla sâkit olmuş bulunacağından yine ortada ne infaz edilmekte ne de infazı hitâm⁽⁴⁵¹⁾ bulmuş bir ceza kalmayacağı cihetle bu şekilde hem kesb-i kat'iyet etmiş hem de icrâsına başlanmış veya tenfizi⁽⁴⁵²⁾ hitâm bulmuş bir ceza olmayacağına göre şerâit ve ihtimâlât-ı selâse-i mezkûreden⁽⁴⁵³⁾ ancak cezanın esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtu kaziyesi tahakkuk edebilir.

Cinâyatta hüküm-i gıyâbînin ceza mürûr-ı zamanıyla lâyetegayyer halini almasına kanunen cevaz verilmesi tatbikât nokta-i nazarından daha başka haksızlıklara da sebep olacağı cihetle bu hususta biraz tafsilât îtâsına müsâade buyrulmasını temenni mecburiyetini hissediyorum; neticeye vuzûh⁽⁴⁵⁴⁾ vermek için maksadı bir misâl ile izâh ederek cinayetle gıyâben mahkûm olduktan bi'l-farz⁽⁴⁵⁵⁾ dokuz sene sonra aynı cinayeti irtikâb etmiş bir mücrim hakkında tatbiki îcab eden mücâzâtı mukayese edelim:

İkinci bir fiili müteakip müttehemler ele geçmiş olduğuna göre dokuz sene sonra ikinci cinayeti irtikâb eden mahkûm, gıyâbî birinci hüküm münfesih olmuş bulunacağı cihetle müçtemi-i cerâimin⁽⁴⁵⁶⁾ faili vaziyetinde kalarak yalnız cürmden hangisi daha ağır mücâzâtı müstelzim ise onun cezasıyla mahkûm olacağı halde

⁽⁴⁴⁸⁾ İ'lâm-ı mevhum: Vehmedilen îlâm, gerçekte olmadığı halde var gibi düşünülen îlâm.

⁽⁴⁴⁹⁾ Maksûd: Söylenilmek, belirtilmek istenilen, kastedilen.

⁽⁴⁵⁰⁾ Cinâyât: Cinâyetler.

⁽⁴⁵¹⁾ Hitâm bulmak: Sona ermek, son bulmak, hitâma ermek.

⁽⁴⁵²⁾ Tenfîz: İnfaz etmek, hükmünü yürütmek.

⁽⁴⁵³⁾ İhtimâlât-ı selâse-i mezkûre: Bahsi geçen üç ihtimal.

⁽⁴⁵⁴⁾ Vuzûh: Açık ve belli olma, açıklık, vâzih olma.

⁽⁴⁵⁵⁾ Bi'l-farz: Farz edelim ki, turalım ki, diyelim ki, söz gelişi, farazâ.

⁽⁴⁵⁶⁾ Müçtemi'-i cerâim: İçtima eden suçlar, birleşmiş suçlar.

yirmi dokuz sene sonra aynı cürmü ikâ eden diğer mücrim muhâkemât-ı cezaiyyenin mürûr-ı zaman hakkındaki maddeleri hükmünce birinci hüküm kesb-i kat'iyet etmiş ikinci cürm de cezanın sukûtundan itibaren on seneden az bir zaman zarfında irtikâb edilmiş olduğundan mükerrer vaz'-ı kanunîsinde kalarak ikinci cürmün cezası da müebbet küreğe idam; ikinci cürm nefy-i ebed cezasını müstelzim olsa müebbed kalebendlik, müebbed kalebendlik cezasını muktezî ise müebbet kürek cezasına düçar⁽⁴⁵⁷⁾ olacak, muvakkat bir mücâzât-ı terhibiyyeyi îcab ediyor ise inde'l-hâce⁽⁴⁵⁸⁾ otuz seneye kadar iblağ edilmek üzere cezası taz'îf edilecektir. Hâlbuki birinci cürm ile ikinci cürm arasında geçecek zaman bir taraftan mücrimin maznûn⁽⁴⁵⁹⁾ olan îtiyadını sileceği gibi diğer taraftan cürm-i evvelin efkâr-ı umûmiye üzerinde vücuda getirdiği tesirâta⁽⁴⁶⁰⁾, âsâyiş-i memlekette vücuda getirdiği inhilâl⁽⁴⁶¹⁾ şüphesiz zaman ile mütenasip kesâfette⁽⁴⁶²⁾ bir ramâd-ı sükûn⁽⁴⁶³⁾ serper. İtiyadındaki zevâli her dakika geçtikçe daha ziyade isbat eden bir mücrimin birinci cürmün vukûuyla sükûn ve emniyeti muhtel olduğu farz olunan insanlardan birçoğu ölerək yerlerine ensâl-i âtiye⁽⁴⁶⁴⁾ –ki şüphesiz cürmün vukûundan bile haberdar değildir– geçtikten sonra ikâ edeceği ikinci cürmden dolayı hakkında fevkalâde şiddet ibraz olunarak ikinci cürmü daha az bir fâsıla⁽⁴⁶⁵⁾ ile irtikâb ederek İtiyadındaki şiddeti, cemiyet-i beşeriye için vicdanındaki mühlik⁽⁴⁶⁶⁾ ve ahlakî marazı isbat eden, birinci cürmün efkâr-ı umûmiyedeki vücuda getirdiği havf u hirâs –henüz zâil olmadan– ikinci cürm ile daha elîm bir hale getiren diğer mücrim hakkında bir vaz'-ı merhamet alarak daha hafif ceza tertib etmek hikmet-i ceza ile de kâbil-i tevfiğ⁽⁴⁶⁷⁾ olmayan bir adaletsizliktir. Bu netice bile ya tekerrür-i cürmü Ceza Kanunu'ndan kaldırmak, yâhud içtimâ-ı cerâimde tedâhül-i ceza⁽⁴⁶⁸⁾ usûlünü Usûl-i Muhâkemât Kanunu'ndan ref'⁽⁴⁶⁹⁾ ederek her cürmün cezasını ayrı ayrı tâyin sûretiyle ashâb-ı cerâim arasında bir muvâzene-i cezaiyye⁽⁴⁷⁰⁾ husûlünü te'mîn etmek için kâfi bir sebep olduğu gibi mukarrerât-ı gıyâbiyyenin de mahiyet-i kanuniyesi hakkında tâdilât ifasını âmir⁽⁴⁷¹⁾ mülâhazadır.

⁽⁴⁵⁷⁾ Düçar olmak: Uğramak, tutulmak, yakalanmak.

⁽⁴⁵⁸⁾ İnde'l-hâce: Gerektiğinde.

⁽⁴⁵⁹⁾ Maznûn: Şüphe ve tereddüt edilen, zannolunan.

⁽⁴⁶⁰⁾ Te'sirât: Tesirler.

⁽⁴⁶¹⁾ İnhilâl: Dağılma, çözümlenme.

⁽⁴⁶²⁾ Kesâfet: Koyuluk, koyu olma durumu, yoğunluk.

⁽⁴⁶³⁾ Ramâd-ı sükûn: Sükûnet külü, sessizlik külü.

⁽⁴⁶⁴⁾ Ensâl-i âtiye: Gelecek nesiller.

⁽⁴⁶⁵⁾ Fâsıla: Boşluk, ara, aralık.

⁽⁴⁶⁶⁾ Mühlik: Öldürücü, helâk edici.

⁽⁴⁶⁷⁾ Kâbil-i tevfiğ: Uygun, uyabilir, uygun olması mümkün.

⁽⁴⁶⁸⁾ Tedâhül-i ceza: Ayrı ayrı hükmü bulunan cezaların birleşmesi.

⁽⁴⁶⁹⁾ Ref': Ortadan kaldırma, hükümsüz kılma, feshetme, lağvetme.

⁽⁴⁷⁰⁾ Muvâzene-i cezaiyye: Ceza dengesi.

⁽⁴⁷¹⁾ Âmir: Emreden, buyuran, emredici.

Maahâzâ bu tâdilâtın kabulüne kadar vicâhî cinayet kararlarının mahkeme-i temyizce tasdikinden itibaren kanunen muayyen zamanın hulûlüne kadar irtikâb olunacak ikinci cinayette tekerrür vücudunu kabul etmek –ahkâm için– nasıl zarûrî ise gıyâbî cinayet kararları da mürûr-ı zamanla ceza sâkit olmadan ikinci cürm ikâ edilmiş ise içtimâ-ı cerâim, cezanın sukûtuyla kanunen muayyen müddetin mürûruna kadar geçecek zamanlar zarfında irtikâb olunduğu takdirde tekerrür-i cürm şeklinde kabul etmek adalet olmamakla beraber zarûrîdir...

2. İkinci cürmün ya esnâ-yı müddet-i cezaiyyede yâhud cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sâkit olduktan sonra irtikâb edilmesi lâzım, yalnız cühâlarda infazdan mukaddem ikâi da kâfidir

İkinci cürmün ceza-yı mahkûmun infazından evvel veya esnâ-yı tenfizinde ikâyıyla mücâzât-ı mahkûmenin sukût veya ikmâlinden sonra irtikâb başka başka şeyler olduğu gibi tatbîkât nokta-i nazarından da gayr-ı kâbil-i tevhdî⁽⁴⁷²⁾ bir mahiyette bulunduğu cihetle bu muhtelif ihtimalâtı aynı maddenin dâire-i şümûlüne sokmak doğru olmadığı cihetle Ceza Kanunu'nun yedinci ve sekizinci madde-i kadîmelerini⁽⁴⁷³⁾ –bu nokta-i nazardan– tercih etmemek kâbil olamaz. Filhakika tekerrürün kabulüne sebep olan mülâhazât fail-i cürmün verilen cezaya rağmen ikinciği irtikâb ile itiyâdât-ı mücrimânesini⁽⁴⁷⁴⁾ te'yd ve izhâr etmesinden ibaret olmasına göre henüz tenfiz ve ikmâl olunmayan bir cezanın ıslah-ı nefse adem-i kifâyetini muhik⁽⁴⁷⁵⁾ değil, hatta maznûn addetmek bir marazı⁽⁴⁷⁶⁾ tedavi için verilen ilacı istîmâl etmeyen şahsa marazın tekerrüründe evvelce kâfi gelmediğinden bahisle miktarını çoğaltmaktan başka bir mânâ ifade edemez. Bundan başka âtîde tafsîl olunacağı vechile bu ihtimalât-ı muhtelifenin⁽⁴⁷⁷⁾ tevhdî⁽⁴⁷⁸⁾ tâyin-i ceza hususunda da haksızlıklar tevhdî etmekte bulunduğundan vâzı-ı kanun tarafından kâffe-i ihtimalât⁽⁴⁷⁹⁾ nazar-ı dikkate alındıktan sonra tâdile esas olan Fransa Ceza Kanunu'nun 57'inci ve 58'inci maddeleri –hiç olmazsa– hâl-i aslîsiyle naklolunmak ve yedinci madde-i sâbika –icab ediyorsa– ayrıca tâdil edilmek daha mâkul olurdu. [16.1 Numaralı Dipnot]⁽⁴⁸⁰⁾ Maddenin ikinci tâdilinde bu cihetin mülâhazası şâyân-ı temenni ise de

⁽⁴⁷²⁾ Gayr-ı kâbil-i tevhdî: Birleştirilmesi mümkün olmayan, birleştirilmez.

⁽⁴⁷³⁾ Madde-i kadîme: Eski madde.

⁽⁴⁷⁴⁾ İ'tiyâdât-ı mücrimâne: Suç işleme alışkanlıkları, suça bağımlılıklar.

⁽⁴⁷⁵⁾ Muhikk: Hakka uygun olan, haklı, doğru, yerinde.

⁽⁴⁷⁶⁾ Maraz: Hastalık, illet.

⁽⁴⁷⁷⁾ İhtimalât-ı muhtelife: Çeşitli ihtimaller.

⁽⁴⁷⁸⁾ Tevhdî: Birkaç şeyi bir araya getirip bir yapma, birleştirme.

⁽⁴⁷⁹⁾ Kâffe-i ihtimalât: İhtimallerin hepsi, tamamı.

⁽⁴⁸⁰⁾ Sekizinci madde-i kâime Fransız Ceza Kanunu'ndan alınmış, fakat epeyce tâdilât da vücuda getirilmiş olduğundan maddenin ruhunu, tâdilâtın mahiyetini göstermek ve her iki madde arasındaki farkı irâe ile bunu nazar-ı dikkate almadan doğrudan doğruya Fransa erbâb-ı hukukunun kanaat ve içtihadâtını sened ittihaz etmekten hâsil olacak yanlışlığa meydan kalmamak üzere maddenin me'hazını aynen irâe fâidesiz addedilmemiştir:

nass-ı kanun⁽⁴⁸¹⁾ karşısında içtihadı mesâğ⁽⁴⁸²⁾ olmadığı için istikbâl bu salâhı te'mîn edinceye kadar ikinci cürmün esnâ-yı müddet-i cezaiyyede ve hatta cünhâlarda cezanın infazından evvel irtikâbı halinde tekerrürün tahakkukunu kabule zarûret derkâdır.

*
**

Ceza-yı evvelin ikmâlinden sonra ikinci cürmün ikâ edilmiş bulunması en doğru bir mülâhaza olduğu cihetle bu hususta mütâlaa beyanına hâcet yoksa da ceza-yı evvelin esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtundan sonra ikinci cürmün irtikâbına müteallik olan fıkra pek mühim ve mühim olduğu kadar da mücmel⁽⁴⁸³⁾ olduğundan buna ait tafsilât pek de zâid⁽⁴⁸⁴⁾ addolunamaz:

Fransa Ceza Kanunu sukûtu yalnız mürûr-ı zamana hasrettiği halde madde-i kanuniyemiz sebebi cem'⁽⁴⁸⁵⁾ ile tâmim⁽⁴⁸⁶⁾ etmekle de kalmayarak esbâb-ı kanuniye terkîbî⁽⁴⁸⁷⁾ ile gayr-ı kanunî sebeble de sukût-ı cezayı mümkün addedecek bir garîbe⁽⁴⁸⁸⁾ vücuda getirmiş, binâenaleyh bu şartın kendi kanunumuza tevâfuk eder sûrette kendi nokta-i nazarımızdan tetkîkine zarûret hâsıl olmuştur.

Nazariyât-ı cezaiyye cihet-i cezaiyyede esbâb-ı sukûtiyyeyi bir zât-ı cürme, daha doğrusu mücrimiyete ve diğeri de cezaya ait olmak üzere ikiye tefrîk etmekte olmasına göre tekerrür nokta-i nazarından esbâb-ı sukûtiyyeyi mücrimiyetle cezaya taalluku olmak itibarıyla tetkîk etmek münasib olur.

Madde: 57 (28 Mart 1891'de tâdil olunan şekli). – Bir seneden ziyade hapis cezasını müstelzim bir fiil ile mahkûm kimse cezanın infazından veya mürûr-ı zamanla sukûtundan itibaren beş sene zarfında hapis cezasını muktezî bir cinayet veya cünhâ irtikâb eylerse kanunen muayyen cezanın hadd-i âzamıyla mahkûm olur ve işbu ceza iki misline kadar tezyîd edilebilir.

Bundan başka mahkûma bir seneden az ve on seneden ziyade olmamak üzere tahliyesinden evvel hükûmetçe kendisine beyan olunacak mahallerde ikamet edememek memnûiyeti de tebliğ olunur.

Madde: 58. – Bir seneyi mütecâviz hapis cezasıyla mahkûm olanlar dahi müddet-i mezkûre zarfında hapis cezasını müstelzim aynı cünhâyı veya bir cinayeti irtikâb ettiği takdirde bu sûrette tecziye edilir.

Bir seneden aşağı hapis cezasıyla mukaddemâ mahkûm olanlar aynı şerâit dahilinde aynı cünhâyı irtikâb ettikleri takdirde mahkûmiyet-i sâbkanın iki mislinden dîn ve ikinci defa müstahak olacakları cezanın iki mislinden efzûn olamamak üzere hapis cezasına mahkûm olurlar.

Sirkat, dolandırıcılık, emniyeti suistimal filleri tekerrür nokta-i nazarından aynı cünhâ addolunur. Serserilik ve dilencilik cünhâları da böyledir.

⁽⁴⁸¹⁾ Nass-ı kanun: Kanun hükmü.

⁽⁴⁸²⁾ Mesâğ: İzin, müsaade, cevaz, ruhsat.

⁽⁴⁸³⁾ Mücmel: Kısaltılmış, özetlenmiş, kısa, öz.

⁽⁴⁸⁴⁾ Zâ'id: Gereksiz, lüzumsuz; artan, fazla, artık.

⁽⁴⁸⁵⁾ Cem': Toplama, toplanma, bir araya gelme.

⁽⁴⁸⁶⁾ Tâ'mim: Umûma yayma, genel duruma getirme.

⁽⁴⁸⁷⁾ Terkîb: Birkaç şey birleşip yeni bir şey meydana getirme.

⁽⁴⁸⁸⁾ Garîbe: İşitilmemiş, görülmemiş, hayret edilecek şey veya durum, acıbe.

Afv-ı umûmî⁽⁴⁸⁹⁾ ve iade-i muhâkeme⁽⁴⁹⁰⁾ gibi mücrimiyeti ıskât ve izâle eden esbâb mahkûmiyet-i sâbıkayı da bertaraf edeceği cihetle mevcut olmayan bir mahkûmiyeti tekerrüre esas ittihâz etmek doğru olmazsa da mücrimiyeti ibkâ⁽⁴⁹¹⁾ ederek yalnız cezayı ıskât eden esbâbın mâni-i tekerrür⁽⁴⁹²⁾ olamamasını –hük-m-i sâbıkın mevcudiyetine hâle gelmemesi nokta-i nazarından– kabul etmek muvâfık olur. Ancak ıskât edilen cezanın istîmâlinden sarf-ı nazar olunan bir ilaçtan farkı olmamasına nazaran bir ilacın istîmâlinden sarf-ı nazar olunması miktarını tezyîde kâfi bir sebep olamayacağı gibi ne bahane ile olursa olsun tatbîkinden sarf-ı nazar olunan bir cezanın ikinci defa icrâsına mecburiyet görüldüğü zaman te'dîbe veya îtiyad-ı mücrimâneyi izâleye kâfi gelmeyeceği tevehhümüyle⁽⁴⁹³⁾ tezyîdi de muvâfık-ı mâdelet olamaz.

Cezayı ıskât eden esbâb –Fransa Kanunu'nda olduğu gibi– yalnız mürûr-ı zamandan ibaret bulursa firarın da hapisten az bir kuvveti, ondan dîn bir sefaleti intâc⁽⁴⁹⁴⁾ etmeyeceğini düşünerek, firar ve tegayyübün⁽⁴⁹⁵⁾ kanuna ikinci bir isyan olmasına nazaran kanuna hürmetini teslim-i nefis ile ihsâs⁽⁴⁹⁶⁾ eden bir mahkûmun îtiyaddan ziyade belki de muhitin, irsiyetin, şerâit-i hayatiyenin tesiri altında ikâ ettiği ikinci cürmü vesile-i tekerrür addedip firar eden, tedavi ve te'dîbten kaçan bir mücrimi tekerrürden masun⁽⁴⁹⁷⁾ buldurmak kendisini ikinci cürme teşvikten farksız olacağını mülâhaza ederek vech-i te'lif bulmak imkânı elde edilse de afv-ı husûsî gibi diğer esbâb-ı sukûtiyyede böyle düşünmeğe sâik⁽⁴⁹⁸⁾ olacak bir sebep mevcut olmayarak afvı te'cîl⁽⁴⁹⁹⁾ mahiyetine kalb eden tekerrür bu nokta-i nazardan pek de meşrû görülmediği gibi mücrimler için bir hak olmadığı cihetle kendisini cezadan kurtarmak sûretiyle ıslahı imkânı, cemiyet-i beşeriye tarafından selb⁽⁵⁰⁰⁾ edildikten sonra ikinci bir cürm ikâ ettiği zaman “senin salâhın daha çok cezaya tevakkuf⁽⁵⁰¹⁾ ediyor” diyerek müstahak olduğu ceza fevkinde bir ceza ile te'dîbi cihetine gitmek muvâfık-ı akıl ve nısfet⁽⁵⁰²⁾ olamaz. Mademki tekerrür ıslah-ı hal kabiliyetinin suûbeti –ikinci cürm ikâi sûretiyle– tahakkuk etmesinden dolayı

(489) Afv-ı umûmî: Umumi af, genel af.

(490) İade-i muhâkeme: Yeniden yargılama.

(491) İbkâ etmek: Sürekli kılmak, sürekli bir duruma getirmek.

(492) Mâni'-i tekerrür: Tekerrürü önleyen şey, tekerrüre engel.

(493) Tevehhüm: Asılsız şüpheye düşme, kuruntuya, vehme kapılma, delile dayanmayan ihtimal üzerinde durma.

(494) İntâc etmek: Sonuçlandırmak; meydana getirmek, icap ettirmek, doğurmak.

(495) Tegayyüb: Gözden kaybolma, ortalıkta görünmeme.

(496) İhsâs etmek: Hissettirmek.

(497) Masûn: Korunmuş, muhâfaza edilmiş, mahfuz, emin.

(498) Sâik: Sevk eden, gönderen, götüren; sebep.

(499) Te'cîl: Belli bir vakte erteleme, sonraya bırakma.

(500) Selb: Ortadan kaldırma, yok etme, yok edilme.

(501) Tevakkuf etmek: Olması başka bir şeye bağlı bulunmak; beklemek, durmak.

(502) Muvâfık-ı akıl ve nısfet: Akıl ve hakkaniyete uygun olma.

meşrûdur, kâide-i umûmiye olarak birinci fiile ait cezanın ikmâlîne rağmen adem-i kifâyet-i cezanın tahakkuku icab eder. Yoksa tatbîk veya ikmâl olunmamış bir cezanın kifâyetsizliği malum değil, mevzû-ı bahis bile olamaz. [17.(*) *Numaralı Dipnot*]⁽⁵⁰³⁾ Binâenaleyh bâlâda⁽⁵⁰⁴⁾ arz olduğu vechile tamamen icrâ edilmemiş bir hükmü tekerrüre esas ittihâz etmekte mantık olmadığı gibi ıskât olunan cezanın da aynı sûretle telakki edilmesi daha muvâfık ise de bu mülâhazâtı da müstakbelin vâzı-ı kanunlarına ithaf ile iktifâ ederek sarâhat-i kanuniye karşısında ikinci cürmün birinci fiile ait ceza sâkıt olduktan sonra irtikâbı tekerrürün tahakkukuna kâfi olduğunu kabule zarûret âşikârdır.

Afv-ı umûmî ve iade-i muhâkeme gibi mücrimiyeti izâle eden esbâb-ı sukûtiyenin tekerrürü mâni⁽⁵⁰⁵⁾ afv-ı husûsî⁽⁵⁰⁶⁾ ve mürûr-ı zaman gibi yalnız ceza-yı ıskât eden ahvâlin tekerrürü muktezî olduğunda Türkiye erbâb-ı hukuku arasında ihtilaf-ı efkâr mefkûd⁽⁵⁰⁷⁾ ise de iade-i hukuk-ı memnûanın⁽⁵⁰⁸⁾ tesirâtını afv-ı umûmîye teşbih ve iade-i hukuk-ı memnûanın şerâit-i kanuniyenin vücuduyla mücrimin kâmil salâh-ı hale⁽⁵⁰⁹⁾ avdet⁽⁵¹⁰⁾ etmiş olmasının tahakkuku demek olduğuna istinâd⁽⁵¹¹⁾ ile mücrim aleyhinde mevcut olan hükmün bekâ ve devamına bir sebep kalmamasından dolayı hukuk-ı memnûa iade ve hükm-i mezkûr izâle edilmiş olduğu mütâlaasında bulunarak hukuk-ı memnûasını istirdâd⁽⁵¹²⁾ eden şahıs hükm-i mütekaddimi⁽⁵¹³⁾ uhdesinden ref' etmiş olacağından ceza-yı mahkûmunbihin⁽⁵¹⁴⁾ vasf-ı kanunîyi izâle

⁽⁵⁰³⁾ Havf-ı ceza fiilin icrâ ve adem-i icrâsından hâsil olacak nef' ve mazarrata, tabir-i felsefisi ile zevk ve eleme "tedâ'i-i havâtır" tarîkiyle bir hiss-i elem ilâve ederek failin devre-i tereddüdünde iradesini cürmü işlemek cihetine imâleden başka bir netice te'min edemez. Bir fiilin ceza tehdidi altında bulunması tedâ'i-i havâtıra kâfi gelmezse o cezanın tecrübe edilmesi –kanunu okumaktan ziyade– hafızada izler bırakacağından ceza-yı icab eden fiil-i sâbık ile cürm-i sâni arasındaki –kubuhda iştirakten mütevellid– müşâbehet cezanın mânâsındaki hiss-i elemi aynı tarik ile ve daha kuvvetle tahatturuna vesile olur. Buna rağmen irtikâb-ı cürmde yine ısrar eden mücrimin teşdid-i cezasında bir felsefe-i hikmet ve bir hikmet-i felsefiye mevcut olsa da cezanın ıskatı imkân-ı sukût düşüncesiyle elem hissini hatta taklîl ve zevk hissini tezyîd edeceğinden faili cürmden men' değil, ona teşvik eder.... Bu bahsi "felsefe-i ceza" ya ait etüdlerimizde kurcalayacağım!..

⁽⁵⁰⁴⁾ Bâlâ: Bir şeyin yüksek yeri, yukarı, üst.

⁽⁵⁰⁵⁾ Mâni': Bir işin yapılmasını önleyen şey, engel.

⁽⁵⁰⁶⁾ Afv-ı husûsî: Hususi af, özel af.

⁽⁵⁰⁷⁾ Mefkûd: Mevcut olmayan, bulunmayan, yok.

⁽⁵⁰⁸⁾ İ'ade-i hukûk-ı memnûa: Memnu hakların iadesi, yasaklanmış hakların iadesi. [Memnu haklar, diğer bir deyişle yasaklanmış haklar, kişinin ceza mahkumiyeti nedeniyle, Ceza Kanunu'nun dışında farklı kanunlardan kaynaklanan mahrum edildiği haklardır. Memnu hakların iadesi ise, bu hakları geri almak için düzenlenen bir ceza hukuku kurumudur.]

⁽⁵⁰⁹⁾ Salâh-ı hâl: İyi hal.

⁽⁵¹⁰⁾ Avdet etmek: Evvelce bulunduğu yere veya duruma geri dönmek.

⁽⁵¹¹⁾ İstinâd: Bir şeye dayanma.

⁽⁵¹²⁾ İstirdâd: Geri alma.

⁽⁵¹³⁾ Hükm-i mütekaddim: Önceki hüküm.

⁽⁵¹⁴⁾ Mahkûmün-bih: Hüküm giymiş, hakkında hüküm ve karar verilmiş.

etmiş ve tekerrüre esas olmak kuvvetini gâib⁽⁵¹⁵⁾ eylemiş olacağını iddia etmekte –Cerîde-i Adliye; numara: 46, sahîfe: 2379–, bazıları dahi iade-i hukuk-ı memnûanın hükmü mahkûmunaleyhe⁽⁵¹⁶⁾ tasarrufât-ı kavliyye⁽⁵¹⁷⁾ ve velâyet-i medeniyyesini⁽⁵¹⁸⁾ şöhret ve itibarını iade etmekten ibaret olmasına göre heyet-i içtimaiye⁽⁵¹⁹⁾ içinde mukaddemâ hâiz olduğu mevkie⁽⁵²⁰⁾ avdet ve diğer hemşehrilerinin buldukları dereceye irtikâ⁽⁵²¹⁾ etmiş olmağla eğer yeniden sukût edecek olursa aynı noktadan sukût edeceği ve mademki mücrim birinci cürmün cezasını çekmiş ve iade-i hukuk-ı memnûaya karar verilmezden evvel hüsn-i hareketini⁽⁵²²⁾ isbat için icab eden tecrübeler ifa olunmuş ve kanun onu sâir hemşehrileri seviyesine vaz' ederek cinayet-i sâbikasını setreylemiş⁽⁵²³⁾ ve bu sûretle heyet-i içtimaiyeye yeni bir adam daha iltihak⁽⁵²⁴⁾ etmiş olmasına binâen bu cürmün tekerrüre esas ittihâzı doğru olmadığı nazârî bir mütâlaa ile muvâfık olduğunu kabul ile beraber Usûl-i Muhakemât Kanunu'na nazaran hukuk-ı mezkûrenin iadesine karar sudûru cürmü izâlâ etmeyerek mücrimin düçar olduğu adem-i ehliyetten kendisini müstakbelen⁽⁵²⁵⁾ tahlîs⁽⁵²⁶⁾ etmekten ibaret olduğu cihetle iade-i hukuk-ı memnûadan sonra yeni cürm irtikâb etmiş olan müttehemin mükerrir addedilmesi zarûrî olduğunu itiraf eylemekte –Cerîde-i Adliye; numara 48, sahîfe: 2465– bazıları da ikinci reyin⁽⁵²⁷⁾ kısm-ı nazârisine istinâd ile beraber Usûl-i Muhakemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun 478'inci maddesinde mevcut “müstakbel için” kaydından mâziye adem-i şümûl⁽⁵²⁸⁾ mânâsı çıkarmak kâbil olsa da bu adem-i şümûl⁽⁵²⁹⁾ mahkûmun zâtınca sâkit olan hukukuna münhasır olup mahkûmiyet-i sâbıkanın bekâsını müfid olmadığı ve müstakbel lafzı mahkûmiyet-i sâbıkayı her halde ibkâ maksadıyla yazılmayarak iade-i hukuk-ı memnûa tarihine kadar geçen müddet zarfında o kimse mahkûm addolunmasıyla o mahkûmiyetin netâyici⁽⁵³⁰⁾ müddet-i mezkûre için ilga edilemeyeceğini tefhîm⁽⁵³¹⁾ kastıyla yazıldığı cihetle iade-i hukuk-ı memnûanın tahakkuku ile müstakbelen hem

(515) Gâip eylemek (etmek): Kaybetmek.

(516) Mahkûmün-aleyh: Aleyhine hüküm verilen, davayı kaybeden.

(517) Tasarrufât-ı kavliyye: Kavli tasarruflar, sözlü tasarruflar.

(518) Velâyet-i medeniyye: Medenî haklar.

(519) Hey'et-i ictimâ'iyye: Cemiyet, millet.

(520) Mevki': Yer, mahal; makam, rütbe.

(521) İrtikâ: Daha yüksek bir seviyeye çıkma, yükselme.

(522) Hüsn-i hareket: İyi hareket, iyi davranış.

(523) Setreylemek (setretmek): Gizlemek, örtmek, kapamak.

(524) İltihâk: Katılma, eklenme, ilave olma.

(525) Müstakbelen: Müstakbel olarak, gelecekte, ileride.

(526) Tahlîs etmek: Kurtarmak.

(527) Re'y: Fikir, görüş, düşünce.

(528) Mâziye adem-i şümûl: Geriye yürümezlik.

(529) Adem-i şümûl: Kapsamama, içine almama.

(530) Netâyic: Neticeler, sonuçlar.

(531) Tefhîm: Bildirme, anlatma.

mahkûmiyet-i sâbıkası keenlemyekün hem onun netâyici mürtefi⁽⁵³²⁾ olacağına kâil olarak iade-i hukuk-ı memnûanın Usûl-i Muhâkemât Kanunu nokta-i nazarından da tekerrürü muktezî addine sebep mevcut bulunmadığı iddiasında ısrar etmekte –Ceride-i Adliye; numara 52, sahife 2625– ve bir kısmı dahi Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanun-ı Muvakkatında muharrer⁽⁵³³⁾ şerâit mücebine hukuk-ı memnûası iade olunan mahkûmların dıçar olmuş oldukları hâl-i mahkûmiyet mürtefi olmuş ve binâenaleyh mücâzât-ı kanuniyenin vaf-ı kanunîsi kalmamış olacağından artık tekerrüre esas ittihâz edilemeyeceği fikrine iştirak etmekte [**18.1 Numaralı Dipnot**]⁽⁵³⁴⁾ iseler de fikrime göre iade-i hukuk-ı memnûayı tekerrürün tahakkukuna mâni addetmekte ne Usûl-i Muhâkemât Kanunu'na nazaran imkân ne de nazariyât nokta-i nazarından ihtiyaç mevcut değildir.

İade-i hukuk-ı memnûanın mahiyet-i hakîkiyye ve hukukiyyesini tâyin için her şeyden evvel iade olunacak hukuk-ı memnûanın neden ibaret olduğunu tâyin icab eder. Filhakıka bir hak iade veya istirdâd edilmiş olmak için onun ibtâl⁽⁵³⁵⁾ ve izâle edilmiş olması muktezî bulunduğuna göre iade-i hukuk-ı memnûa mevzû-ı bahis olmak için de bir hak lâzım olduğu gibi bu hakkın bir sebeble ıskât edilmiş bulunması da zarûrîdir.

Her ferdin tâbi olduğu hükûmet efrâdından bulunmak itibarıyla birtakım hukuk ve vezâifi olduğu gibi cemiyet-i beşeriyede dahil bir insan olmak sıfatıyla birtakım hukuk ve vezâifi vardır. Kanun emretmedikçe mesela: şahsî, vicdânî hürriyetine müdahale olunmamak, sözüne itimad edilmek, hidemât-ı umûmiye ve husûsiyede⁽⁵³⁶⁾ istihdam olunabilmek, liyakati varsa rütbe ve nişana malik olmak, mâlûmâtını muallimlik ve muharrirlik⁽⁵³⁷⁾ gibi mesleklerle neşredebilmek inde'l-hâce vaî, vekîl ve şahid olabilmek, silah taşımak, mecalis-i umûmiye ve teşriyyeye âza⁽⁵³⁸⁾ intihab⁽⁵³⁹⁾ etmek ve edilebilmek her ferdin ya insan olmak veya bir devletin efrâdından bulunmak itibarıyla hakkıdır. Kanun tecvîz etmedikçe bu hukuka hürmet cemiyet-i beşeriyenin vazifesi olduğu gibi bunlara tecavüz vâki olunca men'⁽⁵⁴⁰⁾ etmek de hükûmete ait bir vazifedir.

Fakat kanunî bir zarûret hâsil olunca bunların bir veya birkaçı men' olunabileceği gibi her ferdin en sarîh⁽⁵⁴¹⁾ ve en kıymetdâr hakkı olan hakk-ı hayatı da –kanunun tâyin ettiği ahvâlde– izâle edilerek idam bile edilebilir. Ceza kanunlarının heyet-i

(532) Mürtefi: Yükselmiş, yüksek, yüce.

(533) Muharrer: Yazılı, yazılmış, tahrir edilmiş.

(534) Kanun-ı Ceza ve teferruatı şerhi, sahife: 47.

(535) İbtâl: İptal.

(536) Hidemât-ı umûmiyye ve husûsiyye: Umumi ve hususi hizmetler, genel ve özel hizmetler.

(537) Muharrirlik: Yazarlık.

(538) A'zâ: Herhangi bir kuruluş, birlik, komisyon ve benzerine bağlı olan kimse, üye.

(539) İntihab etmek: Seçmek.

(540) Men': Yasaklama, engelleme, önleme.

(541) Sarîh: Açık, belirgin, vâzih, âşikâr.

umûmiyesi⁽⁵⁴²⁾ bu hukukun derece ve hudûd ihlalinı tâyin eden birer mecelleden⁽⁵⁴³⁾ başka bir şey değildir. Mesela taammüden katil⁽⁵⁴⁴⁾ fiilini irtikâb edenler Kanun-ı Cezanın 170'inci maddesi mücebince hakk-ı hayatını zâyi⁽⁵⁴⁵⁾ ettiği, cebren fiil-i şenî cürmünü irtikâb edenler 198'inci madde-i kanuniyeye nazaran üç seneden on beş seneye kadar hidemât-ı şakkada⁽⁵⁴⁶⁾ kullanılmak şartıyla hakk-ı hürriyetini izâle eylediği, alâimi⁽⁵⁴⁷⁾ kâbil-i setr⁽⁵⁴⁸⁾ ve ihfâ⁽⁵⁴⁹⁾ olmayacak derecede sarhoş yakalananlar 265'inci madde-i kanuniyeye nazaran bir liraya kadar ceza-yı nakdî te'diyesine mecbur olmak sûretiyle hukuk-ı tasarrufiyesini kısmen ihlal ettiği gibi hukuk-ı sâirenin de kısmen men' ve ibtâlâine taalluk edecek Ceza Kanunu'nda maddeler mefkûd değildir. Ezcümle⁽⁵⁵⁰⁾ Ceza Kanunumuzun 29'uncu maddesi rütbe ve memuriyetten⁽⁵⁵¹⁾ müebbeden, 36'ncı maddesi –üç aydan altı seneye kadar– muvakkaten mahrumiyet cezasını tafsîl etmekte olduğu gibi 31'inci maddesi dahi hukuk-ı medeniyenin⁽⁵⁵²⁾ iskâtı cezasını tafsîl etmektedir.

Hakkın ihlali bir nev'-i ceza olarak kabul edilmiş ise de bunun fiile takaddüm⁽⁵⁵³⁾ eden bir kanuna müstenid⁽⁵⁵⁴⁾ olması muktezî olduğu cihetle tahdîd ve izâle-i hakda hudûd-ı kanunu tecavüz mahz-ı zulüm⁽⁵⁵⁵⁾ olacağından mümkünü'l-men'⁽⁵⁵⁶⁾ olan hukukun neden ibaret olduğunu tâyin için de kavanîne⁽⁵⁵⁷⁾ müracaat icab eder. Mesela Ceza Kanunumuza umûmî bir nazar atfedersek –her biri bir hakkı ihlal eden– cezaların idam, kürek, kalebendlik, nefiy, hapis, ceza-yı nakdî, rütbe ve memuriyetten tard,⁽⁵⁵⁸⁾ hukuk-ı medeniyyeden ıskât, Zabtiye Nezareti altına ahz⁽⁵⁵⁹⁾ keyfiyetlerinden⁽⁵⁶⁰⁾ ibaret olduğu bunların bazen müebbed ve bazen muvakkat olmak üzere tertîb ve tâyin edildiğini görürüz. Vâkıâ Ceza Kanunu'nun 6'ncı maddesinde

(542) Hey'et-i umûmiyye: Bir şeyin bütünü, tamamı.

(543) Mecelle: Kitap, dergi, mecmua, risâle.

(544) Ta'ammüden katil: Tasarlayarak kasten adama öldürme.

(545) Zâyi' etmek: Yitirmek, kaybetmek.

(546) Hidemât-ı şakkâ: Ağır ve güç hizmetler, mahkûmlara yaptırılan toprak kazma, taş taşıma gibi ağır hizmetler.

(547) Alâ'im: Alâmetler, nişanlar, izler.

(548) Kâbil-i setr: Setredilebilir, örtülebilir.

(549) İhfâ: Gizleme, saklama.

(550) Ez-cümle: Bunların içinden, bu cümleden olarak, örnek olarak; özellikle, bilhassa.

(551) Me'mûriyyet: Memurluk.

(552) Hukûk-ı medeniyye: Medenî haklar.

(553) Takaddüm etmek: Önce gelmek, öne geçmek.

(554) Müstenid: Dayanan, yaslanan, bir şey üzerine kurulmuş olan, istinat eden.

(555) Mahz-ı zulüm: Zulmün ta kendisi, aslı.

(556) Mümkünü'l-men': Men'i mümkün, engellenmesi mümkün.

(557) Kavanîn: Kanunlar.

(558) Tard: Sürme, uzaklaştırma.

(559) Ahz: Alma, alış.

(560) Keyfiyyet: Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasıf, nitelik.

bu cezaların bazen yalnız ve bazen beraber hükmedileceği, 32'nci maddesinde dahi ref'-i rütbe ve hukuk-ı medeniyeden ıskât cezalarının bazen mücâzât-ı terhîbiyye ile beraber ve bazen müstakil ceza olarak hükmolunacağı tasrîh⁽⁵⁶¹⁾ kılınmakta ise de idam, kürek, kalebendlik, nefiy, hapis, ceza-yı nakdî ile Zaptiye Nezareti altına alınmak cezalarının müstakilen tâyin olduğuna Ceza Kanunu'nda misâl kesîr⁽⁵⁶²⁾ ise de rütbe ve memuriyetten tard, hukuk-ı medeniyeden ıskât cezalarının ayrı bir ceza olarak tâyin edileceğine bir tek misâl bulmak kâbil olmadığından [19.(*) *Numaralı Dipnot*]⁽⁵⁶³⁾ her halde iki nev'-i cezayı mücâzât-ı fer'iyyeden addetmek doğru olacağı gibi Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun iade-i hukuk-ı memnûa faslında hukuk-ı memnûanın avdetine ceza-yı nakdînin ikmâl veya afvı gibi bir sebeble sukûtu meşrût addetmesine nazaran kanun-ı mezkûrda mevzû-ı bahis olan hukuk-ı memnûanın mücâzât-ı fer'iyyeden bulunduğuna şüphe bile câiz olamaz.

Mücâzât ister fer'î⁽⁵⁶⁴⁾, isterse aslî olsun afv⁽⁵⁶⁵⁾ ve mürûr-ı zamanla her zaman sâkit olabilirse de müebbet cezalar kayd-ı tevkîttan⁽⁵⁶⁶⁾ âzâde oldukları için ahvâl-i tabiiyyede⁽⁵⁶⁷⁾ ancak mahkûmun vefatıyla nihayet bulurlar. Fakat muvakkat cezalar için bu kadar intizâra bittabi hâcet olmayıp müddetin hitâmı berâet-i zimmetin⁽⁵⁶⁸⁾ daha doğrusu memnû⁽⁵⁶⁹⁾ olan hukukun avdetine kâfidir.

Bundan başka mücâzât-ı fer'iyyenin bazen aynı zamanda hitâmı kâbil olduğu gibi bazen de ayrı ayrı zamanlarda sâkit olurlar ve ara sıra da ceza-yı fer'î ayrıca hükmeye hâcet kalmadan ceza-yı aslînin mahiyetine nüfuz ederek kendi kendine bir emr-i vâki halini alır. Mesela, hapis veya muvakkat kalebendlik gibi bir cezaya mahkûm olan ashâb-ı cerâim hukuk-ı medeniyyesinde dahil olan memuriyet-i resmîyyede, muallimlikte bulunmak ve davada vekâlet edebilmek gibi hukuktan –ceza devam ettiği müddetçe– bittabi mahrum ve memnû olurlar. Ceza tamamen olduğu gün bir gûnâ⁽⁵⁷⁰⁾ merasime tâbi olmadan sâkit olan bu kâbil hukuk da avdet eder.

Fakat 30'uncu madde-i kanuniye mücebince kürek cezası olsun, velev muvakkat, müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrumiyeti de mûcib olduğu için ceza-yı aslî hitâm bulmakla hakk-ı memuriyet avdet etmeyerek nihayet-i ömre veya hukuk-ı memnûanın iadesine ve yâhud afv vukûuna kadar zâil olur.

(561) Tasrîh: Açık açık anlatma, şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıklama, apaçık belirtme.

(562) Kesîr: Çok, bol.

(563) Cinâyatta hükm-i giyâbînin sudûrundan evvel hukuk-ı medeniyyeden ıskât merasim-i kanuniyeden ise bu istisnâ bir hal olduğu gibi belki de cezadan ziyade tehdidi tazammun eden bir tedbir-i ihtiyatidir.

(564) Fer'î: İkinci derecede olan, asla değil fer'e ait olan.

(565) Afv: Af kelimesinin asıl şekli.

(566) Kayd-ı tevkît: Tevkît kaydı, belli bir zaman tâyin etme şartı.

(567) Ahvâl-i tabî'yye: Tabîi haller, doğal durumlar.

(568) Berâet-i zimmet: Borçlu olmama; suçlu olmama.

(569) Memnû: Menedilmiş, yasaklanmış, yasak.

(570) Gûnâ: Güne, tür, nevi, çeşit, tarz.

Tafsîlât-ı sâlifeden anlaşılacağı vechile iadesi mevzû-ı bahis olan hukuk-ı memnûa ceza-yı fer'iden tevellüd eden mahrumiyetlere münhasır olduğu gibi bazen ceza-yı aslînin hitâmı –cihet-i cezaiyyede– fer'in⁽⁵⁷¹⁾ de sukûtunu îcab etmeyerek bâki kaldığı cihetle kanun salâh-ı hali tahakkuk edenlere bazı usûl ve merasime tâbi bulundurmak şartıyla bu hukuk-ı memnûayı iadeye muvafakat etmiş ve bu sûretle mücrimleri salâha davet ve teşvik gibi hakikaten ahlakî bir gayeyi sînesine almıştır. Şu halde iade-i hukuk-ı memnûayı mücrimiyeti izâle eden bir afv mahiyetinde değil, mücâzât-ı fer'iyeyi iskât eden bir afv-ı husûsî kuvvetinde addetmek doğrudur.

Salâhın tahakkuku iade-i hukuk-ı memnûanın şartı olmakla mücrimiyetin zâil olması îcab etmez. Filhakîka ikâ ettiği cürmden dolayı muvakkat bir ceza-yı cismanîye mahkûm olan mücrim cezasını ikmâl ettiği gün berâet-i zimmet ile beraber hapisneden çıkar ve ceza, marazın bir devası, daha kanunî bir tâbir ile salâh-ı hal te'mîn eden bir alet-i te'dîb olduğu cihetle cezasını ikmâl eden şahıs müeddeb⁽⁵⁷²⁾ bir halde cemiyet-i beşeriyyeye dahil addolunmak îcab eder. Bu kabul edilmezse ceza gayra emniyet ve teselli bahşetmek için diğerini tâzîb,⁽⁵⁷³⁾ ihtiyac-ı ceza da her türlü gaye-i insaniyyetten ârî hodbînlikten⁽⁵⁷⁴⁾ farklı bir şey olmaz.

Bir mahkûmun ikmâl-i müdetten sonra tasarrufât-ı kavliyye, velâyet-i medeniyye ve îtiyadî –bâlâda arz olunduğu vechile– ceza-yı aslînin tesiri altında muhtel değil, ceza-yı fer'î muktezâsı olduğuna göre tesiri kalmayan ceza-yı aslî haricinde sâkıt olan velayet itibar, ve tasarrufâtın sübût-ı hüsn-i hareketle avdet etmesi sukût-ı mücrimiyeti isbattan pek uzak olduğu gibi mücrimin ilk cürmünün cezasını çekmesi ve iade-i hukuk-ı memnûadan evvel hüsn-i hareketini isbat için îcab eden tecrübelerin ifa edilmiş bulunması da tekerrüre esas ittihâzî îcab etmeyeceğine sened ittihâz edilemez. Filhakîka ceza-yı cismanîye mahkûm olan mücrim de ikmâl-i müddet ettiği gün cezasını çekmiş ve cezasını çekmekle kanun nazarında salâhı tahakkuk etmiştir. Böyle olduğu halde ceza-yı cismanînin mukaddemâ icrâ edilmiş veya icrâsına ibtidâr⁽⁵⁷⁵⁾ kılınmış olması tekerrüre sebep addolunurken iade-i hukuk-ı memnûanın ona mâni addolunmasında pek zâhir bir tenâkuz mahsûs olacağı gibi ceza-yı asliye hâiz-i tesir afv-ı husûsî tekerrüre sebep olup dururken yalnız ceza-yı fer'înin sukûtunu îcab eden iade-i hukuk-ı memnûa tekerrürü mânidir demek pek de mâkul olamaz. İade-i hukuk-ı memnûadan evvel hüsn-i hareketin sübûtu için muktezâ tecrübelerin ifası sûretiyle salâhın tahakkuku olsa olsa bir zan, bir delâlettir. İkinci cürmün ikâıyla sarâhat kesb eden adem-i salâh karşısında ne delâlete ne de hatası zâhir olan zanna itibar etmemek daha hukukî ve daha evlâ⁽⁵⁷⁶⁾ olur.

(571) Fer': İkinci derecede olan şey; bir kökten, bir asıldan ayrılan kolların her biri, asıl olmayan, şûbe.

(572) Müeddeb: Edepli, terbiyeli.

(573) Tâ'zîb: Eziyet verme, azaba sokma, üzme.

(574) Hôdbîn: Sadece kendini gören (kimse), mağrur, kibirli; bencil, egoist.

(575) İbtidâr: Bir işe girişme, başlama.

(576) Evlâ: Daha uygun, daha iyi, daha lâyıf, yeğ, müreccah.

Nitekim Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun 478'inci maddesinde "iade-i hukuk-ı memnûanın hükmü mahkûmun mahkûmiyeti sebebiyle zâtınca müstakbel için sâkit olan hukuku iade eder. Mükerrir olarak mücâzât-ı terhîbiyye ile mahkûm olanlar ikinci defa olarak aleyhinde vukû bulan hükümden sonra iade-i hukuk-ı memnûaya nâil olamazlar" esasını vaz' ediyor. Mükerrir addolunmamak ceza-yı fer'î veya aslî ile men' edilmiş bir hak olmadığı cihetle bu bahiste onun iadesini muktezî bir hal bulunmadığı gibi tekerrür-i cürmün mücâzât-ı terhîbiyyede iade-i hukuk-ı memnûaya mâni olduğu kabul olunmakla zımmen⁽⁵⁷⁷⁾ ihtimal-i tekerrür kabul ve delâleten de cünhâlarda tekerrürün iade-i hukuk-ı memnûadan mahrumiyeti müstelzim olmayacağı vaad edilmiştir. Vâkıâ men' olunan şeyler mahkûm için ibtidâen⁽⁵⁷⁸⁾ bir hak ise de ikâ-ı cürm ile bunlar kendi tarafından ihlâl ve iskât edilmiş olduğu gibi iade-i hukuk-ı memnûa da 463'üncü madde-i kanuniyedeki olunabilir fiil-i ihtiyârîsiyle mahkûmlar için bir hak değil, bir âtifet⁽⁵⁷⁹⁾ sûretinde kabul edilmiştir. Bilhassa iade-i hukuk-ı memnûanın tecvîzinde hükmü îtâ eden mahkeme reyinin de inde'l-hâce hâiz-i tesir olması bunu hak mahiyetinden büsbütün tecrîd etmiş, tahakkukunda "irade" istihsâline⁽⁵⁸⁰⁾ zarûret bulunması mücâzât-ı fer'iyeyi iskât eden –müfîd– bir afv-ı husûsî olduğuna dair hâsil olan kanaati daha ziyade takviye etmekte bulunmuştur.

Madde-i kanuniyede sukûtun esbâb-ı müteaddidesi mutlak sûrette kabul edilmiş olmasına nazaran bu bahiste Ceza Kanunu'nun 179, 201, 206, 209, 214 ve 230'uncu maddeleri de sezâ-yı tetkik ve münâkaşadır. Filhakîka 179'uncu maddenin zeyl-i muaddelinde⁽⁵⁸¹⁾ "İşbu maddede beyan olunan fiil on günden ziyade hastalığı mücib derecede değil ise takibât-ı icrâsı madrûb⁽⁵⁸²⁾ ve mecrûhun⁽⁵⁸³⁾ şikâyetine mütevakıftır, hüküm iktisâb-ı kat'iyet edinceye kadar bu kabîl darb ve cerh davalarından ferâgat hukuk-ı umûmiye davasının sukûtunu müstelzimdir.", 201'inci maddenin zeyl-i muaddelinde "Gerek kable'l-hüküm⁽⁵⁸⁴⁾ ve gerek bâde'l-hüküm⁽⁵⁸⁵⁾ zevc veya veli davadan ferâgat eder ve yâhud zevc tekrar zevcesini alırsa gerek zevce ve gerek şerik-i cürm⁽⁵⁸⁶⁾ hakkında hakk-ı takib ve ceza sâkit olur ve esnâ-yı tahkikât ve muhâkemedede müştekî⁽⁵⁸⁷⁾ vefat ederse kezâlik⁽⁵⁸⁸⁾ diğerleri hakkında takibât icrâ

(577) Zımmen: Açık açık değil üstü kapalı şekilde, örtülü şekilde.

(578) İbtidâen: Başlangıçta, başlangıç olarak.

(579) Âtifet: Karşılık beklemeden verme, ihsan etme, cömertlik, kerem.

(580) İstihsâl: Meydana getirme, hâsil etme, üretme, üretim.

(581) Zeyl-i muaddel: Değiştirilmiş ek.

(582) Madrûb: Dövülmüş, vurulmuş, darbedilmiş (kimse).

(583) Mecrûh: Yaralanmış, yaralı (kimse).

(584) Kable'l-hüküm: Hükümden önce.

(585) Bâde'l-hüküm: Hükümden sonra.

(586) Şerik-i cürm: Suç ortağı.

(587) Müşteki: Şikâyet eden (kimse), şikâyetçi.

(588) Kezâlik: Aynı şekilde; bu da öyle, yine öyle, kezâ.

edilmez.”, 206’ncı maddede “Kaçırılan kız hakkında nikah vukû bulup da kız dahi yirmi yaşını ikmâl eylemiş ise kendisinin ve ikmâl eylemediği halde velisinin davadan ferâgatiyle hukuk-ı umûmiye davası te’cîl olunur ve mürûr-ı zaman haddine kadar talak vukûu halinde takibât tekrar edilir ve evvelce hüküm sudûr etmiş ise infaz olunur. Nikah vukûuyla hukuk-ı umûmiye davasının veya tenfiz-i cezanın tehîri⁽⁵⁸⁹⁾ yalnız fail-i cürm hakkında câri olup fer’an⁽⁵⁹⁰⁾ zî-medhal⁽⁵⁹¹⁾ olanlar hakkındaki ahkâma şâmil değildir”, 209’uncu maddede “Bir kimse tahkikât-ı cezaiyye esnâsında edâ-yı şهادet edip de başka taraftan ihbar ve şikayet olunmaksızın iş ber-lüzum veya men’-i muhâkeme kararnameyiyle neticelenmezden ve yâhud bir davanın esnâ-yı muhâkemesinde şهادet edip de hüküm tefhîm olunmazdan evvel şهادet-i kâzibeden⁽⁵⁹²⁾ rücû ve hakikati izhâr eylerse madde-i sâbıkada beyan olunan fiilden dolayı mâfûvdür⁽⁵⁹³⁾.”, 214’üncü maddede “Mütecâvizun aleyh⁽⁵⁹⁴⁾ olan memurîn-i devletten⁽⁵⁹⁵⁾ olup da isnâd olunan fiil vazife-i memuriyetine taalluk ettiği ve yâhud herhangi bir şahıs aleyhinde olursa olsun zemmin⁽⁵⁹⁶⁾ mevzûu bir cürm-i kanunî olduğu takdirde sıhhatini isbat iddiası kabul olunur. Şu halde isnâd olunan fiil sabit olur veya bundan dolayı mütecâvizun aleyh olan şahıs mahkûm edilirse zemm cezası sâkıttır. Aks-i takdirde cezanın hadd-i âzamına kadar hükmolunabilir” ve “Mütecavizun aleyh hakaret-i vâkıaya kendi hareket-i gayr-ı muhikkasıyla⁽⁵⁹⁷⁾ sebebiyet vermiş veya hakarete dûçar olduktan sonra kendisi de bi’l-mukâbele⁽⁵⁹⁸⁾ icrâ-yı hakaret eylemiş ve yâhud tarzıye⁽⁵⁹⁹⁾ kabul etmiş ise mahkeme icab-ı hale göre tarafeynin⁽⁶⁰⁰⁾ ve yâhud yalnız birinin cezasını bir sülûsten⁽⁶⁰¹⁾ iki sülûse kadar tenzîl⁽⁶⁰²⁾ ve kâmilen de iskât edebilir”, 230’uncu maddede “sâriklere⁽⁶⁰³⁾ refîk⁽⁶⁰⁴⁾ ve muâvin⁽⁶⁰⁵⁾ ve yatak olanlardan herhangi taharriyyâta⁽⁶⁰⁶⁾ şurûdan⁽⁶⁰⁷⁾ mukaddem⁽⁶⁰⁸⁾ gelip de asıl sârikleri hükûmete

(589) Te’hîr: Erteleme, sonraya bırakma.

(590) Fer’an: İkinci derecede.

(591) Zî-medhal: Bir işe karışmış olan, bir işte parmağı olan.

(592) Şهادet-i kâzibe: Yalancı şahitlik.

(593) Ma’fûv: Affedilmiş, suçu, hatası, kusur ve kabahati bağışlanmış.

(594) Mütecâvizun aleyh: Saldıran, tecavüz eden, saldırgan (kimse).

(595) Me’mûrîn-i devlet: Devlet memurları, devlet görevlileri.

(596) Zemm: Kötülüğünü söyleme, yerme, çekiştirme.

(597) Hareket-i gayr-ı muhikka: Haksız hareket.

(598) Bi’l-mukâbele: Karşılık olarak.

(599) Tarziye: Yapılan bir hata için karşısındaki gönünü hoşnut ederek özür dileme.

(600) Tarafeyn: Her iki taraf.

(601) Sülûs: Üçte bir.

(602) Tenzîl: Aşağı indirme.

(603) Sârik: Çalan, hırsızlık yapan kimse, hırsız.

(604) Refîk: Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş.

(605) Muâvin: Yardım eden, yardımda bulunan, yardımcı.

(606) Taharriyyât: Aramalar, araştırmalar.

(607) Şurû: Başlamak.

(608) Mukaddem: Önce, evvel.

haber verir ve yâhud taharriyâta şurû olunduktan sonra dahi kendiliğinden olarak gelip ve sârikleri haber verip de onların ahz u girifti⁽⁶⁰⁹⁾ esbâbını teshîl⁽⁶¹⁰⁾ ederse bu makûleler⁽⁶¹¹⁾ yalnız sirkat cezasından afvolunurlar. Fakat bir seneyi tecavüz etmemek üzere Zabtiye Nezareti altında bulunurlar” denilmesine nazaran hakk-ı muhâkeme ve cezanın bu sûretle sukûtu halinde tekrar irtikâb olunacak ikinci cürm için tekerrür mevzû-ı bahis olup olmayacağı bir mesele-i adliyedir.

Kâide-i umûmiye olarak ferâgat hükme tekaddüm⁽⁶¹²⁾ ettiği takdirde hukuk-ı umûmiye davasını muhtemel mücrimiyetle beraber ıskât ederek hükmü gayr-ı kâbil-i itâ bir hale getireceği cihetle ortada mahkûmiyet-i sâbika kalmayacağından ferâgatin bu şeklinde tekerrür vâki olmazsa da kanuna tecvîz ve bâlâda tafsîl olunan ahvâlde nikah ve ferâgat bâde'l-hüküm vâki olduğu veya zemm fiilinde isnâd olunan madde isbat, cürm-i hakarete müştekî tarafından icrâ-yı tahrikât, tarziye kabul veya mukâbele edildiği, fiil-i sirkatte kanunun vaz' ettiği şerâite tevfiikan sârikin ihbar ve derdesti esbâbı teshîl olduğu takdirde mesele şâyân-ı tahlîl bir safhaya intikal eder.

On günden ziyade hastalığı mücib olmayan darb ve cerh ef'âlinde mağdurlara verilen hakk-ı dava ve ferâgat hüküm iktisâb-ı kat'iyet edinciye kadar câri olmasına ve mahkumiyet kesb-i kat'iyet etmedikçe tekerrür vâki olmayacağına nazaran müştekî veya müdde-i şahsîlere ıskât-ı ceza hakkı olmadığı gibi ferâgatin hüküm kesb-i kat'iyet ettikten sonra tesiri kalmayacağı cihetle tekerrür-i şerâitin de tahakkuk edeceği derkâr ise de kaçırılan kız hakkında bâde'l-hüküm nikah ve ferâgatde bu sûretle mülâhaza bittabi vârid ve cezanın esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtu halinde tekerrür tahakkuk edip dururken -hüküm kesb-i kat'iyet etmiş olmak şartıyla- cezanın te'cili evleviyetle tekerrüre mâni olamaz. Bu şekilde ferâgat kable'l-hüküm vâki olmuş ise ikinci cürmün esnâ-yı ru'yet-i muhâkemesinde talak vâki olduğu ve birinci fiil mürûr-ı zamanla sukût etmemiş bulunduğu takdirde içtimâ-ı cerâim tahakkuk edeceği gibi ikinci cürmün vukûundan evvel talak vukû bulduğu halde de ya her iki fiilin muhâkemesi tevhdî veya birinci fiilin davası takdîm edilmiş olacağından tevhdî sûretinde yine içtimâ-ı cerâim ve takdîm sûretinde de -birinci fiilin hükmü kesb-i kat'iyet etmiş ve şerâit-i sâire de mevcut bulunmuş olmak şartıyla- tekerrür-i cürm vücut bulur. Fakat nikah ve ferâgat yine kable'l-hüküm vâki olmuş ve mürûr-ı zamanla davanın sukûtundan evvel -tekerrürü icab eder- ikinci bir fiil ikâ edilip de talaktan mukaddem⁽⁶¹³⁾ fiil-i sâninin muhâkemesi intâc ve kararı kesb-i kat'iyet ettikten sonra talak vukû bulduğu takdirde vâki fiil-i evvelin esnâ-yı muhâkemesinde ona tekaddüm eden bir mahkûmiyet-i kat'iyeye mevcut ise de zaman-ı ikâ itibarıyla ikinci davaya ait cürm mahkûmiyeti icab

(609) Ahz u girift: Yakalama, ele geçirme, tevkif etme.

(610) Teshîl: Kolaylaştırma.

(611) Makûle: Cins, tür, takım, çeşit, nevi.

(612) Tekaddüm: Önce gelme.

(613) Mukaddem: Zaman bakımından daha eski olan, önce, evvel, önceki, evvelki.

etmiş bulunan fiile tekaddüm etmekte olmasına ve muahhar⁽⁶¹⁴⁾ bir fiilin mukaddem fiile sebab-i teşdid ve tekerrür addi doğru olmamasına binâen bu şekilde ne içtimâ-ı cerâim ne de diğer bir cürm tahakkuk eder. 206'ncı maddenin kaçırılan şahsın sinn⁽⁶¹⁵⁾ ve cinsine fiil-i şeniin vâki olup olmamasına, zevci bulunup bulunmamasına ve bi'r-rıza⁽⁶¹⁶⁾ iade edilip edilmemesine göre cürmü bazen cünhâ addetmesini ve sekizinci madde mündericâtına göre cünhâ ile mahkûmiyet-i sâbıkanın infazından evvel tekrar kabul edilmiş iken hiç olmazsa cezanın tenfzine ibtidâr meşrût olması cezayı te'cîl eden kısım-ı ferâgatte cünhâ ef'âlinde tekerrürü kabul edip cinayetlerde reddetmek imkânına zemin ihzâr edemez. Bu sûretle mülâhazada adaletsizlik zâhir olduğu gibi te'cîl mürûr-ı zaman vukûuna kadar talakin adem-i vukûuyla meşrût ve mürûr-ı zamanla cezanın sukûtu muktezî olduğundan meselenin bilâhire⁽⁶¹⁷⁾ cezanın esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtu şekline münkalib olacağı ve sukûtundan itibaren cünhâlarda beş sene zarfında ikâ olunacak aynı cürmde tekerrür kabul edilirken kable's-sukût ve binâenaleyh daha evvel fiilin ikâi sûretiyle itiyad-ı mücrimâne daha zâhir bir sûrette tahakkuk eylediği halde bu şekilde tekerrür yoktur demek doğru olamayacağı tabiidir. İbare-i kanuniyeden böyle bir mânâ çıkarmak kâbil ise de vaz'-ı kanunda istîcalin tevîd ettiği bu adaletsizliği ber-vech-i tefsîr bularak mahvetmek kavanîni hüsn-i tatbîk ile mükellef kuvve-i adliye için bir farîza olduğu gibi bilhassa kanunun istisnaen kabul ettiği bu usûl-i te'cîl ailenin yalnız hukukunu değil istikrarını da te'mîne mâtuf⁽⁶¹⁸⁾ olup ortada mücrimiyet şöyle dursun cezayı da ıskât eder bir sebep olmadığından bu hususta tereddüd câiz bile olamaz. [23. (*) *Numaralı Dipnot*]⁽⁶¹⁹⁾

Hâlbuki şehâdet-i kâzibeden rücû meselesinde şâyân-ı dikkat bir incelik mahsûs oluyor. Madde-i kanuniyede tasrîh olunan şerâit dâiresinde vukû bulan rücû fiilinden mâfûvviyeti muktezî olduğuna göre fiil mahiyet-i cürmiyesini zâil ederek bir fiil-i gayr-ı memnû şeklini iktisâb etmekte ve ef'âlin cürm-i kanunî şeklini alması ceza tehdidi altında bulunmasıyla meşrût olmakta bulunduğundan bu şekilde evvelâ tâyin ve bilâhire ıskât edilecek bir ceza mevcut olmadığı gibi cürmiyeti zâil olan bir fiilin bilâhire ikâ olunacak cürme sebab-i tekerrür addi de doğru olamaz. Vâkıâ madde-i kanuniyede fiilden dolayı mâfûvdür denilerek gayr-ı mes'ûldür⁽⁶²⁰⁾ kelimesi istîmâl edilmemiş ise de buradaki afv cezaya değil, fiile ait olduğu ve bu şekilde mahkemenin her zaman her faile ceza tâyinine salâhiyeti bulunmadığı cihetle kelime-i afv pek yerinde kullanılmadığı gibi madde-i kanuniyenin –şerâitin tahakkuku şartıyla–

(614) Muahhar: Tehir edilmiş, geriye bırakılmış, sonradan olmuş, sonraki.

(615) Sinn: Doğumdan itibaren yaşanan süre, yaş.

(616) Bi'r-rıza: Rıza ile, rıza göstererek.

(617) Bi'l-âhire: Sonra, daha sonra, sonradan.

(618) Ma'tûf: Bir tarafa doğru yönelmiş, eğilmiş, meyletmiş.

(619) Biraz sonra bu bahse rücû edilecektir.

(620) Gayr-ı mes'ûl: Mesul olmayan, sorumlu olmayan.

kâffe-i maznûnlara şümûlü derkâr bulunduğundan afv vârid olsa da bunu afv-ı umûmiye idhâl etmek hem muvâfik hem de maznûn lehinde bir içtihad olur.

Aynı mütâlaât fiil-i sirkatte zî-medhal olanların sârikleri ihbar ve ahz u girifti esbâbını teshîl edenler hakkında da vâridir. Bilhassa sirkatte asıl sârikleri ihbar cezayı bir seneyi tecavüz etmemek üzere Zabtiye Nezâreti altına almağa tenzîl eden esbâb-ı muhaffife mahiyetini de ibraz etmesine ve evvelce yalnız Zabtiye Nezâreti'ne alınmakla mahkûm olmak veya bilâhire yalnız bu cezayı îcab eder bir cürm ikâ etmek –âtîde izâh edileceği vechile– tekerrür için kâfi olmasına binâen bu nokta-i nazardan da bu meselede mükerrirlik mevzû-ı bahis olamayacağı âşikârdır.

İsnâd olunan zemmin sıhhati isbat olduğu takdirde 214'üncü madde hükmüne tevfi kanun zemm cezası sâkıt olursa da atfolunan fiilin tahakkuku cürmün vücud bulması için îcab eden keyfiyet-i isnâdı izâle ederek cürmiyet tahakkuk edemeyeceğinden bu şekilde de fiil ef'âl-i gayr-ı memnûa mahiyetine istihâle edeceğine ve cürm olmayan ve binâenaleyh mahkûmiyeti istilzâm etmeyen bir fiil-i sâbıkın sebep-i tekerrür addine dair kanunda bir sarâhat mevcut olmamasına nazaran bu meselede tekerrür şerâiti tahakkuk etmezse dava-yı tahkîrde⁽⁶²¹⁾ mütecâvezun aleyhin⁽⁶²²⁾ hakaret-i vâkiaya kendi hareket-i gayr-ı muhikkasıyla sebebiyet vermiş veya hakarete dâçar olduktan sonra kendisi de bi'l-mukâbele icrâ-yı hakaret eylemiş ve yâhud tarziye kabul etmiş ise cezanın tenzîl ve ıskâtına gidilmek mümkün ise de buradaki imkân bir hak mahiyetinde olmadığı gibi cürmiyeti de izâle etmediğinden inde'l-muhâkeme⁽⁶²³⁾ fiilin cezası taayyün olunduktan sonra esbâbın tasrihiyle ceza-yı mukadderini tenzîl veya ıskât etmek rûh-ı kanuna muvâfik bulunmuş ve bi'r-rıza zina davalarında bâde'l-hüküm ferâgat veya zevc ile zevce arasında nikah vâki olduğu halde cezanın yine sukûtu 201'inci madde îcabından olmağla beraber sekizinci madde mücebince cezanın esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtu –beş ve on sene zarfında ikâ edilmiş olan– ikinci cürm için sebep-i tekerrür addi tecvîz edilmiş olduğundan ahvâl-i mezkûrede fail-i cürmün mükerrirlik sıfatı tahakkuk edeceği derkârdır. Ezcümle bâde'l-hüküm ferâgat makbul olan ahvâlde ceza sâkıt olsa da tesiri zâil olmayacağı gibi hiç olmazsa ferâgatte dahil olan mânâ-yı afvın vücuda getireceği minnet ve mahcubiyet kâbil-i tesir vicdanlar, mevcut ulüvv-i cenablar⁽⁶²⁴⁾ üzerinde –belki de hapisten ziyade– müessir olacağı tabîi bulunduğundan cünhâlarda infazdan evvel bile salâha kâfi addolunan cezanın bu şekilde daha kâfi olacağını kabul etmemeye mahal yoktur.

Cünhâlarda mücâzât-ı mahkûme-i kat'iyenin infazından evvel de aynı cürmün tekrar ikâ edilmesi mükerrirliğe kâfi addolunup cinayette bunun istisnası esbâbına

(621) Dava-yı tahkîr: Hakaret davası.

(622) Mütecâvezun aleyh: Kendisine saldırılan, saldırıya uğrayan (kimse).

(623) İnde'l-muhâkeme: Yargılama sırasında, yargılamada.

(624) Ulüvv-i cenâb: Haysiyetli, şereffi ve yüksek ruhlu olma, düşmanına bile iyilik edecek yaratılıştan olma, âlicenaplık, cömertlik.

gelince, bâlâda arz olunduğu vechile mücâzât-ı terhîbiyenin hem kat'î olması hem de infazından evvel ikinci cürmün ikâi mümkün bulunması maddeten kâbil olamamasındandır. Filhakîka cinayette ahkâm-ı gıyâbiyye cezanın sukûtuna kadar kat'iyet ifade etmediği cihetle mahkûmiyet-i cinâiyyenin bu kısmında kesb-i kat'iyet etmiş bir hüküm bulunamayacağından bu şerâitin adem-i tahakkuku ile tekerrür bertaraf olacağı gibi muhâkeme-i vicâhiyye evâmirle müesses usûle tevfikân mevkûfen cereyanı îcab eden tahkîkâtla Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun 214 ve 215'inci maddesi mücebince heyet-i ithâmîyyeden⁽⁶²⁵⁾ sudûr eden ahz u girift veya nakl-i mevkûf müzekkirelerinin sudûruna mütevakkıf olmak ve Ceza Kanunu'nun 39'uncu maddesi mücebince bâde'l-mahkûmiyye mevkûfiyetin⁽⁶²⁶⁾ mahsûbu⁽⁶²⁷⁾ tabîi bulunmak dolayısıyla infaz-ı ceza ile beraber cereyan edeceğinden bunda da infaz-ı cezadan evvel ikâ olunacak fiil-i memnû **cerâim-i müctemiâ**⁽⁶²⁸⁾ mahiyetine inkılâb eder. Vâkıâ Türkiye erbâb-ı hukukundan bazıları tarafından cinayatta tekerrür tahakkuk edebilmek için ikinci cürmün esnâ-yı müddet-i cezaiyyede veya müddet-i cezaiyyenin ikmâlinden ve yâhud ceza esbâb-ı kanuniyeden biriyle sâkıt olduktan sonra ikâ edilmiş olması meşrût olmasına göre bir kimse bir cinayetten dolayı kat'iyen mahkûm olarak mücâzât-ı mahkûmesini ikmâl için cezanın icrâsına mahsûs mahallerden birine îzâm⁽⁶²⁹⁾ ve yâhud hapishaneye ilkâ⁽⁶³⁰⁾ olunduktan sonra mezkûr mahallerden firar ederek hâriçte bir cürm-i sâni irtikâb edecek olsa bundan dolayı mükerrir addi iktizâ⁽⁶³¹⁾ etmeyeceği ve bunun te'vîli⁽⁶³²⁾ kâbil olmayan bir noksan olduğu kabul edilmekte [24.1 Numaralı Dipnot]⁽⁶³³⁾ ise de biraz evvel arz olunduğu vechile cinâyatta ceza hüküm-i kat'inin lühûkundan⁽⁶³⁴⁾ evvel infaza başlanmış ve müddet-i ceza hükümden ve hatta zamân-ı tevkîften bed'⁽⁶³⁵⁾ ile tahdîd olunan cezanın ikmâline kadar geçecek zamandan ibaret bulunmuş olduğundan haddeyn⁽⁶³⁶⁾ arasında –velev bâde'l-firar– ikâ olunan cerâim esnâ-yı müddet-i cezaiyyede irtikâb edilmiş olacağı gibi sekizinci maddenin buna müteallik fıkrasında mevcut “veya” tâbiri şerâit-i selâsen⁽⁶³⁷⁾

(625) Hey'et-i ithâmîyye: Vilayet mahkemelerinde cinayet davalarıyla ilgili ilk derece mahkemesince yapılan soruşturmayı tetkik ve kontrol etmek amacıyla oluşturulan üçer üyeli heyet.

(626) Mevkûfiyyet: Tutuklu olma durumu, tutukluluk.

(627) Mahsûb: Hesaplanmış, hesaba geçirilmiş, hesaba dâhil edilmiş.

(628) Cerâim-i müctemi'a: Birden çok suçun bir arada işlenmesi.

(629) İ'zâm: [Türkçe'de türetilmiştir] Gönderme, yollama.

(630) İlkâ: Koyma, bırakma, yerleştirme.

(631) İktizâ: Gerekme, gerektirme.

(632) Te'vîl: Bir söz veya davranışa bilinen anlamından başka bir anlam verme, başka bir mana ile yorumlama.

(633) Cerîde-i Adliye; numara: 48; sahîfe 2465

(634) Lühûk: Ulaşma, erişme; bitişmek, eklenmek.

(635) Bed': Başlama, başlayış.

(636) Haddeyn: İki had, iki sınır.

(637) Şerâit-i selâse: Üç şart.

–ki esnâ-yı müddet-i cezaiyye, cezayı ikmâl, mücâzâtın sukûtu da– yalnız birinin kabul-i tekerrüre esas ittihâzını muktezî olmasına ve bâde'l-firar tekerrürün tahakkuku için mürûr-ı zaman müddetiyle on senenin mecmûundan⁽⁶³⁸⁾ ibaret bir müddet mevcut bulunmasına binâen mücrimin bu kadar uzun zaman zarfında ikâ edeceği ikinci cürm de tekerrür kabul edilerek daha evvel irtikâb olunacak cürmün –ki îtiyadın şiddetine delildir– hâl-i firarda ikâ edildiği ser-riştesiyle⁽⁶³⁹⁾ mâni-i tekerrür addetmek akl-ı selim gibi kanuna da tevâfuk etmez. Maddede mevcut *esnâ-yı müddet-i cezaiyye* tâbiri cinayetlerde hükmün tamamen icrâ edilmiş bulunması tekerrürde meşrû olmayıp hükmün tenfizine ibtidâr kâfi olduğunu ihsâs eden bir cümle-i tâmim olduğundan maddeden istidlâl olunan mânâ –fikrimce– te'vîle de hâcet kalmadan husûl-i maksada kâfi ve mülâhazât-ı mesrûde te'cil-i cezayı îcab eden ahvâle de kâbil-i tatbiktir. Bâlâda îzâh edildiği vechile ikinci cürmün ceza-yı mahkûmun infazından evvel veya esnâ-yı tenfizinde ikâyıyla mücâzât-ı mahkûmenin ikmâl veya sukûtundan sonra irtikâbı başka başka şeyler olduğu halde bu muhtelif ihtimalâtın aynı maddenin dâire-i şümûlüne idhâlından hâsıl olan bu adaletsizliğin te'vîle yakın terletici bir tefsîr ile izâlesi kâbil ise de ileride bu sûretle de kâbil-i te'vîl olmayacak haksızlıklara kesretle tesadüf edeceğiz...

3. Birinci cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtundan itibaren cühâlarda beş, cinayetlerde on seneden fazla arada zaman geçmemek de husûl-i tekerrür için muktezîdir

Yukarıda îzâh olunduğu vechile tekerrürde teşdid-i cezayı meşrû gösteren hâl-i cezanın salâha adem-i kifâyetinin ikinci fiil ile tezâhürü olduğu cihetle bu kanaat bertaraf olunca meşrûiyetinin de zâil olacağı tabiidir. Binâenaleyh birinci cezanın ikmâlinden veya esbâb-ı kanuniyeden biriyle sukûtundan itibaren o kanaati izâle edecek kadar bir zaman geçtikten sonra tekerrürü mevzû-ı bahis etmemek mâkul olur. Filhakîka ceza ıslah-ı redâete sâik bir tedbir, maraz-ı ahlaki tedavi eden bir devâ olarak kabul edildiği takdirde uzun zaman redâetin tekerrür etmemesi salâhın tahakkuk ettiğine, uzun zaman hastalığın nüks etmemesiyle devânın müessir ve hastalığın zâil olduğuna hükmetmemek için ortada bir sebep kalmayacağı gibi ceza fiil-i memnûun âsâyiş-i umûmiyede yaptığı tesiri mahvederek sukûtu iade için tecvîz edilmiş bir tedbir addolunduğu halde de mürûr edecek vaktin kendi kendine o tesiri izâle edeceği derkâr olmasına göre ikâ-ı cürm ile mücrimden münselib⁽⁶⁴⁰⁾ olan emniyet geçecek eyyâm⁽⁶⁴¹⁾ ile avdet eder. Vâkîa mürûr-ı zamanla mahkûmun salâhına hâsıl olan zannın ikinci defa cürmün ikândan mütevellid yakın⁽⁶⁴²⁾

⁽⁶³⁸⁾ Mecmû: Bir araya getirilmiş, toplanmış varlık ve nesnelerin tamamı, hepsi, cümlesi.

⁽⁶³⁹⁾ Ser-rişte: Bir şeyin olmasını, gerçekleşmesini sağlayan sebep, vesîle; ip ucu.

⁽⁶⁴⁰⁾ Münselib: Kaçırılmış, kalmamış, kaldırılmış. (Bu tâbir; huzur, asayiş, emniyet ve rahat hakkında kullanılır.)

⁽⁶⁴¹⁾ Eyyâm: Günler; zaman, devir.

⁽⁶⁴²⁾ Yakın: Bir şeyi şüphesiz olarak tam ve doğru şekilde bilme; kesin ve sağlam bilgi.

karşısında bir kıymeti kalmayacağı hatıra gelirse de cürm yalnız İtiyadın mahsûlü olmayıp bundan avâmil-i sâire de –birçok defa– müessir olmasına göre ikinci fiili –bilâ delil⁽⁶⁴³⁾– doğrudan doğruya İtiyada sened ittihaz etmekte isabet olmadığı gibi eyyâm-ı merre⁽⁶⁴⁴⁾ İtiyadın fıkdanına⁽⁶⁴⁵⁾ delâlet itibarıyla tekerrürü mâni, cürm-i sâni dahi onu te'yîd dolayısıyla tekerrürü muktezî olacağından takdîm-i mâni, kabul-i muktezîye müreccahtır.

Ancak zamanın tekerrürü dâfi⁽⁶⁴⁶⁾ olması miktarının içtihad ile tâyinini icab etmeyeceği ve bilakis bunda imkân-ı suistimâl⁽⁶⁴⁷⁾ mahsûs olacağı cihetle vâzı-ı kanun bunun da miktarını tahdîd ederek cühâlarda beş, cinayetlerde on sene olarak kabul etmiş ve binâenaleyh bu sarâhat karşısında içtihad-ı hükkâma mesâğ⁽⁶⁴⁸⁾ kalmamış olduğundan bu müddetlerin mürûrundan sonra ikâ olunacak cürmün –failin devam-ı İtiyadına kanaat hâsil edecek kadar kuvvetli delâil⁽⁶⁴⁹⁾ mevcut olsa da– mükerrir olduğuna hüküm İtâsından hükkâmı men' eylemiştir.

4. Cühâlarda da cinayetlerde de ikinci cürmün nev'an müttehid olması tekerrürün tahakkuku için lâzımdır

Mükerrirlik için mahkûmiyet-i kat'iyeyi icab etmiş bir cürm ile ikinci defa ikâ edilmiş diğer cürm meşrût olduğundan bu iki cürmün arasındaki münasebât da şâyân-ı tahlîldir. Kanunumuza nazaran bu cürmlerin ya hapsi müstelzim bir cühâ veya ale'l-ittlak bir cinayet olması icab etmekte bulunduğu gibi her iki cürmün cinayet veya hiç olmazsa hapsi müstelzim bir cühâ olması ve binâenaleyh mahkûmiyet-i sâbıkayı mûcib olan cürm ile ikinci defa irtikâb olunan fiil-i memnûun nev'an müttehid bulunması da muktezîdir.

Madde-i kanuniyeye esas olan Fransa Ceza Kanunu'nda bir seneyi mütecâviz hapis cezasını müstelzim bir cühâ ile mahkûmiyetin ikinci defa ikâ olunacak cinayete sebep-i tekerrür addedilmesi tecvîz edilmiş ise de esbâb-ı mûcibe lâyihasında gösterildiği vechile “evvelce bir ceza-yı te'dîbî ile mahkûm olan kimsenin muahharan⁽⁶⁵⁰⁾ bir cinayet ikâ eylemesi halinde mahkûmiyet-i sâbıka ceza-yı terhibîyi iki kata iblâğa kâfi bir ihtâr adlî-i ciddî addolunmayıp böyle bir hal vukûunda muahharan irtikâb olunan cinayet için kanunun âdiyen⁽⁶⁵¹⁾ tâyin ettiği cezanın tenkile⁽⁶⁵²⁾ kâfi olacağı” mülâhazasıyla bu esastan rücû edilmiş,

(643) Bilâ delil: Delilsiz, delil olmaksızın.

(644) Eyyâm-ı merre: Geçen günler, geçen zaman.

(645) Fıkdan: Yokluk, bulunmama, eksiklik.

(646) Dâfi: Defeden, uzaklaştıran; (bir şeyin etkisini) ortadan kaldıran, gideren, bertaraf eden (şey).

(647) İmkân-ı sù'-i isti'mâl: Kötüye kullanma imkânı.

(648) Mesâğ: İzin, müsaade, cevaz, ruhsat.

(649) Delâil: Deliller.

(650) Mu'ahharan: Sonradan, daha sonra, bilâhare.

(651) Âdiyen: Alelâde, sıradan, fevkalâde olmayarak.

(652) Tenkil: Herkese örnek olacak şekilde cezalandırma, ceza verme.

“mahkûmiyet-i sâbikanın ceza-yı terhibîyi iki kata iblâğı” nass-ı ilâhî icabından olmadığı cihetle usûl-i cezayı bir parça tahvîl ile izâle-i mahzûr imkânına rağmen filhakika cinayetlerin cünhâlardan daha ağır cezayı mûcib olmasından dolayı ikinci fiilin cezasındaki ziyadelik tekerrür sebebiyle muktezî görülen şiddeti zımnen muhtevî olması ve cünhâ ile mahkûmiyetten mütenebbih⁽⁶⁵³⁾ olmayarak îtiyadında ısrar eden mücrimin cinayet cezasıyla mütenebbih olmasına imkân bulunması cünhâ ile mahkûmiyet-i sâbikanın cinayet-i lâhikanın⁽⁶⁵⁴⁾ tezyîd-i cezasına kâfi addedilmesini muktezî bulunmuş ise de tekerrürün tezyîd-i cezayı müstelzim olduğu kabul edildikten sonra cinayetle mukaddemâ mahkûm olan bir şahsın tekrar bir cünhâ irtikâb etmek sûretiyle kısmen îtiyadında sebat⁽⁶⁵⁵⁾ eylediği sübût bulmuşken tekerrürü kabul etmeyerek onun mücâzât-ı te'dîbiyye ile kesb-i salâh edeceğine kâni olmak büyük bir sâfiyyet⁽⁶⁵⁶⁾ olacağından Fransız Kanunu'nda kabul ve esbâb-ı mûcibe lâyihasında sükût ile tervîc⁽⁶⁵⁷⁾ olunan bu esas pek de makbûl görülmemiştir.

Vâkıâ erbâb-ı hukukumuzdan bazıları ale'l-ıtlâk mücâzât-ı terhibîyye hapisten ziyade ve daha şedîd mücâzâtta mâdud olduğu için bu ziyadelikte mücâzât-ı terhibîyyenin dahil olmaması kâbil-i kabul olmadığını ve sekizinci maddenin cünhâya ait fıkrasında “bir seneden ziyade hapis cezası” cümlesinden vâzı-ı kanunun maksadı bir seneden ziyade cezaya mahkûmiyeti tekerrüre esas ittihâz etmekten ibaret olduğu şüphesiz olup yoksa hapis cezasını tekerrüre esas ittihâz edip de mahkûmiyet-i terhibîyyeyi esas ittihâz etmemiş olması muvâfık-ı akıl ve mantık olmadığı iddiasında bulunmakta ve bir seneden ziyade hapis cezasının zımında mücâzât-ı terhibîyye zaten dahil olduğundan mücâzât-ı terhibîyyeye mahkûm olanların mücâzât-ı te'dîbiyyeden hapsi müstelzim bir fiil ikâ etmeleri halinde dahi mükerrir addolunması tabîi olduğunu ve böyle bir sene hapisten ziyade bir cezaya mahkûm olanlar bir cünhâdan dolayı mahkûm iseler bunun bazı şerâit dâiresinde cürmün nev'an veya cinsen aynıyet⁽⁶⁵⁸⁾ ve müşâbeheti iktizâ etmeyip evvelâ bir mahkûmiyet-i mütেকaddime-i terhibîyye⁽⁶⁵⁹⁾, sâniyen hapsi müstelzim bir mes'ûliyet-i te'dîbiyye kifâyet edeceğini ve her ikisinde de hükmolunacak ceza mücâzât-ı te'dîbiyyenin hadd-i âzamı veya hadd-i âzamanın iki misli ise de evsâf ve şerâit cihetiyle mücâzât-ı terhibîyyede bu mücâzâtın şerâitine ve mücâzât-ı te'dîbiyyede onun şerâitine nazar olunacağını kabul etmektedir. [26.1 Numaralı *Dipnot*]⁽⁶⁶⁰⁾

⁽⁶⁵³⁾ Mütenebbih olmak: Aklını başına toplamak, ibret almak, akıllanmak, uyanmak.

⁽⁶⁵⁴⁾ Lâhika: Eklenen, ek olarak katılan, ilave edilen.

⁽⁶⁵⁵⁾ Sebât eylemek: Kararından ve sözünden dönmemek, azim ve kararında devam etmek, dayanmak, yılmamak.

⁽⁶⁵⁶⁾ Sâfiyyet: Saflık.

⁽⁶⁵⁷⁾ Tervîc: Bir düşünceyi tutma, tuttuğunu belirtme, destekleme.

⁽⁶⁵⁸⁾ Aynıyet: Aynı olma durumu, özdeşlik.

⁽⁶⁵⁹⁾ Mahkûmiyet-i mütেকaddime-i terhibîyye: Daha önceki terhibî mahkûmiyet.

⁽⁶⁶⁰⁾ Ceride-i Adliye: numara: 47, sahife: 2422.

Mütâlaât-ı mesrûdenin heyet-i umûmiyesinde tekerrürün tahakkuku için nev'an ittihâd meşrût olmadığına dair bir kanaat görülmekte ise de bunu iktizâ eden delâilde, maddenin bu sûretle kabulünde –dimâğımıza nüfûz edecek kadar– bir vuzûh mevcut değildir. Tahminime göre sekizinci maddede mevcut “bir seneden ziyade hapis cezası” fıkrasının bir seneden ziyade cezaya mahkûmiyeti tekerrüre esas ittihâz etmekten ibaret olduğuna dair bir zehâb-ı bâtil⁽⁶⁶¹⁾ bu kanaati tevlîd etmekte ve bir seneden ziyade hapis cezasının zımnında mücâzât-ı terhîbiyye zaten dahil olduğu zannedilmekte ise de Ceza Kanunumuza nazaran bu kanaat hiçbir zaman musîb⁽⁶⁶²⁾ olamaz. Her şeyden evvel mücâzât-ı terhîbiyyeyi tâdad⁽⁶⁶³⁾ eden kanun-ı mezkûrun üçüncü maddesinde hapsin de bu nev'e idhâlini icab eder bir kelime mevcut olmayıp, bilakis dördüncü maddede hadd-i müntehâsı⁽⁶⁶⁴⁾ tahdîd olunmayan bir haftadan ziyade hapsin cünhâ olduğu kabul edilmesine göre bir seneden ziyade hapis cezasının zımnında⁽⁶⁶⁵⁾ mücâzât-ı terhîbiyye dahildir demek kanunen tahdîd edilmemiş bir hürriyet-i içtihadı mütevakkıf olduğu gibi hapsin cünhâ ile kabahatte müşterek bir ceza olduğuna dair kanunun bu sarâhati karşısında –hem de gayr-ı vârid– bir delâlet-i zimniyye⁽⁶⁶⁶⁾ itibar edildikten sonra “bir seneden aşağı hapis cezasıyla mahkûmiyette –hem de daha kat'î bir delâletle– kabahat dahil” olmasına nazaran kabahatte de tekerrürü kabul etmemek için bir sebep tasavvuru muhâl⁽⁶⁶⁷⁾ olur. Bundan başka sekizinci maddenin cinayete ait fıkrasında mahkûmiyet-i sâbıkayı icab ettiren cürmün mücâzât-ı terhîbiyyeyi müstelzim olması ve cürm-i sâninin de cinayete ait cezalardan birini istilzâm edecek ef'âl-i memnûadan bulunması meşrût olduğu gibi cünhâlara ait fikarât-ı sâiresinde⁽⁶⁶⁸⁾ de fiil-i sâninin “aynı cünhâ” ve ceza-yı mahkûmun da “aynı” kelimesinin delâletiyle kezâlik cünhâ olması muktezidir. İkinci ve üçüncü fıkralarda mevcut cünhâ tâbiri ale'l-ıtlâk bir cürm, bir fiil-i memnû mahiyetinde kabul edilirse cinayete müteallik fıkraların esbâb-ı tahrîrini⁽⁶⁶⁹⁾ izâh müşkil bir mahiyet iktisâb edeceği gibi bu fıkralar arasında meşhûd –tatbikât nokta-i nazarından– fark ve tezâd da bir garîbe şekline istihâle eder. Bu sarâhat-i muzâfe⁽⁶⁷⁰⁾ karşısında bir seneden ziyade hapis cezasında mücâzât-ı terhîbiyyenin dahil olduğunu te'mîn eden bir delâlet-i zimniyye pek hükümsüz kalır. Bununla beraber mütâlaât-ı mezkûrede mücâzât-ı terhîbiyye ile mahkûm olanların mücâzât-ı te'dîbiyyeden hapsi müstelzim

(661) Zehâb-ı bâtil: Boş inanç, bâtil fikir.

(662) Musîb: Doğruca hedefine erişen, şaşmayan, yanılmayan, doğru, isâbetli.

(663) Ta'dâd etmek: Saymak.

(664) Hadd-i müntehâ: Son nokta.

(665) Zımn: İç taraf, iç yüz, iç, kapsam.

(666) Delâlet-i zimniyye: Zımnî delil, örtülü delil.

(667) Muhâl: Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkânsız.

(668) Fikarât-ı sâire: Diğer fıkralar.

(669) Esbâb-ı tahrîr: Yazılma sebepleri, kaleme alınma sebepleri.

(670) Sarâhat-i muzâfe: İki kat açıklık, kat kat sarîhlik.

bir fiil ikâ etmeleri halinde mükerrir addolunacağı kabul edildiği halde biraz sonra “bir sene hapisten ziyade bir cezaya mahkûm olanlar bir cünhâdan dolayı mahkûm iseler ikinci cürmde mükerrir addolunmak için aynı cünhâyı ikâ etmeleri” lüzûmunu dermiyân⁽⁶⁷¹⁾ etmek –cünhâ tâbiri mânâ-yı kanunîsinde kullanıldığı ve bir hatâ-yı müretteb⁽⁶⁷²⁾ de bulunmadığı sûrette– mühim bir tenâkuz vücuda getirmekte olduğu gibi bir seneden ziyade hapse mahkûm olanlar “mücâzât-i terhîbiyye ile mahkûm iseler cürmün nev'an ve cinsen ayniyet ve müşâbeheti iktizâ etmeyip evvelâ bir mahkûmiyet-i mütekaddime-i terhîbiyye, sâniyen hapsi müstelzim bir me'sûliyet-i te'dibiyye kâfi” olduğuna tevîd-i kanaat değil delâlet edecek kadar da Ceza Kanunu'nda bir kelime mevcut değildir. Hükmolunacak ceza henüz bahsimizden hâriç olduğu gibi esası merdûd⁽⁶⁷³⁾ iken ona müteferri⁽⁶⁷⁴⁾ tatbikât ile iştigâl⁽⁶⁷⁵⁾ abes olur.

Müfessir-i kanun⁽⁶⁷⁶⁾ sıfatını hâiz olan erbâb-ı kanundan biri tarafından da cürm-i mukaddemin cinayet ve cürm-i sâninin cünhâ derecesinde bulunması tekerrürü muktezâ addedilmekte ise de [27.1 Numaralı Dipnot]⁽⁶⁷⁷⁾ delâilin neden ibaret olduğu gösterilmediğinden leh veya aleyhinde beyan-ı mütâlâa kâbil olamamış, bazıları dahi cünhâ-i mahkûmenin cinayet ef'âline sebep-i tekerrür addolunmamasında cinayete teşvîk gibi bir şâibe bularak bu noktada isabet edilmediğini kabul etmekte ise de [27.2 Numaralı Dipnot]⁽⁶⁷⁸⁾ bir fiilin ceza tehdidi altında bulunması şâibe-i teşvîki mâni ve hilâf-ı farz olarak adaletsizlik mahsûs olsa da bunun esbâb-ı müşeddide-i takdiriyyeden addiyle telâfisi mümkün olduğundan bu reye de iştirak edilememiştir:

Madde-i kanuniyedeki itlâk-ı kavâid tekerrürün el-yevm mer'î⁽⁶⁷⁹⁾ ve müstakbelen vaz'ı muhtemel ahkâma şümûlü tazammun etmekte ise de birinci cürme ait mahkûmiyetle tekerrüre esas olacak zaman zarfında ikâ edilecek ikinci cürm arasında Kanun-ı Cezada vukû bulan tâdilât nev'-i cürmü tebdil ettiği halde şâyân-ı hall-i mesâil vücud bulur. Meselâ birinci cürmün ikâi zamanında cinayet addolunmayan fiil, ikinci defa ikâi zamanında cinayet derecesinde kabul edilse veya ikinci cinayetin ikâında birinci cürmün nev'i tebeddül veya cürmiyyeti zâil olsa bir muâdele-i adlî tehaddüs⁽⁶⁸⁰⁾ edeceği gibi birinci cünhânın ikâından sonra o fiilin cürmiyyeti zâil veya nev'i mütebeddil⁽⁶⁸¹⁾ olsa yine bir mesele-i kanuniye hâsıl olur.

(671) Dermiyân etmek: Dermeyan etmek, ortaya koymak, ileri sürmek, bildirmek, açıklamak.

(672) Hatâ-yı müretteb: Tertip edilmiş hata, yapılmış hata.

(673) Merdûd: Geri çevrilmiş, kabul edilmemiş, makbul sayılmamış.

(674) Müteferri': Bir kökten çıkıp dallara, kollara, kısım ve şübelere ayrılan.

(675) İştigâl: Uğraşma, meşgul olma.

(676) Müfessir-i kânûn: Kanunu açıklayan, izah eden kimse.

(677) Cerîde-i Adliye: numara: 43; sahife 2232

(678) Cerîde-i Adliye: numara: 42; sahife 2187

(679) Mer'î: Yürürlükte bulunan, hükmü geçerli ve câri olan (şey, özellikle kanun).

(680) Tehaddüs: Sonradan ortaya çıkma, meydana gelme, zuhur etme.

(681) Mütebeddil: Bir durumda, bir kararda kalmayan, değişen.

Birinci cürmün ikâi zamanında cinayet addolunmayan herhangi bir fiil –ister cünhâ isterse bir fiil-i gayr-ı memnû olsun– ikinci cürmün ikâi zamanında cinayet şekline istihâle etse, yani cinayet olarak kabul edildikten sonra irtikâb olursa evvelce bir fiil-i gayr-ı memnû ise verilecek karar adem-i mes'ûliyetten ibaret olarak mahkûmiyet-i sâbika vücud bulmayacağı ve cünhâ addedilmiş ise cünhâ ile mahkûmiyet-i sâbika cinayette tekerrüre esas olmayacağı gibi her fiilin nevi ve cürmiyeti ikâi anında mevcut kanunla taayyün edeceğinden tekerrür bittabi tahakkuk edemez. Kezâlik evvelce cinayetle mahkûmiyeti istilzâm eden fiil ikinci defa irtikâb olunduğu zaman nev'i cünhâya inkılâb etmiş veya büsbütün cürmiyeti zâil olmuş bulursa yine aynı esbâbdan dolayı tekerrür vücud bulamaz. Fakat âtîde îzâh edileceği vechile cinayette tekerrür kabul edilmek için her iki fiilin müşâbehet ve mümâseleti meşrût olmadığı cihetle evvelce bir cinayetle mahkûm olan şahsı o fiilin cürmiyeti zâil veya nev'i cünhâya münkaliib olduktan sonra başka cinayet irtikâb etse cürm-i sâbık bilâhire cünhâya inkılâb etmiş veya büsbütün ef'âl-i gayr-ı memnûa meyânına⁽⁶⁸²⁾ idhâl edilmiş olmağla beraber mahkûmiyet-i sâbika cinayet olduğu ve ikinci fiilde mücâzât-ı terhîbiyyeyi müstelzim bulunduğu cihetle –şerâit-i sâirede mevcut bulunduğu halde– tekerrürün kabulü zarûrî olur.

Ancak sekizinci maddedeki itlâk bunu muktezî olmakla beraber afv-ı umûmînin tekerrürü mâni olduğu kabul edilmişken cürmiyeti zâil olan bir mahkûmiyet-i sâbikanın tekerrüre esas ittihâz edilmesi pek de mâkul ve muvâfık-ı mâdelet olamaz. Filhakîka bir cürmün cezası çekildikten sonra o fiilin bilâhire kanun nazarında cerâimden mâdud olmaması cezayı fuzûlî⁽⁶⁸³⁾ bir mahiyete getirdiği halde bu fuzûlî mahkûmiyeti bir de tekerrüre esas addederek ikinci cürmün cezasını teşdid etmek adaletten pek uzak bir düşünce olduğundan madde-i kanuniyedeki bu itlâkın meşhûd haksızlığı ref' edecek şekilde takyîdi şâyân-ı temennidir.

Şurası da şâyân-ı işaretir ki –kaziye-i muhkeme hâsıl etmiş olmak şartıyla– mahkemece vukûa gelen bir yanlışlıktan dolayı cünhâ yerine cinayet veya cinayet yerine cünhâ cezası tâyin edilmiş olması tekerrür-i cürm nokta-i nazarından hâiz-i tesir olamaz. İkinci cürmü ru'yet eden mahkemenin kesb-i kat'iyet etmese de evvelce sâdır olan bir îlâmı tâdile salâhiyeti olmadığı gibi kaziye-i muhkeme hâsıl eden bir mahkûmiyetin mugâyeret-i kanuniyesini⁽⁶⁸⁴⁾ âdiyen iddia da şâyân-ı kabul olamaz. Meğerki maktûliyeti⁽⁶⁸⁵⁾ iddia olunan şahsın berhayat⁽⁶⁸⁶⁾ olduğuna dair emârât⁽⁶⁸⁷⁾ zuhûr etmiş, bâde'l-mahkûmiyye diğer birinin de aynı fiilden dolayı aleyhinde sâdır olarak birbiriyle tel'ifi kâbil olmayan bu iki îlâmda mevcut tezat

(682) Meyânına: Miyânına, arasına, içine.

(683) Fuzûlî: Yersiz, gereksiz; haksız.

(684) Mugâyeret-i kânûniyye: Kanuna aykırılık.

(685) Maktûliyyet: Maktullük, öldürülme.

(686) Ber-hayât olmak: Yaşamakta olmak, sağ bulunmak.

(687) Emârât: Emâreler, belirtiler, ipuçları, izler.

mahkûmlardan birinin masumiyetine delâlet eylemiş, hükme hâiz-i tesir şuhûddan bir veya birkaçının bâde'l-hüküm şehâdet-i kâzibede bulunduğu ve yâhud kâmilen ve kısmen hukuk-ı medeniyyeden sukûtuna hükmedilmiş ola. Bu şekilde de ancak îade-i muhâkeme mümkün olup bi'n-netîce⁽⁶⁸⁸⁾ mahkûmiyet berâete istihâle ettiği veya nev'i tebeddül eylediği takdirde mükerrirlik bertaraf olur.

Tekerrürde iki cürmün nev'an müttehid olması vücûbu karşısında tekerrür-i cürm ile içtimâ-ı cerâim birleştiği takdirde de yine şâyân-ı hal bir mesele-i adlî tezâhür eder.

Mâlum⁽⁶⁸⁹⁾ olduğu üzere cerâimde içtimâ; âzam-ı cürmün cezasını muktezî olduğu gibi tekerrür de cezanın tezyîdini mücibdir. Nev'an müttehid-i cerâimin tekerrür ve içtimâi halinde mesele tahdîd ve tâyin-i cezadan ibaret bir mahiyet irâe edeceğinden bunu tedkîkâtımıza⁽⁶⁹⁰⁾ esas olan sekizinci maddenin tatbîkât kısmına terk münasib ise de nev'an muhalif-i cerâimin tekerrür ve içtimâi tâyin-i cezadan ziyade mükerrirliğin tahakkukuna ait bir hâdise olduğundan bu husustaki içtihadın da burada arzına zarûret hissedilmiştir:

Filhakîka bir cünhâ veya cinayetle mahkûm olan şahıs kanunen tâyin olunan müddet zarfında ikinci defa olarak birkaç cürm irtikâb etse, meselâ evvelce âdiyen cerh fiiliyle mahkûm olan bir kimse aynı cerh ile herhangi cinayeti îkâ eylese, yâhud cinayetle mukaddemâ mahkûm olan şahıs kanunen muayyen şerâit dâiresinde –ister kâffesi cinayet, isterse bazısı cünhâ ve bir kısmı cinayet olsun– birden ziyade cürm işlerse tekerrürün ne sûretle tahakkuk edeceği cây-ı mülâhazadır.

Birinci şekilde yani mukaddemâ hapsi muktezî cünhâ ile mahkûm olan bir kimse ikinci defa aynı cünhâ ile herhangi bir cinayeti îkâ etmiş bulunduğu takdirde her şeyden evvel cerâim-i ahîrenin cezası tâyin edildikten sonra tekerrür mevzû-ı bahis edilmek muktezî olduğundan evvel emirde⁽⁶⁹¹⁾ muahharan îkâ olunan cünhâ ile cinayetin cezasını, Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun 299'üncü maddesine tevfiқан tahdîd etmek icab eder. Bu halde cinayetin cezası bittabi daha ağır olduğundan bu ceza îtâ ve imkân varsa cünhâ esbâb-ı müşeddiden addolunarak mucâzât tezyîd edilir ve işte bu ceza muahharan îkâ edilmiş olan cerâim-i müctemianın tekerrürden ârî olarak cezası olur. Bundan sonra sıra tekerrüre gelerek onun şerâitini tedkîk icab eder. Zât-ı meseleye göre⁽⁶⁹²⁾ evvelki ceza hapsi müstelzim bir cünhâ ise de ikinci fiil cinayete müteallik bir maddenin hudûdu dahilinde teczieyi⁽⁶⁹³⁾ müstelzim görülmüş ve sekizinci maddenin cünhâya ait fikarâtında ikinci cürmün aynı cünhâ olması meşrût olduğu halde tasavvur ettiğimiz meselede bir cinayet olduğu gibi cinayete ait fıkrasında evvelki cürmün cünhâ olması tekerrüre kâfi görülmemiş

⁽⁶⁸⁸⁾ Bi'n-netîce: Netice olarak, sonuçta, sonuç olarak.

⁽⁶⁸⁹⁾ Ma'lûm: Herkes tarafından bilinen, öğrenilmiş olan (şey).

⁽⁶⁹⁰⁾ Tedkîkât: Tetkikler, incelemeler.

⁽⁶⁹¹⁾ Evvel emirde: İlk iş olarak, her şeyden evvel, ilk önce, en evvel.

⁽⁶⁹²⁾ Zât-ı mesele: Meselenin kendisi, özü.

⁽⁶⁹³⁾ Teczie: Bölme, parçalara ayırma.

olduğundan bu hâdisede de tekerrür şartı tekemmül⁽⁶⁹⁴⁾ ve binâenaleyh mükerrirlik tahakkuk edemez. Vâkıâ evvelce mahkûmiyeti icab eden cünhâya mümâsil⁽⁶⁹⁵⁾ olarak ikinci defa irtikâb olunan cünhânın cezası cinayetin tâyin olunan cezasına tedâhül etmiş ise de bunun hayalen olsun tefriki –her zaman– kâbil olmadığı gibi evvelce cünhâ ile mahkûmiyet cinayet ef'âlinin tekerrürüne kâfi değildir. Ancak iki îlâm mahkeme-i temyizce nakz ve bi'n-netice cinayete mahkûmiyet ref' olunursa mesele cünhâlarda tekerrür bahsine rücû eder. Fakat ikinci şekilde, yani cinayete mukaddemâ mahkûm olan şahıs kanunen muayyen şerâit dâiresinde –biri cinayet olmak şartıyla– ne neviden olur ise olsun birden ziyade cürm işlediği takdirde bâde'l-mahkûmiyye irtikâb olunan cerâimin –yine içtimâ-ı cerâim usûlüne tevfiikan– tâyin olunacak cezası şekl-i meseleye göre behemehal⁽⁶⁹⁶⁾ bir mücâzât-ı terhîbiyye olmasına ve evvelki mahkûmiyet de bir cinayetten mütevellid olduğu gibi cinayetlerde mutlakîyyet câri ve mümâselet gayr-ı meşrût bulunmasına binâen tekerrür şerâiti tahakkuk ve binâenaleyh mücrim-i mükerrir hakkında sekizinci maddenin tatbiki vâcib olur.

5. Cünhâlarda mümâselet de tekerrür için meşrûttur

Sekizinci maddenin birinci fıkrasındaki itlâk cinayet ef'âlinde her iki cürmün nev'an ittihâdi tekerrürün tahakkukunda kâfi olduğu kanaatini tevliid etmekte ise de madde-i mezkûrenin cünhâya ait olan fikarât-ı sâiresinde –mahkûmiyet-i sâbika ister bir seneden aşağı, isterse yukarı olsun– ikinci cürmün mahkûmiyeti muktezî birinci fiilin aynı olması meşrût olduğu zikredilmesine nazaran cünhâ ef'âlinde tekerrürün tahakkuku için yalnız her iki cürmün –hem de hapsi müstelzim– cünhâ olması kâfi olmayıp birbirinin aynı addolunacak derecede cürmeyn arasında müşâbehet ve mümâselet vücudu lâzım geldiği anlaşılakta bulunmuştur. Ancak madde-i kanuniyede istîmâl olunan aynı cünhâ terkibi pek mübhem⁽⁶⁹⁷⁾, maksadı tefhîmden âciz olduğu cihetle bu kelime ile te'mîn edilmek istenilen gâyenin tâyini hakikaten pek müşkildir.

Filhakika ayniyetin tahakkuku birçok şerâitin vücuduna tevakkuf eder. Meselâ her iki fiilin darb ve cerh veya sirkat mahiyetinde olması her zaman ayniyetin tahakkukuna kâfi olmaz. Cürmün mahiyetinde ittihâd lâzım geldiği gibi vasfen ittihâd da muktezîdir. Hatta her iki fiil madde-i kanuniyenin tatbikini icab eden birer cünhâ bile olsa evsâf ve mahiyette ittihâd olmadıkça bu şartın adem-i tahakkuku icab eder. Meselâ 206'ıncı madde tedkik olunursa on beş yaşını ikmâl etmeyen bir erkek çocuğun kaçırılmasını cünhâdan mâdud bir fiil-i memnû addeylediği gibi kocası olmamak ve fiil-i şenî de vukû bulmamak şartıyla on beş

(694) Tekemmül: Kemâle erme, olgunlaşma, mükemmel duruma gelme.

(695) Mümâsil: Benzeyen, andıran.

(696) Be-heme-hâl: Ne olursa olsun, her halde, mutlaka.

(697) Mübhem: Ne olduğu açıkça anlaşılmayan, belirsiz.

yaşından yukarı bir kızın kaçırılmasını da cünhâ olarak kabul etmiş. Bir şahıs isterse cinayet şeklinde kaçırılmış olsun kırk sekiz saat zarfında ve tecavüz vukûundan evvel bi'r-rıza iadesini yine cünhâya tenzîl eylemiştir. Kezâlik 202'nci maddenin birinci zeyli "Genç kimselere harf-endâzlık" fiilini cünhâdan mâdud gördüğü gibi diğer fıkrasında sarkıntılık fiilini, üçüncü fıkrasında dahi kadın kıyafetiyle makarr-ı nisvân⁽⁶⁹⁸⁾ olan mahalle girmek fiilini daha ağır birer cünhâdan olarak kabul etmiştir. Hâkezâ⁽⁶⁹⁹⁾ 179'uncu madde yirmi günden aşağı işinden kalacak sûrette birini darb etmek, bu fiili evvelce tasavvur ve tasmîm⁽⁷⁰⁰⁾ ile yapmak, usûlünü⁽⁷⁰¹⁾ dövmek ef'âlini birbirinden ağır cezaları müstelzim birer cünhâ itibar eylemiştir. Bundan fazla olarak 177, 179, 180, 183, 185, 189'uncu maddeler aynı cezayı mücib olarak darb ve cerh fiillerini sînesine almış, 178, 179'uncu maddeler aynı mahiyette ef'âle müteallik bulunduğu halde ayrı ayrı cezaları müstelzim birer fiil addedilmiştir. Hâlbuki ef'âl-i memnûanın aynı madde ahkâmına tâbi olması fiilde ayniyeti icab etmeyeceği gibi bittabi on beş yaşını ikmâl etmeyen bir erkek çocuğu veya ondan yukarı sinde bir kızı kaçırmak, kaçırılan on beş yaşından dún bir kızı şerâit-i muayyene dâiresinde iade etmek o kadar kolaylıkla aynı fiil addolunamaz. Bu gibi genç kimselere harf-endâzlık etmekle sarkıntılık etmek veya kadın kıyafetinde makarr-ı nisvân olan bir mahalle girmek, birini âdiyen dövmekle tasavvuren dövmek veya usûlünü darb etmek, kezâlik birini dövmekle cerh etmek, hatta aynı şahsı yirmi günden aşağı veya yukarı hastalığı mücib olacak sûrette darb eylemek ayniyetin tahakkukuna kâfi bir sebep teşkil etmemek lâzım gelir.

Vâkıâ tâdad olunan ahvâlin bir çoğundaki tehâlûfün⁽⁷⁰²⁾ zât-ı cünhâdan değil, ona bazı ahvâlin inzimâmından⁽⁷⁰³⁾ tevellüd eylediği ve bunların esbâb-ı müşeddideden farkı olmadığı hatıra gelirse de ahvâl-i mezkûrede bu esbâb takdire bırakılmadığı gibi zât-ı fiilin mahiyetine o kadar nüfûz etmiştir ki bunların birbirinden tefriki her zaman kâbil de olamaz. Esasen Ceza Kanunu'nun mündericâtı mahdûd ef'âle taalluk ettiği halde fiilin ruhuna giren bu kâbil esbâbdan dolayı birçok zeyllerle 265 maddenin tahrîr ve imlâsı kâbil olabilmektedir. Hatta her fiilin aynı neticeyi hâsıl etmesi ayniyetin vücudunu isbat şöyle dursun mücrimiyetin tahakkukuna kâfi bir sebep de değildir. Nitekim amden⁽⁷⁰⁴⁾ katilde de kasten katilde de hataen katilde de bi'l-mukâbele katilde de bi'l-müdâfaa⁽⁷⁰⁵⁾ katilde de bir kâtil ile bir maktûl⁽⁷⁰⁶⁾ ve bir fiil-i katil olduğu halde amden katil idamı, kasten katil küreği müstelzim birer

⁽⁶⁹⁸⁾ Makarr-ı nisvân: Kadınlara mahsus yer; mutfak, kuyubaşı ve avlulardan ibaret kadınlara mahsus alan.

⁽⁶⁹⁹⁾ Hâkezâ: Bunun gibi, yine öyle, kezâ.

⁽⁷⁰⁰⁾ Tasmîm: Kesin olarak kararlaştırma, kat'î olarak niyet etme.

⁽⁷⁰¹⁾ Usûl: Bir kimsenin anne, baba, dede ve nineleri.

⁽⁷⁰²⁾ Tehâlûf: Birbirine zıt olma, aykırı olma.

⁽⁷⁰³⁾ İnzimâm: Üstüne ekleme, ilave etme, katılma, zammolunma.

⁽⁷⁰⁴⁾ Amden: Önceden tasarlayarak, bile bile, kasten.

⁽⁷⁰⁵⁾ Bi'l-müdâfa'a: Savunarak, koruyarak.

⁽⁷⁰⁶⁾ Maktûl: Öldürülmüş, katledilmiş (kimse).

cinayet; hataen ve bi'l-mukâbele katil mücâzât-ı te'dîbiyyeyi muktezî birer cünhâ, bi'l-müdafaa katil dahi bir fiil-i mübahıtır. Fiil ile neticenin ittihâdı tekerrüre kâfi addolunursa evsâfi mütehâlif⁽⁷⁰⁷⁾ bu beş nevi katilde tekerrürü kabul etmek ve hatta bir fiil-i mübahı⁽⁷⁰⁸⁾ mükerrerliğe esas ittihâz eylemek icab eder. Hâlbuki hataen veya bi'l-mukâbele katil cünhâ addolunduğu cihetle nev'an ittihâd şartı tahakkuk etmemesinden dolayı fiil-i cinayetten mâdud olan amden veya kasten katile tekerrür için esas ittihâz edilemezse hataen katilde vasfen müttehid olmadıkları ve binâenaleyh ayniyet şartı tahakkuk edemediği için bi'l-mukâbele katilde tekerrürün kabulüne kâfi olmamak icab eder.

Bâlâda arz olunduğu vechile bu tehâlûf-i fiile bazı ahvâlin inzimâmından, esbâb-ı muhaffife veya müşeddidenin iltihâkından tevellüd etmiş olsa da vâzı-ı kanunun herhangi bir cürm için bir madde veya fıkra-i kanuniye vaz' etmesi cürme başka bir şahsiyet verir. Cürme inzimâm eden esbâb-ı müşeddide –bir madde-i kanuniyede ayrıca tasrîh kılınmış olmak şartıyla– içtimâ ederse âdeten kardeş çocuklarının izdivâcından tevellüd eden çocuk üçüncü derece usûlde iki sıfatın içtimâna sebep olduğu gibi iki şahsiyet hâsil olarak içtimâ-ı cerâimi ihtâr eden bir mahiyet ibrâz eder. Meselâ esbâb-ı müşeddide taaddüd ettiği halde bunlar kanunî olunca kuvve-i cebriyye⁽⁷⁰⁹⁾ îmâline⁽⁷¹⁰⁾ memur olan bir şahsın icrâ-yı memuriyet halinde pederini darb etmesi fiilinde olduğu gibi tamamen şahsî, isterse on beş yaşından dún zâtü'z-zevc⁽⁷¹¹⁾ bir kadını kaçıarak fiil ikâ etmek gibi kâmilen fiili, isterse pederin on beş yaşını ikmâl etmeyen çocuğuna cebren fiil-i şenî icrâ eylemesi veya bir şahsın tasavvur ve tasmîm ile pederini cerh etmesi gibi biri şahsî ve diğeri fiilî olsun cürm bir olduğu halde esbâb-ı munzama⁽⁷¹²⁾ her biri ayrı ayrı madde veya fıkralarda dahil olduğu için bu iki şahsiyet daha zâhir bir şekil alarak âzam-ı cezayı⁽⁷¹³⁾ tâyin eden maddenin tatbiki muktezî ve diğerk maddede dahil olan sebep kanunî olduğu halde takdirî bir mahiyet iktisap ederek o maddenin hudûdu dahilinde teşdîd-i cezayı müstelzim olur. Ancak cürme inzimâm eden ahvâl esbâb-ı muhaffife-i kanuniyeden mâdud olduğu takdirde tedâhül mevzû-ı bahis olmayacağından bu esbâb-ı munzama muktezâsının her birini ayrı ayrı tatbik icab eder.

Vâkıâ sekizinci maddenin son fıkrasında “Cünhâlarda sahtekârlık, sirkat, dolandırıcılık ve emniyeti suistimal fiilleri tekerrürde aynı cürm itibar olunur” denilmiş ise de bu bir istisna olduğu ve tâmimini muktezî bir delâlet bulunmadığı cihetle bu istisnanın kabulüne sâik mütâlâât aynen diğerk ef'âlde de vârid olsa işmâline sebep olamaz.

(707) Mütehâlif: Birbirine uymayan, uyuşmaz, farklı.

(708) Fiil-i mübah: Mübah fiil; hakkında şer'î bir emir veya yasak bulunmayan fiil.

(709) Kuvve-i cebriyye: Cebri kuvvet, zor kullanma.

(710) İmâl: Yapma; meydana getirme; kullanma.

(711) Zâtü'z-zevc: Kocası olan kadın.

(712) Esbâb-ı munzama: Ek sebepler.

(713) A'zam-ı ceza: En yüksek ceza.

Tafsîlât-ı mesrûdeden anlaşılacağı üzere aynı cünhâ terkîbindeki mübhemiyet vâzı-ı kanun tarafından tavzîh⁽⁷¹⁴⁾ edilinceye kadar maksadı efhâma⁽⁷¹⁵⁾ mâni ise de büsbütün kelimenin ihmali de câiz olamayacağından bunu î mâl için “cünhâlarda ayniyetin tahakkuku mahiyetin ittihâdından ibarettir” denerek iki fiilin darb, cerh veya katil olmasını tekerrürün vücuduna kâfi addetmek belki de vâzı-ı kanunun maksadına muvâfık olur.

Kaldı ki tekerrürün tahakkuku bâlâda tâdad edilen şerâitin sübûtuna mütevakkıf olduğundan inde'l-muhâkeme bu şartların mevcut olup olmadığı tedkîk ve delâil-i sübûtiyesiyle beraber îlâmda tasrîh kılınmak icab eder. Nitekim mahkeme-i temyizin 3 Kânûn-ı Evvel 327 tarihli kararında cezanın tarih-i ikmâl veya sukûtundan itibaren cürm-i ahîre kadar ne miktar zaman geçtiğinin 29 Kânûn-ı Sâni 327 tarihli kararında mahkûmiyet-i sâbikanın tekerrüre esas olması için kesb-i kat'iyet etmiş ve tenfiz ve icrâsına ibtidâr veya cezanın ikmâl kılınmış olması meşrût olduğundan şerâit-i mezkûrenin mevcut olup olmadığını, 7 Eylül 328 tarihli îlâmında tekerrürde cürm-i sâninin muayyen müddetler zarfında vukûu muktezî olduğundan tarih-i tahliye ile cürm-i ahîrin îkâi beyninde geçen müddetin tedkîki ile karara rabtı lüzûmu tasrîh olunarak bu husus te'yid edilmiştir. Ancak 19 Eylül 328 tarihli kararında ale'l-ıtlâk mahkûmiyet-i sâbika derecesiyle kesb-i kat'iyet edip etmediğinin kuyûd-ı resmiyye ile tahakkuku lâzım olup maznûnun bu bâbdaki ikrârının tahkîkât-ı resmiyye icrâsından istiğnâ⁽⁷¹⁶⁾ husûle getiremeyeceği içtihadında bulunulmuş ise de bu cihet cây-ı mülâhazadır.

İtirafa mecburum ki hapishane ve mahkeme kuyûdu tekerrürde mahkûmiyet-i sâbikanın netâyicini isbat edecek en kuvvetli berâhînden⁽⁷¹⁷⁾ biridir. Fakat bu kuyûdun muhterik⁽⁷¹⁸⁾ olması imkânı karşısında esbâb-ı sübûtiyyeyi buna hasretmek delâil-i sâirenin vücuda getireceği yakîn karşısında mahkûmiyet-i sâbikanın ademini iddia etmek gibi bir netice tevliid eder. Filhakika mahkemenin hafif ve kuvvetsiz delâil ile iktifâ ederek kanaatini gayr-ı kâbil-i red bir derecede takviye imkânı bulundukça bundan istifade etmemesi doğru değildir. Fakat cihet-i cezaiyyede esbâb-ı hüküm hukukta olduğu gibi mahdûd olmadığından hükkâmı bu hususta beyyinât-ı tahrîriyye⁽⁷¹⁹⁾ ile tahdîd Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu'nun ruhuna tecavüz olacağı gibi bunun ale'l-ıtlâk kabulü bazen de gayr-ı kâbil-i tecvîz netâyic tevliid eder. Hükkâmın sübût-ı cürm hakkındaki kanaat ve içtihadı ne kadar taarruzdan masun ve binâenaleyh muhterem ise –tevliid-i kanaat eden delâil tafsil ve esbâb-ı sübûtiyye irâe olunmak şartıyla–

⁽⁷¹⁴⁾ Tavzîh: Açıklama, aydınlatma, açıkça ifade etme.

⁽⁷¹⁵⁾ Efhâm: Anlayışlar, idrakler.

⁽⁷¹⁶⁾ İstiğnâ: Elde olana kanaat edip başka bir şeye ihtiyaç duymama; tenezzül etmeme.

⁽⁷¹⁷⁾ Berâhîn: Burhanlar, deliller.

⁽⁷¹⁸⁾ Muhterik: Ateşte yanmış olan.

⁽⁷¹⁹⁾ Beyyinât-ı tahrîriyye: Yazılı deliller.

tekerrürün sübûtu hakkındaki kanaat ve emniyeti de o kadar muhterem olmalıdır. Maahâzâ bunları arz etmekle ikrârın sübût-ı cürmdeki kuvvetinden fazla tekerrürde bir kuvveti hâiz olduğunu iddia etmiyorum. Şüphesiz hükkâm ne kadar kuvvetle ihsâs-ı kanaat ederse verdiği hükmün fesih veya nakzı ihtimali o kadar tenâkuz eder ve verdiği hüküm usûlden dolayı fesih ve nakz edilse de bi'n-netice hüküm sabit kalır.

TEKERRÜRÜN MAHİYET-İ HUKUKİYESİ

Cürmün mahiyet ve erkân-ı asliyesine⁽⁷²⁰⁾ bazen bir sıfat-ı ârızanın⁽⁷²¹⁾ inzimâmı cezanın tezyîd ve taklîlini müstelzim görüldüğünden lisan-ı hukukta cezanın teşdidini icab eden ahvâle esbâb-ı müşeddide ve onun tahfifini iktizâ eyleyen âraza⁽⁷²²⁾ da esbâb-ı muhaffife denilmiştir. Sübût-ı tekerrür tezyîd-i cezayı müstelzim bir sıfat-ı ârıza addolunduğu cihetle mükerrerliği de esbâb-ı müşeddide meyânına idhâl hem mümkün ve hem muvâfıktır.

Nazariyât-ı cezaiye esbâb-ı müşeddideyi bir taraftan şahsî ve fiilî, diğer taraftan da kanunî ve takdirî olmak üzere aksâma ayırdığından tekerrürün de bu esbâb-ı müşeddidenin hangi nevelerinden olduğunu tâyin fâidesiz olmayacağı gibi tatbîkât-ı cezaiye nokta-i nazarından da mûcib-i teshîlât⁽⁷²³⁾ olur.

Cürmün tahakkuku her şeyden evvel fail ve fiil ile –fiilin taalluk ettiği şeye âmm olmak üzere– bir mef'ûlün⁽⁷²⁴⁾ vücuduna tevakkuf ettiğinden cürme ârız olan esbâbın da bu erkân-ı selâsed⁽⁷²⁵⁾ bir veya birkaçına inzimâm edeceği derkârdır. Meselâ maznûnun sıgar-ı sinnî⁽⁷²⁶⁾, taklîd-i anahtarın çilingir tarafından îmalı, bir fiilin tasavvur ve tasmîm ile ikâi faile; bir memuru ifa-yı vazife halinde darb etmek, zâtü'z-zevc bir kadını kaçırmak, on beş yaşından dün bir çocuğa fiil-i şenî ikâ eylemek mef'ûle; kaçırılan kıza fiil-i şenî icrâ etmek, kapı kırarak sirkat eylemek fiile taalluk eden birer sıfat-ı ârıza olduğu gibi usûlünü darb, cerh veya katletmek, fûrûa fiil-i şenî ikâ eylemek fail ile mef'ûle, 18 yaşından dün bir şahıs tarafından eşya-yı hasîse⁽⁷²⁷⁾ sirkati veya bir cinayete teşebbüs fail ile fiile, on beş yaşından dün bir çocuğa veya zâtü'z-zevc bir kadına cebren fiil-i şenî ikâ etmek mef'ûl ile fiile inzimâm eden birer ârıza, ebeveyni amden katil, mehârimini⁽⁷²⁸⁾ firâş-ı gayr-ı meşrûda⁽⁷²⁹⁾

⁽⁷²⁰⁾ Erkân-ı asliye: Aslı rükünler, aslı esaslar.

⁽⁷²¹⁾ Sıfat-ı ârıza: Aslında bulunmayıp sonradan olan durum, nitelik, özellik.

⁽⁷²²⁾ A'râz: Aslında olmayıp bir şeye sonradan eklenen nitelikler, ârız olan durumlar.

⁽⁷²³⁾ Mûcib-i teshîlât: Kolaylık vesilesi, kolaylaştırma sebebi.

⁽⁷²⁴⁾ Mef'ûl: Bir fiilin etkisi altında kalan (kimse veya şey).

⁽⁷²⁵⁾ Erkân-ı selâse: Üç rükün, esas.

⁽⁷²⁶⁾ Sıgar-ı sinn: Yaş küçüklüğü.

⁽⁷²⁷⁾ Eşya-yı hasîse: Kıymetsiz eşya.

⁽⁷²⁸⁾ Mehârim: Mahrem olanlar.

⁽⁷²⁹⁾ Firâş-ı gayr-ı meşrû: Gayrimeşru yatak; kadınla erkeğin gayrimeşru olarak, baba ile çocuk arasında nesep bağı doğuracak şekilde beraber yaşamaları durumu.

cerh cürmlerinde her üçüne taalluk eden birer sıfat-ı zâide⁽⁷³⁰⁾ mevcuttur. Ancak cürmün erkân-ı selâsesine inzimâm edecek vasıf yalnız faile taalluk ettiği takdirde bundan fiilin müşterek failleri müteessir olmayacağı gibi diğerlerine inzimâm eden âraz faile sirâyet veya yalnız mef'ûle taalluk etse de fiil ondan müteessir olarak hüsn veya kubhunu tezyîd veya taklîl eder ve binâenaleyh şürekâ-yı cürme sirâyet ederek mahiyet ve netice itibarıyla bir fark hâsıl etmeyeceğinden esbâb-ı munzama ister tahfîf-i cezayı, isterse teşdîd-i mücâzâtı müstelzim olsun bunları biri faile, diğeri fiile ait olmak üzere ikiye tefrîk münasib olur. [32.1 Numaralı Dîpnot]⁽⁷³¹⁾

Tekerrürün mahiyet-i umûmiyesi tedkik edilirse bunun da faile taalluk ve tesiri ona inhisar eden bir sıfat olduğunu kabule zarûret hâsıl olur. Filhakîka –şerâit-i îkâ müttehid olmak şartıyla– mükerririn îkâ ettiği bir cürm ile tekerrürle alakası olmayan bir şahsın irtikâb ettiği fiil-i memnû arasında hüsn ü kubuh⁽⁷³²⁾ itibarıyla hiçbir fark

⁽⁷³⁰⁾ Sıfat-ı zâ'ide: Sonradan ilave olunan nitelikler, özellikler.

⁽⁷³¹⁾ Cerâim-i müşterekede bu hal hakikaten sezâ-yı nazar-ı dikkat olduğundan hâkim vaf-ı munzamın faile taalluk etmekle beraber diğer iki rûknün bundan müteessir olup olmadığını tedkik ve diğerlerine sârî olduğunu gördüğü takdirde muktezâsını şürekâ-yı cürme tatbik etmelidir. Yoksa amd gibi doğrudan doğruya faile taalluk edip fiile, hatta mef'ûle tesir etmeyen bir halin cürme inzimâmı –aynı esbâb ayrıca kendisinde mevcut olduğu halde– şerik-i cürme sirâyet için bir sebep-i kâfi olamaz. Zira sıgar-ı sinn nasıl cürmün kubhunu idrâke müsâid bir kabiliyet-i akliyyenin tamamen mevcut olmamasından dolayı ceza-yı aslıden dün bir cezayı müstelzim ise de amdde zamanın tehevürü tâdil eden, bu sûretle fiilin kubhunu idrâke daha müsâid bir zemin ihzâr eden tesir-i tabiîsine rağmen bir fiil-i memnûu icrâda ısrar kabiliyet-i leîmesinin failde tahakkukuna sebep olmak mahiyetiyle mücâzât-ı asliyyede fazla bir ceza tertibini muktezâi addettirmiştir. Kezâ cürmde tekrar asil cezanın ruh-ı mücrimde te'mîn-i salâha adem-i kifâyetinin tahakkukuna delâlet etmek dolayısıyla teşdîd-i cezayı mücib ise amd de ona yakın esbâbdan dolayı tezyîd-i cezayı muktezâidir. Binâenaleyh sıgar-ı sinn ve tekerrürde nasıl şerik-i cürme sirâyeti muktezâi bir sebep mefkûd ise amd de şerik-i cürmün cezasını tezyîde kâfi bir sebep olamaz. Hatta amden bir katlin îkâî sırasında vak'aya tesadüf eden şahıs fiilin tasavvur ve tasmiim ile îkâ edildiğini öğrendikten sonra fiile iştirak etse de sıfat-ı amdin kendine sirâyetini muktezâi bir hal olmadığı için amden katil fiilinin şerik-i cürmü addedilmek icâb etmez. Evet her fail fiilinin neticesinden mes'ûl olmalıdır. Fakat burada netice-i fiil-i kast birinin ölmesinden başka bir şey değildir. İlmin husûlü tahakkuk-ı amdde kâfi bir sebep değil, amd tasavvur ve tasmiimden tevellüd eden bir arzıdır. Ancak şerik-i cürm fail ile müştereken fiillerin esbâb-ı husûlünü evvelden tasmiim ve tasavvur ederek cürme iştirak etmiş ise amden katil fiiliyle tecziyesi zarûfî olur. Bu netice vaf-ı amdin fail-i diğerde vücudundan yalnız fiil-i katlin icrâsına iştiraktan değil kendisinde de aynı sebebin tahakkukundan tevellüd eder fakat faile inzimâm eden ahvâl-i cürmün anâsır-ı sâiresine de sirâyet ettiği halde onun muktezâi olduğu mücâzât-ı zâide şerik-i cürm için de vâcib olur. Nitekim kasten katle iştirak eden şahıs katil fiilinin müşterek faili olduğu gibi evlâdın pederini katletmesi fiiline iştirak eden mücrim de peder katil fiilinin müşterek failidir. Filhakîka bu hâdisede kendisine evlatlık sıfatı inzimâm etmiş bir fail mevcut ise de bu sıfat-ı cürmün anâsırından olan mef'ûlde de pederlik sıfatını tevliid ederek erkân-ı sâiresine sirâyet etmiş, vaf-ı zâidin diğer failde de tahakkukuna imkân hâsıl eylemiştir. Ancak şerik-i cürm maktûl ile arasındaki husûmet tesiri altında fiili icrâ etmiş ise fiil-i katil kendine taalluk eder bir istiklal hâsıl edeceğinden bu şekilde iştirak-i cürm değil, fail-i müstakil vasfı tahakkuk eder....

⁽⁷³²⁾ Hüsn ü kubuh: Güzellik ve çirkinlik.

vücut bulamadığı gibi file ve hatta mef'ûle sirâyet etmiş bir şey de görülemez. Tekerrürün teşdîd-i cezayı müstelzim olması doğrudan doğruya faile taalluk eden suûbet-i salâhın tahakkuku kazıyyesidir. Şu halde esbâb-ı müşeddidenin müteallik olduğu rükn-i cürmiyyet⁽⁷³³⁾ burada da failin şahsiyeti olduğundan tekerrürü de esbâb-ı müşeddide-i şahsiyyeden addetmek icab eder.

Esbâb-ı munzama ister şahsî ister fiilî olsun ihâtası⁽⁷³⁴⁾ kâbil olmayacak derecede mahdûd olmadığı cihetle vâzı-ı kanunun zât-ı cürme inzimâm edecek ahvâli fiilin kubhunu tezyîde veya taklîl edecek ihtimalâtı tamamen keşfederek bu ahvâl ve şerâitin cürme tesirini tedkîk ve cezasını tâyin ve tahdîd etmesi bir teklif-i mâ-lâ-yutâk⁽⁷³⁵⁾ olur. Vâkıâ ceza herhalde bir hakkı ihlâl olduğu için bunun miktarı da vücudu gibi kanunen tâyin olunmak cemiyet-i beşeriye nâmına şâyân-ı temenni olsa da bundaki imkânsızlık bu kemâli mâni olduğu gibi bu kabiliyet tasavvur edilse de kanunu içinden çıkılmaz bir kütüphane şekline sokacağı için te'mîn edeceği fâideden büyük mazarratlar tevîd eder. Bu sebeble vâzı-ı kanun vukûu ihtimalindeki kuvvet ve kesretin manevî tazyikleri altında tahattur ettiği, elde edebildiği ihtimalâtı kanuna idhâl ederek üst tarafını hükkâmın takdir ve içtihadına terk etmek ıztırârı⁽⁷³⁶⁾ karşısında kalır. Nitekim bizim Ceza Kanunumuzun ekser mevâddi⁽⁷³⁷⁾ ceza için haddeyn kabul etmesi vâzının tahattur edeceği esbâb-ı müşeddidenin de cezayı tezyîd edebilmesini mümkün kılan bir saha vücuda getirdiği gibi te'sîs-i muvâzene ile te'mîn-i adalet için de inde'l-hâce cezanın tahfîfi kabiliyetini vücuda getirmek üzere evvelce cezanın afv, tebdîl ve taklîlini irâde-i seniyye-i mahsûsa⁽⁷³⁸⁾ olmadıkça gayr-ı kâbil bir hale getiren 47'nci maddenin hatta ruhunu değiştirerek hükkâma pek vâsi⁽⁷³⁹⁾ bir zemîn-i içtihad terk eylemiştir.

Cezanın teşdîd ve tahfîfi için kanunun bazen içtihadı takyîd ve bazen de tevsî etmesi, tâbir-i âharla cerâimin tezyîd veya tenkîs-i cezasını istilzâm eden esbâbın bazen madde-i kanuniye ile tâyin bazen de içtihad-ı hükkâma terk olunması ve bu esbâb-ı müşeddide veya muhaffifeyi bu nokta-i nazardan da tefrîke zarûret hâsıl etmiş, esbâb-ı mezkûre vâzı-ı kanun tarafından kabul edilmiş ise “kanûnî” takdir hükkâma terk olunmuş ise “takdiri” addini müstelzim görülmüştür.

Şurası da şâyân-ı dikkattir ki cezanın teşdîdini mûcib olan ahvâlin kanûnî olması hükkâmın içtihadını tahdîdden ziyade tevsî etmiştir. Filhakıka esbâb-ı müşeddide-i kanuniye tezyîd-i ceza için hükkâma bir mecburiyet tahmîl etse de bu esbâb kanunen

(733) Rükni-i cürmiyyet: Suçluluk rüknü, suçluluk şartı.

(734) İhâta: Bir şeyin etrafını çevirme, kuşatma; etraflı şekilde kavrama ve anlama.

(735) Teklif-i mâ-lâ-yutâk: Takat getirilmez, dayanılmaz teklif; güç yetirilemeyecek bir şeyle yükümlü tutma.

(736) İztırâr: Çâresiz kalma, çâresizlik, mecbûriyet.

(737) Ekser-i mevâdd: Maddelerin çoğu.

(738) Irâde-i seniyye-i mahsûsa: Hususî padişah emri.

(739) Vâsi': Geniş.

tasrîh olunmasa bile tahakkukuyla –madde müsâid ise– hadd-i ekalli esbâbın şiddeti derecesinde tecavüz mecburiyeti esasen mevcuttur. Ancak esbâb-ı müşeddide-i kanuniyede kanunun kabul ettiği cezanın hadd-i âzamı her zaman asl-ı madde-i kanuniyenin tâyin ettiği maddenin hadd-i âzamından fazla olduğundan ve esbâb-ı müşeddide kanunî olduğu takdirde cezanın hadd-i ekallini tahdîd etmekle beraber hadd-i âzamını tevsi eylediğinden hükkâmın saha-i içtihadında madde-i asliyenin hadd-i âzamını da tecavüz edecek kadar bir genişlik te'mîn eder. Hâlbuki esbâb-ı muhaffife kanunî olduğu takdirde cezayı tahfif etse de 47'nci maddenin hükmü daha âmm ve daha vâsi olmakla beraber –esbâb-ı muhaffife-i kanuniye de nazar-ı dikkate alındıktan sonra– tâyin olunacak cezanın miktarını taklîl edecek bir mahiyette bulunduğundan esbâb-ı müşeddide kanuniyet salâhiyet-i hükkâmı tevsi ettiği halde esbâb-ı muhaffife kanuniyet onu tahdîd ve bilakis esbâb-ı müşeddide takdir –hadd-i âzamı tecavüz nokta-i nazarından– hükkâmın salâhiyetini tahdîd eylediği halde esbâb-ı muhaffife takdir, onu tevsi eder. Bundan başka esbâb-ı müşeddide-i takdiriye madde-i asliyenin hudûdu dâhilinde cezaya müessir olduğu halde esbâb-ı müşeddide-i kanuniye onu tâyin eden madde veya fıkranın cezaî hudûduna dâhil olur.

Tafsîlât-ı ânife tekerrüre tatbîk olduğu takdirde –âtide arz edeceğimiz fark nazar-ı dikkate alınmazsa– onun da esbâb-ı müşeddide-i kanuniyeden olduğuna şüphe kalmaz. Zira şerâiti tekemmül etmeyen bir mahkûmiyet-i sâbıkanın esbâb-ı müşeddide-i takdiriyyeden addıyla madde-i asliyedeki cezanın hudûdu tecavüz olunmamak şartıyla tezyîdine cevaz olsa da burada mânâ-yı kanunîsiyle bir tekerrür mevcut olmadığı gibi şerâiti tahakkuk eden bir tekerrür madde-i asliyenin hudûdunu tecavüz ederek sekizinci madde ahkâmına dâhil olur ve tekerrürde tatbiki îcab eden cezayı kanun ayrı madde ile tasrîh ettiğinden tekerrüre mâtuf esbâb-ı müşeddide “kanunî” sıfatını iktisâb eder. Envâi tâdad olunan bu esbâb-ı müşeddide ve muhaffifenin içtimâi halinde tatbîk olunacak cezanın sûret-i tâyini bahsimizden hâriç olsa da bu esbâb tekerrürle birleştiği halde mevzûumuz dâhiline rücû eder. Filhakîka tekerrürle kanunî veya takdirî diğer esbâb-ı müşeddide ve muhaffife içtimâ ve teâruz ettiği takdirde adlî olduğu kadar erbâb-ı hukuk arasında mûcib-i ihtilâf olmuş bir mesele zuhûr eder.

Bazıları tekerrür-i cürm ile teşdîd ve husûl-i esbâb-ı mûcibe ile tahfif-i cezaya müstehak olan mücrim sabâvet⁽⁷⁴⁰⁾ ve mâzeret⁽⁷⁴¹⁾ gibi esbâb ile dahi müsâade-i kanuniyeden istifade hakkını hâiz olabileceğinden bu gibi hususâtta mahkemenin bâdî-i ithâm olan fiil-icinânin icrâkılan muhâkemesinde tahassul⁽⁷⁴²⁾ eden netâyicin

(740) Sabâvet: Çocukluk, sabîlik.

(741) Ma'zeret: Bir kusur veya kabahatin istenmeden yapıldığını gösteren ve hoş görülmesini gerektiren sebep, özür.

(742) Tahassul: Hâsil olma, sonuç olarak ortaya çıkma.

tazammun ettiği ahvâli takdir ile müttehem nümâyân⁽⁷⁴³⁾ olacak mâzeretini kabul ve derece-i mücrimiyetini tâyin ve irâe eyledikten sonra tekerrürün istilzâm ettiği esbâb-ı tezyîdi nazar-ı dikkate almak ve salâhiyet-i kanuniyeye müsteniden vücudunu hisseylediği hâlet-i muhaffife muktezâsını ifa eylemek sûretiyle ikmâl-i muamele edebilmesi tahaffûf-i ceza⁽⁷⁴⁴⁾ meselesinin karar-ı intihâî⁽⁷⁴⁵⁾ olması muvâfık olacağı iddiasında bulunduğu gibi [34.1 Numaralı Dipnot]⁽⁷⁴⁶⁾ bazıları dahi bu meselede her şeyden evvel esbâb-ı muhaffife-i kanuniye ile esbâb-ı muhaffife-i takdiriye tefrîk olunup esbâb-ı muhaffife-i kanuniye esbâb-ı mâzeretle sinnin muayyen bir hadden dîn olması gibi sarâhaten⁽⁷⁴⁷⁾ metn-i kanun ile tâyin edilmiş ahvâlden bulunmasına ve bu nevi esbâb-ı muhaffife fiil veya şahsın nefs-i zâtında mündemic⁽⁷⁴⁸⁾ ve kanunen muayyen olmasına binâen her şeyden evvel nazar-ı dikkate alınmak ve ondan sonra esbâb-ı müşeddide tatbîk edilmek ve esbâb-ı muhaffife takdiri ise evvelâ tekerrür ve sonra esbâb-ı muhaffife nazar-ı dikkate alınmak muvâfık ve Fransa mahkeme-i temyizinin de lâyetegayyer içtihadıyla müeyyed⁽⁷⁴⁹⁾ olduğunu, Türkiye mahkeme-i temyizinin bu husustaki içtihadı mâlum değilse de esbâb-ı muhaffife ile nazar-ı dikkate alındığı halde mücrimin lehine mâtuf bir hareket olacağından mahkeme-i müşârun-ileyhâ⁽⁷⁵⁰⁾ içtihadının Fransızlara mümâsil olamayacağı maznûn ve bunun ibarât-ı kanuniyeden⁽⁷⁵¹⁾ istinbât-ı muayyenî⁽⁷⁵²⁾ ile değil, tatbîkât ile müesses bir içtihadla takarrürü⁽⁷⁵³⁾ kâbil bulunduğu reyinde bulunmakta [34.2 Numaralı Dipnot]⁽⁷⁵⁴⁾, bazıları dahi 47'nci madde tekerrürle birleştiği halde madde-i mezkûreye nazaran cürimde tahaffûf-i iktizâ eden cezalar kanunun esbâb-ı muhaffifeden kat'-ı nazar olunarak bir mücrim hakkında tâyin ettiği cezalar olduğu gibi tekerrürün îcab ettiği mücâzât-ı teşdîdiyye dahi esbâb-ı muhaffifeden kat'-ı nazar fiilin istilzâm ettiği ceza-yı asliye yek-vücud⁽⁷⁵⁵⁾ olmuş bir ceza olduğundan ibtidâ⁽⁷⁵⁶⁾ ceza-yı asliye nazaran mükerrirliğin îcab ettirdiği mücâzât-ı kanuniye tâyin kılınarak esbâb-ı muhaffifenin istilzâm ettiği mücâzât-ı tahfifiyenin onun üzerine tatbiki muvâfık olacağı içtihadında bulunmakta [34.3 Numaralı Dipnot]⁽⁷⁵⁷⁾, bazıları dahi bu üçüncü reye itirazen tekerrürün îcab ettirdiği mücâzât-ı teşdîdiyye ceza-yı asliye mutlaka

⁽⁷⁴³⁾ Nümâyân olmak: Görünmek.

⁽⁷⁴⁴⁾ Tahaffûf-i ceza: Cezanın hafiflemesi.

⁽⁷⁴⁵⁾ Karar-ı intihâî: Nihâî karar.

⁽⁷⁴⁶⁾ Ceride-i Adliye: Numara: 43 Sahife: 2236

⁽⁷⁴⁷⁾ Sarâhaten: Üstü kapalı olmayarak, açık açık, apaçık bir şekilde.

⁽⁷⁴⁸⁾ Mündemic: Bir şeyin içinde saklı olan, o şeyin içinde var olan, bulunan.

⁽⁷⁴⁹⁾ Müeyyed: Kuvvetlendirilmiş, sağlaştırılmış, güçlü, takviye edilmiş, sağlam.

⁽⁷⁵⁰⁾ Mahkeme-i müşârun-ileyhâ: Bahsi geçen mahkeme, sözü edilen mahkeme.

⁽⁷⁵¹⁾ İbarât-ı kânuniyye: Kanunî ibareler, kanun ibareleri.

⁽⁷⁵²⁾ İstinbât-ı muayyen: Belirli sonuç çıkarma.

⁽⁷⁵³⁾ Takarrür: Karar verilme, kararlaştırılma.

⁽⁷⁵⁴⁾ Ceride-i Adliye: Numara: 47, Sahife: 2425

⁽⁷⁵⁵⁾ Yek-vücûd: Tek bir vücut halinde.

⁽⁷⁵⁶⁾ İbtidâ: Önceleri, ilk başta, evvelâ.

⁽⁷⁵⁷⁾ Ceride-i Adliye: Numara: 48; Sahife: 2470

yek-vücut olmuş bir ceza-yı kanunî olmak üzere kabul edilirse mütâlaât-ı mezkûrenin isabetini tasdik îcab ederse de tekerrürün nefsi cürmde mündemic ve ondan müstahrec⁽⁷⁵⁸⁾ esbâb-ı müşeddide –yani esbâb-ı müşeddide-i fiiliyye– kabîlinden olmadığı nazar-ı itibara alınırsa her şeyden evvel cürmün şerâit-i asliyesiyle cürme murtabıt esbâb-ı müşeddide ve muhaffife nazar-ı itibara alınıp ceza-yı aslînin tâyini zarûreti tahakkuk edeceğinden ve tekerrür ise cürmün ahvâl-i mahsûsından müstahrec esbâb-ı müşeddide kabîlinden olmayıp mücrimin mahkûmiyet-i sâbika, sevâbık⁽⁷⁵⁹⁾ ve levâhıkında⁽⁷⁶⁰⁾ mündemic bulunduğundan tekerrürden dolayı îcab eden ceza-yı teşdîdi ceza-yı aslî ile yek-vücut addetmemek ve ceza-yı aslî tekerrürden mücerred olarak tâyin olunduktan sonra tekerrür bahsine intikal îcab edeceğini ve 47'inci maddede sûret-i tahfîfi beyan olunan cezalar ale'l-âde tâyin olunan cezalar olup tekerrür sebebiyle teşdîd edilmiş cezalar olmadığı cihetle bu sûretle mülâhazada madde-i mezkûreye muhalif olmak şöyle dursun maznûn lehinde bir netice te'mîni dolayısıyla da bir fâide mevcut olduğunu kabul ederek evvelâ tahfîfinden başlamak ve binâenaleyh birinci derecede esbâb-ı muhaffife-i takdiriyye ikinci derecede sıgar⁽⁷⁶¹⁾, üçüncü derecede tekerrür mevzû-ı bahis olacağını iddia, maahâzâ cünhâ tekerrürlerinde nev'an ittihâd meşrût olmasına göre bu sûretle harekette de bazı garâbetler vücut bulacağını itiraf etmekte bulunmuştur. [35.1 Numaralı Dipnot]⁽⁷⁶²⁾

Fikrimce birinci reyde esbâb-ı muhaffife-i kanuniye, tekerrür ve esbâb-ı muhaffife-i takdiriyyenin sıra ile birbirine tercihini iktizâ ettirir. Esbâb gösterilmediğinden münâkaşa kâbil olmadığı gibi esbâb-ı muhaffifenin kanunî olması sebep-i tercih olsa da tekerrürün cürmde mevkii –âtide îzâh olunacağı vechile– esbâb-ı muhaffife-i takdiriyyeye takdîmini mâni bulunmasına binâen bunda da o kadar isabet meşhûd olamamış, üçüncü reyde esbâb-ı muhaffife-i kanuniyenin mevkii gösterilmemekle beraber tekerrürün îcab ettirdiği mücâzât-ı teşdîdiyye hiçbir zaman ceza-yı aslî ile yek-vücut olmuş bir ceza olmadığından buna da iştirak kâbil olamamış, dördüncü reyde dahi tekerrür-i şahsî esbâb-ı muhaffife ile teâruz ettiği zaman sûret-i tatbikinde bir sükûtu tazammun etmekle beraber tekerrürdeki şahsiyet takdîme de kâfi bir sebep görülmemiştir.

Vâkıâ zât-ı cürme inzimâm eden ahvâl umûmiyetle cezanın kemiyetini⁽⁷⁶³⁾ tezyîd veya tenkîs, hatta bazen cürmün nev'ini tebdîl ederse de bu ahvâl-i zâidenin tesiri her zaman bir olamaz.

⁽⁷⁵⁸⁾ Müstahrec: Kitap, mektup vb. bir şeyden çıkarılmış, alınmış.

⁽⁷⁵⁹⁾ Sevâbık: Geçmişte kalmış olaylar, geçmişte işlenmiş iyi veya kötü fiiller.

⁽⁷⁶⁰⁾ Levâhık: Eklenen şeyler, ekler, ilaveler.

⁽⁷⁶¹⁾ Sıgar: Küçüklük.

⁽⁷⁶²⁾ Cerîde-i Adliye: Numara: 44 ve 52, Sahîfe: 2303, 2626

⁽⁷⁶³⁾ Kemmiyyet: Bir şeyin azalıp çoğalabilen ve sayı ile ifade edilebilen durumu, nicelik, miktar, adet.

Esbâb-ı müşeddide ve muhaffifenin şahsî olmasından tevellüd eden netice şürekâya derece-i tesirinden ibaret olmasına göre esbâb-ı munzama-i şahsiyyenin takdîm ve tehîrini muktezî ortada bir sebep kalmayacağı gibi tekerrürle sıgar-ı sinn içtimâ ettiği takdirde ikisi de faile taalluk ederek müşterek bir mahiyet ibrâz etmesine nazaran bunun birbirine tercihini icab ettirecek bir sebep-i umûmî irâesi kâbil olmaz. Bilhassa esbâb-ı munzamanın takdirî kısmında bunlar isterse şahsa, isterse fiile taalluk etsin 47'nci maddenin tatbikini icab ettirecek bir mahiyet-i müştereke irâe etmekte olduğundan esbâb-ı lâhikanın bu nokta-i nazardan tedkiki meseleyi hal değil, iğlâk⁽⁷⁶⁴⁾ eder. Fakat esbâb-ı mezkûre kanunî ve takdirî olmak nokta-i nazarından mütâlaa edilirse belki miftâh ele geçirmek imkânı hâsıl olur.

Cürme inzimâm eden esbâb-ı kanun tarafından tezyîd veya tenkîs-i cezayı müstelzim addedilmesinden hâsıl olan netâyic tedkik edilirse –evvelce arz olunduğu vechile– cürmde ayrı bir şahsiyet tecellî ettiği görülür. Katil ne şekilde ve ne şerâit altında vâki olursa olsun bir kâtil, bir maktûl ve bir de fiil-i katil mevcut olduğu gibi sirkatte de ne mahiyette olursa olsun bir sârik, bir mesrûk⁽⁷⁶⁵⁾ ve bir de sâhib-i mal mevcuttur. Fakat bunların bir veya birkaçına bir sebep-i kanunî âriz olursa –hatta bazen cürmün nev'ini tebdîl edecek kadar– netâyic tevlîd eder.

Cürmün nev'ini tâyin eden esasâtı kanuna vaz' etmesine göre bunun halli için kanuna mürâcaat muktezî olduğu gibi cezanın tahdîdi için de her şeyden evvel kanuna mürâcaat icab eder. Cürme inzimâm eden ahvâl ve esbâb, kanunda muharrer olduğu takdirde esbâb-ı munzamadan ârî olan madde-i asliyyeye mürâcaat zarûreti bertaraf olarak o esbâbı tasrîh eden maddeye tevfikân ceza tâyini lüzûmu tahakkuk eder ve bir fiilde birden ziyade esbâb-ı müşeddide-i kanuniye içtimâ ederse fiilde birkaç şahsiyet hâsıl olarak içtimâ-ı cerâimi ihtâr eden bir mahiyet vücud bulur. Meselâ taaddüd eden esbâb-ı müşeddide kanunî olunca kuvve-i cebriyye imâline memur olan bir şahsın icrâ-yı memuriyet halinde amden birini darb etmesi gibi isterse kâmilen şahsî, isterse bir kadını kaçırarak cebren fiil-i şenî icrâ eylemek gibi tamamen fiilî, isterse on beş yaşından dûn zâtü'z-zevc kızı kaçırarak cebren fiil-i şenî ikâ etmekle beraber amden katline teşebbüs etmiş olmak gibi bazısı şahsî ve bazısı fiilî olsun cürm bir olduğu halde esbâb-ı müşeddidenin her biri başka madde veya fıkrada dâhil olduğu için âzam-ı cezayı tâyin eden maddenin tatbiki muktezî ve diğer maddede dâhil olan sebep –kanunî olduğu halde– takdirî bir mahiyet iktisâb ederek o maddenin hudûdu dâhilinde teşdid-i cezayı müstelzim olur. Fakat bir cürme inzimâm eden esbâb-ı muhaffife kanunî olduğu sûrette tedâhül mevzû-ı bahis olmayacağından bu esbâb-ı muhaffife muktezâsının her birini ayrı ayrı tatbik icab eder. Ancak bu esbâb-ı muhaffife fiile taalluk ettiği halde bunların takdîm ve tehîrinde bir tefâvüt⁽⁷⁶⁶⁾ hâsıl olmazsa da kâffesi veya bir kısmı şahsî olduğu takdirde

(764) İğlâk: Kapama, örtme, kilitleme, seddetme.

(765) Mesrûk: Hırsızlık yapılarak elde edilmiş, çalınmış, sirkat olunmuş.

(766) Tefâvüt: Birbirinden farklı olma.

40'ıncı maddede tâyin olunan cezanın mahiyetindeki mübhemiyete –mâzeretle sıgar-ı sinnin inzimâmı halinde olduğu gibi– mücrimin leh ve aleyhinde neticeler hâsil edecek bir fark inzimâm etmesine ve failin şahsına münhasır kalan esbâb şerik-i cürme sâri⁽⁷⁶⁷⁾ olmamakla beraber aslın fer'e takdîmini îcab eden mülâhaza –cürmün mahiyetinden hâriç olmak itibarıyla– esbâb-ı muhaffife-i şahsiyye-i kanuniyede de aynen vârid bulunmasına binâen failden başkasına taalluk eden esbâb-ı muhaffifenin takdîmiyle diğerinin tehîri hem hikmet-i cezaya ve hem de mantıka [mantığa] muvâfık olur.

Fakat esbâb-ı müşeddide takdirî olursa bunun cezaya tesirini tahkîk için ayrı bir madde taharrîsi abes olacağından madde-i asliyenin hudûdu dahilinde ceza tâyini îcab edeceği gibi fiile inzimâm eden esbâb tahfif-i cezayı müstelzim görüldüğü takdirde de –ister fiilî ister şahsî olsun– 47'nci maddenin sarâhati dâiresinde hallolunmak iktizâ eder. Yalnız bir fiile bir kısmı takdirî, diğer kısmı kanunî olmak üzere birden ziyade esbâb-ı muhaffife ve müşeddide inzimâm etmiş ise içtihadı mesâğ⁽⁷⁶⁸⁾ fıkhdân-ı sarâhatle⁽⁷⁶⁹⁾ meşrût ve esbâbın kanunî addedilmesi sarâhat vücuduna mütevvakıf olduğundan her şeyden evvel hükm-i kanun ifa edildikten sonra takdire terk olunan esbâbın tedkîki îcab edeceği gibi esbâb-ı müşeddidenin muktezâsı ifa olunmadan tahfif-i ceza imkânı hâsil olmayacağı cihetle esbâb-ı müşeddidenin de esbâb-ı muhaffifeye takdîmi iktizâ eyler. Şu halde bir cürme bir çok esbâb-ı müşeddide ve muhaffife inzimâm ettiği takdirde esbâb-ı müşeddide ve muhaffife aksâma ayrıldıktan sonra evvelâ esbâb-ı müşeddide-i muazzama-i kanuniyenin muktezâsını tâyin eden madde mücebince ceza verildikten sonra diğer esbâb-ı müşeddidenin heyet-i mecmûasına⁽⁷⁷⁰⁾ nazaran ceza o maddenin hudûdu dahilinde tezyîd ve daha sonra esbâb-ı muhaffife-i kanuniyeyi vücuda getiren ahvâle göre –fiilî şahsîye takdîm kılınmak sûretiyle– onu tâyin eden maddeler ahkâmı icrâ ve en sonra esbâb-ı muhaffife-i takdiriyyenin 47'nci maddeye tevfikân cezaya tesiri tedkîk olunmak sûretiyle mücâzâtı tahdîd etmek en muvâfık bir usûl olur. Binâenaleyh bir cürmde bir esbâb-ı müşeddide-i şahsiyye ve kanuniye, bir esbâb-ı müşeddide-i fiiliyye ve kanuniye, bir esbâb-ı müşeddide-i şahsiyye ve takdiriyye, bir esbâb-ı müşeddide-i fiiliyye ve takdiriyye, bir esbâb-ı muhaffife-i şahsiyye ve kanuniye, bir esbâb-ı muhaffife-i fiiliyye ve kanuniye, bir esbâb-ı muhaffife-i şahsiyye ve takdiriyye, bir esbâb-ı muhaffife-i fiiliyye ve takdiriyye inzimâm ettiği sûrette evvelâ esbâb-ı müşeddide-i kanuniyeden olan şahsî ve fiilî sebepler için maddeler bulunarak hangisinin cezası ağır ise onu madde-i asliyye olarak kabul ettikten sonra esbâb-ı müşeddide-i takdiriyye mahiyetini alan diğerini takdirî olan esbâb-ı müşeddide-i fiiliyye ve şahsiyye ile mezc ederek heyet-i mecmûasındaki şiddete göre ceza –imkân

(767) Sâri: Birinden diğerine geçen, yayılan, sirâyet eden, nüfuz eden.

(768) Mesâğ: İzin, müsaade, cevaz, ruhsat.

(769) Fıkhdân-ı sarâhatle: Sarih bir yoklukla, açıkça yoklukla.

(770) Hey'et-i mecmû'a: Bir şeyin bütünü.

var ise– tatbîk olunan maddenin hadd-i müntehâsına takrîb ve ondan sonra fiilî olan esbâb-ı muhaffife şahsî olanlara tercih kılınmak şartıyla kanunî olan esbâb-ı muhaffifenin her birinin muktezâsı ona taalluk eden madde-i kanuniyeye nazaran ifa ve en sonra da takdirî olan esbâb-ı muhaffife-i fiiliyye ve şahsiyye bir mecmûa⁽⁷⁷¹⁾ halinde nazar-ı dikkate alınarak onun kuvvetine göre ceza 47'nci maddenin hadd-i müntehâsına takrîb edilmelidir. [37.1 Numaralı Dipnot]⁽⁷⁷²⁾

Tekerrür-i cürm tasavvur edildiği vechile esbâb-ı müşeddide-i şahsiyye ve kanuniyeden addolunduğu takdirde aynı kâideye tatbîk-i hareket zarûreti hâsıl olacak ve diğer esbâb-ı müşeddide ile birleştiği halde kâide-i umûmiyeden istisnâya bir sebep kalmayacağı için bir uçurum kendi kendine vücut bulacaktır. Filhakîka mükerrirlik amd gibi ebeveyni katletmek, çocuğuna fiil-i şenî ikâ eylemek, işkence ile birini öldürmek gibi ef'âl ile birleştiği takdirde esbâb-ı munzama ve müşeddideden ârî olarak evvelâ ceza-yı aslîyi tâyin eden madde bulunup tekerrürden dolayı tezyîd olunduktan yani sekizinci madde evvelâ tatbîk edildikten sonra diğer esbâb-ı müşeddideye nazaran cezanın tezyîdi imkân –ve bazen– zarûreti hâsıl olarak mantıksızlığı pek âşikâr bir netice husûle gelecektir. Tekerrürün ceza-yı aslîye mâtuf olması –bunun ayrı bir şey olduğunu ihsâs etmesinden sarf-ı nazar– ayrı bir usûl kabulüne kâfi bir sebep addolunsa da yine mahzûru izâle edecek bir sebep-i kâfi olamaz. Filhakîka Ceza Kanunu'nda amden katil, ebeveyni katil, çocuğuna fiil-i şenî, işkence ile birini katil ef'âli için ayrı birer madde mevcut olduğu halde sekizinci maddenin ceza-yı aslîye mâtuf bir tezyîdi âmir olmasından dolayı tekerrürün tehîri kâidesi vaz' olunabilirse de Ceza Kanunu'nun 194'üncü maddesinin sonundan bir evvelki fıkrasında taklid ve tefütten hayatça tehlike husûle geldiği takdirde muayyen cezanın nisî⁽⁷⁷³⁾ miktarı tezyîd olunacağı ve 239'uncu maddenin son fıkrasında da emtia ve eşyanın, yâhut devlet kavâim⁽⁷⁷⁴⁾ ve eshâmının⁽⁷⁷⁵⁾ bazı ekâzîb⁽⁷⁷⁶⁾ neşriyle bahâlarını⁽⁷⁷⁷⁾ tezyîd ve tenkîs cürmü havâyic-i asliyyeden⁽⁷⁷⁸⁾ olan erzak ve eşya hakkında vukûa gelirse mücâzât-ı asliyyenin taz'if⁽⁷⁷⁹⁾ olunacağı kabul edilmesine göre tekerrür böyle bir esbâb-ı müşeddide ile birleştiği halde bu kâide yine mahall-i tatbîk bulamayarak mevcut uçurum daha derin bir hal alır. Hâlbuki bu maddelerdeki

⁽⁷⁷¹⁾ Mecmûa: Düzenli bir şekilde toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şeylerin tamamı, koleksiyon.

⁽⁷⁷²⁾ Hadd-i müntehâ esbâb-ı müşeddidede madde-i kanuniyede âzam-ı cezayı tâyin eden ciheti, esbâb-ı muhaffife asgar-ı cezayı tâyin eden ciheti olduğundan esbâb-ı müşeddidede ceza sebebin şiddetiyle münâsib sûrette hadd-i âzamı, esbâb-ı muhaffife de yine sebebin kuvvetiyle müteneâsib olmak üzere hadd-i ekalle takrîb edilmelidir.

⁽⁷⁷³⁾ Nisîf: Yarım, yarım.

⁽⁷⁷⁴⁾ Kavâim: Kaimeler, kâğıt paralar.

⁽⁷⁷⁵⁾ Eshâm: Hisseler, paylar.

⁽⁷⁷⁶⁾ Ekâzîb: Yalanlar.

⁽⁷⁷⁷⁾ Bahâ: Paha, değer, kıymet, fiyat.

⁽⁷⁷⁸⁾ Havâyic-i asliyye: Asli ihtiyaçlar.

⁽⁷⁷⁹⁾ Taz'if: İki kat etme, iki katına çıkarma.

esbâb-ı müşeddidenin başka esbâb-ı müşeddide-i kanuniye ile içtimâna pek de imkân olmadığı halde tekerrürün tazammun ettiği esbâb-ı müşeddide –şerâiti tahakkuk etmek şartıyla– cinayet ve cünhâ ef'âlinin kâffesine âmm ve şâmidir.

Vâkıâ tekerrürün tesiri faille münhasır bir nevi esbâb-ı müşeddide-i kanuniye olduğu derkâr ise de esbâb-ı müşeddidenin şahsî olması tatbikât nokta-i nazarından şerik-i cürme adem-i sirâyetten başka bir mânâ ifade edemez. Aksi farz olursa bile tekerrürün diğer esbâb-ı müşeddide-i kanuniye ve şahsiyye ile içtimâna bir mânâ olmadığı için yine tekerrürün tehîrini muktezî bir sebep irâesi kâbil değildir. Bundan başka sekizinci maddenin bütün fıkralarında ikinci cürmden dolayı failin müstehak olacağı cezadan bahsolunuyor. Bunların –30 Kânun-ı Evvel 28 tarihli temyiz kararı vechile– heyet-i hâkimece⁽⁷⁸⁰⁾ takdir ve tâyin olunacak mücâzât-ı kanuniye olmayıp fiil için tâyin olunmuş mücâzât-ı kanuniye olduğunu kabul etmek için –tatbikât bahsinde arz edileceği üzere– îmal-i kelâm⁽⁷⁸¹⁾ zarûretinin tevliid ettiği ıztırardan başka bir sebep de mevcut değildir. Her şeyden kat'-ı nazar bu içtihad kabul olduğu takdirde cezası iki hadd arasında bulunan ef'âlde tekerrür vukûunda ya madde-i kanuniyede mevcut hadeynden ekalli⁽⁷⁸²⁾ ve yâhud âzamı cezaya esas itihâz edilmek icab eder ki birinci şekilde kanunun verdiği hakk-ı içtihad ref', ikinci şekilde de esbâb-ı müşeddide-i takdiriyyeye mahsûs olan bu cezalar fiilin mahiyet-i asliyesine idhâl olunmak sûretiyle bilâ-sebeb⁽⁷⁸³⁾ ihmal veya tatbik olunmak gibi bir haksızlık vâki olur. Bilhassa 62'nci maddenin zeyliyle 217, 218 ve 219'uncu maddelerde olduğu gibi ceza hem muvakkat ve hem de müebbed kürekte ibaret olan ef'âlde tekerrür mevzû-ı bahis olduğu gün mücrim zâlimden ziyade bir mazlûm şekline istihâle eder.

Evet, tekerrürde failin şahsına ârız olan bir sıfat-ı zâide ve binâenaleyh bir sebep-i müşeddid-i şahsî ve kanunî mahiyetinde görülür, evet sekizinci maddedeki haddeyn esbâb-ı müşeddide-i sâirenin takdiri imkânı te'mîne mâtuftur. Fakat bu maddedeki haddeyn cürme tesir edecek ikinci fiile taalluk ve inzimâm edecek esbâb-ı müşeddidede hakk-ı takdirin istîmâli için değil, esbâb-ı munzamada dâhil olduğu halde verilecek cezaya evvelki mahkûmiyet sebebiyle ârız olacak ziyadelîğin mahiyetine göre hakk-ı takdirin istîmâli içindir. Esbâb-ı müşeddide-i takdiriyye nasıl madde-i asliyenin, esbâb-ı muhaffife-i takdiriyye nasıl 47'nci maddenin hudûdu dahilinde halledilmek icab ederse sekizinci maddedeki haddeyn dahi tekerrürün taaddüd ve tevâlîsine⁽⁷⁸⁴⁾, mükerrirdeki kabiliyet-i salâhın derece-i suûbetine göre tezyîd-i cezayı te'mîn için verilmiş bir içtihadı tazammun eder ve bunlar birbirine karıştırılırsa adalet yerine zulüm tahakkuk eyler.

(780) Hey'et-i hâkime: Hâkimler heyeti.

(781) İmal-i kelâm: Bir mesele üzerinde etraflıca konuşmak.

(782) Ekall: En az, en aşağı.

(783) Bilâ-sebeb: Sebepsiz, bir sebep olmadan.

(784) Tevâlî: Arkası kesilmeden devam etme, birbiri ardından gelme.

Delâil-i mesrûde karşısında müstehak olacağı ceza cümlesinin “fiil için tâyin olunmuş mücâzât-ı kanuniye” addine imkân olmadığı gibi tekerrürün de cürmün mahiyet-i umûmîyesiyle yek-vücut olmuş değil, ona inzimâm eden ve her hususta diğer esbâb-ı munzamaya benzemeyen bir araz olduğu tezâhür etmiştir emniyetindeyim. Filhakika tekerrür; şahsî ve kanunî bir sebep-i teşdîd mahiyetinde görülse de bu cürme dahil değil, ona lâhik⁽⁷⁸⁵⁾ olmuş tevâbi-i gayr-ı muttasıladandır⁽⁷⁸⁶⁾. Binâenaleyh tekerrürün cezaya tesiri, fiil ile ona inzimâm eden kanunî, takdirî veya şahsî fiili bi'l-cümle⁽⁷⁸⁷⁾ esbab-ı müşeddideden sonra tedkîk edilmek hem tekerrürün ruhunda müstakar⁽⁷⁸⁸⁾ mânâyâ hem de maksad-ı kanuna muvâfık olur. Ancak bir seneden fazla mahkûmiyet-i sâbıkada tekerrür mevzû-ı bahis olduğu takdirde bu sûretle mülâhaza kâbil değilse de buna ait fıkrada tekerrürün teşdîdi iktizâ ettiği cezanın müstehak olduğu cezaya değil, madde-i kanuniyeye mâtuf olması bu farkı hâsıl etmiştir.

TATBİKÂT

Tafsîlât-ı ânife ile tekerrürün mahiyeti, şerâiti ve vaziyet-i kanuniyesi ikmâl edilmiş olduğundan artık cezanın sûret-i tatbikinden bahsedebiliriz. Ancak tekerrürde ceza, cinayet ve cünhâ ef'âlinde ayrı ayrı esaslara rabt edilmiş olduğundan ona tevfiik mülâhazât zarûreti derkârdır.

1. Cinayette Ceza

Sekizinci maddenin cinayete ait fıkrasında “Bir kimse mücâzât-ı terhîbiyyeden biriyle sûret-i kat'iyede mahkûm edildikten sonra .....⁽⁷⁸⁹⁾ müebbed kürek cezasını müstelzim bir cürm îkâ eder ve evvelki mahkûmiyeti de müebbed kürek cezası bulunursa idam olunur. Nefy-i ebed cezasını müstelzim bir cürm îkâ ederse müebbed kalebendlik cezasıyla mücâzât olunur. İkinci cürm müebbed kalebendlik cezasını müstelzim ise mükerrir olan şahıs müebbeden küreğe mahkûm edilir. İkinci cürm muvakkat kalebendlik veya muvakkat kürek cezasını müstelzim ise failin müstehak olduğu ceza iki kat olarak hükmolunur ve lede'l-icab bu cezaların hadd-i âzamı olan on beş sene iki misline iblâğ olunabilir.” denilmesine nazaran evvelce müebbed kürek cezasıyla sûret-i kat'iyede mahkûm olan kimse esnâ-yı müddet-i cezaiyyesinde yâhud cezası afv ve mürûr-ı zaman gibi esbâbdan biriyle sâkıt olduktan sonra on sene zarfında yine müebbed kürek cezasını müstelzim herhangi bir cinayeti irtikâb ettiği ve fiili de sabit olduğu halde idama mahkûm olacağı ve evvelce herhangi bir cinayetten dolayı mücâzât-ı terhîbiyyeden biriyle mahkûm olan kimse kısım-ı

⁽⁷⁸⁵⁾ Lâhik olmak: Ulaşmak, yetişmek, katılmak, eklenmek, ilave edilmek.

⁽⁷⁸⁶⁾ Tevâbi'-i gayr-ı muttasıla: Birleşik olmayan tâbiler, bağlı bulunanlar.

⁽⁷⁸⁷⁾ Bi'l-cümle: Bütün, hep.

⁽⁷⁸⁸⁾ Müstakarr: Düzenli bir şekilde devam eder duruma gelmiş, bir karar üzerine olan, dengeli, istikrarlı.

⁽⁷⁸⁹⁾ Metinde, bu şekilde, altı nokta ile boşluk bırakılmıştır.

mahsûsunda arz edilen şerâit dahilinde müebbeden nefyi müstelzim bir fiil irtikâb ederse müebbed kalebendlik ve müebbed kalebendlik cezasını muktezî bir cinayet irtikâb ederse müebbed kürek cezasıyla tecziye edileceği sarâhaten anlaşılmakta bulunduğu gibi evvelce herhangi bir mücâzât-ı terhîbiyye ile mahkûm olan kimse yine aynı şerâit dahilinde herhangi bir cinayet ikâ eylediği ve fiili de inde'l-muhâkeme tekerrür haricinde her türlü esbâbî câmi⁽⁷⁹⁰⁾ olarak muvakkat kürek veya muvakkat kalebendlik cezasını müstelzim görüldüğü halde failin müstehak olduğu bu ceza iki kat olarak hükmedileceği gibi hadd-i münthâ taz'if-i cezaya kâfi gelmediği veya fiile tekerrürün tevâlisi gibi bir sebep inzimâm eylediği muvakkat cezaların hadd-i âzamı olan on beş senenin otuz seneye kadar iblâğ edilebileceği ve ancak ne sebeble olursa olsun tekerrür sebebiyle verilecek cezanın hiçbir zaman otuz seneyi tecavüz etmeyeceği vâzihan mezkûr olduğu cihetle fıkranın bu vechile tatbîkinde müşkilât hudûsu⁽⁷⁹¹⁾ pek muhtemel değilse de madde-i kanuniyenin bir sürü noksanlara, epeyce mantıksızlıklara mâlik olduğunu itiraf etmemek kâbil olamaz.

Filhakîka evvelce müebbed kürek cezasına mahkûm olan bir şahsın aynı cezayı müstelzim bir fiil ikâ ettiği halde idamını tecvîz ile ümîd-i afv ve hayatını ref' edecek kadar ibraz-ı şiddet eden kanun evvelce idam cezasına mahkûm olup da bilâhire müebbed kürek cezasını müstelzim ikinci bir fiil ikâ eden mücrim hakkında sükût ederek bu şekilde tekerrür kabul etmemek gibi adaletsizliği ihsâs eder bir muvâzenesizlik⁽⁷⁹²⁾ te'sis eylemiştir. Tekerrürün tahakkuku ikmâl-i ceza ile meşrû olsa bu ihtimalin tahakkukuna imkân kalmazsa da afv-ı husûsî ve mürûr-ı zaman gibi esbâb ile cezanın sukûtu halinde de tekerrür kabul edilmiş ve idam mahkûmlarının afv ve mürûr-ı zamandan istisnâsını icab eden bir hal bulunmamış olduğundan böyle bir hâdise vukûunda hükkâma teşdîd-i ceza için hiçbir salâhiyet verilmemiştir. Hâlbuki idamdan afv olunan veya ceza-yı idamı mürûr-ı zamanla iskât eden bir mücrimin hem de müebbed kürek cezasını istilzâm eden ağır bir cinayeti irtikâbı halinde cemiyet-i beşeriyenin mahkûmiyet-i sâbıkayı îdeye hakkı olmasa da her halde evvelce müebbed kürekle mahkûm olan şahıstan ziyade teşdîd-i cezaya salâhiyeti derkâr iken evvelce müebbed kürek cezası ile mahkûm olan bir şahsı ikinci defa aynı cezayı müstelzim bir cinayet ikâ ettiğinden dolayı gözünü kırpmadan idam eylerken evvelce idam cezasıyla mahkûm olup da aynı cinayeti irtikâb eden şahsı müebbed kürek cezasına mahkûm etmekteki adalet ve mantık gayr-ı kâbil-i keşif bir mahiyet ibraz etmektedir. Vâkıâ müebbed kürek cezasıyla mahkûm olan şahsın aynı cezayı müstelzim bir fiil ikâ ettiği halde cezasının idama tahviline cevaz veren kanunun mahkûmiyet-i sâbika idamı ve cürm-i sânde müebbed küreği muktezî olduğu halde evleviyetle müebbed küreğin idama tahvîlini tecvîz etmekte olduğuna kâni olan erbâb-ı kanun yok değilse de cihet-i cezaîyede delâlet-i sarîh bir istisnâyı

(790) Câmi': Toplayan, toplayıcı, bir araya getiren, cemedin.

(791) Hudûs: Meydana gelme, ortaya çıkma, vuku bulma.

(792) Muvâzenesizlik: Muvâzenesiz olma durumu, dengesizlik.

tazammun eden fıkân-ı sarâhat kaşısında –bilhassa idam gibi gayr-ı kâbil-i telâfi bir ceza için– îtâ-yı cezaya hak vermeyeceği ve binâenaleyh te'vîl ile ceza tecvîz olunur şeylerden bulunmadığı cihetle böyle bir reye iştirak mümkün değildir.

Bundan başka sekizinci madde nazarın evvelce müebbed küreği müstelzim fiil haricinde mevcut olan bir mahkûmiyet-i sâbıkanın müebbed küreği müstelzim fiil-i sâniye adem-i tesiri kâfi görülmeyerek üç sene kalebendlik cezasıyla mahkûmiyet-i sâbıkası olan bir şahsın müebbed kalebendlik cezasını muktezî bir fiil ikâ etmesiyle evvelce meselâ –tekerrür-i sâbık dolayısıyla– otuz sene kürek veya doğrudan doğruya müebbed kalebendlik cezasıyla sâbıkalı bir mücrimin müebbed kürek cezasını müstelzim bir cinayet irtikâb etmesini müsâvî addetmiştir ki bu haksızlığın da evvelce idama mahkûm olan şahsın müebbed kürek cezasını müstelzim bir fiil ikâ halinde vücud bulan yukarıdaki adaletsizlikten farkı o kadar şâyân-ı ehemmiyet değildir.

Madde-i kanuniyeye nazaran bir cinayetle mahkûmiyet-i sâbıkanın vücudu irtikâb edilecek ikinci cürm müebbed kalebendliği müstelzim ise cezanın müebbed küreğe, müebbed nefyi müstelzim ise müebbed kalebendliğe ve muvakkat cezayı muktezî ise taz'ife sebep olduğu anlaşılakta ve cinayetlerde de esnâ-yı müddet-i cezaiyyede fiilin ikâi mükerrirliğe kâfi görülmekte olmasına göre evvelce müebbed kürek cezasıyla mahkûm bir şahıs esnâ-yı müddet-i cezaiyyesinde müebbed kalebendlik cezasını müstelzim bir cürm ikâ eylediği halde cezası müebbed küreğe tahvîl olunmak sûretiyle ikmâl olunmayan mahkûmiyet-i sâbıkaya muâdil bir ceza tertîbi ve müebbed nefiy, muvakkat kürek ve muvakkat kalebendlik cezasını mücib bir cinayet veya herhangi bir cünhâyı irtikâb eylediği halde –tekerrür nazar-ı dikkate alınsa da– mahkûmiyet-i sâbıkadan dûn bir ceza tatbikini muktezî olduğu cihetle bu hal –mahkûmiyet-i sâbıkanın tahfifine delâlet etmekle beraber– mahbeslerde herhangi bir cürmün irtikâbı mübah olduğuna zann tevîd edecek kadar çirkin bir netice tevîd etmekte bulunmuştur. Hâlbuki her mahkûm hapishânedeki şerîrlar tarafından öldürülmek, onların teaddî⁽⁷⁹³⁾ ve tecavüzleri altında inlemek için değil, lâıyk gördüğü cezayı çekmek ve ikmâl etmek için girmiştir. Onların hareket ve hürriyetlerini tahdîd hakkı hariçte serbest gezenlerden ziyade himâye vazifesini cemiyet-i beşeriyeye tahmîl eder. Kezâlik evvelce müebbed kalebendlik cezasını gören bir şahıs esnâ-yı müddet-i cezaiyyesinde müebbed nefyi müstelzim bir cürm işlediği halde mahkûmiyet-i sâbıkaya mümâsil bir ceza ile mahkûmiyeti îcab ederek cezasız kalmakta iken aynı şahsın muvakkat kürek ve muvakkat kalebendlik gibi cezayı müstelzim cerâim irtikâbı halinde ceza-yı ahîr taz'if olunarak bâde'l-ikmâl kalebendlik cezasının tatbîki imkânı karşısında diğerlerini takib edecek bir muvâzenesizlik daha kendini göstermekte bulunmuştur.

Bu tenâkuzlar, bu gayr-ı kâbil-i tefsîr haksızlıklar şüpheşiz cürm-i sâniinin esnâ-yı müddet-i cezaiyyede, cezanın ikmâl veya sukûtundan sonra irtikâbı başka başka şeyler

(793) Teaddî: Birinin hakkına tecavüz etme, saldırma.

olduğu düşünülmeden, netâyic lâyıkiyla tedkik olunmadan bu muhtelif ihtimalâtın tevhiid edilmesinden tevelliid etmiş, sekizinci madde-i sâbıkadaki noksan nedense tâdil olunan yedinci madde-i sâbıkanın kemâliyle bir dereceye kadar telâfi edilerek hiç olmazsa bu kadar elîm haksızlıklara mahal kalmamakta olduğunu düşünerek –hiç değilse– mevâdd-ı sâbıkanın bu nokta-i nazardan iadesi temenniyâtında bulunmamak mümkün olamamıştır.

2. Cünhâlarda Ceza

Sekizinci maddenin cünhâya ait olan birinci fıkrasında “Bir seneden ziyade hapis cezasıyla mahkûm olan kimse aynı cünhâyı ikâ ederse işbu cezanın hadd-i âzamıyla mahkûm olur ve lede’l-îcab bu cezaların hadd-i âzamı iki misline kadar iblâğ edilir.” denilmesine nazaran ikinci fiil için mevcut madde-i kanuniye haddeyn arasında bir cezayı muhtevî olduğu takdirde o cezanın hadd-i âzamı tâyin olunacağı gibi herhangi bir sebep-i munzam olduğu takdirde kanunen muayyen olan ceza-yı âzamanın iki misline kadar tezyîd edilebileceği anlaşılmakta bulunmuştur. Meselâ evvelce bi’r-rıza fiil-i şenî cürmüyle on üç ay hapis cezasına mahkûm olan bir kadın şerâit ve müddet-i kanuniye dahilinde aynı cünhâyı irtikâb eylediği halde 201’inci maddenin zeyli mücebince ceza üç aydan iki seneye kadar hapis olduğundan ikinci fiil için verilecek ceza iki seneden noksan olamaz. Fakat lede’l-îcab bu ceza iki misline kadar iblâğ olunabilir. Bu fıkrada şâyân-ı tahlîl olan cihet mahkûmiyet-i sâbıkanın mahiyeti ile madde-i kanuniyedeki “lede’l-îcab” şartının muhtevî olduğu mânâya ve “bu cezaların hadd-i âzamı” cümlesinden maksûd olan neticeye münhasırdır.

Madde-i kanuniyenin mahkûmiyet-i sâbıkayı takdir için istimâl ettiği vâhid-i kıyâsî hükmolunan ceza olmasına göre evvelki mahkûmiyeti îcab eden madde-i kanuniyede ceza haddeyn arasında bulunduğu veya madde-i asliyyedeki ceza esbâb-ı muhaffife-i kanuniye ve takdiriyyeden dolayı 40’inci veya 47’nci madde mücebince tenzîl edildiği takdirde kanunen muayyen olan ceza ne olursa olsun tekerrürde hâiz-i tesir olmayıp îlâmda fail-i cürm için tâyin olunan cezadan ibaret bulunduğu cihetle fiil-i sâbıkanın cezasını tâyin eden madde bir haftadan üç seneye kadar cezayı hâvî olsa da bu nazar-ı itibara alınmayıp mahkemece fiil için tâyin olunacak ceza-yı sâbık bir seneyi tecavüz eylediği halde bu fikranın tatbikine zarûret hâsil olacağı derkârdır. Vâkiâ fikra-i kanuniyedeki inde’l-îcab⁽⁷⁹⁴⁾ tâbiri esbâb-ı müşeddide veya muhaffife-i sâire ile birleşmesi halinde esbâb-ı mezkûrenin tekerrürden sonra mevzû-ı bahis olacağını tazammun ederek bâlâda arz olunan mütâlaâtı tekzîb eder bir mahiyette görülür ise de tekerrürün bu nev’inde sekizinci maddenin kabul ettiği esas madde-i asliyyedeki hadd-i müntehâyı hadd-i ibtidâya kalb edecek bir mahiyette olduğundan bu şekilde esbâb-ı müşeddide-i takdiriyye mevzû-ı bahis olamayacağı gibi tekerrürün

⁽⁷⁹⁴⁾ İnde’l-îcab: Gerekliğinde, lüzûmu halinde.

âdetâ haddeyni hadd-i vâhîde⁽⁷⁹⁵⁾ ircâ⁽⁷⁹⁶⁾ eden bir âmil olması esbâb-ı müşeddide ve muhaffifenin ona inzimâmını iktizâ eder bir mahiyet ihdâs⁽⁷⁹⁷⁾ eder.

Ancak tekerrüre esas olan ceza cünhâlarda sırf hapisten ibaret olarak nevilere taksim edilecek bir kabiliyette bulunmadığı ve cünhâlarda hapis bir haftadan üç seneye kadar bir müddet-i mahdûdeyi⁽⁷⁹⁸⁾ hâvî olduğu halde fikra-i kanuniyede “Bu cezaların hadd-i âzamı iki misline iblâğ edilir.” denilmek sûretiyle cezada cem’iyet⁽⁷⁹⁹⁾ kabul edilmesi ve cinayete müteallik fıkrasında bu cezaların hadd-i âzamı olan on beş sene iki misline iblâğ edilir cümlesi istîmâl ve hadd-i âzam tasrîh kılındığı halde cünhâların bu fıkrasında hapsin müntehâsı olan üç sene gösterilmemiş olması cây-ı nazardır. Hatta maddeye esas olan Fransız Kanunu’nda hapisle mahkûmiyet-i sâbika hem cinayet ve hem de cünhâ ef’âlinde tekerrürün tahakkukuna kâfi addolunduğu halde ceza cem’ edâtıyla⁽⁸⁰⁰⁾ istîmâl edilmeyerek “kanunen muayyen olan cezanın hadd-i âzamı” ibaresinin istîmâl olunmasına rağmen bu maddenin kanunumuza idhâli zamanında cünhâ ile mahkûmiyet cinayet ef’âlinde tekerrürün tahakkukuna kâfi olmadığı kabul edilmekle beraber “bu cezaların” tâbiri istîmâl edilmesi daha ziyade sezâ-yı dikkattir. Bilhassa maddemizin bu fıkrasında mahkûmiyet-i sâbıkayı îcab eden fiile ait cezadan başka hiçbir ceza kelimesi olmadığı halde “işbu cezanın hadd-i âzamı” tâbirinin istîmâli kavâid-i lisan nokta-i nazarından doğru bir cümle olsa da kavâid-i hukuka tatbîk edilince epeyce mühim tenâkuzlar hâsıl eder. Filhakika “Madde-i kanuniyenin tahavvülü cünhâlarda ayniyyetin tahakkukuna mânidir.” kaziyesi ref’i tenâkuz için kabul edilse de sekizinci madde cünhâlarda sahtekârlık, sirkat, dolandırıcılık, emniyeti suistimal fiillerinin tekerrürde aynı cürm itibar edilmesi esası da tervîc etmesine göre esbâb-ı müşeddide-i kanuniye ile madde-i asliyyenin tebeddülü tekerrüre mâni addolunsa da aynı cürm itibar olunan bu ef’âlde böyle bir tefsîr ile izâle-i tenâkuz mümkün olmayarak fiil-i sâninin cezasını ona mahsûs olmayan mahkûmiyet-i sâbikanın vâlidî olan madde-i kanuniyeye tatbîk îcab eder. Meselâ bir kimse 155’inci madde mücebince bir seneden üç seneye kadar hapsi îcab eden bir sahtekârlık fiiline cesaret etmesinden dolayı evvelce on üç ay cezaya mahkûm olduktan sonra şerâit-i muayyene⁽⁸⁰¹⁾ dahilinde 230’uncu madde mücebince üç aydan bir seneye kadar mahkûmiyeti îcab eden bir fiil-i sirkat irtikâb etse madde-i kanuniyede fiil-i sâninin cezası mevzû-ı bahis olmayarak “işbu” ism-i işareti ile mahkûmiyet-i sâbıkayı gösteren bir seneden ziyade hapis cezasına mâtuf cezanın hadd-i âzamı tâyin ve lede’l-îcab taz’if edileceği emredildiğinden dolayı ikinci defa irtikâb olunan 230’uncu madde hükmünü müstelzim bir sirkat

(795) Hadd-i vâhid: Bir derece, bir mertebe, bir sınır.

(796) İrcâ’ etmek: Daha kolay ve yalın duruma getirmek, indirgemek.

(797) İhdâs: Yeni bir şey ortaya koyma, ortaya çıkarma.

(798) Müddet-i mahdûde: Sınırlı süre.

(799) Cem’iyet: Topluluk, cemiyet, meclis; çoğulluk.

(800) Cem’ edâtı: Çoğul eki, çoğul takısı.

(801) Şerâit-i muayyene: Muayyen şartlar, belirli şartlar.

fiilinin cezası sirkatle münasebeti olmayan 155'inci maddeye tevfikân üç sene ve lede'l-îcab altı sene olmayacak mıdır?... Şüphesiz ki böyle bir maksad vâzı-ı kanunun hatırından geçmiş olsun, fakat madde-i kanuniyenin kelime ile kastettiği mânâ ifhâm⁽⁸⁰²⁾ edilmiş olmadıkça mutâ⁽⁸⁰³⁾ olmak zarûreti de tahakkuk etmez. Ancak kuvve-i adliyenin böyle bir neticeye alet olmaktan ziyade “işbu cezanın” tâbirinin fiil-i sâninin müstehak olduğu cezaya atfını kabul etmesi daha muvâfık olacağı gibi cezaların kelimesindeki edât-ı cem'⁽⁸⁰⁴⁾ de cünhâya ait mevâddın kesretine izâfet⁽⁸⁰⁵⁾ ederek cünhâlarda iki misline iblâğ olunacak ceza ale'l-ıtlâk mücâzât-ı te'dibiyyenin müntehâsı olan üç sene olmayıp fiil-i sâninin tatbikini icab eden madde-i kanuniyenin hadd-i müntehâsı ne ise onun iki misli addetmek evvelâ olur. Filhakîka bu tarz-ı tefsîrde vâzı-ı kanuna cünhâlarda cinayet kadar şiddet ibrazına mahal görmemek sûretiyle cürm ve cezalarda bir muvâzene husûlünü te'mîn edecek bir maksad-ı âdilâne de teveccüh eder.

Bir seneden ziyade hapis cezasının tekerrüre esas ittihâzını icab eden ahvalde her nevi cünhâda inde'l-hâce cezanın –cinayetlerde olduğu gibi– mücâzât-ı te'dibiyyenin hadd-i müntehâsı olan üç senenin zı'fına⁽⁸⁰⁶⁾ kadar tezyîdi cevazına kâil olanlar yok değilse de [42.1 Numaralı Dipnot]⁽⁸⁰⁷⁾ esbâb ve delâili gösterilmediği gibi ancak bâlâda arz olunduğu vechile tefsîri kâbil olan edât-ı cem'in vücuda getirdiği sarâhat karşısında ona ittibâ kâbil olamamıştır.

Madde-i kanuniyenin cünhâlara ait olan ikinci fıkrasında dahi “bir seneden aşağı hapis cezasıyla sûret-i kat'iyede mahkûm olan kimse .....⁽⁸⁰⁸⁾ aynı cünhâyı îkâ ederse mukaddemâ mahkûm olduğu ceza müddetinin iki mislinden dûn olmamak ve müstehak olacağı cezanın iki mislini tecavüz etmemek şartıyla hapse mahkûm edilir” denilmesine nazaran cürm-i evvelin kanunda muayyen ceza ne olursa olsun icab ettiği mahkûmiyet, bir seneden dûn hapsi muktezî olduğu takdirde cezanın bu fıkraya tevfikân tezyîdi zarûreti âşikârdır. Ancak bu fıkranın tatbikinde ara sıra hâsıl olan müşkilât ve mücâzâtın mebd'e' ve müntehâsı, müstehak olacağı ceza tâbirinin medlûlü hakkında heyet-i hâkime arasında meşhûd olan ihtilâf bu fıkrayı tafsîle zarûret hâsıl ettiği gibi –mukaddimedeki arz olunduğu vechile– şu eser-i nâçiz bu ihtilâfin mevlûdü olduğundan ihtiyac-ı tafsîl muzâaf⁽⁸⁰⁹⁾ bir zarûret haline gelmekte bulunmuştur:

Müstehak olacağı ceza; ikinci fiilden dolayı tekerrür haricinde tâyini icab eden ceza addolunduğu takdirde fıkra-i kanuniyenin heyet-i umûmiyesinden istidlâl

(802) İfhâm: Anlatma, bildirme; anlatılma, bildirilme.

(803) Mutâ: Emrine uyulan, önünde boyun eğilen, sözü dinlenen, itaat edilen.

(804) Edât-ı cem': Çoğul eki, çoğul takısı.

(805) İzâfet: Bir şeyle diğer bir şeyi ortak bir bağ yoluyla bağlama, nispet etme.

(806) Zı'f: Bir şeyin iki misli, iki katı

(807) Cerîde-i Adliye: Numara: 47, Sahîfe: 2423

(808) Metinde, bu şekilde, altı nokta ile boşluk bırakılmıştır.

(809) Muzâ'af: Üzerine bir veya birkaç katı ilave edilerek çoğaltılmış, iki kat, kat kat.

edilen mânâya göre tekerrür mevzû-ı bahis olunca verilecek cezanın mahkûmiyet-i sâbıkanın iki mislinden dîn ve fiil-i sâniiden dolayı takdir ve tahdîdi icab eden cezanın iki mislinden efvân olmamak üzere bir ceza tâyini icab edeceği derkârdır. Şu halde bi'l-farz fiil-i darb ile mukaddemâ bir hafta hapis cezasına mahkûm olan bir kimse ikinci defa aynı fiili ikâ ettiği ve inde'l-muhâkeme tebeyyün⁽⁸¹⁰⁾ eden ahvâle nazaran tekerrürden kat'-ı nazar ikinci fiilin cezası on gün takdir olunduğu halde mükerrir için birinci cezanın zı'fı olan iki hafta ile yirmi gün arasında bir hadde maksûr olur. Kezâlik sirkatten dolayı evvelce dört ay hapis cezasına mahkûm olan kimse müddet ve şerâit-i kanuniye dahilinde tekrar aynı cühâyı irtikâb eylesinenden dolayı inde'l-muhâkeme fiil-i sâni için yine dört ay hapis cezası tâyin edildiği halde tekerrürden dolayı ceza-yı sâbıkın iki misli olan sekiz ay ile müstehak olduğu cezanın iki misli olan sekiz ay arasında ceza verilmek icab eder. Hadd-i evvel ile hadd-i sâni bu hâdisede birbirinin aynı olduğundan bu şekilde ceza sekiz aydan ne dîn ne de fazla olabilir. Ve bu sekiz ay hem mahkûmiyet-i sâbıkanın zı'fından dîn hem de müstehak olacağı cezanın iki mislinden efvân olmadığı için hükm-i kanun icrâ edilmiş olur. Ancak esas; aynı şerâit dahilinde bi'l-cümle ihtimalâta şâmil olacağından evvelce yine bir darbdan dolayı meselâ bir aya mahkûm olan şahıs ikinci defa esbâb-ı müşeddiden âri olarak aynı cühâyı ikâ ettiği ve inde'l-muhâkeme cezası bir hafta takdir olunduğu halde yine kâide-i umûmiyemize nazaran bir aylık bir mahkûmiyetin iki mislinden dîn ve ikinci fiilin cezası olan bir haftanın iki mislinden fazla olmamak üzere bir ceza tâyini icab edecektir. Şu halde verilecek ceza iki aydan dîn ve iki haftadan efvân olmamak lâzım gelir. Hâlbuki hiçbir zaman hiçbir cezanın hem iki aydan az hem de iki haftadan fazla olmaması kâbil değildir.

Bu meselenin halli her şeyden evvel müstehak olacağı ceza tâbirinin halliyle mümkün olacağından kanaat-i zâtiyemden evvel mevcut efkâr ve kanaatin tahlîl ve tedkiki münâsib görülmüştür:

Mahkeme-i temyiz 22 Kânûn-ı Evvel [1]328 tarihli kararına göre “maznûnun -aleyhin⁽⁸¹¹⁾ ikâ etmiş olduğu cürmün temas eylediği madde-i kanuniyeye tevfiқан müstehak olacağı cezanın evvel emirde tâyin ve tahdîdi ve bâdehu⁽⁸¹²⁾ Kanun-ı Cezanın sekizinci maddesi mücebince mükerrirlik nokta-i nazarından taz'îfi muktezî olup maznûnun doğrudan doğruya sekizinci maddeye istinâden mahkûmiyeti cihetine gidilemeyeceği” kabul edildiği halde sekiz gün sonra, 30 Kânûn-ı Evvel 328 tarihinde verilen kararda “müstehak olacağı ceza” kaydı heyet-i hâkimece takdir ve tâyin olunacak mücâzât-ı kanuniyeye mâtuf olmayıp fiil için tâyin edilmiş mücâzât-ı kanuniye demek olduğundan kayd-ı mezkûra yanlış mânâ verilerek maznûn hakkında ona göre ceza tertîbi câiz olamayacağı gösterilmek sûretiyle daha

(810) Tebeyyün: Belli olma, meydana çıkma, görülüp anlaşılma, ayan olma.

(811) Maznûnun-aleyh: Kendisinden şüphe ve tereddüt edilen, zanlı, sanık.

(812) Bâ'dehu: Ondan sonra, daha sonra.

mantıkî bir içtihadan rüçû edilerek yeni bir esas vaz' edilmiştir. Her iki şekilde de içtihad müstenid olan delâil ve berâhîn –birçok mukarrerâtta olduğu gibi– tafsîl ve îzâh olunmadığından bu muhtelif kanaatleri tevîd eden esbâbî tâyin ve tedkîk kâbil değilse de birinci kararın îtâsı zamanında bâlâda îzâh olunan imkânsızlık –şekl-i hâdiseye göre– mevcut ve mahsûs değil iken ikinci karara sebep olan davada bu tenâkuz ve imkânsızlık vücut bulmasından dolayı bu mahzûru izâle ve maddeyi îmâl için hâsıl olan zarûretin sebep-i rüçû olduğunu tahmîn ve hatta kabul etmekle karar-ı sânîde mestûr⁽⁸¹³⁾ kalan berâhîn ve delâil bir dereceye kadar elde edilmiş olur zannındayım.

Filhakîka cürm-i sânînin müstehak olacağı ceza madde-i kanuniyede kabul edilen ceza addedildiği halde sekizinci maddenin bu fıkrası “mukaddemâ mahkûm olduğu ceza müddetinin iki mislinden dûn olmamak ve madde-i kanuniyede muharrer cezanın iki mislini tecavüz etmemek şartıyla hapse mahkûm edilir” şekline istihâle ederek her davada verilecek cezanın mahkûmiyet-i sâbıkanın zı'findan dûn olmaması esbâbî te'mîn edilince diğer şart da tahakkuk etmiş olduğundan meselede tenâkuz ve imkânsızlık –ale'l-ekser– zâil olur. Fakat müfessir isterse mahkeme-i temyiz olsun vâzı-ı kanun demek olmadığı cihetle îmâl-i kelâm zarûretiyle de olsa kanunun kabul ettiği maksad ve mânâyı ihlâl salâhiyetine mâlik olamaz. Çünkü kanuna mugâyir olan içtihad tefsîr değil tâdil olur ve vâzı-ı kanundan başkasına da böyle bir salâhiyet verilemez. Bu husustaki mütâlâatın arzından evvel şurasını da beyana mecburum ki bu rüçû tahmin edildiği vechile yalnız bu tenâkuzun ref'i, bu imkânsızlığın izâlesi için vukû bulmuş ise –kanunun sarâhatine münâfi olmakla beraber– bir tedbîr kâfi de değildir. Ezcümle tekerrüre esas olan iki cürmden birincinin tatbîk edildiği madde-i kanuniyede faraza⁽⁸¹⁴⁾ cezanın hadd-i âzamı bir sene hapis olduğu halde ikinci fiilin temas ettiği madde-i kanuniye âzamı⁽⁸¹⁵⁾ olarak meselâ üç ay hapsi kabul etse ve birinci cürm için mukaddemâ birine ceza verilmiş olsa yine sekizinci maddenin tefsîr edilen bu fıkrası mücebince ceza mahkûmiyet-i sâbıkanın zı'fı olan iki seneden dûn ve ikinci fiil için kanunen muayyen olan üç ayın iki mislinden ziyade olamayacağından yine şahs-ı mükerrire iki seneden dûn ve altı aydan efzûn olmayan bir ceza vermek îcab eder ki bu şekilde de rüçûa sebep olan hal aynen vâki ceza iki seneden dûn ve altı aydan fazla olmamak kaydına dâhil bir ceza-yı mâdûm⁽⁸¹⁶⁾ olur.

Bundan başka sekizinci maddenin fikarât-ı umûmiyesi mütâlâa edilirse tekerrür sebebiyle tezyîde esas olan cezanın müebbed cezaları muktezî cinayet ef'âlinde “müebbed cezayı müstelzim mücâzât” muvakkat cezaları îcab eden cinayet ef'âlinde “failin müstehak olduğu ceza” bir seneden ziyade hapis cezasıyla mahkûmiyet-i sâbıkaya ait fıkrasında” işbu cezanın hadd-i âzamı” bir seneden dûn hapis cezasıyla

(813) Mestûr: Örtülü, kapalı, gizli, saklı.

(814) Faraza: Farz edelim ki, turalım ki, diyelim ki, söz gelişi.

(815) A'zamî: En çok, en fazla.

(816) Ceza-yı mâ'dûm: Mevcut olmayan ceza.

mahkûmiyet-i sâbıkaya ait fıkrasında da “müstehak olacağı ceza” olduğu gösterilir. “Ceza-yı müstehak” temyiz kararı vechile kanunen muayyen ceza addolunduğu takdirde cünhâlarda da cinayetlerde de –kısmen– aynı esas kabul edilmesine ve Ceza Kanunu’nda mücâzât –pek az bir istisnâ ile– iki hadd arasında bulunmakla beraber bilhassa 62’nci maddenin zeyliyle 217, 218 ve 219’uncu maddelerde hem muvakkat, hem de müebbed kürek cezasının tatbikine cevaz verilmesine nazaran ya madde-i kanuniyede mevcut haddeynden ekalli fiilin cezası addolunarak kanunun hükkâma vereceği hakk-ı içtihad ref’ yâhud âzamı cezaya esas ittihâz edilerek esbâb-ı müşeddide-i takdiriyyeye mahsûs olan bu cezalar fiilin mahiyet-i asliyesine idhâl olunmak sûretiyle bilâ-sebebe tatbik olunmak gibi bir haksızlık vâki olur. Failin müstehak olacağı cezanın tâyini o kadar derin bir tedkikâtın ikmâlîne tevakkuf eder ki bunda fiilin mahiyetine, failin şahsına nazaran mevcut ve muhtemel esbâbın kâffesi dahildir. Vâkiâ fiilin cezası kanunun irade-i milliyeye iktirân⁽⁸¹⁷⁾ ettiği gün taayyün etmiş ise de müddet-i ilan mürûr etmeden fail-i cürm bu ceza ile mahkûm edilemeyeceği gibi müddet-i ilan mürûr ettikten sonra da failin cezası tâyin edilmiş sayılamaz. Nitekim madde-i kanuniyenin muvakkat mücâzât-ı terhîbiyyeye ait fıkrasında ceza-yı müstehak fiile değil, faile mâtuf olduğu gibi tahlîliyle meşgûl olduğumuz cünhâya ait fıkrasında da bu ceza hale değil –şüphesiz netice-i tahkîkât ve muhâkemâta şâmil olan– istikbâle izâfet edilmiştir.

Filhakîka bir seneden ziyade mahkûmiyet-i sâbıkada tatbik edilecek fıkrâ-i kanuniye mücebince ikinci fiilin müstehak olacağı ceza fiil için muayyen cezaların hadd-i âzamı ise de bu, madde-i kanuniye tatbik ve tekerrürün muktezâsı ifa edildikten sonra hâsıl olduğu halde bir seneden aşağı hapsi icab eden mahkûmiyet-i sâbıkaya ait tekerrür de ona lâhik olmakta bulunduğu gibi birinci fıkrada hadd-i âzamin tezyîdi lede’l-icab kaydıyla mukayyed ve ikinci fıkrada şerâit-i esasiyyede dahil olduğundan birinci fıkradan tevellüd eden bir neticeyi ikinci fıkraya işmâle bir sebep-i kâfi addolunamaz.

Vâzı-ı kanunlarımızdan biri de “mahkûmiyet-i sâbıka iki ay ve müstehak olacağı ceza dahi üç ay bulursa verilecek cezanın dört aydan dün ve altı aydan efzûn olmamak” lâzım geleceğini kabul ettiği halde mahkûmiyet-i sâbıka iki ay ve ceza-yı müstehakın münthâsı bir ay olsa tekerrür sebebiyle verilecek cezada bir parça tereddüden sonra bu hususta kanun sâkit⁽⁸¹⁸⁾ olduğundan ve şikkeyne⁽⁸¹⁹⁾ kabiliyeti olan hususâtta mücrimin lehinde amel olunmak icab edeceğinden bahisle “iki ay ile hükmeylemek lüzûmuna” kâil olmakta [45.1 Numaralı Dipnot]⁽⁸²⁰⁾ ve bu reye bazı taraftan da iştirak edilmekte ise de şimdîye kadar Cerîde-i Adliye’yi makaleleriyle

(817) İktirân: Yaklaşma; erişme, ulaşma.

(818) Sâkit: Ses çıkarmayan, konuşmayan, susan, sessiz.

(819) Şikkeyn: İki şık.

(820) Cerîde-i Adliye: Numara: 42, Sahîfe: 2191

tezyîn⁽⁸²¹⁾ eden zevât ya bu imkânsızlığı tahattur etmemiş yâhud “tekerrür hakkında tâyin olunacak cezanın suver ve derecâtını⁽⁸²²⁾ sekizinci maddemizin muarref⁽⁸²³⁾ ve cünhâ ef'âlinde kâide-i tekerrürün sûret-i tatbîki hakkında o maddede îzâhât-ı kâfiye mevcut olduğundan” bahisle tedkîkine lüzûm görmemiştir.

Mahkûmiyet-i sâbika ceza-yı müstehaktan dûn olduğu takdirde mahkûmiyet-i sâbikanın iki misli ile ceza-yı sâninin zı'fî arasında bir ceza tâyinine cevaz verilirken aks-i halde yalnız ceza-yı lâhikın iki misli bir ceza ile mahkûmiyeti kâfi görmek için zarûret-i îmâlden başka bir sebep bulmak kâbil olamaz. Hâlbuki lüzûm-ı îmâl kabiliyetle meşrût olduğundan madde-i kanuniyeyi bu sûretle tefsîr âdetâ tâdil şekline inkılâp eder. Filhakîka kanunun bu fıkrası mukaddemâ bir seneden az hapis cezasıyla mahkûm olup ikinci defa aynı cürmü irtikâb edenlerin kâffesine âmm ve şâmil olduğundan aynı şerâit dahilinde îkâ olunan cerâimin bir kısmı için madde-i kanuniyenin bir sûretle tatbîki ve diğer kısmı için de aynı maddenin diğer sûretle tatbîki mühim bir tenâkuz vücuda getirir. Bundan başka “şıkkeyne kabiliyet” bu meselede hiçbir sûretle mevzû-ı bahis olamaz. Madde-i kanuniyede tatbik olunacağı ceza için “mahkûmiyet-i sâbikanın iki mislinden dûn olmamak” kaydı “müstehak olacağı cezanın iki mislini tecavüz etmemek” kaydına “vav” ile atıf ve bu sûretle her ikisinin birden tahakkuku emredilmiştir. Şu halde verilecek ceza her zaman mahkûmiyet-i sâbikanın iki mislinden dûn, hem de ceza-yı lâhikın iki mislinden efzûn olmamak îcab eder. Bu iki şart birbirinin lâzım-ı gayr-ı mufârıkı⁽⁸²⁴⁾ olduktan sonra bunlardan ikisinin birden tahakkuku imkânsızlığından dolayı “vav” harf-i atfını “veya” şekline kalbederek ondan sonra maznûn lehinde bulunan ciheti yalnız bu sebeple tercih etmek kuvve-i teşriyye için kâbil olsa da kavanini tâdil değil, onu tatbik ile mükellef olan kuvve-i adliye için bunu câiz addetmek hiçbir zaman kâbil olamaz. Hatta “vav” harf-i atfının “veya” edât-ı tahyîrine⁽⁸²⁵⁾ kalbî sûretiyle maddenin tâdilinde de imkân yoktur. Bu sûretin tecvîzi şartından⁽⁸²⁶⁾ birinin tercihinin tazammun edeceğinden bunlardan herhangi birinin kabulü maddenin tatbikine kifâyet eder ve bu sûretle evvelce bir hafta hapis cezasını müstelzim bir fiil ile mahkûm olan şahıs birçok esbâb-ı müşeddideyi hâvî olarak aynı cürmü îkâ etmesinden dolayı tekerrürden ârî olarak kanunen muayyen cezanın hadd-i âzamını teşkil eden bi'l-farz üç sene hapis cezasına müstehak görüldüğü halde –sekizinci maddenin bu fıkrası mahkûmiyet-i sâbikanın iki mislinden dûn olmamak veya müstehak olacağı cezanın iki mislini tecavüz etmemek sûretinde kabul edilmesine göre– bir hafta ceza tâyinine

(821) Tezyîn: Süsleme.

(822) Derecât: Dereceler.

(823) Muarref: Bilinen, tanınan, belli, malum.

(824) Lâzım-ı gayr-ı mufârık: Ayrılması mümkün olmayacak şekilde gerekli, terkedilmesi imkânsız olan şey.

(825) Tahyîr: Bir kimseyi iki şeyden birini seçme hususunda serbest bırakma, istediğini seçmesini teklif etme, muhayyer bırakma.

(826) Şurût: Şartlar.

imkân vücuda gelir ki bu şekilde tekerrür tezyîd-i cezayı müstelzim bir vasıf değil, esbâb-ı muhaffife-i şahsiyyeden mâdud bir araz olur...

Bu hâdise-i adliyyeyi hal için yazılan “Küçük Bir Münâzara-i Kanuniye” nâmındaki gayr-ı matbû⁽⁸²⁷⁾ risâleye göre [45.2 Numaralı Dîpnot]⁽⁸²⁸⁾ fırka-i kanuniyedeki “müstehak olacağı ceza” fiil-i sâbıkın îcab ettiği mahkûmiyetin iki mislinden dîn madde-i asliyyedeki hadd-i âzamdan efzûn olmayan bir ceza olduğu kabul edilmekte ve bunun için istinâd edilen delâilîn âtîdeki mülâhazâttan ibaret olduğu görülmekte bulunmuştur:

“Fıkra-i kanuniyede mevcut dîn olmamak kaydı cezanın hadd-i asgarını, tecavüz etmemek kaydı da cezanın hadd-i âzamını tâyin eder. Hükâmın haddeyni tecavüze salâhiyetleri olmadığından müstehak olduğu cezanın zı’fına kadar cezayı tezyîde muktedir olsalar da hadd-i ekall olan mahkûmiyet-i sâbıkânın zı’fından az bir ceza veremezler. Madde tâyin ettiği ceza için içtimâ ve bir anda tahakkuku muktezî iki kayıt ve vasıf vaz’ etmiş olmayıp hadd-i asgar ile hadd-i âzamı tâyin etmiş, muhtelif iki kemiyeti tasavvur için zikrelemiştir. Aks-i takdirde ekallin eksere müsâvî olacağını kabul zarûreti hâsıl olur. Fıkradaki “vav” “Elma ve armut getir” cümlesindeki “vav” mahiyetinde olmayıp “Saat üçten evvel ve dörtten sonra gelme” cümlesindeki vav’ın vazîfesini ifa eder. Bu sebeble bu harf, atıf için değil, rabt içindir. Böyle olunca mânâsı mefhûm ve medlûl itibarıyla “veya” demektir. Bir seneden aşağı mahkûmiyet-i sâbıkada tekerrür vukû bulunduğu halde müstehak olduğu cezanın hadd-i ibtidâsı⁽⁸²⁹⁾ mahkûmiyet-i sâbıkânın zı’fı olmak îcab eder. Nitekim bir seneden fazla mahkûmiyet-i sâbıkada tekerrür mevzû-ı bahis olduğu takdirde madde-i asliyyede mevcut cezanın müntehâsı tekerrür için cezanın hadd-i ibtidâsı ve onun iki misli hadd-i müntehâsıdır. Fakat bir seneden fazla mahkûmiyet-i sâbıkada inde’l-îcab madde-i asliyyedeki müntehâ-yı cezanın taz’îfi hakkında sarâhat mevcut olduğu halde bir seneden az mahkûmiyet-i sâbıkâ için bu sarâhat mefkûd olduğundan madde-i asliyyedeki müntehâ-yı cezayı taz’îfe hükâmın salâhiyeti yoktur. Şu halde meselâ darb fiiliyle mukaddemâ bir hafta hapse mahkûm olan bir kimse ikinci defa aynı cünhâdan nâşî mahkemeye gelse ve hareketinde cezanın teşdidini müstelzim bir hal görülmemesi sebebiyle hâkim için hadd-i asgarla iktifâ îcab etse cezası mutlaka –mahkûmiyet-i sâbıkânın zı’fı olan– iki haftadır. Fakat ikinci cürm için faraza bir ay takdir etmek lâzım geliyorsa o halde hâkim için bu fiilin hadd-i âzam-ı cezası iki aydır. Bu şekilde fail-i cürme iki ay bir ceza verileceği gibi bir ay ile de iktifâ olunabilir. Ancak ne kadar esbâb-ı müşeddide-i takdiriyye mevcut olursa olsun ceza 179’uncu maddenin hadd-i müntehâsı olan bir seneyi

(827) Gayr-ı matbû: Matbaada basılmamış, basılı olmayan, tabedilmemiş.

(828) Edirne bidayet hâkimi Fâik Bey tarafından yazılan bu risâle imkân-ı tab’ bulunamamasından dolayı hakk-ı tab’ ile beraber mülgâ Âdliye Nezâret-i Celîlesine takdîm edilmişti.

(829) İbtidâ’: Başlangıç.

tecavüz edemez. Madde ancak bu maksadı te'mîn için yazılmıştır. Binâenaleyh müfessir, müstâğnî-i îzâh⁽⁸³⁰⁾, belîğ⁽⁸³¹⁾ ve fasîhtir⁽⁸³²⁾.

Her şeyden evvel şurasını beyana mecburum ki bu mülâhazât ne kadar ihtimalât-ı nazar-ı dikkate alınmadan vücud bulmuş ise birçok tenâkuzları da müntic⁽⁸³³⁾ olmak itibarıyla o kadar şâyân-ı kabul değildir.

“Müstehak olacağı ceza” tâbirinin mahkûmiyet-i sâbikanın zı'fından ibaret olduğu kabul edilebilse mesele kendi kendine mahlûl⁽⁸³⁴⁾ olur. Filhakîka bu şekl-i tefsîr kabul edilince birinci şart her zaman tahakkuk edeceği gibi bunun iki mislini tecavüz edecek kadar cezayı tezyîd etmemekle de her zaman ikinci şarta riâyet kâbil olduğundan madde-i kanuniyede “vav” harfini –hem de yanlış bir sûrette– tefsîr ederek madde-i kanuniyenin hakikaten müfessir müstâğnî-i îzâh, belîğ ve fasîh olduğuna dair iddiaya münâkız bir tefekküre hâcet kalmadan meseleyi mahlûl addetmekte bir mahzûr kalmaz. Ancak bu “vav” harfinin bu şekilde tefsîrine hâcet olmasa da âtîde arz edilecek zâtî içtihadlarımızın mesnedlerinden⁽⁸³⁵⁾ biri olduğu için bilâ-sebebe tefsîr edilen bu küçük harfin delâleti hakkındaki iddianın da butlânını⁽⁸³⁶⁾ isbat zarûreti hâsıldır:

Evet bu fıkradaki “vav”ın “Saat üçten evvel ve dörtten sonra gelme” cümlesindeki “vav”dan hiç farkı yoktur. Hatta bu harfin mânâsındaki umûmiyeti ihsâs için –sâhib-i eserden daha geniş bir fikir ile– “Elma ve armut getir” cümlesindeki “vav”dan da bir farkı olmadığını iddia etmekte hiçbir mahzûr mutasavver⁽⁸³⁷⁾ değildir. “Saat üçten evvel ve dörtten sonra gelme” cümlesinde “veya”nın tazammun ettiği tahyîrin nereden çıkarıldığını anlayamamakla beraber bilâkis muhâtaba üçten evvel de dörtten sonra da gelmemek ıztırârını tevlîd eden bir takyîd mevcuddur. Bu emri alan muhâtab –tefsîre de hâcet kalmadan– üçten evvel de dörtten sonra da gelmek memnû olduğunu anlar ve üç ile dört arasında mürûr edecek altmış dakika zarfında gelirse iki şarta da riâyet etmiş olacağını bilir. Hakikaten memur üçten dörde kadar geldiği takdirde hem üçten evvel gelmemiş hem de dörtten sonraya kalmamış olur. Nitekim bir madde-i kanuniyede tasavvur edildiği vechile ceza haddeyn ile mahdûd olsa, meselâ bir haftadan üç aya kadar cezayı ihtivâ etse sekiz günden doksan güne kadar verilecek ceza bu haddeyn arasında bulunur ve böyle bir ceza verilmekle kanunun “bir haftadan az ve üç aydan çok ceza verme” emrine riâyet tahakkuk edeceği gibi sekizinci maddenin bu fıkrası mücebince mükerrire verilecek cezada

(830) Müstâğnî-i îzâh: İzaha gerek olmayan.

(831) Belîğ: Etkili, güzel ve yerinde söylenmiş (söz); yeter derecede, yeterli.

(832) Fasîh: Güzel, âhenkli, açık ve anlaşılır şekilde düzgün ve yanlışsız söylenen (söz).

(833) Müntic: Bir şeyin sonuç olarak ortaya çıkmasına sebep olan, doğuran, hâsıl eden, meydana getiren.

(834) Mahlûl: Çözülmüş, dağılmış.

(835) Mesned: Dayanılan, güç ve destek alınan şey, dayanak.

(836) Butlân: Hükümsüz olma, geçerli olmama.

(837) Mutasavver: Olabilir diye düşünülen, ihtimal dâhilinde görülen, mümkün, muhtemel.

ancak mahkûmiyet-i sâbikanın iki mislinden dîn ve müstehak olacağı cezanın iki mislinden efzûn olmazsa madde îmâl edilmiş, herhangi bir cüz'ü ihmal olunursa madde de ihmal edilmiş olur. “Vav” harfini “veya” edât-ı tahyîrine müsâvî addetmek kâide-i lisana muvâfık olmadığı gibi bu müsâvâtın kanunda kabulü yalnız bununla da kalmayarak –bâlâda arz olduğu vechile– tekerrür esbâb-ı muhaffife meyânına idhâl ve tefsiri de tâdil mahiyetine kalb eder. Hâlbuki vazife ve maksadımız maddenin ne sûretle tahrîri lâzım geldiğini tedkîk değil, nasıl tatbîk olunacağını taharrîdir. Filhakîka maddedeki “vav” harfini –velev– medlûl ve mefhûm itibarıyla “veya” şeklinde kabul edince fıkra “mahkûmiyet-i sâbikanın iki mislinden dîn olmamak veya müstehak olacağı cezanın iki mislini tecavüz etmemek” mahiyetine inkılâb eder ki bu müsâvî zannolunan fark hâkime isterse mahkûmiyet-i sâbıkayı düşünmeden müstehak olacağı cezanın iki mislini îtâ etmek salâhiyetini bahşeder ve yalnız bu müsâvâtın kabulü hall-i ihtilâfa kâfi gelirken fıkrada bazen meşhûd olan kabiliyet-i ihmali bertaraf etmek için bir de buna “müstehak olduğu ceza mahkûmiyet-i sâbikanın iki mislidir” hükmünü ilâve etmek zarûreti neden hâsıl olduğunu anlamak kâbil olamaz.

Fıkra-i kanuniyede mevcut “dîn olmamak” kaydı cezanın hadd-i asgarını, “tecavüz” etmemek kaydı da cezanın hadd-i âzamını ale’l-ittlâk kabul ediyor demek de doğru değildir. Fazla veya noksanın takdiri için intihâb olunan vâhid-i kıyâsî birbirinin aynı olduğu takdirde “dîn” sıfatı ekalle, “tecavüz” sıfatı da âzama delâlet ederse de vâhid-i kıyâsî birbirinin aynı olmazsa netice her zaman bir olamaz. Meselâ iki tûlün⁽⁸³⁸⁾ birbirinden kısa veya uzun olduğunu tâyin için bunlardan biri metre⁽⁸³⁹⁾ ile ölçülerek dört adedi, diğeri de arşınla⁽⁸⁴⁰⁾ ölçülerek beş adedi elde edilse beşin dörtten büyük olduğu sened ittihâz edilerek dört metre gelen tûlün, beş arşın gelen tûlden kısa olduğunu iddia etmek bittabi muvâfık değildir. Bilhassa hukukta itibar elfâza⁽⁸⁴¹⁾ değil mânâya olduğu için “dîn” kelimesinin ihsâs-ı killet⁽⁸⁴²⁾ etmesi neticenin de killetine delâlet etmez. Madde-i kanuniyede “bir haftadan dîn ve üç aydan fazla olmamak üzere hapsedilir” denilse idi ikisinde de istimâl olunan vâhid-i kıyâsî zaman olduğu için bir haftanın hadd-i ekall ve üç ayın da hadd-i âzam olduğunu kabul etmek müşkil olmazsa da sekizinci maddede iki mislinden dîn olmayacak şey mahkûmiyet-i sâbika, zıfını tecavüz etmeyecek şey de ceza-yı müstehaktır. Mahkûmiyet-i sâbika her zaman ceza-yı müstehaktan dîn olmayacağı için onların zıfı da bittabi birbirinden her zaman dîn olamaz. Bunu bir düstûr-ı riyâzî⁽⁸⁴³⁾

(838) Tûl: Uzunluk.

(839) Metro: Metre. [Kelime önce İtalyanca’dan Türkçe’ye geçmiş, daha sonra Fr. metre şekli girerek yaygınlaşmıştır; metro biçimi bugün halk ağzında kullanılmaktadır].

(840) Arşun: Arşın, metrenin resmen kabûlünden önce kullanılan eski uzunluk ölçüsü.

(841) Elfâz: Lafızlar, sözler.

(842) Killet: Azlık.

(843) Düstûr-ı riyâzî: Matematiksel kaide.

şeklinde irâe etmek lâzım gelse mahkûmiyet-i sâbika olan “B” ceza-yı müstehak olan “H”den küçük yani “B<H” olduğuna göre “dB<dH” olduğu gibi B, H’den büyük yani B>H olduğuna göre de “dB>dH” olur ve kezâlik “B” ile “H” birbirine müsâvî yani B=H olduğu halde eB=dH olur.⁽⁸⁴⁴⁾

Bu kadar zâhir bir netice karşısında maddede dîn ve tecavüz gibi iki kelime mevcut ve “dîn” lafzı killet-i ihsâs etmek itibarıyla hadd-i ekalle mâtuf demek mânâsız bir ısrar olacağı gibi dîn kelimesini daima hadd-i ibtidâ kabul etmek daha ziyade ekallin eksere müsâvî ve hatta ondan büyük olduğunu kabul zarûretini tevîd eyler.

Tasavvur edildiği vechile tekerrürde hadd-i ekall, mücâzât-ı sâbikanın iki misli ise bittabi hükkâmın hadd-i asgar-ı cezaya müdahaleleri olmadığını inkâr etmediğimiz için bunda adaletsizlik olmadığını itiraf zarûrîdir. Fakat tekerrürde hadd-i ekall mücâzât-ı sâbikanın iki misli ise cürmde esbâb-ı müşeddide-i takdiriyye mevcut olduğu takdirde ya sekizinci maddenin hudûdu dahilinde cezaya derece-i tesirini halletmek yâhud kabul edildiği vechile madde-i asliyenin hadd-i müntehâsını tecavüz etmemek icab edecektir. Bunların her ikisinde de ayrı ayrı mahzûrlar ne sûretle hâsıl olduğunu tedkik için bunu bir hâdise karşısında tedkik edelim:

Darb-ı âdînin cezası biliyoruz ki 179’uncu madde mücebince bir haftadan bir seneye kadar hapistir. Vaktiyle darb fiiliyle bu madde mücebince bir hafta hapis cezasına mahkûm olan şahıs müddet ve şerâit-i kanuniye dâiresinde tekrar darb fiilini irtikâb etse ve ikinci fiilde –tekerrür mevzû-i bahis olmadığı halde de– bir sene hapsi icab edecek derecede bir sürü esbâb-ı müşeddide-i takdiriyye görülse ne yapmak lâzım gelecektir? Müstehak olacağı cezanın ibtidâsı mahkûmiyet-i sâbikanın iki misli kabul edildiğine göre iki hafta demektir. Esbâb-ı müşeddide sekizinci maddenin hudûdu dahilinde hallolunacak ise mahkûmiyet-i sâbikanın iki misli hadd-i ibtidâ olunca madde-i kanuniyeye nazaran onun zi’fı da hadd-i müntehâ olacağından bu dava karşısında sekizinci maddenin tâyin ettiği ceza iki hafta ile dört ay arasında bulunmak icab eder. Şu halde fiil tekerrürden ârî olduğu takdirde hükkâm bu kadar kesir esbâb-ı müşeddide önünde madde-i asliyyeye nazaran bir seneye kadar ceza vermek salâhiyetine mâlik iken –tekerrür sebab-i teşdîd-i ceza olduğu halde– mükerrer olduğu için dört haftadan fazla ceza vermemek mecburiyeti karşısında bulunur ki bu netice tekerrürü âdetâ esbâb-ı muhaffife mahiyetine kalb ederek maksadda münâfi bir hal tevîd eder.

Tekerrür vukûunda mahkûmiyet-i sâbikanın iki misli hadd-i ibtidâ olarak kabul edildikten ve madde-i asliyye mücebince ceza tezyîd olunduktan sonra tekrar

⁽⁸⁴⁴⁾ Daha önceki mahkûmiyet, her zaman hak edilen cezadan aşağı olamayacağından bunların iki mislinin de birbirinden her zaman aşağı olamayacağı yönünde yapılan değerlendirme, belirtildiği gibi, matematiksel ifadeyle de gösterilmek istenmiş; ancak metinde bu kısım silik çıktığından “>” ve “<” işaretleriyle yorumlanarak yazılmıştır.

sekizinci maddeye rüçü ederek onun da iki misli hadd-i müntehâ olarak kabul edilecekse bu zikzak muamelenin tevli'd edeceği bî-lüzûm⁽⁸⁴⁵⁾ müşkilâttan sarf-ı nazar edilse bile hangi esbâbdan dolayı hem madde-i asliyyede, hem de sekizinci maddede hadd-i müntehâ aranıldığını îzâh pek müşkil olur. Filhakîka bu şekilde madde-i asliyyenin hadd-i ibtidâsı tekerrür sebebiyle tezyîd olunarak mahkûmiyet-i sâbıkanın iki misli derecesine çıkarıldığı gibi daha sonra madde-i asliyyenin hadd-i müntehâsına –esbâb-ı müşeddide-i takdiriye sebebiyle– ceza takrîb ve daha sonra da yine tekerrür sebebiyle bu ceza taz'îf edilmiş olur ki bu mütevâlî⁽⁸⁴⁶⁾ şiddetin ondan büyük cerâimde kabul edilmeyerek yalnız bir seneden dûn mahkûmiyet-i sâbıkada tekerrür vukûuna hasredilmesi gayr-ı kâbil-i îzâh bir mahiyet izhâr eder. Bilhassa bu şekilde fiile bir de esbâb-ı muhaffife-i kanuniye ve takdiriye inzimâm ederse intâc-ı dava daha zorlukla kâbil olur.

Vâkiâ madde-i asliyyedeki müntehâ-yı cezanın tezyîdi ve tecavüzü sâhib-i içtihad tarafından kabul edilmemekte ise de bunun da esbâb-ı butlânı bir az sonra arz edileceğinden şimdilik bunun da imkânını muvakkaten kabul ederek bu hâdiseyi biraz daha tafsîl için farz edelim ki evvelce madde-i asliyyenin hadd-i âzamıyla mahkûm olan şahıs tekrar o cünhâyı irtikâb ettiği takdirde, madde-i asliyye hiç nazar-ı dikkate alınmadan, mahkûmiyet-i sâbıkanın –yani madde-i asliyye hadd-i âzaminin– iki misli bir ceza fiilin müstehak olduğu ceza olarak kabul olunduktan sonra bu cezanın iki misli –yani madde-i asliyye hadd-i âzaminin zı'fının zı'fı– sekizinci madde mücebince hadd-i müntehâ olarak kabul edilmek zarûrî olacaktır. Meselâ emniyeti suistimal fiiliyle on bir ay hapis cezasına mahkûm olan kimse bilâhire 230'uncu madde hükmünü müstelzim bir sirkat irtikâb etse mücâzât-ı sâbıkanın iki misli hadd-i ibtidâ kabul edildiği sûrette fiil-i sâninin ekall-i cezası yirmi iki ay olacak, madde-i asliyye bir seneden ziyade hapse cevaz vermediği halde sekizinci madde 24 aydan dûn ve 48 aydan fazla olmamak üzere ceza tertibine müsâade edecektir. Madde-i asliyyenin bu sûretle üç mislini tecavüz, cinayetlerde câri olmadığı halde böyle hafif cünhâlarda bu kadar şedîd bir ceza îtâsına salâhiyet bahşeden bu usûlün kabiliyet-i tatbikiyesine bundan güzel bir misâl bulunamaz. Bu mantıksızlıktan kurtulmak için –tasavvur edildiği vechile– “madde-i asliyyedeki âzam-ı ceza tecavüz edilmez” denilince bu mesele karşısında verilecek ceza bir seneden fazla olamayacağından bu mücâzât müstehak olacağı cezanın iki mislinden dûn olsa da mahkûmiyet-i sâbıkanın zı'fından fazla olamayacağı için hadd-i intihâ⁽⁸⁴⁷⁾ farz olunan ikinci şartın tahakkukuna mukâbil hadd-i ibtidâ addedilen birinci şartın îmâlîni intâc eder!!! İşte yalnız bu netice bile kanaat-i vâkiânın derece-i isabetini takdire kâfi bir miyâr-ı adlîdir⁽⁸⁴⁸⁾.

(845) Bî-lüzûm: Lüzumsuz.

(846) Mütevâlî: Birbiri ardınca olan, peş peşe gelen, aralıksız devam eden, devamlı.

(847) Hadd-i intihâ: Nihâî derece, son sınır.

(848) Mi'yâr-ı adlî: Adli ölçü, kıstas, kriter.

Bir seneden fazla mahkûmiyet-i sâbıkada tekerrür mevzû-ı bahis olduğu takdirde madde-i asliyyede mevcut cezanın müntehâsı tekerrür için verilecek cezanın hadd-i ibtidâsı ve onun iki misli de hadd-i müntehâsı ise de bu hal bir seneden fazla mahkûmiyet-i sâbıkaya münhasır olduğu için bunu bilâ-delil ve bilâ-sebeb diğer fıkraya –velev kısmen olsun– tâmin ederek mademki bir seneden ziyade mahkûmiyet-i sâbıkaya ait fıkra da cezanın ibtidâsı madde-i asliyyedeki cezanın hadd-i âzamıdır. Bir seneden aşağı mahkûmiyet-i sâbıkada da tekerrür vâki olduğu halde mahkûmiyet-i sâbıkanın zı'fı tekerrür için verilecek cezanın hadd-i ibtidâsıdır demek için her şeyden evvel mantığı [mantığı] ayaklar altında ezmek icab eder.

Bir seneden aşağı hapisle mahkûmiyet halinde tekerrür vukûunda madde-i asliyyedeki cezanın hadd-i müntehâsı taz'if olunmamak kanaati de –fikrime göre– yanlış bir mülâhazanın mahsûlüdür. Filhakika fıkra-i kanuniyede böyle bir sarâhat mevcut değilse de müstehak olacağı cezanın iki misline kadar ceviz veren kanunun bu fıkrasındaki zâfiyet⁽⁸⁴⁹⁾ elfâz-ı hâssadan olmak itibarıyla medlûlünde kat'iyet ifade eder ve ceza-yı müstehakın iki misli madde-i asliyyede hadd-i müntehâyı tecavüz etse de bu kat'iyete halel⁽⁸⁵⁰⁾ târî⁽⁸⁵¹⁾ olamaz. Vâkıâ cünhâya müteallik birinci fıkra da “lede'l-icab işbu cezaların hadd-i âzamı iki misline iblâğ olunabilir” imkân-ı sarîhi idhâl olduğu halde bu fıkra da böyle bir sarâhat mevcut değilse de evvelki fıkra da tekerrür halinde verilecek ceza madde-i asliyyedeki cezanın hadd-i müntehâsı olduğu için yalnız o şekilde kalsa inde'l-hâce tezyîd-i ceza mümkün olamaz. Hâlbuki ikinci şekilde müstehak olduğu cezanın zı'fına kadar tezyîd-i ceza kabiliyeti mevcut olduğundan esbâb-ı müşeddidenin nazar-ı dikkate alınması için diğer bir sarâhate lüzûm yoktur. Madde-i asliyyedeki hadd-i müntehâyı tecavüz etmemek için hadd-i âzamı tâyin eden ibareye bilâ-delil –belki de maddenin tâdilinden evvelki teâmül ve içtihadı hissetmeden teba'iyet⁽⁸⁵²⁾ ederek– iltifat olunamaz demeğe ceviz verirken hadd-i ibtidâyı mutlaka riâyet olunur demek de ayrıca bir garâbet-i mahsûs olacağı gibi hadd-i âzamı ibtâl⁽⁸⁵³⁾ hakk-ı vücudu kabul olunduktan, bu kadar azim bir hakk-ı tâdil mübah addedildikten sonra bu derece ihtilâfâta⁽⁸⁵⁴⁾ masdâr olan bu maddenin büsbütün mâdûm addedilmemesine bir sebep irâesi de o kadar sehîl⁽⁸⁵⁵⁾ olamaz. Fıkra-i kanuniyede mevcut “müstehak olacağı ceza” cümlesinden içtihad-ı temyiz vechile fiil için tâyin edilmiş mücâzât-ı kanuniye veya –hadd-i ekall itibarıyla– mahkûmiyet-i sâbıkanın iki misli demek olmadığı anlaşıldıktan sonra bu cümlelerin tekerrür haricinde bi'l-cümle esbâb nazar-ı dikkate alınmak sûretiyle mahkemenin takdir edeceği ceza olduğunu kabul ettirmeyecek ortada bir sebep

(849) Za'fiyyet: Zayıf olma durumu, zayıflık.

(850) Halel: Bozukluk, eksiklik, fesat, noksan.

(851) Târî olmak: Ortaya çıkmak, belirlemek, ârız olmak.

(852) Teba'iyet: Uyuma, tâbi olma.

(853) İbtâl: Hükümsüz bırakma, bozma, feshetme.

(854) İhtilâfât: Anlaşmazlıklar, ihtilâflar.

(855) Sehîl: Kolay.

kalmaz. Nitekim fıkra-i kanuniye bu sûretle anlaşıldığı takdirde madde maznûn ve müttehemler lehinde î mâl ve muktezâ-yı kanun en mâkul bir sûrette ifa edilmiş olur ve bâlâda arz olunduğu vechile cezaya müstehak mahkûmiyet-i sâbika da fazla olduğu takdirde tekerrür sebebiyle verilecek ceza mahkûmiyet-i sâbikanın iki mislinden dîn olmayan ve müstehak olacağı cezanın iki mislini tecavüz etmeyen bir mücâzât, ceza-yı müstehak mahkûmiyet-i sâbıkaya müsâvî olduğu takdirde birbirine müsâvî olan mahkûmiyet-i sâbika ve ceza-yı müstehakın zı'fından ibaret bir ceza olur. Fakat mahkûmiyet-i sâbika ceza-yı müstehaktan fazla olduğu takdirde tekerrür gayr-ı kâbil-i tatbîk bir safhaya intikal eder. Meselâ evvelce herhangi bir cünhâdan dolayı bir ay hapis cezasına mahkûm olan kimse müddet ve şerâit-i kanuniye dahilinde aynı cünhâyı tekrar irtikâb ettiği ve ikinci fiilin müstehak olacağı ceza bir hafta takdir olunduğu halde bu fıkra-i kanuniyeye nazaran mahkûmiyet-i sâbikanın zı'fı olan iki aydan dîn ve müstehak olduğu cezanın iki misli olan iki haftadan efzûn olmamak üzere bir ceza tâyini iktizâ eyleyebilir. Hâlbuki –bâlâda beyan olunduğu vechile– bir cezanın hem iki haftadan fazla hem de iki aydan eksik olmaması kâbil değildir. Bazıları tarafından iddiâ olunduğu üzere şıkkeyne kabiliyeti olan hususâtta maznûn lehinde hareket meşrû ve muktezî olsa da burada bu kabiliyet de yoktur. Çünkü cezanın iki aydan dîn ve iki haftayı mütecâviz olmaması kanunen meşrûttur. “Vav” harf-i atfını “veya” edât-ı tahyîri addetmek de tefsîrden ziyade tâdil olur. Binâenaleyh bu şekilde madde-i kanuniye –tâdile kadar– gayr-ı kâbil-i î mâl ve binâenaleyh mühemeldir⁽⁸⁵⁶⁾. Bu ihmali ref' ve izâle kâbil olsa daha azîm mahzûrlar tevellüd eder. Şu halde fıkrayı böyle bir hâdise karşısında kâmilen î mâl ederek mahkûmiyet-i sâbıkayı ceza-yı müstehak için takdirî bir sebep-i teşdîd addetmek ve cezayı madde-i asliyenin hadd-i müntehâsına takrîb eylemek hem muvâfık hem de zarûridir. Bu sûretle mülâhaza kanunda kabiliyet-i tatbîk olmadığını ihsâs etse de maksad-ı kanun “bir seneden aşağı mahkûmiyet-i sâbikanın tekerrüre esas olması için ikinci fiil aynı cünhâ olmakla beraber tekerrür haricinde müstelzim olacağı cezanın da mahkûmiyet-i sâbikadan dîn olmamasını” meşrû kılmaktan ibaret olduğunu kabul etmek maddeyi isnâd-ı ihmalden kurtaracak bir çare olur. Cünhâlara ait fıkralara umûmî bir nazar atfedildiği takdirde birinci fıkrada bir seneden ziyade ve ikinci fıkrada bir seneden az mahkûmiyet-i sâbika mevzû-ı bahis olarak tam bir seneden ibaret mahkûmiyet-i sâbikanın tekerrürde vaziyet-i kanuniyesi irâe olunmadığı görülür. Vâkıâ bir kısım hükkâm bir seneden az mahkûmiyet-i sâbika tekerrüre esas ittihâz edilirken bir sene mahkûmiyet-i sâbikanın esas addolunmaması doğru olamayacağından ve ancak bu ihtimal iki fıkra arasında kalmak itibarıyla bir seneden ziyade hapis cezasına münhasır olan birinci fıkraya idhâl maznûn aleyhinde bir mânâ ifade edeceğinden bahisle ikinci fıkra mücebince cezanın tezyîdi muvâfık olacağı kanaatinde bulunmakta ise de tekerrür sebebiyle teşdîd-i ceza sarâhaten tecvîz edilmemiş olduğundan ikinci fıkranın heyet-i umûmiyesinden çıkan bir delâletle

(856) Mühmel: Kendi haline bırakılmış, boş verilmiş, önemsenmemiş, ihmal edilmiş.

tekerrür vücudunu kabul etmek –vâzı-ı kanunun maksadında dahil olsa da– muvâfık olamaz. Delâlet hurmeti⁽⁸⁵⁷⁾ îcab etse farz ile vâcib arasında bir fark kalmayacağı gibi ahlaken memnû ef'âl ile kanunen men' edilen cerâimin –kubuhda iştirakin vücuda getirdiği delâlet itibarıyla– tevhdine mâni tasavvur edilemez. Hâlbuki bir fiilin cürm addedilmesi için kubhu kâfi olmayıp behemehal bir ceza-yı sarîh tehdîdi altında bulunması meşrûttur. Bu da bir kanun için şâyân-ı tenkîd bir noksan olduğu gibi cinayete müteallik olup evvelce tafsîl edilen nevâkıs⁽⁸⁵⁸⁾ yanında o kadar sezâ-yı ehemmiyet görülmesi de mâni-i kemâl olduğundan esnâ-yı tâdilde nazar-ı dikkate alınmağa şâyândır.

Şurası da şâyân-ı dikkattir ki müstehak olacağı ceza fiil-i sâninin tekerrür haricinde müstelzim olduğu ceza olmakla beraber bir haftadan ziyade hapis ve muvakkaten nefiy ile ceza-yı nakdîden birinin tahakkuku hükkâmın takdirine terk olunmuş maddelerde tekerrür mevzû-ı bahis olduğu takdirde hâkim için ikinci fiiline haptisten başka bir ceza tâyinine salâhiyet kalmaz. Cünhâlara ait birinci fıkrada “hadd-i âzam” kaydı bunu muktezî olduğu gibi ikinci fıkrada “hapse mahkûm edilir” kaydı da aksi mülâhazata mânidir. Fakat madde-i asliyye iki cezanın birden tatbikini âmir ise tekerrürde teşeddüd-i ceza yalnız haptiste câri olup ceza-yı nakdî miktarına sirâyet etmez.

Kaldı ki tekerrür, cürmün haricinde kalmış bir vasıf olduğundan inde'l-muhâkeme bunun cürmden ayrı olarak tetkiki îcab eder. Cünhâlarda bu iftirâk⁽⁸⁵⁹⁾ o kadar cây-ı nazar değilse de cinayetlerde muhâkeme biri cürme, diğeri cezaya ait olmak üzere iki müstakil safha irâe etmesine ve tekerrür, cürmün cezasını tezyîd eden bir ârıza olmasına binâen cinayet davalarında mücrimeyyete karar verilip tefhîm edildikten sonra tekerrürün mevcut olup olmadığı tetkik ve cezaya derece-i tesiri mülâhaza olunduktan sonra ceza ile beraber karara rabt olunmak hem tekerrürün ruhuna hem de usûl-i muhâkemeye tevâfuk eder.

SON

(857) Hurmet: Şer'an haram olma, menedilmiş olma durumu.

(858) Nevâkıs: Eksikler, noksanlar.

(859) İftirâk: Ayrılık, ayrılma.

SÖZLÜK

A

A'râz	Aslında olmayıp bir şeye sonradan eklenen nitelikler, âriz olan durumlar.
A'zâ'	Herhangi bir kuruluş, birlik, komisyon vb.ne bağlı olan kimse, üye.
A'zam	Çok (daha, en, pek) büyük.
A'zam-ı ceza	En yüksek ceza.
A'zam-ı cürm	Suçun en büyüğü.
A'zamî	En çok, en fazla.
Addetmek	Saymak, kabul etmek.
Adem-i kifâyet	Kifayet etmeme, kâfi gelmeme, yetmezlik.
Adem-i şümûl	Kapsamama, içine almama.
Adem-i te'diye	Ödememe.
Âdiyen	Alelâde, sıradan, fevkalâde olmayarak.
Afv	Af kelimesinin asıl şekli.
Afv-ı husûsî	Hususi af, özel af.
Afv-ı umûmî	Umumi af, genel af.
Ahîr	Son, sonuncu, en sonra olan.
Ahkâm	Hükümler.
Ahvâl	Haller, durumlar.
Ahvâl-i tabî'yye	Tabii haller, doğal durumlar.
Ahz	Alma, alış.
Ahz u girift	Yakalama, ele geçirme, tevkif etme.
Aksâm-ı sâire	Diğer kısımlar.
Alâ'im	Alâmetler, nişanlar, izler.
Ale'l-ekser	Çoğunlukla, ekseriya, çok vakit.
Ale'l-ıtlâk	Gelişigüzel, ulu orta, rastgele.
Âlem-i fikrî	Düşünce dünyası.
Amden	Önceden tasarlayarak, bile bile, kasten.

Âmil	Bir şeyin meydana gelmesine sebep olan, etir eden şey, etken.
Âmir	Emreden, buyuran, emredici.
Âmm	Genel, umumi.
Amme	Umum halk, kamu, herkes.
Ashâb-ı cerâim	Suç sahipleri, suçlular.
Âtîfet	Karşılık beklemeden verme, ihsan etme, cömertlik, kerem.
Âtî	1. Gelecek olan, gelecek, müstakbel. 2. (Metinde) Alt, alt taraf, aşağı.
Avâmil	Âmiller, sebepler, faktörler.
Avdet etmek	Evvelce bulunduğu yere veya duruma geri dönmek.
Ayniyyet	Aynı olma durumu, özdeşlik.
Azîm	Büyük.

B

Ba'de'l-hüküm	Hükümden sonra.
Ba'dehû	Ondan sonra, daha sonra.
Bâb	1. Husus, mesele, konu. 2. Bir kitabın bölümlerinden her biri.
Bâb-ı münâkaşa	Münakaşa kapısı, tartışma konusu.
Bâdî	Sebep olan şey, sebep.
Bâdî-i şükran	Şükran vesilesi.
Bahâ	Paha, değer, kıymet, fiyat.
Bahs-i ilmî	İlmî araştırma.
Bahs, bahis	Üzerinde konuşulan, tartışılan konu, mesele.
Bâlâ	Bir şeyin yüksek yeri, yukarı, üst.
Bâliğ olmak	Erişmek, ulaşmak.
Be-heme-hâl	Ne olursa olsun, her halde, mutlaka.
Bed'	Başlama, başlayış.

Bekâ'	Ebediyet, ebedîlik, bâkîlik.
Belîğ	Etkili, güzel ve yerinde söylenmiş (söz); yeter derecede, yeterli.
Ber-hayât olmak	Yaşamakta olmak, sağ bulunmak.
Ber-vech	Olduğu üzere, olduğu gibi, olarak
Berâ'et-i zimmet	Borçlu olmama; suçlu olmama.
Berâhîn	Burhanlar, deliller.
Beyyinât-ı tahrîriyye	Yazılı deliller.
Bi'l-âhire	Sonra, daha sonra, sonradan.
Bi'l-cümle	Bütün, hep.
Bi'l-farz	Farz edelim ki, tusalım ki, diyelim ki, söz gelişi, farazâ.
Bi'l-mukâbele	Karşılık olarak.
Bi'l-müdâfa'a	Savunarak, koruyarak.
Bi'n-netîce	Netice olarak, sonuçta, sonuç olarak.
Bi'r-rıza	Rıza ile, rıza göstererek.
Bidâyet mahkemeleri	İlk derece mahkemeleri.
Bidâyeten	İlk olarak, önce, evvelâ; (dava için) bidâyet mahkemesinde görülmek suretiyle, ilk derece mahkemesinde görülmek suretiyle.
Bilâ delil	Delilsiz, delil olmaksızın.
Bilâ-sebeb	Sebepsiz, bir sebep olmadan.
Binâ'en-'aleyh	Bundan dolayı, bunun üzerine.
Bu kabîl	Bu türlü, bu çeşit, bu cins.
Butlân	Hükümsüz olma, geçerli olmama.

C

Câmi'	Toplayan, toplayıcı, bir araya getiren, cemedan.
Cây-ı münâkaşa	Münakaşa konusu, tartışma noktası, tartışılacak şey.
Cem'	Toplama, toplanma, bir araya gelme.
Cem' edâtı	Çoğul eki, çoğul takısı.

Cerâim	Suçlar, cerîmeler.
Cerâim-i murtabita	Birbirine bağlı suçlar, bağlı suçlar.
Cerâim-i müctemi'a	Birden çok suçun bir arada işlenmesi.
Cerâim-i müctemia	Aşağı indirme.
Cerâim-i münferide ve murtabita	Münferit ve bağlı suçlar.
Cerh	Yaralama.
Cevaz vermek	Câiz kabul etmek, izin vermek, müsaade etmek.
Ceza-yı ma'dûm	Mevcut olmayan ceza.
Ceza-yı nakdî	Para cezası, nakdî ceza.
Cezaıyyûn	Ceza hukuku ile uğraşan bilim adamları, Ceza hukukçuları.
Cinâyât	Cinâyetler.
Cür'et	Çekinmeden ortaya atılma, cesâret, atılganlık.
Cürm-i sâni	İkinci suç.
Cürmeyn	İki cürm, iki suç.

D

Dâfi'	Defeden, uzaklaştıran; (bir şeyin etkisini) ortadan kaldıran, gideren, bertaraf eden (şey).
Dârü't-terbiyye	Terbiye evi, terbiye yeri.
Dava-yı tahkîr	Hakaret davası.
Delâil	Deliller.
Delâlet	Yol gösterme, kılavuzluk, rehberlik, delil, nişan.
Delâlet-i zimniyye	Zimnî delil, örtülü delil.
Derc	İçine almak, katmak, kitaba koymak.
Derdest	Tutma, ele geçirme, yakalama.
Derecât	Dereceler.
Derkâr	Belli, âşikâr
Dermiyân etmek	Dermeyan etmek, ortaya koymak, ileri sürmek, bildirmek, açıklamak.
Derpiş	Göz önünde bulundurma, göz önüne alma.

Dûcâr olmak	Uğramak, tutulmak, yakalanmak.
Dûn	Aşağı.
Düstür	Aynı konudaki hüküm ve kurallara ölçü teşkil edecek sağlamlık ve genişlikteki ana kural, temel kaide.

E

Ebed	Sonu olmayan gelecek zaman.
Edât-ı cem'	Çoğul eki, çoğul takısı.
Ef'âl	Fiiller, yapılan işler, eylemler.
Ef'âl-i ıztırâriyye	Mecburî fiiller.
Ef'âl-i memnû'a	Menedilmiş fiiller, yasaklanmış fiiller.
Ef'âl-i müteaddide	Birden fazla fiil, çok sayıda fiil.
Efhâm	Anlayışlar, idrakler.
Efkâr	Fikirler, düşünceler.
Efrâd	Fertler, bireyler.
Ekall	En az, en aşağı.
Ekâzib	Yalanlar.
Ekser-i mevâdd	Maddelerin çoğu.
Emârât	Emâreler, belirtiler, ipuçları, izler.
Emniyeti sû'-i isti'mâl	Güveni kötüye kullanma.
Emvâl	Mallar.
Ensâl-i âtiyye	Gelecek nesiller.
Envâ'	Neviler, çeşitler, türler.
Erbâb	Bir işten iyi anlayanlar, o işte becerikli, usta, mâhir olan kimseler.
Erbâb-ı hukûk	Hukukçular.
Erkân-ı asliyye	Aslî rükünler, aslî esaslar.
Erkân-ı selâse	Üç rükün, esas.
Esasât	Esaslar.
Esbâb	Sebepler.

Esbâb-ı kânûniyye	Kanunî sebepler.
Esbâb-ı mûcibe lâyihası	(Genelde kanunlar için) gerekçelerin bulunduğu metinlerin eski dilde ifade edilişi.
Esbâb-ı munzama	Ek sebepler.
Esbâb-ı müşeddide	Cezayı ağırlaştırılan sebepler.
Esbâb-ı tahrîr	Yazılma sebepleri, kaleme alınma sebepleri.
Eshâm	Hisseler, paylar.
Esnâ-yı müddet-i cezaiyye	Ceza süresi esnâsında.
Eşhâs	Şahıslar, kişiler.
Eşya-yı hasîse	Kıymetsiz eşya.
Evlâ	Daha uygun, daha iyi, daha lâıyk, yeğ, müreccah.
Evsâf	Nitelikler, vasıflar.
Evvel emirde	İlk iş olarak, her şeyden evvel, ilk önce, en evvel.
Evvel-i emirde	İlk iş olarak, her şeyden evvel, ilk önce, en evvel.
Eyyâm	Günler; zaman, devir.
Eyyâm-ı merre	Geçen günler, geçen zaman.
Ez-cümle	Bunların içinden, bu cümleden olarak, örnek olarak; özellikle, bilhassa.

F

Fahr	Övünme, iftihar, gururlanma.
Fâide	Fayda.
Faraza	Farz edelim ki, tualım ki, diyelim ki, söz gelişi.
Fâsıla	Boşluk, ara, aralık.
Fasih	Güzel, âhenkli, açık ve anlaşılır şekilde düzgün ve yanlışsız söylenen (söz).
Fer‘	İkinci derecede olan şey; bir kökten, bir asıldan ayrılan kolların her biri, asıl olmayan, şûbe.
Fer‘an	İkinci derecede.
Fer‘î	İkinci derecede olan, asla değil fer‘e ait olan.

Fevk	Üst, üst taraf, yukarı; daha ileri, daha öte, daha üst.
Fıkdân	Yokluk, bulunmama, eksiklik.
Fıkdân-ı sarâhatle	Sarih bir yoklukla, açıkça yoklukla.
Fıkrât-ı sâire	Diğer fıkralar.
Fi'l-hakika	Gerçekten, hakikatte, doğrusu.
Fidye-i necât	Kurtuluş parası, fidye.
Fiil-i memnû'	Menedilmiş fiil, yasaklanmış fiil.
Fiil-i mübâh	Mübah fiil; hakkında şer'î bir emir veya yasak bulunmayan fiil.
Fiil-i şeni'	Çok kötü iş (Bilhassa ırza geçme için kullanılır).
Fikr-i bî-riyâ	İçine riyâ, iki yüzlülük karışmamış bir zihin.
Fikr-i te'âvün	Karşılıklı yardımlaşma fikri.
Firâş-ı gayr-ı meşrû'	Gayrimeşru yatak; kadınlı erkeğin gayrimeşru olarak, baba ile çocuk arasında nesep bağı doğuracak şekilde beraber yaşamaları durumu.
Fuzûlî	Yersiz, gereksiz; haksız.
Fürû'	Asıldan ayrılan kollar; ikinci derecede olan önemsiz meseleler; (metinde) bireyler, toplumu oluşturan insanlardan her biri.

G

Gâip eylemek (etmek)	Kaybetmek.
Garibe	İşitilmemiş, görülmemiş, hayret edilecek şey veya durum, acıbe.
Gayr-ı kâbil-i ihmâl	İhmal edilemez.
Gayr-ı kâbil-i tevhîd	Birleştirilmesi mümkün olmayan, birleştirilmez.
Gayr-ı mahsûs	Varlığı beş duyu ile anlaşılmayan, hissedilmeyen.
Gayr-ı matbû	Matbaada basılmamış, basılı olmayan, tabedilmemiş.
Gayr-ı mes'ûl	Mesul olmayan, sorumlu olmayan.
Gayr-ı murtabıt	Murtabıt olmayan, bağlı olmayan, irtibatlı olmayan.
Gûnâ	Güne, tür, nevi, çeşit, tarz.

H

Hadd	Sınır.
Hadd-i a'zam	Üst sınır.
Hadd-i intihâ	Nihâî derece, son sınır.
Hadd-i mutavassıt	Orta yol, orta nokta.
Hadd-i muntehâ	Son nokta.
Hadd-i vâhid	Bir derece, bir mertebe, bir sınır.
Haddeyn	İki had, iki sınır.
Hâdisât	Hâdiseler, olaylar.
Hâile	Fâcia, içler acısı hâdise.
Hâiz-i te'sîr	Tesire sahip, tesirli.
Hâkezâ	Bunun gibi, yine öyle, kezâ.
Hakîmler	Varlıktaki şeylerin mâhiyet ve hakikatlerini akli ile bilen kimse; filozof.
Halel	Bozukluk, eksiklik, fesat, noksan.
Hâlî olmamak	O şey orada hep mevcut olmak, o şeysiz olmamak.
Hâlik	Yaratıcı, yaratan.
Hâmî	Himâye eden, koruyan, sâhip çıkan (kimse).
Hâmisen	Beşinci olarak.
Hareket-i gayr-ı muhikka	Haksız hareket.
Hâricî	Dışla ilgili, dışa ait, dıştan. Hâriciyye (خارجية), hâricî kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes (dişil) şekli.
Hasr	Bir şeyin içine alma, yalnız bir şeye mahsus kılma.
Hâss	Bir şeye veya bir kimseye ayrılmış olan, herkese ait olmayan, hususi, özel.
Hatâ-yı müretteb	Tertip edilmiş hata, yapılmış hata.
Havâyc-i asliyye	Aslî ihtiyaçlar.
Havf	Korku
Hâvî	İçine alan, içinde bulunduran, içeren.
Hey'et-i hâkime	Hâkimler heyeti.

Hey'et-i ictimâ'iyye	Cemiyet, millet.
Hey'et-i ithâmîyye	Vilayet mahkemelerinde cinayet davalarıyla ilgili ilk derece mahkemesince yapılan soruşturmayı tetkik ve kontrol etmek amacıyla oluşturulan üçer üyeli heyet.
Hey'et-i mecmû'a	Bir şeyin bütünü.
Hey'et-i teşrî'iyye	Yasama organı.
Hey'et-i umûmiyye	Bir şeyin bütünü, tamamı.
Hidemât-ı şâkka	Ağır ve güç hizmetler, mahkûmlara yaptırılan toprak kazma, taş taşıma gibi ağır hizmetler.
Hidemât-ı umûmiyye ve husûsiyye	Umumi ve hususi hizmetler, genel ve özel hizmetler.
Hiffet	Hafiflik.
Hiras	Korku, korkma, ürkme.
Hirâs	Korku, korkma, ürkme.
Hitâm bulmak	Sona ermek, son bulmak, hitâma ermek.
Hôdbîn	Sâdece kendini gören (kimse), mağrur, kibirli; bencil, egoist.
Hôdkâmlık	Sâdece kendini düşünme, bencillik.
Hudûs	Meydana gelme, ortaya çıkma, vuku bulma.
Hukûk-ı medeniyye	Medenî haklar.
Hulûl	Gelip çatma, erişme.
Hurmet	Şer'an haram olma, menedilmiş olma durumu.
Husûl	Hâsil olma, peydâ olma, vücûda gelme.
Hükkâm	Hâkimler.
Hükm-i ibtidâî	İlk derece mahkemesi hükmü.
Hükm-i mütekaddim	Önceki hüküm.
Hükm-i sâbık	Daha önceki hüküm.
Hüsn ü kubuh	Güzellik ve çirkinlik.
Hüsn-i hareket	İyi hareket, iyi davranış.

Î – İ – İ

Îcâb	Gerekme, lâzım gelme.
Îkâ‘	Meydana getirme, yapma, işleme.
Îrâd etmek	Söylemek.
İskât	Düşürme, düşürülme.
İtlâk	Bir kayıtla kayıtlı olmama, kayıtsız şartsız olma, mutlak olma.
İztırâr	Çâresiz kalma, çâresizlik, mecbûriyet.
Î‘âde-i hukûk-ı memnû‘a	Memnu hakların iadesi, yasaklanmış hakların iadesi.
Î‘lâm-ı mev’hûm	Vehmedilen îlâm, gerçekte olmadığı halde var gibi düşünülen îlâm.
Î‘tâ‘	Verme, verilme.
Î‘tibârî	Gerçekte öyle olmadığı halde öyle sayılan, farazî.
Î‘tiyâd	Alışmaktan dolayı âdet edinme, alışkanlık.
Î‘tiyâd-ı mücrimâne	Suç işlemeyi âdet haline getirme, suça bağımlılık.
Î‘tiyâdât-ı mücrimâne	Suç işleme alışkanlıkları, suça bağımlılıklar.
Î‘zâm	[Türkçe’de türetilmiştir] Gönderme, yollama.
Îade-i muhâkeme	Yeniden yargılama.
Îbârât-ı kânûniyye	Kanunî ibareler, kanun ibareleri.
İbkâ etmek	Sürekli kılmak, sürekli bir duruma getirmek.
İbkâ‘ etmek	Yerinde bırakmak, değiştirmemek.
İblâğ	(Bir şeyi) İstenen yere veya kimseye ulaştırma, erişirme.
İbret-i müessire	Tesir eden ibret, etkili ibret.
İbtâl	İptal.
İbtâl	Hükümsüz bırakma, bozma, feshetme.
İbtidâ	Önceleri, ilk başta, evvelâ.
İbtidâ‘	Başlangıç.
İbtidâen	Başlangıçta, başlangıç olarak.

İbtidâi	İlk durumda kalmış olan, gelişmemiş, ilerlememiş, tekâmül etmemiş, ilkel.
İbtidâr	Bir işe girişme, başlama.
İcmâ'	Bir hususta ittifak etme, aynı görüşte birleşme.
İctihâd	Bir iş hakkında şahsî görüş açısına göre verilen hüküm; uygulanacak bir kararın açıkça bulunmadığı durumlarda ihtilâflı hukukî meselelere dair mahkemelerce verilmiş karar.
İctimâ'-ı cerâim	Suçların içtimâi.
İdhâl	İçeri koyma, içeri sokma, dâhil etme.
İfâkat	Hastalıktan kalkma, sağlığına kavuşma, iyileşme.
İfhâm	Anlatma, bildirme; anlatılma, bildirilme.
İftirâk	Ayrılık, ayrılma.
İğlâk	Kapama, örtme, kilitleme, seddetme.
İhâta	Bir şeyin etrafını çevirme, kuşatma; etraflı şekilde kavrama ve anlama.
İhdâs	Yeni bir şey ortaya koyma, ortaya çıkarma.
İhfâ'	Gizleme, saklama.
İhsâs etmek	Hissettirmek.
İhsâs etmek (eylemek)	Hissettirmek.
İhtilâfât	Anlaşmazlıklar, ihtilâflar.
İhtimalât	İhtimaller.
İhtimâlât-ı muhtelif	Çeşitli ihtimaller.
İhtimâlât-ı selâse-i mezkûre	Bahsi geçen üç ihtimal.
İhtirâk	Tutuşup yanma.
İhtiyâr	Seçme, intihap etme, tercih etme.
İhzâr	Hazır etme, hazırlama.
İkâme-i dava	Dava açma.
İkmâl	Eksikliklerini tamamlayıp tam hâle getirme, tamamlama.
İkmâl-i müddet müzekkiresi	Sürenin tamamlandığına dair müzekkere.
İktifâ'	Olduğu kadarını yeterli bulma, kâfi görme, fazlasını istememe, yetinme.

İktirân	Yaklaşma; erişme, ulaşma.
İktisâb	Kazanma, edinme, edinim.
İktizâ	Gerekme, gerektirme.
İlkâ	Koyma, bırakma, yerleştirme.
İltihâk	Katılma, eklenme, ilave olma.
İmkân-ı sù' -i isti'mâl	Kötüye kullanma imkânı.
İnde'l-hâce	Gerektiğinde.
İnde'l-icâb	Gerektiğinde, lüzûmu halinde.
İnde'l-istinâf	İstinafta, istinaf mahkemesinde.
İnde'l-muhâkeme	Yargılama sırasında, yargılamada.
İnde't-temyiz	Temyizde, temyiz mahkemesinde.
İnfisâh	Bozulma, hükmü kalmama.
İnhilâl	Dağılma, çözülme.
İnhisâr	Yalnız bir şeye veya kimseye ait olma, başkası ile alâkası olmayıp bir yere, birine has olma, ona mahsus bulunma.
İnkızâ'	Vâdesi ve müddeti tamam olma, bitme, sona erme.
İnsaniyyet	İnsanlık.
İntâc etmek	Sonuçlandırmak; meydana getirmek, icap ettirmek, doğurmak.
İntihab etmek	Seçmek.
İntizâr	Bekleme, bekleyiş.
İnzimâm	Üstüne ekleme, ilave etme, katılma, zammolunma.
İrâde-i seniyye-i mahsûsa	Hususi padişah emri.
İrâe	Gösterme.
İrcâ' etmek	Daha kolay ve yalın duruma getirmek, indirgemek.
İrsiyyet	Kalıtım, soya çekim.
İrtikâ	Daha yüksek bir seviyeye çıkma, yükselme.
İrtikâb	Kötü bir iş yapma, suç işleme.
İsti'câl	Acele etme, sabırsızlanma.

İsti'dât	Yetenek, kabiliyet.
İsti'mâl	Kullanma.
İstid'â'	Dilekçe, bir işin yapılmasını bir yazıyla resmî bir makamdan isteme.
İstidlâl	Bir delile dayanarak bir husus hakkında hükme varma, bir sonuç çıkarma.
İstiğnâ'	Elde olana kanaat edip başka bir şeye ihtiyaç duymama; tenezzül etmeme.
İstihâle	Bir durumdan başka bir duruma geçme, değişme.
İstihdâf	Hedef tutma, amaç haline getirme.
İstihkâk	Hak edilmiş, hak kazanılmış şey.
İstihsâl	Meydana getirme, hâsıl etme, üretme, üretim.
İstizâm	Gerekme, gerektirme.
İstimâ'-ı şuhûd:	Şahitleri dinleme.
İstinâd	Bir şeye dayanma.
İstinbât-ı muayyen	Belirli sonuç çıkarma.
İstirdâd	Geri alma.
İşmâl	Yayma.
İştigâl	Uğraşma, meşgul olma.
İştihâr	Meşhur olma, ünü yayılma, nam kazanma, şöhret, nam.
İttihâd	Bir olma, birleşme.
İttihâz	Kabul etme, öyle sayma.
İzâfet	Bir şeyle diğer bir şeyi ortak bir bağ yoluyla bağlama, nispet etme.
İzâle-i bikr	Bekâreti yok etme.
İzhâr	Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme.

K

Kâ'il	Söyleyen, diyen, bir sözü nakleden.
Kâbil	Olabilir, mümkün.
Kâbil-i istinâf	İstinâf edilebilir.

Kâbil-i setr	Setredilebilir, örtülebilir.
Kâbil-i tevfi̇k	Uygun, uyabilir, uygun olması mümkün.
Kâbiliyyet-i salâh	İyi duruma gelme kabiliyeti, düzelme gücü
Kable'l-infâz	İnfazdan önce, infaz öncesi.
Kable'l-hüküm	Hükümden önce.
Kâffe-i ihtimalât	İhtimallerin hepsi, tamamı.
Kâffe-i ihtirasât	İhtiraslar, aşırı istekler, şiddetli arzuların tamamı, bütünü, hepsi.
Kal'a-bendlik	Bir kalede kalma cezasına çarptırılmış olma durumu; bir kalede kalma cezası.
Kalb etmek (eylemek)	Değıştirmek, çevirmek, dönüştürmek.
Kâni' olmak	Tam bir kanaat sâhibi olmak, inanmak.
Karar-ı intihâi	Nihaî karar.
Kardaş	Kardeş
Kat'-ı tarik	Yol kesicilik.
Kat'-ı nazar	Dikkate almama, hesaba katmama.
Kat'î	Şüphe ve tereddüde yer bırakmayan, kesin. Kat'iyye (قطعيه), kat'î kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes (dişil) şekli.
Kavâ'id	Kurallar, kaideler.
Kavâim	Kaimeler, kâğıt paralar.
Kavânin	Kanunlar.
Kayd-ı tevkît	Tevkît kaydı, belli bir zaman tâyin etme şartı.
Kaziyye	İleri sürülen iddia, dava, mesele, husus.
Kaziyye-i muhkeme	Kesinleşmiş hüküm.
Ke-en-lem-yekün addetmek	Yok saymak.
Kemâl-i cür'et	Tam bir cür'et.
Kemâl-i emniyyet	Tam bir emniyet.
Kemmiyyet	Bir şeyin azalıp çoğalabilen ve sayı ile ifade edilebilen durumu, nicelik, miktar, adet.
Kesâfet	Koyuluk, koyu olma durumu, yoğunluk.
Kesb-i kat'iyyet	Kesinlik kazanma.

Kesir	Çok, bol.
Keyfiyyet	Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasf, nitelik.
Kezâlik	Aynı şekilde; bu da öyle, yine öyle, kezâ.
Kuvâ-yı zâhire ve bâtına	Zâhirî (görünen, dışa dünya ile ilgili) ve bâtınî (görünmeyen, iç dünya ile ilgili) duyular. Örneğin kuvâ-yı hamse-i zâhire; görme, koklama, işitme gibi zâhirî beş duyumuzu ifade eder.
Kuvve-i cebriyye	Cebrî kuvvet, zor kullanma.
Kuvve-i teşrî'iyye	Yasama gücü.
Kuyûd	Kayıtlar.
Küşâd	Açılış, açma.

L

Lâ-yetegayyer	Değişmez.
La'îl	Kırmızı renkli.
Lâhik olmak	Ulaşmak, yetişmek, katılmak, eklenmek, ilave edilmek.
Lâhika	Eklenen, ek olarak katılan, ilave edilen.
Lâzım-ı gayr-i mufârik	Ayrılması mümkün olmayacak şekilde gerekli, terkedilmesi imkânsız olan şey.
Le'im-âne	Alçak şekilde, alçakça.
Lede'l-îcâb	Gerektiğinde.
Levâhık	Eklenen şeyler, ekler, ilaveler.
Lühûk	Ulaşma, erişme; bitişmek, eklenmek.

M

Mâ-'adâ	(-den) başka, (-den) gayri.
Ma'a-hâzâ	Bununla birlikte, bununla beraber, böyle iken, böyle ise de.
Ma'dûd olmak	Sayılmak.

Ma'füv	Affedilmiş, suçu, hatası, kusur ve kabahati bağışlanmış.
Ma'lûm	Herkes tarafından bilinen, öğrenilmiş olan (şey).
Ma'nâ-yı sirkat	Hırsızlık manası, hırsızlık anlamı.
Ma'tûf	Örtülü, kapalı, gizli, saklı.
Ma'zeret	Bir kusur veya kabahatin istenmeden yapıldığını gösteren ve hoş görülmesini gerektiren sebep, özür.
Madde-i asliyye	Aslı madde.
Madde-i kadîme	Eski madde.
Madde-i kânûniyye	Kanun maddesi.
Madrûb	Dövülmüş, vurulmuş, darbedilmiş (kimse).
Mahdûd	Sınırlı.
Mahkeme-i müşârun-ileyhâ	Bahsi geçen mahkeme, sözü edilen mahkeme.
Mahkûmiyet-i mütekaddime-i terhîbiyye	Daha önceki terhîbî mahkûmiyet.
Mahkûmiyet-i sâbıka	Sâbık mahkûmiyet, daha önceki mahkûmiyet.
Mahkûmiyet-i sâlife	Daha önceki mahkûmiyet.
Mahkûmün-aleyh	Aleyhine hüküm verilen, davayı kaybeden.
Mahkûmün-bih	Hüküm giymiş, hakkında hüküm ve karar verilmiş.
Mahlûl	Çözülmüş, dağılmış.
Mahsûb	Hesaplanmış, hesaba geçirilmiş, hesaba dâhil edilmiş.
Mahsûs	Varlığı beş duyu ile anlaşılan, duyulan, hissedilen.
Mahsûs	Varlığı beş duyu ile anlaşılan, duyulan, hissedilen.
Mahz-ı zulüm	Zulmün ta kendisi, aslı.
Makarr-ı nisvân	Kadınlara mahsus yer; mutfak, kuyubaşı ve avlulardan ibaret kadınlara mahsus alan.
Makbûliyyet	Makbul olma durumu, kabul edilebilirlik.
Maksûd	Söylenilmek, belirtmek istenilen, kastedilen.
Maktûl	Öldürülmüş, katledilmiş (kimse).
Maktûliyyet	Maktullük, öldürülme.
Makûle	Cins, tür, takım, çeşit, nevi.

Makzî	Bitirilmiş, tamamlanmış, yerine getirilmiş.
Mâni'	Bir işin yapılmasını önleyen şey, engel.
Mâni'-i tekerrür	Tekerrürü önleyen şey, tekerrüre engel.
Maraz	Hastalık, illet.
Maraz-ı ruhî ve aklî	Ruhî ve aklî hastalık.
Masdar	Bir şeyin çıktığı, sudur ettiği yer, kaynak, memba.
Masûn	Korunmuş, muhâfaza edilmiş, mahfuz, emin.
Mazarrât	Zarar, ziyan.
Mâziye adem-i şümûl	Geriye yürümezlik.
Maznûn	İşlediği kesinleşmemiş bir suçla itham edilen, suçlu sanılan, hakkında ceza davası açılan kimse, zanlı, sanık.
Maznûn	Şüphe ve tereddüt edilen, zannolunan.
Maznûnun-aleyh	Kendisinden şüphe ve tereddüt edilen, zanlı, sanık.
Me'mûr	Bir işi yapmakla görevlendirilen (kimse), görevli.
Me'mûrîn-i devlet	Devlet memurları, devlet görevlileri.
Me'mûriyyet	Memurluk.
Mebâhis	Üzerinde araştırma ve tartışma yapılan konular, yazılar, tartışma konuları, mebhaslar.
Mebde'	Başlangıç; kök, asıl, kaynak.
Mebhas	Üzerinde araştırma ve tartışma yapmaya değer konu, yazı, makale veya herhangi bir konuyla ilgili bölüm, fasıl, bahis.
Mebhas-ı ceza	Ceza bahsi, konusu.
Mecânîn	Akıl hastaları, deliler, mecnunlar.
Mecelle	Kitap, dergi, mecmua, risâle.
Mecmû'	Bir araya getirilmiş, toplanmış varlık ve nesnelere tamamı, hepsi, cümlesi.
Mecmû'a	Düzenli bir şekilde toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şeylerin tamamı, koleksiyon.
Mecrûh	Yaralanmış, yaralı (kimse).

Medlûl	Gösterilen, işaret edilen.
Mef'ûl	Bir fiilin etkisi altında kalan (kimse veya şey).
Mefkûd	Mevcut olmayan, bulunmayan, yok.
Mehâkim	Mahkemeler.
Mehâkim-i adliyye	Adli mahkemeler.
Mehârim	Mahrem olanlar.
Meksûr	Kırılmış, kırık.
Memnû'	Menedilmiş, yasaklanmış, yasak.
Men'	Yasaklama, engelleme, önleme.
Menâfi'	Yararlar, faydalar, kârlar, menfaatler.
Menşe'	Kök, kaynak, asıl.
Mer'î	Yürürlükte bulunan, hükmü geçerli ve câri olan (şey, özellikle kanun).
Merbût	Bağlı, bağlanmış, raptedilmiş.
Merdûd	Geri çevrilmiş, kabul edilmemiş, makbul sayılmamış.
Mes'ûd	Saâdete ermiş, saâdetli, mutlu, bahtlı, bahtiyar.
Mes'ele-i hukûkiyye	Hukukî sorun.
Mesâ'il	Meseleler
Mesâğ	İzin, müsaade, cevaz, ruhsat.
Mesdûd	Önüne çekilen bir setle kapanmış, kapalı.
Mesned	Dayanılan, güç ve destek alınan şey, dayanak.
Mesrûk	Hırsızlık yapılarak elde edilmiş, çalınmış, sirkat olunmuş.
Mestûr	Örtülü, kapalı, gizli, saklı.
Meş'ale	(Metinde) Yol gösteren, önder olan ışık.
Meşâgil	Uğraşılan, insanı meşgul eden şeyler, meşgaleler, meşguliyetler.
Meşâgil-i resmiyye	Resmî meşgaleler, resmî uğraşlar.
Meşhûd	Gözle görülen, şahit olunan, müşâhede edilen.
Meşkûk	Şüphe edilen, şüpheli.

Meşrû'iyet	Meşrû olma durumu, meşrûluk.
Meşrût	Var olması, meydana gelmesi başka bir şey veya duruma bağlanmış olan, şarta bağlı, şartlı.
Mevâdd	Maddeler.
Mevâdd-ı kânûniyye	Kanun maddeleri.
Mevki'	Yer, mahal; makam, rütbe.
Mevki'-i ictimâ'î	İçtimaî mevki, sosyal konum.
Mevkûfiyyet	Tutuklu olma durumu, tutukluluk.
Mevlûd	Yeni doğmuş çocuk, bebek.
Mevzû'	Mevzû, konu.
Meyânına	Miyânına, arasına, içine.
Mi'yâr-ı adlî	Adlî ölçü, kıstas, kriter.
Miftâh-ı mesele	Meselenin anahtarı; sorunun çözümü.
Mu'addel	Değiştirilmiş, değişik.
Mu'âdele	1. İki şey arasındaki denklik, beraberlik, eşitlik, muâdelet. 2. Anlaşılması, halledilmesi kolay olmayan iş, zor mesele:
Mu'âdele-i ilmiyye	İçinden çıkılmaz duruma gelen ilmî meseleler.
Mu'âvin	Yardım eden, yardımda bulunan, yardımcı.
Mu'ahharan	Sonradan, daha sonra, bilâhare.
Muahhar	Tehir edilmiş, geriye bırakılmış, sonradan olmuş, sonraki.
Muarref	Bilinen, tanınan, belli, malum.
Mûcebince	(Durumun) Gerektirdiği şekilde, gereğince, mûcibince.
Mûcib	Sebep olan, gerektiren.
Mûcib-i bahis ve münâkaşa	Konuşma ve tartışmayı gerektirme.
Mûcib-i teshîlât	Kolaylık vesilesi, kolaylaştırma sebebi.
Mugâyeret-i kânûniyye	Kanuna aykırılık.
Mugâyir-i ma'delet	Adalet aykırı olma.
Mugberr	Gücenmiş, darılmış, küskün, kırgın.

Muhâkemât	Muhakemeler, (iyice) düşünüp incelemeler.
Muhâl	Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkânsız.
Muharrer	Yazılı, yazılmış, tahrir edilmiş.
Muharrirlik	Yazarlık.
Muhassala	Elde edilen sonuç, hâsıl olan netice.
Muhassala-i kanâ'at	Kanaatlerden, görüşlerden elde edilen netice.
Muhikk	Hakka uygun olan, haklı, doğru, yerinde.
Muhkem	Anlamı kesin ve açık olan, başka türlü anlaşılmasına imkân bulunmayan, açıklama ve yoruma ihtiyaç göstermeyen (söz, yazı, hüküm vb.). Muhkeme (محكمة), muhkem kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes (dişil) şekli.
Muhtasar	Ayrıntılı olmayan, derli toplu, kısa, öz.
Muhtelefun-fih	Görüş ayrılıklarına konu olan, üzerinde anlaşma ve oy birliği sağlanamayan, ihtilâf konusu olan.
Muhtell	Bozulmuş, karışmış, karışık.
Muhterik	Ateşte yanmış olan.
Mukaddem	Önce, evvel.
Mukaddem	Zaman bakımından daha eski olan, önce, evvel, önceki, evvelki.
Mukaddemâ	Bundan önce, evvelce, eskiden.
Mukarrerât	Mukarrer olan, kararlaştırılan şeyler, alınan kararlar.
Mukarrerât-ı ibtidâiyye	İlk derece mahkemesi kararları.
Mukâvele-i ictimâ'iyye nazariyesi	Toplumsal sözleşme kuramı.
Mukayyed	Bir şarta veya şartlara bağlı olan, şartlı.
Muktezî	Gerekli olan, gerekli.
Murtabıt	Birbirine bağlı, irtibatlı. Murtabıta (مرتبطه), murtabıt kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes (dişil) şekli.
Musib	Doğruca hedefine erişen, şaşmayan, yanılmayan, doğru, isâbetli.

Mutâ'	Emrine uyulan, önünde boyun eğilen, sözü dinlenen, itaat edilen.
Mutasavver	Olabilir diye düşünülen, ihtimal dâhilinde görülen, mümkün, muhtemel.
Muvâfık	Uygun, münasip.
Muvâfık-ı akıl ve nısfet	Akıl ve hakkaniyete uygun olma.
Muvâfık-ı insaniyyet	İnsanlığa uygun.
Muvâfık-ı ma'delet	Adaletle uygun olma.
Muvakkat	Belirli bir zamana mahsus olan, az süren, sürekli ve devamlı olmayan, geçici.
Muvâzene-i cezaiyye	Ceza dengesi.
Muvâzenesizlik	Muvâzenesiz olma durumu, dengesizlik.
Muzâ'af	Üzerine bir veya birkaç katı ilave edilerek çoğaltılmış, iki kat, kat kat.
Mübâşeret	Bir işe başlama, yapmaya girişme.
Mübhem	Ne olduğu açıkça anlaşılmayan, belirsiz.
Mücâzât	Suça karşılık olarak verilen ceza; cezalandırma.
Mücâzât-ı fer'iyye	İkinci derecede ceza, aslı olmayan ceza, fer'i ceza.
Mücâzât-ı nakdiyye	Para cezası, nakdî ceza.
Mücâzât-ı terhîbiyye	Öldürme, kürek, sürgün, medenî haklardan mahrumiyet vb. ağır cezalar.
Mücmel	Kısaltılmış, özetlenmiş, kısa, öz.
Mücrim	Suç işlemiş olan, suçlu kimse.
Mücrimiyyet	Suçluluk
Müctemi'-i cerâim	İçtima eden suçlar, birleşmiş suçlar.
Müdde-i umûmî	Savcı.
Müddet-i mahdûde	Sınırlı süre.
Müeddeb	Edepli, terbiyeli.
Müessirât	Müessirler, tesir eden şeyler, etkili olan şeyler.
Müeyyed	Kuvvetlendirilmiş, sağlamaştırılmış, güçlü, takviye edilmiş, sağlam.
Müfessir-i kânûn	Kanunu açıklayan, izah eden kimse.

Müfid	Fayda veren, yarar sağlayan, faydalı.
Mühlik	Öldürücü, helâk edici.
Mühmel	Kendi haline bırakılmış, boş verilmiş, önemsenmemiş, ihmal edilmiş.
Mükerrer	Tekrarlanan (şey), tekrarlı.
Mükerrir	Birden çok suç işleyen, sâbıkalı (kimse).
Mükessib-i redâet	Kötülük kazandıran (şey).
Mülâhazât	Düşünceler, mülâhazalar.
Mülâhazât-ı ânife	Yukarıdaki görüşler.
Mülâhazât-ı mesrûde	Beyan edilen görüşler, sözü edilen görüşler.
Mümâne'at	Karşı çıkma, engelleme, mâni olma, muhâlefet.
Mümâselet	Birbirine benzeme, benzerlik.
Mümâsil	Benzeyen, andıran.
Mümkünü'l-men'	Men'i mümkün, engellenmesi mümkün.
Mümteni'ü't-tağyîr	Değiştirilmesi imkânsız, bozulması mümkün olmayan.
Münâfi	Karşıt, aykırı.
Münâkaşa-i umûmiyye	Umumi münakaşa, genel tartışma.
Münâkaşât	Bir konu veya mesele üzerinde yapılan tartışmalar, münakaşalar.
Mündemic	Bir şeyin içinde saklı olan, o şeyin içinde var olan, bulunan.
Mündericât	Kitap, gazete, dergi vb. içinde bulunanlar, içindekiler, muhteviyat, münderecât.
Münselib	Kaçırılmış, kalmamış, kaldırılmış. (Bu tâbir; huzur, asayiş, emniyet ve rahat hakkında kullanılır.)
Müntesib	Bir işe, bir mesleğe girmiş olan, bir kurum veya topluluğun kadrosu içinde yer alan kimse.
Müntic	Bir şeyin sonuç olarak ortaya çıkmasına sebep olan, doğuran, hâsil eden, meydana getiren.
Müreceh	Tercih edilen, üstün tutulan.
Mürtefi'	Yükselmiş, yüksek, yüce.
Mürûr	(Zaman için) Geçip gitme, bitme, sona erme.

Mürûr-ı zaman	Zaman aşımı.
Müskirât	Sarhoşluk veren şeyler, alkollü içkiler.
Müsta'idd	Bir işi veya şeyi yapabilme yeteneğine sâhip olan, yetenekli, kabiliyetli.
Müstağnî	İhtiyaç ve eksiklik duymayan, elinde olanla yetinen (kimse), tok, doyun.
Müstahrec	Kitap, mektup vb. bir şeyden çıkarılmış, alınmış.
Müstakarr	Düzenli bir şekilde devam eder duruma gelmiş, bir karar üzerine olan, dengeli, istikrarlı.
Müstakbelen	Müstakbel olarak, gelecekte, ileride.
Müstehak	Hak etmiş, hak kazanmış, lâyük.
Müstelzim	Gerekli kılan, gerektiren (şey).
Müstenid	Dayanan, yaslanan, bir şey üzerine kurulmuş olan, istinat eden.
Müşâbehet	Benzerlik, benzeyiş.
Müşâbih	Benzeyen, benzer.
Müşteki	Şikâyet eden (kimse), şikâyetçi.
Mütâla'a	Etraflıca düşünme, inceleme, tetkik.
Mütâla'ât	Mütâlaalar, tetkikler, düşünceler.
Mütâla'ât-ı mebsûta	En küçük ayrıntısına kadar açıklanmış görüşler.
Müteaddid	Çok sayıda, birçok. Müteaddide (متعدد), müteaddid kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes (dişil) şekli.
Müteallik	Ait, dair, ilgili, alâkalı.
Mütebeddil	Bir durumda, bir kararda kalmayan, değişen.
Mütecâvezun aleyh	Kendisine saldırılan, saldırıya uğrayan (kimse).
Mütecâvizun aleyh	Saldıran, tecavüz eden, saldırgan (kimse).
Mütefekkirîn	Düşünürler, mütefekkirler, filozoflar.
Mütefekkirîn-i adliyye	Adâlete ve hukuka ait işlerle uğraşanların görüşleri.
Müteferri'	Bir kökten çıkıp dallara, kollara, kısım ve şubelere ayrılan.
Mütehâlif	Birbirine uymayan, uyumsuz, farklı.

Mütehassısın	Uzmanlar.
Mütemeddin	Medenileşmiş, medenî, uygar.
Mütenasib	Birbirine uyan, uygun, uyumlu, orantılı.
Mütenebbih olmak	Aklını başına toplamak, ibret almak, akıllanmak, uyanmak.
Mütesellî	Acısını, kederini, derdini unuttur gibi olan, avunan, teselli bulan.
Mütevaggl	Bir iş veya şeyle inceliklerine vâkıf olacak derecede uğraşan, devamlı meşgul olan.
Mütevakkıf	Olması, gerçekleşmesi bir şeye bağlı olan, bağlı.
Mütevâlî	Birbiri ardınca olan, peş peşe gelen, aralıksız devam eden, devamlı.
Müteveccih	Yönelmiş, yönelen.
Müttehem	Suçlanan, suçlu olduğu iddia edilen, töhmet altında bulunan.
Müttehid'ül-menşe'	Kaynağın birliği, aslın birliği.

N

Nakz	Bozma.
Nass-ı kanun	Kanun hükmü.
Nazarî	Bilgi halinde, nazariye niteliğinde olan, iş haline geçmemiş, uygulama alanına çıkmamış olan, teorik.
Nazariyyât	Nazariyeler, kuramlar, teoriler.
Nazariyye	Bir bilime temel olan fikirlerin sistematik ifadesi halindeki kurallar bütünü, kuram, teori.
Nefiy, nefy	Sürgün etme, sürme, uzaklaştırma, sürgüne gönderme.
Nefy-i ebed	Müebbed sürgün cezası.
Nekâhet	Geçirilen bir hastalıktan sonra sağlık ve güç kazanıncaya kadar devam eden zayıflık dönemi.
Neşir	Yayım, yayımlama, yayımlanma.
Netâic	Neticeler, sonuçlar.

Netâyic	Neticeler, sonuçlar.
Nev‘	Çeşit, cins, tür.
Nev‘an	Cins ve çeşit bakımından.
Nevâkis	Eksikler, noksanlar.
Nısf	Yarı, yarım.
Nokta-i nazar	Bakış açısı, görüş.
Nümâyân olmak	Görünmek.
Nüşha	Dergi, gazete vb. süreli yayınların her bir sayısı.

R

Râbıta-i ittihâd	Birlik bağı.
Râbi‘an	Dördüncü olarak.
Rabt etmek	Aralarında bir bağ, bir beraberlik oluşturmak, bağlamak.
Ramâd-ı sükûn	Sükûnet külü, sessizlik külü.
Re‘y	Fikir, görüş, düşünce.
Redâet-i ahlak	Ahlâk bayağılığı, kötülüğü.
Ref‘	Ortadan kaldırma, hükümsüz kılma, feshetme, lağvetme.
Refik	Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş.
Ru‘yet-i dava	Davanın görülmesi.
Rucû‘	Dönme, geri dönme.
Rü‘esâ	Reisler, başkanlar.
Rükn-i cürmiyyet	Suçluluk rüknü, suçluluk şartı.
Rüşeym	Oğulcuk, embriyon; rahimde yavrunun bütün azalarının teşekkül etmiş şekli. (Harekete başlayan rüşeyme, cenin denir.)

S – Ş

Sabâvet	Çocukluk, sabîlik.
Sâbık	Zaman bakımından geride kalan, geçen, geçmiş, önceki, evvelki.
Sâdır olmak	Ortaya çıkmak, meydana gelmek, zuhur etmek.
Sahîfe	1. Bir defter veya kitap yaprağının iki yüzünden her biri, sayfa. 2. Dergi, gazete vb. yayınlarda bir konuya ayrılmış bölüm.
Sâik	Sevk eden, gönderen, götüren; sebep.
Sâkıt	Hükümsüz, geçersiz ve önemsiz duruma gelen, değeri, kıymeti kalmayan.
Sâkit	Ses çıkarmayan, konuşmayan, susan, sessiz.
Sakk-i adli	Ceza tatbikâtı
Salâh-ı hâl	İyi hal.
Salâhiyetdâr	Yetki sâhibi, yetkili.
Sâlifü'z-zikir	Daha önce adı geçmiş, bahsedilmiş olan.
Sânî	İkinci.
Sâlisen	Üçüncü olarak.
Sâniyen	İkinci olarak.
Sarâhat	Tam ve kesin biçimde belirli olma durumu, açıklık.
Sarâhat-i muzâ'fe	İki kat açıklık, kat kat sarîhlik.
Sarâhâten	Üstü kapalı olmayarak, açık açık, apaçık bir şekilde.
Sâri	Birinden diğerine geçen, yayılan, sirâyet eden, nüfuz eden.
Sarîh	Açık, belirgin, vâzih, âşikâr.
Sârik	Çalan, hırsızlık yapan kimse, hırsız.
Sathî	Yüzeysel, sıg.
Sebât eylemek	Kararından ve sözünden dönmemek, azim ve kararında devam etmek, dayanmak, yılmamak.
Sebeb-i ma'kûl	Mâkul sebep, akla uygun sebep, mantıklı sebep.
Sebeb-i techîl	Cehâleti sergileme sebebi.

Sedd	Kapama, kapanma, tıkama tıkanma, bağlama, engel olma.
Sehil	Kolay.
Selâmet-i fikir	Fikrin, düşüncenin doğru olması, doğru düşünebilme yeteneği.
Ser-rişte	Bir şeyin olmasını, gerçekleşmesini sağlayan sebep, vesîle; ip ucu.
Serd	Düşüncelerini ileri sürme, dile getirme.
Setreylemek (setretmek)	Gizlemek, örtmek, kapamak.
Sevâbık	Geçmişte kalmış olaylar, geçmişte işlenmiş iyi veya kötü fiiller.
Sevâbık	Geçmişte kalmış olaylar, geçmişte işlenmiş iyi veya kötü fiiller.
Sezâ-yı işaret	İşarete lâyık.
Sıfat-ı ârıza	Aslında bulunmayıp sonradan olan durum, nitelik, özellik.
Sıfat-ı zâ'ide	Sonradan ilave olunan nitelikler, özellikler.
Sıgar	Küçüklük, yaş küçüklüğü.
Sıgar-ı sinn	Yaş küçüklüğü.
Sinn	Doğumdan itibaren yaşanan süre, yaş.
Sirkat	Çalma, hırsızlık.
Su'ûbet	Zorluk, güçlük, zahmet.
Sû' -i isti'mâl	Yetki, görev, hak vb.ni kötüye kullanma, kötü ve yersiz kullanma, yolsuzluk yapma.
Sudûr	Meydana gelme, hâsıl olma, ortaya çıkma, sâdır olma.
Sukût	Düşme
Sûret	Gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş, şekil, biçim.
Sûret-i kat'îyye	Kesin surette, kesin şekilde.
Suver	Suretlere, şekiller.
Suver-i âtiyye	(Metinde) Aşağıdaki şekiller.
Sülüs	Üçte bir.
Sürûr	Sevinç.

Şakkeyn	İkiye bölme.
Şâmil	İçine alan, kaplayan, kapsayan.
Şâyân-ı ehemmiyet	Önem vermeye değer, önem vermeye lâyık.
Şâyân-ı kabûl	Kabule değer, kabul etmeye lâyık.
Şedid	Şiddetli
Şehadet-i kâzibe	Yalancı şahitlik.
Şerâ'it-i mu'ayyene	Muayyen şartlar, belirli şartlar.
Şerâit	Şartlar, koşullar.
Şerâit-i selâse	Üç şart.
Şerik-i cürm	Suç ortağı.
Şikkeyn	İki şık.
Şurû'	Başlamak.
Şurût	Şartlar.

T

Ta'ammüden katil	Tasarlayarak kasten adama öldürme.
Ta'dâd etmek	Saymak.
Ta'dil	Değiştirme, değişiklik; doğru hâle getirme, düzeltme.
Ta'mim	Umûma yayma, genel duruma getirme.
Ta'vik	Geciktirme, geriye bırakma, alıkoyma.
Ta'yin	Belli etme, ayırarak belirleme, belirli duruma getirme.
Tâ'zib	Eziyet verme, azaba sokma, üzme.
Taaddüd	Birden fazla olma.
Taalluk etmek	İlgisi, ilişiği olmak, âit olmak.
Taayyün	Meydana çıkma, âşikâr olma, belirme.
Tab'	1. Kitap, dergi vb. basma. 2. (Kitap için) Baskı.
Tabî'i	Doğal, alışılmış olan, olağan, normal.
Tahaffüf-i ceza	Cezanın hafiflemesi.
Taharri	Arama, araştırma, bir şeyi bulmaya çalışma.

Taharriyyât	Aramalar, araştırmalar.
Tahassul	Hâsil olma, sonuç olarak ortaya çıkma.
Tahattur	Hatırlama.
Tahavvül	Değişme, bir halden başka bir hâle geçme.
Tahdîd	Sınırlama, hudut koyma.
Tahlis etmek	Kurtarmak.
Tahmîl etmek (eylemek)	Yüklemek.
Tahvil etmek	Değiştirmek, çevirmek.
Tahyir	Bir kimseyi iki Şeyden birini seçme husûsunda serbest bırakma, istediğini seçmesini teklif etme, muhayyer bırakma.
Takaddüm etmek	Önce gelmek, öne geçmek.
Takarrür	Karar verilme, kararlaştırılma.
Takyid	Kayıt ve Şartla bağlama, kayıt altına alma.
Tarafeyn	Her iki taraf.
Tard	Sürme, uzaklaştırma.
Târî olmak	Ortaya çıkmak, belirtmek, ârız olmak.
Tarziye	Yapılan bir hata için karşısındakinin gönlünü hoşnut ederek özür dileme.
Tasarrufât-ı kavliyye	Kavli tasarruflar, sözlü tasarruflar.
Tasavvur	Zihinde Şekillendirme, fıkren kurma, tasarım.
Tasmîm	Kesin olarak kararlaştırma, kat'î olarak niyet etme.
Tasrîh	Açık açık anlatma, Şüpheye yer bırakmayacak Şekilde açıklama, apaçık belirtme.
Tavzih	Açıklama, aydınlatma, açıkça ifade etme.
Taz'if	İki kat etme, iki katına çıkarma.
Taz'if-i ceza	Cezanın iki katına çıkarılması.
Tazammun	İçine alma, kapsama, hâvî ve Şâmil olma.
Te'âkub	Birbirini tâkip etme, birbiri ardınca olma.
Te'cil	Belli bir vakte erteleme, sonraya bırakma.
Te'dib	Terbiye etme, edeplendirme.

Te'hîr	Erteleme, sonraya bırakma.
Te'lif	Birbiriyle uyumlu olan şeyleri bir araya getirip birleştirme, birbiriyle uyumlu olan hükümleri bir araya toplama; eser yazma, toplayıp kaleme alma; uzlaştırma, uyuşmalarını sağlama.
Te'mîn-i cem'iyet	Toplumun emniyetini sağlama.
Te'sîr	Bir kimse veya durumun bir kimse veya şey üzerinde bıraktığı iz, izlenim, intibâ, etki.
Te'sîrât	Tesirler.
Te'vîl	Bir söz veya davranışa bilinen anlamından başka bir anlam verme, başka bir mana ile yorumlama.
Te'yîd	Doğru olduğunu ortaya koyma, doğrulama.
Teaddî	Birinin hakkına tecavüz etme, saldırma.
Teba'iyet	Uyma, tâbi olma.
Tebâh	Yıkılmış, mahvolmuş, harap olmuş.
Tebdîl	Değiştirme, değiştirilme, başka şekle sokma.
Tebeddül	Başka şekle girme, değişme.
Tebellür	Billûrlaşma; açık şekilde ortaya çıkma, belirme.
Tebeyyün	Belli olma, meydana çıkma, görülüp anlaşılma, ayan olma.
Teb'yîn-i hakîkat	Hakikatin beyanı, gerçeğin açıkça anlatılması.
Tecâvüz	Bir sınır ve hizânın ötesine geçme, belli bir haddi aşma.
Techîl	Bir kimsenin bir konuda bilgisizliğini, cehâletini ortaya çıkarma, yüzüne vurma.
Tecvîz	Yapılmasına râzi olma, uygun görme, izin verme.
Teczie	Bölme, parçalara ayırma.
Tecziye	Cezalandırma, ceza verme.
Tedâhül-i ceza	Ayrı ayrı hükmü bulunan cezaların birleşmesi.
Tedkîk	İnceleme.
Tedkîk-i ilmî	İlmî çalışma.
Tedkîkât	Tetkikler, incelemeler.
Tedricen	Yavaş yavaş.

Tedvîn	Kitap durumuna koyma, yazılmış olan şeyleri toplayıp kitap haline getirme.
Teemmülât	Teemmüller, (iyice, etraflıca) düşünmeler.
Teeyyüd	Kuvvetlenme, sağlamlaşma, teyit edilme.
Tefâvüt	Birbirinden farklı olma.
Tefekkürât	Tefekkürler, düşünmeler.
Tefhîm	Bildirme, anlatma.
Tefrîk	Ayırma, ayrılma.
Tehaddüs	Sonradan ortaya çıkma, meydana gelme, zuhur etme.
Tehâlûf	Birbirine zıt olma, aykırı olma.
Tehâlûk	Bir şeye erişmek için büyük bir istekle atılma, büyük bir arzu ile can atma.
Tekaddüm	Önce gelme.
Tekemmül	Kemâle erme, olgunlaşma, mükemmel duruma gelme.
Tekevvin	Vücut bulma, vücûda gelme, var olma.
Teklif-i mâ-lâ-yutâk	Tâkat getirilmez, dayanılmaz teklif; güç yetirilemeyecek bir şeyle yükümlü tutma.
Telfîk	Birbiriyle uyumsuz olan şeyleri bir araya getirip birleştirmek, birbirine aykırı olan hükümleri bir araya toplama.
Telkînât	Telkinler.
Telkînât-ı hâriciyye	Dış telkinler.
Temdid	Uzatma.
Temeyyü'	Sıvı durumuna geçme, sıvılaşma.
Tenâkuz	Bir sözün diğer bir sözle çelişmesi, çelişki.
Tenfiz	İnfaz etmek, hükmünü yürütmek.
Tenkidât	Tenkitler, eleştiriler; gerçeği ortaya koymak maksadıyla yapılan tartışma veya incelemeler.
Tenkîl	Herkese örnek olacak şekilde cezalandırma, ceza verme.
Tenvîr	Işıklandırma, aydınlatma.
Tenzil	Aşağı indirme.
Terbiyye-i gayr	Bir başkasının terbiyesi.
Terettüb	Ait olma, gerekme, icap etme.

Terhîb	Çok fazla korkutma, yıldırma, caydırma.
Terhîbî	Korkma ile ilgili, korkutucu. Terhîbiyye (ترهيبية), terhîbî kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes (dişil) şekli.
Terkîb	Birkaç şey birleşip yeni bir şey meydana getirme.
Tervîc	Bir düşünceyi tutma, tuttuğunu belirtme, destekleme.
Teshîl	Kolaylaştırma.
Teslim-i nefis etmek	Teslim olmak.
Tesmiye	Ad koyma, adlandırma.
Teşdîd	Şiddetlendirme, şiddetini arttırma.
Teşkilât-ı siyâsiyye ve ictimâ'îyye	Siyasî ve toplumsal teşkilat.
Tettebbu'	Etrafıca inceleyip araştırma.
Tevâbi'-i gayr-ı muttasıla	Birleşik olmayan tâbiler, bağlı bulunanlar.
Tevâfuk	Uyma, uygun gelme.
Tevakkuf	Bekleme, durma.
Tevakkuf etmek	Olması başka bir şeye bağlı bulunmak; beklemek, durmak.
Tevâli	Arkası kesilmeden devam etme, birbiri ardından gelme.
Teveccüh etmek	(Belli bir yere) Doğrulamak, yönelmek.
Tevehhüm	Asılsız şüpheye düşme, kuruntuya, vehme kapılma, delile dayanmayan ihtimal üzerinde durma.
Tevellüd etmek	Doğmak; meydana gelmek, ileri gelmek.
Tevfikân	Uygun olarak, uyarak.
Tevhîd	Birkaç şeyi bir araya getirip bir yapma, birleştirme.
Tevlîd	Meydana getirme, sebep olma, yol açma, doğurma.
Tevsî'	Genişletme, genişletilme, yayma.
Tevzî'	Dağıtma, ait olduğu yerlere verme, dağıtım.
Tevzî'-i adâlet	Adaletin dağıtılması.
Tezyîd	Arttırma, ziyâde etme.
Tezyîn	Süsleme.
Turuk-ı kânûniyye	Kanun yolları.

U – Ü

Ulûm-ı ictimâ'îyye	Sosyal bilimler
Ulüv-i cenâb	Haysiyetli, şerefli ve yüksek ruhlu olma, düşmanına bile iyilik edecek yaratılışta olma, âlicenaplık, cömertlik.
Usûl	Bir kimsenin anne, baba, dede ve nineleri.
Usûl-i muhâkemât	Muhakeme usûlü, yargılama usûlü.
Usûl-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kânûnu	Ceza Muhakemesi Kanunu.

V

Vâcib'ül-ittibâ'	Uyulması gerekli.
Vâcibü'l-infâz	İnfaz edilmesi gerekli, infazı gereken.
Vâhid-i kıyâsî	Ölçü birimi.
Vâkıâ	Gerçi, her ne kadar.
Vâki' olmak	Meydana gelmek, vukû bulmak.
Vâlid	(Metinde) Yol açan, doğuran, sebep.
Vâreste-i izâh	İzah, açıklama gerektirmeyecek kadar açıktır.
Vârid olmak	Olması mümkün ve düşünülebilir olmak, akla gelmek.
Vâsi'	Geniş.
Vaz'	Koyma, konulma; ortaya koyma, düzenleme, tedvin etme.
Vâzi'	Koyan; kuran, tesis eden.
Vâzi'-ı kânûn	Kanun koyucu.
Vechile	(Bu) yönden, (bu) yüzden, böylece, uyarınca.
Velâyet-i medeniyye	Medenî haklar.
Vesâit	Vâsıtalar, araçlar.
Vesâit-i neşriyye ve tab'îyye	Basın-yayın araçları.
Vesile-i iştihâr	Şöhret kazanma sebebi.
Vicâhen	Yüzüne karşı, yüz yüze.

Vicâhî	Yüz yüze olan, yüze karşı yapılan.
Vukû'	Olma, meydana gelme, husûle gelme.
Vuzûh	Açık ve belli olma, açıklık, vâzih olma.
Vücûb	Yapılması gerekli, lüzumlu ve zarûrî olma, vâcip olma, terkedilmesi câiz ve mümkün olmama.

Y

Yakîn	Bir şeyi şüphesiz olarak tam ve doğru şekilde bilme; kesin ve sağlam bilgi.
Yek-vücûd	Tek bir vücut halinde.
Yonga	Rendelenen, yontulan veya kesilen bir şeyden çıkan parça, iri talaş.

Z

Za'fiyyet	Zayıf olma durumu, zayıflık.
Zâ'id	Gereksiz, lüzumsuz; artan, fazla, artık.
Zâil	Sona eren, yok olan, ortadan kalkan.
Zât-1 cürm	Cürm sahibi, suç sahibi.
Zât-1 mesele	Meselenin kendisi, özü.
Zâtî	Kişiyeye has, zâta ait, özel.
Zâtü'z-zevc	Kocası olan kadın.
Zâyi' etmek	Yitirmek, kaybetmek.
Zehâb-1 bâtil	Boş inanç, bâtil fikir.
Zemm	Kötülüğünü söyleme, yerme, çekiştirme.
Zevât	Zatlar, saygı değer kimseler.
Zeyl-i muaddel	Değiştirilmiş ek.
Zı'f	Bir şeyin iki misli, iki katı.
Zımn	İç taraf, iç yüz, iç, kapsam.
Zımnen	Açık açık değil üstü kapalı şekilde, örtülü şekilde.
Zî-medhal	Bir işe karışmış olan, bir işte parmağı olan.

DİZİN

A		D	
Adalet Bakanlığı.....	7, 9	Darb.....	99
Adalet Dergisi.....	9	Darülfünun	14, 21
Adliye	7, 9, 13, 14, 15, 21, 22, 23, 54, 64, 67, 69, 80, 81, 91, 94	Darwin	18, 33
Adliye Vekilliği	14	Dava.....	46, 63, 107, 114
Afv.....	52, 53, 57, 104	Demokrat Parti.....	14, 142
Afv-ı umûmî.....	52, 53, 104	Denizyolları.....	14
Almanya	31	Divan-ı Harb.....	41, 47
Amerika.....	15	DP	14
Avrupa	14, 16, 24	E	
Azize Hanım	14	El-Kermel Gazetesi	14
B		Esbâb-ı munzama.....	74, 78, 109
Balikhane Hukuk Müşavirliği	14	Esbâb-ı müşeddide 30, 82, 85, 99, 109	
Bozkurt.....	14	Esnâ-yı müddet-i cezaiyye	28, 109
Bursa	14	F	
Bursalı Rıza Efendi	14	Fiil-i şenî.....	38, 110
C		Fransa.....	50, 51, 52, 66, 80
Cerâim.....	29, 30, 64, 77, 107	Fransız Ceza Kanunu	50
Cerâim-i müctemia.....	29, 30, 107	G	
Cerâim-i müstereke	77	Gülhâne Hatt-ı Hümâyunu	9
Cerh.....	37, 107	Gülhâne Hatt-ı Hümâyûnu	9
Ceride-i Adliye	9, 15, 21, 22	H	
Ceza	7, 9, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 24, 28, 31, 32, 38, 39, 40, 41, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 64, 66, 68, 69, 73, 78, 84, 86, 89, 93, 94, 107, 109, 120, 124, 129, 136	Hadd-i müntehâ.....	68, 84, 111
Ceza Kanunname-i Hümâyunu ..	9, 20	Hakaret	63, 107
Ceza-yı nakdî	40, 107	Hâkim.....	15
Cinâyât	48, 107	Hapis.....	42
Cürm.....	7, 9, 15, 21, 29, 42, 107, 137	Hâriciye Nâzırı	9
		Hasan Ali Yücel.....	15
		Hayfa	14
		Hayfa Mahkemesi	14

I-İ			
İskât.....	46, 113	Mümâselet.....	25, 125
İade-i muhâkeme.....	52, 113	Mürûr-ı zaman.....	45, 126
İl Başkanı.....	14	Müsteşar.....	23, 141
İstanbul.....	7, 9, 12, 13, 14, 15, 21	Müşâbehet.....	25, 126
İstinaf.....	14, 44, 116	Mütefekkirîn.....	26, 126
İzâle-i bikr.....	37, 116		
K		N	
Kanun-ı Cedîd.....	9	Nefiy.....	127
Katil.....	82	Nefy-i ebed.....	28, 86, 127
Kaziyeye-i muhkeme.....	29, 117		
Keşan.....	14	O-Ö	
Kuvve-i cebriyye.....	74, 118	Öner 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21	
Kuvve-i teşriyye.....	41	Örer.....	15
M		R	
Mahkûmiyet-i sâbika 25, 43, 95, 98, 119		Redâet.....	31, 128
Mehâkim.....	29, 121		
Memnû.....	57, 121	S-Ş	
Merbût.....	29, 121	Sadâret Mektûbî Kalemi.....	14
Meşrûtiyet.....	14	Sakk-i adlî.....	47, 129
Millet Partisi.....	14, 21	Serserilik.....	51
Muallim.....	7	Sıgar.....	76, 81, 130
Muhâkemât.....	32, 44, 45,	Sıgar-ı sinn.....	76, 130
46, 49, 55, 57, 59, 64, 71, 75, 123, 136		Sirkat.....	51, 130
Mustafa Reşid Paşa.....	9	Siyasî.....	33, 135
Muvakkat.....	28, 124	Siyonist.....	14
Mücâzât.....	28, 40, 57, 124	Suçta tekerrür.....	9, 13, 17, 20
Mücâzât-ı terhibiyye.....	28, 124	Şehadet.....	60, 131
Mücrim.....	31, 124	Şükrü Sökmensüer.....	15
Müddeiumûmî.....	14, 15		
Müebbed.....	28, 127	T	
Mükerrer.....	30, 125	Taaddüd.....	29, 131
Mükerrir.....	28, 59, 125	Tahrân Sefiri Mustafa Sami Bey.....	14
		Tanzimat.....	9
		Tasarrufât-ı kavliyye.....	54, 132
		Tatbikât.....	20, 86

Tatbikat-ı Cezaiye	14
Tecziye	31, 133
Teftiş Heyeti	14, 15
Tekerrür 1, 7, 9, 15, 20, 21, 36, 39, 84, 99	
Tekerrür-i cürm	9, 36, 84
Temyiz	16
Terhîb	32, 135
Teslim-i nefis	47, 135
Teşdid	30, 31, 135
Toptaşı Askeri Rüşdiyesi	14
Türk Ceza Kanunu	9
Türk Hukuku Ceza Cemiyeti	14

U-Ü

Ustûl-i Muhâkemât	
44, 45, 46, 49, 54, 57, 59, 64, 71, 75, 136	
Üsküdar Mülki İdâdisi	14

V

Velâyet-i medeniyye	54, 136
---------------------------	---------

W

World Biography	15
-----------------------	----

Y

Yeni Sabah Gazetesi	15, 21
---------------------------	--------

Z

Zabtiye Nezareti	41, 56, 61, 63
------------------------	----------------

EK-1

Mayıs 1340 [1924] Teşkilat ve İnkılabât-ı Adliyesini İhzâr Eden
Mütchassisîn Komisyonunun Reis-i Sânisî Müsteşar Kenan Beyefendi

EK-2

**Kenan Ömer ÖNER, 7 Ocak 1946'da Ankara'da Toplanan
Demokrat Parti Büyük Kongresinde Konuşurken**

EK-3

**Ankara'da Görülen Bir Davada Kenan Ömer ÖNER,
Hikmet BAYUR ve Arkadaşlarının Müdafaasını Yaparken**

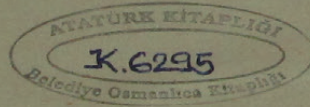

تهدیدی آلتنده بولمنی مشروطدر . بده برقانون ایچون شایان تنقید بر نقصان اولدیغی کی جنبیه متعلق اولوب اولجه تحصیل ابدین نواقص یاننده او قدر مجرای اهمیت کورلمسه ده مانع کمال اولدیغندن اشای تعدیلده نظر دفته آلتنغه شایاندر .

— شوراسی ده شایان دقتدر که مستحق اوله جنی جزا فعل ناینک تکرر خارجنده مستلزم اولدیغی جزا اولقله برابر برهفته دن زیاده حبس وموقتاً نئی ایله جزای نقدیدن برینک تحقق حکامک تقدیریه ترک اولنمش ماده لرده تکرر موضوع بحث اولدیغی تقدیرده حاکم ایچون ایکنجی فعلته حبسندن بشقه بر جزا تعییننه صلاحیت قائلار . جنجه لره عائد برنجی فقرده ده «حد اعظم» قیدی بونی مقتضی اولدیغی کی ایکنجی فقرده «حبسه محکوم ایدیلیر» قیدی ده عکسی ملاحظاته مانعدر . فقط ماده اصلیه ایکی جزانک بردن تطبیقی آمر ایسه تکررده تشدد جزا یالکنز حبسه جاری اولوب جزای نقدی مقدارینه سرایت ایتمز .

— قالدی که تکرر ، جرمک خارجنده قالمش بروصف اولدیغندن عندالحاکم بونک جرمدن آیری اوله رق تدقیق ایجاب ایدر . جنجه لرده بو افتراق او قدر جای نظر دکاسه ده جنبیلرده حکامه بری جرمه ، دیکری جزایه عائد اولقی اوزره ایکی مستقل صفحه ارائه ایتسه وتکرر ، جرمک جزاسنی تزئید ایدن بر عارضه اولسنه بناءً جنایت دعوالرنده مجرمیته قرار وریلوب تفهیم ایدلرکن صوکره تکررک موجود اولوب اولمادیغی تدقیق و جزایه درجه تأثیری ملاحظه اولدیغندن صوکره جزا ایله برابر فراره ربط اولتی هم تکررک روحنه ، همده اصول حکامه به توافق ایدر . . . . .

صوک

فقره قانونیه ده موجود « مستحق اوله جزی جزا » جمله سندن اجنباد تمیز وجهله فعل ایچون تعیین ایدلش مجازات قانونیه وبا - حداقل اعتباریله - حکومت سابقه نك ایکی مثل دیمک اولدیغی آکلاشلاقدن سوکوره بوجهله نك تکرر خارجنده بالجهله اسباب نظر دفته آلتقی صورتیله محکمه نك تقدیر ایده جکی جزا اولدیغی قبول ایدیرمه جک اورته ده بر سبب قالماز . شهکم فقره قانونیه بوسورنله آکلاشلادیغی تقدیرده ماده مظنون و متهم اولنده اعمال و مقتضای قانون الک معقول برصورتده ایفا ایدلش اولور وبالاده غرض اولدیغی وجهله جزایه مستحق حکومت سابقه دن فضله اولدیغی تقدیرده تکرر سببیه و برهله جک جزا حکومت سابقه نك ایکی مثلندن دون اولیان و مستحق اوله جفی جزا نك ایکی مثلنی تجاوز ایتمه یں بر مجازات ، جزای مستحق حکومت سابقه به مساوی اولدیغی تقدیرده بر برینه مساوی اولان حکومت سابقه و جزای مستحق ضعیفدن عبارت بر جزا اولور . فقط حکومت سابقه جزای مستحق دن فضله اولدیغی تقدیرده تکرر غیر قابل تطبیق برصفحه به انتقال ایدر . مثلا اولجه هر هانکی برجنه دن طولانی برآی حبس جزاسنه محکوم اولان کیسه مدت و شرائط قانونیه داخلنده عین جنه به تکرر ارتکاب ایدیردی و ایکنجی فعلک مستحق اوله جفی جزا برهنه تقدیر اولدیغی حالده بو فقره قانونیه نظرأ حکومت سابقه به ضعیف اولان ایکی آیدن دون و مستحق اولدیغی جزا نك ایکی مثل اولان ایکی هفته دن افزون اولماق اوزره بر جزا تعیین اقتضا ایلر . حال بوکه - بالاده بیان اولدیغی وجهله - بر جزا نك هم ایکی هفته دن فضله ، همده ایکی آیدن اسیک اولماسی قابل دکلدر . بعضاری طرفندن ادعا اولدیغی اوزره شقیه قابیلیتی اولان خصوصانده مظنون لهند حرکت مشروع و مقتضی اولسه ده بورده بو قابیلته ده بو قدر . چونکه جزا نك ایکی آیدن دون و ایکی هفته به متجاوز اولماسی قانوناً مشروع دیر . « او » حرف عطفی « وبا » ادات تجزییری عدالتکده تفسیر دن زیاده تعدیل اولور . بناء علیه بو شکلده ماده قانونیه تعدیل قدره غیر قابل اعمال و بناء علیه مهملدیر . بو اعمالی رفع و ازاله قابل اولسه ده عظیم محذورلر تولد ایدر . شو حالده فقره به بویه بر حادنه فارشوسنده کاملاً اعمال ایدرک حکومت سابقه به جزای مستحق ایچون تقدیری بر سبب تشدید عدالتک و جزای ماده اصلیه نك خدمتباشنه تقریب ایلک هم موافق ، همده ضرور دیر . بوسورنله ملاحظه قانونیه قابیلته تطبیق اولدیغی احساس ایتسه ده مقصد قانون « برسنه دن آشاغی حکومت سابقه نك تکرره اساس اولسی ایچون ایکنجی فعل عین جنه اولقله برابر تکرر خارجنده مستلزم اوله جفی جزا نكده حکومت سابقه دن دون اولماسی » مشروط قیلقدن عبارت اولدیغی قبول ایتمک ماده به اسناد اهماال دن قورناره جق بر چازه اولور .

جنه لره عائد فقره لره عمومی بر نظر عطف ایدلریکی تقدیرده برنجی فقره ده برسنه دن زیاده و ایکنجی فقره ده برسنه دن آز حکومت سابقه موضوع بحث اوله رق تام برسنه دن عبارت حکومت سابقه نك تکرره وضعیت قانونیه به ارايه اولدیغی کورپلور . واقعا بر قسم حکم برسنه دن آز حکومت سابقه تکرره اساس اتخاذ ایدیلیرکن برسنه حکومت سابقه نك اساس عد اولنماسی دوغرو اولمه به جفتدن و آنجق بو احتمال ایکی فقره آره سننده قالمق اعتباریله برسنه دن زیاده حبس جزاسنه منحصر اولان برنجی فقره به ادخال مظنون علیه به بر معنی افاده ایده جکتدن بخانه ایکنجی فقره مو جبنجه جزا نك تزییدی موافق اوله جفی قناعنده بولنقه ده ایدسه تکرر سببیه تشدید جزا صراحة تجویز ایدلمه ش اولدیغندن ایکنجی فقره نك هیئت عمومی سندن چقان بردلالتله تکرر وجودی قبول ایتمک - واضع قانونک مقصدنده داخل اولسه ده - موافق اوله ماز . دلالت حرمتی ایجاب ایتسه فرض ایله واجب آره سننده بر فرق قالمه جفی کی اخلاقاً ممنوع اعمال ایله قانوناً منع ایدیان جزا نك - قبجده اشتراکک وجوده کنیردیکی دلالت اعتباریله - توحیدینه مانع تصور ایدلمه ش . حال بوکه بر فعلک جرم عد ایدلسی ایچون قبیحی کافی اولیوب بهه حال بر جزای صریح

محكوم اولان شخص تکرار اوججهنی ارتکاب ایتدیکی تقدیرده ، ماده اصلیه هیچ نظر دفته آلمهمن ، محکومیت سابقه نك - یعنی ماده اصلیه حد اعظم نك - ایکی مثلی بر جزا فلك مستحق اولدینی جزا اوله رق قبول اولندقدن سوکره بو جزا نك ایکی مثلی - یعنی ماده اصلیه حد اعظم نك ضعف نك ضعیف سسکینچی ماده موجبه حد منته اوله رق قبول ایدلک ضروری اوله بقدر . مثلا امنیتی سوء استعمال فعلیه اون برآی حبس جزاسنه محكوم اولان کیمسه بالاخره ۲۴۰ نچی ماده حکمی مستلزم برسرقت ارتکاب ایتسه مجازات سابقه نك ایکی مثلی حد ابتدا قبول ایدلدیکی صورتده فعل نك اقل جزای بکرمی ایکی آی اوله حق ، ماده اصلیه برسنه دن زیاده حیسبه جواز و برمدیکی حالده سسکینچی ماده ۲۴ آبدن دون و ۴۸ آبدن فضله اولماق اوزره جزا ترتیبه مساعد ایده چکدر . ماده اصلیه نك بوصورته اوله - مثلی تجاوز ، جنایتلرده جاری اولدینی حالده بوله خفیف جنه ملرده بو قدر شدید بر جزا اعطاسنه صلاحیت بخش ایدن بوصولک قابلیت تطبیقه سینه بوئدن کوزل بر مثال بولنه . ماز . بو منطقسز اقدن قور تولقی ایچون - تصور ایدلمیکی وجهله - «ماده اصلیه ده کی اعظم جزا تجاوز ایدلر» دینلنجه بومشله قارشیننده و بریله چک جزا برسنه دن فضله اوله میه چقندن بومجازات مستحق اوله جینی جزا نك ایکی مثلی دن دون اولسه ده محکومیت سابقه نك ضعف نك فضله اوله میه جینی ایچون حد ایتبا فرض اولنان ایکنجی شرطک تحقته مقابل حد ابتدا عد ایدیلن برنجی شرطک اعمالی اناح ایدر... ایتسه یالکز بونجه بیله قناعت واقعه نك درجه اصابتی تقدیره کافی بر معیار ایدر .

برسنه دن فضله محکومیت سابقه ده تکرار موضوع بحث اولدینی تقدیره ماده اصلیه ده موجود جزا نك منتهاسی تکرار ایچون و بریله چک جزا نك حد ابتداسی و آنک ایکی مثلی ده حد منتهاسی ایتسه ده بوحال برسنه دن فضله محکومیت سابقه به منحصر اولدینی ایچون بونی بلادلل و بلاسلب دیکر قهره به - ولو قسماً اولسون - تعیم ایدرک مادامکه برسنه دن زیاده محکومیت سابقه به عائد فقره ده جزا نك ابتداسی ماده اصلیه ده کی جزا نك حد اعظمی در . برسنه دن آشاغی محکومیت سابقه ده تکرار واقع اولدینی حالده محکومیت سابقه نك ضعیف تکرار ایچون و بریله چک جزا نك حد ابتداسی درک ایچون هر شیدن اول منطقی آباقر آلتنده ازمک ایتاب ایدر .

برسنه دن آشاغی حیسله محکومیت حالنده تکرار وقوعنده ماده اصلیه ده کی جزا نك حد منتهاسی تضییف اولماق قناعت ده - فکرمه کوره - یا کاش بر ملاحظه نك محسولدر . فی الحقیقه فقره قانونیه بوله بر صراحت موجود دکلسه ده مستحق اوله جینی جزا نك ایکی مثله قادر جواز و برن قانونک بوقهره سنده کی ضعفیت الفاظ خاصه دن اولق اعتباریله مدلولنده قطعیت افاده ایدر و جزای مستحقک ایکی مثلی ماده اصلیه ده حد منتهایی تجاوز ایتسه ده بوقطعیته خلل طاری اوله ماز . واقعا جنجه به متعلق برنجی فقره ده « لدی الايجاب اشبو جزا نك حد اعظمی ایکی مثله ابلاغ اولنه بلیر » امکان صریحی ادخال اولدینی حالده بوقهره ده بوله بر صراحت موجود دکلسه ده اولکی فقره ده تکرار حالنده و بریله چک جزا ماده اصلیه ده کی جزا نك حد منتهاسی اولدینی ایچون یالکز اوشکله قالسه عندالجاهه تزیید جزا ممکن اوله ماز . حالبوکه ایکنجی شکله مستحق اولدینی جزا نك ضعفته قدر تزیید جزا قایلیتی موجود اولدیفندن اسباب مشده نك نظر دفته آلمشی ایچون دیکر بر صراحت لزوم بوقدر . ماده اصلیه ده کی حد منتهایی تجاوز ایتمه نك ایچون حد اعظمی تعیین ایدن عبارته بلادلل - بلکه ده ماده نك تعدیلندن اولکی تعامل واجتهاده حس ایتدن تبیت ایدرک - التفات اولنه ماز دیکه جواز و بررکن حد ابتدایه مطلقاً رعایت اولور دیمکه آرشجه برغرابت محسوس اوله جینی کی حد اعظمی ابطلاله حق وجودی قبول اولندقدن ، بوقدر عظیم بر حق تعدیل مباح عد ایدلکدن سوکره بودرجه اختلافاته مصدر اولان بوماده نك بستون معدوم عد ایدله سینه برسب اراده سیده اوقدر سهیل اوله ماز .

اوله جعی کبی ب ، > دن بویک یعنی ب > اولدیغنه کوره ده « دب > د > اولور و کندانک « ب ایله « > بر برینه مساوی ، یعنی ب = > اولدیغی حالده « ب = د > اولور .

بوقدر ظاهر بر نتیجه قارشوسنده ماده ده دون و تجاوز کبی ایکی گله موجود و «دون» لفظی فلت احساس ایتک اعتباریله حد اقله معطوف دیمک معناسز بر اصرار اوله جعی کبی دون کله سنی دائماً حد ابتدا قبول ایتک دهازاده اقلک اکثره مساوی و حتی آندن بویک اولدیغی قبول ضرورتی تولید ایلر .

تصور ایدلیدی وجهه تکررده حد اقل ، مجازات سابقه نیک ایکی مثلی ایسه بالطبع حکامک حد اصغر جزایه مداخله لری اولدیغی انکار ایتدیگمز ایچون بونده عدالتسزک اولدیغی اعتراف ضروریدر . فقط تکررده حد اقل مجازات سابقه نیک ایکی مثلی ایسه جریمه اسباب مشدده تقدیریه موجود اولدیغی تقدیریه یاسکزنجی ماده نیک حدودی داخلنده جزایه درجه تأثیرینی حل ایتک ، یاخود قبول ایدلیدی وجهه ماده اصلیه نیک حد منتهاسنی تجاوز ایتیمک ایجاب ایدله جکدر . بونلرک هرایکسندده آبری آبری محدودلر نه صورتله حاصل اولدیغی تدقیق ایچون بونی بر حادنه قارشوسنده تدقیق ایدلم :

ضرب عادی نیک جزاسی بیلورز که ۱۷۹نجی ماده موجنبجه بر هفته دن برسنه به قدر جسدر ، وقتیه ضرب فعلیه بوماده موجنبجه بر هفته حس جزاسنه محکوم اولان شخص مدت و شرائط قانونیه دائره سنده تکرار ضرب فعلی ارتکاب ایسه و ایکنجی فاعله - تکرر موضوع تحت اولدیغی حالده ده - برسنه حبسی ایجاب ایدله جک درجه ده برسوری اسباب مشدده تقدیریه کورلسه نه یاغی لازم کله جکدر ؟ مستحق اوله جعی جزانک ابتداسی محکومیت سابقه نیک ایکی مثلی قبول ایدلیدیگنه کوره ایکی هفته دیکدر . اسباب مشدده سکرنجی ماده نیک حدودی داخلنده حل اولنه جعی ایسه محکومیت سابقه نیک ایکی مثلی حد ابتدا اولنجه ماده قانونیه به نظراً آنک ضعیف ده حد منته اوله جقدن بودعوی قارشوسنده سکرنجی ماده نیک تعیین ایتیدی جزا ایکی هفته ایله درت آی آراسنده بولوق ایجاب ایدر . شواله فعل تکرردن عاری اولدیغی تقدیریه حکام بوقدر کثیر اسباب مشدده اوکنده ماده اصلیه به نظراً برسنه به قدر جزا و یرمک صلاحیتنه مالک ایکن - تکرر سبب تشدید جزا اولدیغی حالده - مکرر اولدیغی ایچون درت هفته دن فضله جزا و یرمک مجرورتی قارشوسنده بولورکه بونتیجه تکرری عادتاً اسباب تخفیفه ماهیتنه قلب ایدرک مقصده منافی بر حال تولید ایدر .

تکرر وقوعنده محکومیت سابقه نیک ایکی مثلی حد ابتدا اوله رق قبول ایدلیدن ماده اصلیه موجنبجه جزا تزیید اولندقدن سوکره تکرر سکرنجی ماده به رجوع ایدرک آنک ده ایکی مثلی حد منته اولارق قبول ایدله جکسه بوزیقراق معامله نیک تولید ایدله جکی بی لزوم مشکلاتدن صرف نظر ایدلسه بیلله هانکی اسبابدن دولایی هم ماده اصلیه ده ، هم ده سکرنجی ماده ده حد منته آراسلیدیغی ایضاح پک مشکل اولور . فی الحقیقه بوشکلده ماده اصلیه نیک حد ابتداسی تکرر سببیه تزیید اوله رق محکومیت سابقه نیک ایکی مثلی درجه سنه چیقارلیدی کبی دها سوکره ماده اصلیه نیک حد منتهاسنه - اسباب مشدده تقدیریه سببیه - جزا تقریب و دها سوکره ده ینه تکرر سببیه بوجرا تضییف ایدلش اولورکه بومتوالی شدنک آندن بویک جرائمده قبول ایدله یرک یالکمز برسنه دن دون محکومیت سابقه ده تکرر وقوعنه حصر ایدلشی غیر قابل ایضاح برماهیت اظهار ایدر . بالخاصه بوشکلده فعله برده اسباب تخفیفه قانونیه و تقدیریه الضمام ایدرسه انتاج دعوی دها زورقله قابل اولور .

واقعا ماده اصلیه ده کی منتهای جزانک تزییدی و تجاوزی صاحب اجتهاد طرفندن قبول ایدله مکده ایسه ده بونک ده اسباب بطلانی بر آرز سوکره عرض ایدله جکندن شیمدلیک بونک ده امکانی موقه قبول ایدرک بوحادثه بی براز دها تفصیل ایچون فرض ایدلم که اولجه ماده اصلیه نیک حد اعظمیه

« ویا » نك ضمن ايتديكى تحيрик نره دن چيقارلديغى آكلایه مامقده برابر بالعكس مخاطبه اوچدن اولده ، درتدن سوكرده كلمهك اضطرارنى توليد ايدن برتقييد موجوددر . بومرى آلان مخاطب - تفسيرده حاجت قالمده - اوچدن اولده ، درتدن سوكرده كلك ممنوع اولديغى آكلار و اوچ ايله درت آره سنده مرور ايدجك آلتمش دقيقه طرفنده كليرسه ايكي شرطده رعایت ايتمش اولديغى بيلير . حقيقه مأمور اوچدن درده قدر كلدیكى تقدیرده هم اوچدن اول كله مش ، همده درتدن سوكرده قالمش اولور . نته كيم بر ماده قانونیه ده تصور ايدلديكى وجهله جزا حدین ايله محدود اولسه ، مثلا برهفته دن اوچ آيه قدر جزای احتوا ایتسه سكرز كوندن طفسان كونه قدر و برله جك جزا بوحدین آره سنده بولور و بوبله بر جزا و برلكله قانونك « برهفته دن آرز و اوچ ايدن چوق جزا و برمه » احصیه رعایت تحققی ایدجك كی سكرزنجی ماده نك بو فقره منی موجبجه مكرره و برله جك جزاده آتچق حكومیت سابقه نك ايكي مثلندن دون و مستحق اولديغى جزانك ايكي مثلندن افزون اولمازسه ماده اعمال ايدمش ، هر هانكى بر جزوی اعمال اولنورسه ماده ده اعمال ايدمش اولور . « واو » حرفی « ویا » ادات تحييره مساوی عدايتك قاعده لسانه موافق اولديغى كی بومساوانك قانونده قبولی يالكنز بونكلرده قايدهرق - بالاده عرض اولديغى وجهله - تكرر اسباب محققه ميانه ادخال و تفسيری ده تعديل ماهيته قلب ايدر . حال بوكه وظیفه و مقصدی ماده نك نه صورتله تحيیری لازم كلدیكى تدقیق دكل ، فصل تطبيق اوانه جغنی تحری در . فی الحقیقه ماده ده كی « واو » حرفی - ولو - مدلول و مفهوم اعتباریه « ویا » شكنده قبول ایدجيه فقره « حكومیت سابقه نك ايكي مثلندن دون اولماق ویا مستحق اولجی جزانك ايكي مثلی تجاوز ایتكم » ماهيته انقلاب ایدركه بومساوی ظن اولنان فرق حاكه ایسترسه حكومیت سابقه بی دوشونه دن مستحق اولجی جزانك ايكي مثلی اعطا ایتك صلاحیتى بخش ايدر و يالكنز بومساوانك قبولی حل اختلافه كافی كليركن فقره ده بعضاً مشهود اولان قابلیت اعمالی بر طرف ایتك ایچون برده بوكا « مستحق اولديغى جزا حكومیت سابقه نك ايكي مثلیدر » حكمنی علاوه ایتك ضرورتی نهدن حاصل اولديغى آكلامق قابل اولماز .

فقره قانونیه ده موجود « دون اولماق » قیدی جزانك حد اصغرینى ، « تجاوز » ایتكم قیدی ده جزانك حد اعظمی علی الاطلاق قبول ایدیبور ديمكده طوغرو دكلدر . فضلّه ویا نقصانك تقدیری ایچون انتخاب اولنان واحد قیاسی بربرینك عینی اولديغى تقدیرده « دون » صفتی اقله ، « تجاوز » صفتی ده اعظمه دلالت ایدرسه ده واحد قیاسی بربرینك عینی اولمازسه نتیجه هر زمان بر اولماز . مثلاً ایكى طولك بربرندن قیصه ویا اوزون اولديغى تعیین ایچون بولردن بری مترو ايله اولچولرك درت عددی ، دیگرى ده آرشونه اولچولرك بش عددی الده ایدسه بشك درتدن بيوك اولديغى سند اتخاذا ایدیلرك درت مترو كلن طولك ، بش آرشون كلن طولدن قیصه اولديغى ادعا ایتك بالطبع موافق دكلدر . بالحاصله حقوقده اعتبار الفاظه دكل معنایه اولديغى ایچون « دون » كله سنك احساس قلت ایتسی نتیجه نكده قلتته دلالت ایتز . ماده قانونیه ده « برهفته دن دون و اوچ ايدن فضلّه اولماق اوزره حبس ایدیلير » دنباسه ایدی ايكینسنده ده استعمال اولنان واحد قیاسی زمان اولديغى ایچون برهفته نك حد اقل و اوچ ايكده حد اعظم اولديغى قبول ایتك مشكل اولمازسه ده سكرزنجی ماده ده ايكي مثلندن دون اولیه جق شیء حكومیت سابقه ، ضعیفی تجاوز ایتجك شیء ده جزای مستحق در . حكومیت سابقه هر زمان جزای مستحق دن دون اولیه جغنی ایچون آنلك ضعیفی ده بالطبع بربرندن هر زمان دون اولماز . بونی بردستور ریاضی شكنده اوانه ایتك لازم كلسه حكومیت سابقه اولان « ب » جزای مستحق اولان « ح » دن كوچوك یعنی « ب » « ح » اولديغنه كوره « د ب د ح »

« فقرة قانونیه موجود دون اولماق قیدی جزانك حد اصغرنی ، تجاوز اتمك قیدی جزانك حد اعظمی تعیین ایدر . حکامك حدنی تجاوز صلاحیتاری اولدیغندن مستحق اولدینی جزانك ضعفته قدر جزایی تزییده مقتدر اولسه لرده حداقل اولان محکومیت سابقه نك ضعفندن آرز برجزا و بره منزلر . ماده تعیین ابتدیی جزا ایچون اجتماعی و برآنده تحقیق مقتضی ایکی قید و وصف وضع ایش اولیب حد اصغر ایله حد اعظمی تعیین ایش ، مختلف ایکی کمیتی تصور ایچون ذکر ایلشدر . عکس تقدیرده اقلک اکثره مساوی اوله جغتی قبول ضرورتی حاصل اولور . فقره ده کی « واو » الّا و آرمود کثیر « جمله سنده کی « واو » ماهیتنده اولیب « ساعت اوچدن اول و درندن صورکه کله » جمله سنده کی واوک وظیفه سنی ایفا ایدر . بوسبیله بوحرف ، عطف ایچون دکل ، ربط ایچوندر . بوبله اولونجه معناسی مفهوم ومدلول اعتباریله « ویا » دیکدر . برسنه دن آشاغی محکومیت سابقه ده تکرر وقوع اولدینی حالده مستحق اولدینی جزانك حد ابتدایی محکومیت سابقه نك ضعیف اولوق ایجاب ایدر . نه کی برسنه دن فضله محکومیت سابقه ده تکرر موضوع بحث اولدینی تقدیرده ماده اصلیه موجود جزانك منتهاسی تکرر ایچون جزانك حد ابتدایی و آنک ایکی مثلی حد منهایسیدر . فقط برسنه دن فضله محکومیت سابقه ده عندالایجاب ماده اصله ده کی منتهای جزانك تضعیفی حفته صراحت موجود اولدینی حالده برسنه دن آرز محکومیت سابقه ایچون بوضاحت مقفود اولدیغندن ماده اصلیه ده کی منتهای جزایی تضعیفه حکامك صلاحیتی یوقدر . شواله ملاحظه فعلیه مقدا برهفته حبسه محکوم اولان برکیمسه ایکنجی دفعه عین جنه دن ناشی محکمه یه کلسه و حرکتنده جزانك تشدیجی مستلزم برحال کورله مسی سبیلله حاکم ایچون حد اصغرله اکتفا ایجاب ایتسه جزایی مطلقا - محکومیت سابقه نك ضعیف اولان - ایکی هفته در . فقط ایکنجی جرم ایچون فرضا برآی تقدیر اتمک لازم کلورسه او حالده حاکم ایچون بوفعلک حد اعظم جزایی ایکی ایدر . بوشکلده فاعل جرمه ایکی آی برجزا و بریله جکی کی برآی ایله ده اکتفا اولنه بیلیر . آتیجی نفدر اسباب مشدده تقدیریه موجود اولورسه اولسون جزا ۱۷۹ نیجی ماده نك حد منتهاسی اولان برسنه نی تجاوز ایده منر . ماده آتیجی بومقصدی تأمین ایچون یازمشدر . بناء علیه مفسر ، مستغنی ایضاح ، بلیغ و فصیحدر ،

هرشیدن اول شوراسنی بیانه مجبورم که بوملاحظات نه قادر احتمالات نظر دفته آلمه دن وجود بولش ایسه برچوق ناقضلری ده منتج اولوق اعتباریله اوقدر شایان قبول دکادر .

« مستحق اوله جغتی جزا » تعبیرنك محکومیت سابقه نك ضعفندن عبارت اولدینی قبول ایدیه بیلسه مسئله کندی کندینه محلول اولور . فی الحقیقه بوشکل تفسیر قبول ایدیلنجه برنجی شرط هرزمان تحقق ایده جکی کی بونک ایکی مثلی تجاوز ایده جک قدر جزایی تزیید اتمه مکله ده هرزمان ایکنجی شرطه رعایت قابل اولدیغندن ماده قانونیه ده « واو » حرفنی - همه ده یا کلس برصورتده - تفسیر ایدرک ماده قانونیه نك حقیقه مفسر مستغنی ایضاح ، بلیغ و فصیح اولندیغنه دائر ادعاه منافی برتفکره حاجت قالمه دن مسئله نی محلول عد اتمکده برمیخورد قالمز آتیجی بو « واو » حرفنک بوشکلده تفسیریه حاجت اولورسه آتیجه عرض ایدیه جک ذاتی اجتهاد لرمک مستلزلندن بری اولدینی ایچون بلاسب تفسیر ایدیلن بوکوچوک حرفنک دلالتی حفته کی ادعانك ده بطالائی اثبات ضرورتی حاصلدر :

أوت بوقره ده کی « واو » نك « ساعت اوچدن اول و درندن صورکه کله » جمله سنده کی « واو » دن هیچ فرقی یوقدر . حتی بوحرفنک معناسنده کی عمومیتی احساس ایچون - صاحب اثر دن ده اکتفا برتفکر ایله - الّا و آرمود کثیر « جمله سنده کی « واو » دنه بر فرقی اولدیغنی ادعا اتمکده هیچ برمخذور متصور دکادر . « ساعت اوچدن اول و درندن صورکه کله » جمله سنده

ایندیکی حالدہ محکومیت سابقہ ایکی آی و جزای مستحقک متبہاسی برآی اولسه تکرر سببیه و بربله جک جزاده بر پارچه تردددن سوکره بو خصوصده قانون ساکت اولدیغندن و شقیته قابلیتی اولان خصوصاتده مجرمک لهنده عمل اولتی ایجاب ایدمکدن بجزله « ایکی آی ایله حکم ایلمک لزومه » قائل اولمقده [۱] و بورایه بعض طرفندن اشتراک ایدلمکده ایسهده شمدیه قدر جریده علیه مقاله لریله تزیین ایدن ذوات یا بوا مکنسزلغی تخطیر ایتمهش، یا خود « تکرر حقنده تعین اولمق جزیلک صور و درجاتی سکزنجی ماده مزک معرف و جنجه افعالنده قاعده تکررک صورت تطبیق حقنده او مادهده ایضاحات کافیه موجود اولدیغندن » بجزله تدقیقنه لزوم کورمه مشدر.

محکومیت سابقه جزای مستحقندن دون اولدینی تقدیرده محکومیت سابقه تک ایکی مثل ایله جزای ثانیک ضعیف آراسینده بر جزا تعیننه جواز و بریلیرکن عکس حالده یالکز جزای لاحقک ایکی مثل بر جزا ایله محکومیتی کافی کورمک ایچون ضرورت اعمالدن باشقه برسب بولتی قابل اولماز. حال بوکه لزوم اعمال قابیلته مشروط اولدیغندن ماده قانونیه بی بصورتله تفسیر عادتاً تمذیل شکته انقلاب ایدر. فی الحقیقه قانونک بوقرهمسی مقدا برسته دن آرحس جزاسیله محکوم اولوب ایکنجی دفعه عین جری ارتکاب ایدرلرک کافه سنه عام و شامل اولدیغندن عین شرایط داخلنده ایقاع انان جزایمک بر قسیمی ایچون ماده قانونیه تک بر صورتله تطبیق و دیگر قسیمی ایچون ده عین ماده تک دیگر صورتله تطبیق مهم بر تناقض وجوده کثیرر . بوندن باشقه « شقیته قابلیت » بو مسئلهده هیچ بر صورتله موضوع بحث اولماز. ماده قانونیهده تطبیق اولمق جزی ایچون « محکومیت سابقه تک ایکی مثلندن دون اولماق » قیدی « مستحق اولمق جزیلک ایکی مثلنی تجاوز ایتمک » قیدی « واو » ایله عطف و بصورتله هر ایکسینک بردن تحقیق امر ایدلمشدر . شو حالده و بربله جک جزا هر زمان محکومیت سابقه تک ایکی مثلندن دون ، همده جزای لاحقک ایکی مثلندن افزون اولماق ایجاب ایدر . بویکی شرط بر برینک لازم غیر مفارق اولدیغندن سوکره بولردن ایکسینک بردن تحقیق امکانسزلغندن طولانی « واو » حرف عطفی « ویا » شکته لب ایدرک آنندن سوکره مظنون لهنده بولنان جهت یالکز بوسبله ترجیح اتمک قوه . تشریه ایچون قابل اولمده قوانینی تمذیل دکل ، آتی تطبیق ایله مکلف اولان قوه عدلیه ایچون بونجائز عدلیمک هیچ بر زمان قابل اولماز. حتی « واو » حرف عطفک « ویا » ادات تغییرینه قلی صورتله ماده تک تمذیلده امکان بوقدر . بصورتک تجویزی شرطندن برینک ترجیحی تضمین ایدمکدن بولردن هر هانکی برینک قبولی ماده تک تطبیقنه کفایت ایدر و نو صورتله اولجه برهفته حبس جزاسی مستلزم بر فعل ایله محکوم اولان شخص بر جوقی اسباب مشددی حاوی اولمق عین جری ایقاع ایتسندن طولانی تکرردن عاری اولمق قانوناً معین جزایمک ح اعظامی تشکیل ایدن بالفرض او سنه حبس جزاسنه مستحق کورلدیکی حالده - سکزنجی ماده تک بوقرهمسی محکومیت سابقه تک ایکی مثلندن دون اولماق ویا مستحق اولمق جزیلک ایکی مثلنی تجاوز ایتمک صورتده قبول ایدلمسه کوره - برهفته جزا تمذیلنه امکان وجوده کلیرک بوشکلده تکرر تزیید جزای مستلزم بر وصف دکل ، اسباب محققه شخصیهدن معدود بر عرض اولور . . . .

بو حادته عدلیه بی حل ایچون یازیلان « کوچک بر مناظره قانونیه » نامده کی غیر مطبوع رساله بی کوره [۲] فقره قانونیهده کی « مستحق اولمق جزی » فعل سابقک ایجاب ایدیکی محکومیتک ایدمکدن دون ماده اصلیهده کی حداظمندن افزون اولیان بر جزا اولدینی قبول ایدلمکده و بونک ایچون استفاد ایدیلن دلائلک آئیده کی ملاحظاتدن عبارت اولدینی کورلمکده بولمشدر :

[۱] جریده عدلیه : نومرو : ۴۲ ، صفیحه : ۲۱۹۱

[۲] ادونه : ایت حاکمی قانق بک طرفندن یازیلان بوساله امکان طبع برلانه بوندن دولای حق طبع ایله بربر

ملعا عدلیه نظارت جلیلمسه تقدیم ایدمشدی .

و برپله من ، بو خصوصده کی مطالعاتک عرضندن اول شوراسنی ده سانه مجبورم که بورجوع تخمین ایدیلدیکی وجهه یالکز بونافضک رفی ، بوماکسنزلک ازاله سی ایچون وقوع بولمش ایسه قانونک صراحتنه منافی اولغله برابر - برندیبر کافی ده دکلدیر . ازجه تکرره اساس اولان ایکی جرمدن برنجیک تطبیق ایدیلدیکی ماده قانونیه ده فرضاً جزانک حد اعظمی برسنه حبس اولدیغی حالده ایکنجی فعلک تناس ایدیلدیکی ماده قانونیه اعظمی اوله رق منلا اوچ آی حبسی قبول ایسه برنجی جرم ایچون مقدمه برنه جزا ویرلش اولسه ینه سکزنجی ماده نیک تفسیر ایدیلن بوققره سی موجبنه جزا محکومیت سابقه نیک ضعی اولان ایکی سنه دن دون وایکنجی فعل ایچون قانوناً معین اولان اوچ آیک ایکی مثلثدن زیاده اوله میه جفتدن ینه شخص مکرره ایکی سنه دن دون و آتی آیدن افزون اولیان رجزاً و برمک ایجاب ایدرکه پوشکده ده رجوعه سبب اولان حال عیناً واقع جزا ایکی سنه دن دون و آتی آیدن فضله اولماق قیدیه داخل برجزای معدوم اولور .

بوندن بشقه سکزنجی ماده نیک فقرات عمومی سی مطالعه ایدیلیرسه تکرر سببه تربیده اساس اولان جزانک مؤید جزالری مقتضی جنایت افعالنده « مؤید جزای مستلزم مجازات » موقت جزالری ایجاب ایدن جنایت افع لنده « فاعلک مستحق اولدیغی جزا » برسنه دن زیاده حبس جزا سیله محکومیت سابقه یه عائد ققره سنده « اشبو جزانک حد اعظمی » برسنه دن دون حبس جزا سیله محکومیت سابقه یه عائد ققره سنده ده « مستحق اولاجغی جزا » اولدیغی کوستریلور ، « جزای مستحق » تمیز قراری وجهه قانوناً معین جزا عد اولدیغی تقدیرده جنه لرده ده جنایتلرده ده - قسماً - عین اساس قبول ایدلسنه و جزا قانوننده مجازات - یک آز براستننا ایله - ایکی حد آراسنده بولنغله برابر بالخاصه ۶۲نجی ماده نیک ذیلیله ۲۱۷، ۲۱۸ و ۲۱۹نجی ماده لرده هم موقت ، هم ده مؤید کورک جزاستک تطبیقنه جواز ویرلشه نظرأ یاماده قانونیه ده موجود حدسیدن اقل فعلک جزای عد اوله رق قانونک حکامه و بره جکی حق اجتهاد رفیع ، یاخود اعظمی جزایه اساس اتخاذ ایدیلیرک اسباب مشدده تقدیریه یه مخصوص اولان بوجزالفعلک ماهیت اصلیه سنه ادخال اولنق صورتیه بلاسبب تطبیق اولنق کی برحقسزلق واقع اولور . فاعلک مستحق اوله جغی جزانک تعیینی اوقدر درین برتدقیقاتک اکیانه توقف ایدرکه بونده فعلک ماهیته ، فاعلک شخصنه نظرأ موجود و محتمل اسبابک کافی داخلیر . واقعا فعلک جزای قانونک اراده ملیه یه اقتران ایدیلدیکی کون تعیین ایش ایسه مدت اعلان مرور ایتمه دن فاعل جرم بوجزایله محکوم ایدیلیر . جکی کی مدت اعلان مرور ایدکدن سوکرده ده فاعلک - زانی تعیین ایدلش صابیه ، از - نه کیم ماده قانونیه نیک موقت مجازات ترهیدیه یه عائد ققره سنده جزای مستحق فعله دکل ، فاعله معطوف اولدیغی کی تحلیله مشغول اولدیغیز جنه یه عائد ققره سنده ده بوجزاحاله دکل - شبهه سز نتیجه تحقیقات و محاکمه شامل اولان - استقباله اضافت ایدلکدر .

فی الحقیقه برسنه دن زیاده محکومیت سابقه ده تطبیق ایدیلیرک ققره قانونیه موجبنه ایکنجی فعلک مستحق اوله جغی جزا فعل ایچون معین جزالرک حد اعظمی ایسه ده بو ، ماده قانونیه تطبیق و تکررک مقتضای ایفا ایدلکدن سوکره حاصل اولدیغی حالده برسنه دن آشانغی حبسی ایجاب ایدن محکومیت سابقه یه عائد تکررده آکالاحق اولغده بولندیغی کی برنجی ققره ده حد اعظمک تربیدی لدی ایجاب قیدیه مقید وایکنجی ققره ده شرائط اساسیه ده داخل اولدیغدن برنجی ققره دن توله ایدن برنجیه یی ایکنجی ققره یه اشمله برسبب کافی عد اولنه ، از .

واضع قانونلر مزدن بری ده « محکومیت سابقه ایکی آی و مستحق اوله جغی جزا دخی اوچ آی بولسه و برپله جک جزانک درت آیدن دون و آتی آیدن افزون اولماق » لازم کله جکئی قبول

قانونیه داخلنده تکرار عین جنهین ارتکاب الیسه. مدن طولانی عندالحا که فعل ثانی ایچون ینه درت آی حبس جزاسی. تعیین ایدلیدیکی حالده تکرردن طولانی جزای سابقک ایکی مثل اولان سکرز آی ابله مستحق اولدیغی جزانک ایکی مثل اولان سکرز آی آراسنده جزا ویرلک ایجاب ایدر. حد اول یله حد ثانی بو حادثهده بربرینک عینی اولدیغندن بو شکلده جزا سکرز آیدن نه دون، نهده فاضله اوله بیلیر. و بوسکرز آی هم محکومیت سابقه نیک ضعفندن دون، همده مستحق اوله جغی جزانک ایکی مثلندن افزون اولدیغی ایچون حکم قانون اجرا ایدلش اولور. آنجیق اساس؛ عین شرائط داخلنده بالجله احتمالاته شامل اوله جغندن اولجه یینه برضربدن طولانی مثلا برآیه محکوم اولان شخص ایکنجی دفعه اسباب مشدده دن عاری اوله رق عین جنه و ایقاع ابتدییکی وعندالحا که جزاسی برهفته تقدیر اولدیغی حالده ینه قاعده عمومیه منزه نظراً برآلیق برمحکومیتک ایکی مثلندن دون و ایکنجی فعلک جزاسی اولان بر هفته نیک ایکی مثلندن فاضله اولماق اوزره بر جزا تعیینی ایجاب ایده حکدر. شو حالده ویرله جک جزا ایکی آیدن دون و ایکی هفته دن افزون اولماق لازم کایر. حال بوکه هیچ برزمان هیچ برجزانک هم ایکی آیدن آرز، همده ایکی هفته دن فاضله اولماسی قابل دکدر.

بو مسئله نیک حلی هرشیدن اول مستحق اوله جغی جزا تعیینیک حلله ممکن اوله جغندن قناعت ذاتیه مدن اول موجود افکار وقناعتک تحلیل وتدقیق مناسب کورولمشدر :

محکمه تمیزیک ۲۲ کانون اول ۳۲۸ تاریخلی قرارینه کوره « مظلون علیه ایقاع ایتش اولدیغی جرمک ناس ایدلیدیکی ماده قانونیه به توفیقاً مستحق اوله جغی جزانک اول امرده تعیین و تحدیدی وبعده قانون جزانک سکرزنجی ماده سی موجبنجه مکررلک نقطه نظرندن تضعیفی مقتضی اولوب مظلونک طوغربدن طوغری به سکرزنجی ماده یه استناداً محکومیتی جهته کیدیه میه جکی » قبول ایدلیدیکی حالده سکرز کون سوکوره، ۳۰ کانون اول ۳۲۸ تاریخنده ویرلن قرارده « مستحق اوله جغی جزا » قیدی هیئت حاکمه جه تقدیر و تعیین اولنه جق مجازات قانونیه به معطوف اولوب فعل ایچون تعیین ایدلش مجازات قانونیه دیک اولدیغندن قید مذ کوره یا کلش معنی ویرلرک مظلون حفته آکا کوره جزا تربیتی جائز اوله میه جتی کوسترلک صورتله ده منطقی بر اجتهاددن رجوع ایدلرک یکی بر اساس وضع ایدلشدر. هر ایکی شکلده ده اجتهاده مستند اولان دلائل و براین - بر جوق مقرراتده اولدینی کی - تفصیل و ایضاح اولندیغندن بو مختلف قناعتلری تولید ایدن اسبابی تعیین وتدقیق قابل دکسه ده برنجی قرارک اعطاسی زماننده بالاده ایضاح اولتان امکانسزلیق - شکل حادثه به کوره - موجود و محسوس دکل ایکن ایکنجی فراره سبب اولان دعواده بو تناقض و امکانسزلیق وجود بولسندن دولایی بو محذوری ازاله و ماده یی اعمال ایچون حاصل اولان ضرورنک سبب رجوع اولدیغی تخمین و حتی قبول ایتکله قرار ثانیده مستور قالان براین و دلائل بر درجه به قادر اله ایدلش اولور ظننده م.

فی الحقیقه جرم ثانیکن مستحق اولاجغی جزا ماده قانونیه ده قبول ایدیلن جزا عد ایدلیدیکی حالده سکرزنجی ماده نیک بوقهره سی « مقدما محکوم اولدینی جزا مدتک ایکی مثلندن دون اولماق و ماده قانونیه ده محرر جزانک ایکی مثلنی تجاوز ایتمه ک شرطیله حبسه محکوم ایدیلیر » شکنه استعاله ایدرک هر دعواده ویرله جک جزانک محکومیت سابقه نیک ضعفندن دون اولماسی اسبابی تأمین ایدیلنجه دیگر شرطده تحقق ایتش اوله جغندن مسئله ده تناقض و امکانسزلیق - علی الا کثر - زائل اولور. فقط مفسر ایسترسه محکمه تمیز اولسون واضع قانون دیک اولدینی جهته اعمال کلام ضرورتیه ده اولسه قانونک قبول ایدیدیکی مقصد و معنایی اخلال صلاحیتنه مالک اوله ماز. چونکه قانونه مغایر اولان اجتهاد تفسیر دکل تعدیل اولور و واضع قانوندن باشقه سندهده بویه بر صلاحیت

اوچ آيدن بر سنه به قدر محكوميتي ايجاب ايدن بر فعل سرقت اوتكبا ايتسه ماده قانونيه ده فعل ثاينك جزاسي موضوع بحث اوليه برق « اشبو » اسم اشارتي ايله محكوميت سابقه يي كوسترن بر سنه دن زياده حبس جزاسنه معطوف جزانك حد اعظمي تعين و لدي الايجاب تضعيف ايديله چكي امر ايدليكنندن طولاي ايكنجي دفعه ارتكبا اولنان ۲۳۰ نجي ماده حكمتي مستلزم بر سرقت فعلك جزاسي سرقته مناسبتي اوليان ۱۵۵ نجي ماده به توفيقاً اوچ سنه و لدي الايجاب آلي سنه اوليه جقميدر ... شهبه ايتمكه بويه بر مقصد واضع قانونك خاطرندن كيمش اولسون ، فقط ماده قانونيه نك گله ايله قصد ايتديكي معني افهام ايدلش اولدقجه مطاع اولق ضرورتي ده تحقق ايجز . آنجق قوه عدليه نك بويه بر نتيجه به آلت اولقندن زياده « اشبو جزانك » تعبيرينك فعل ثاينك مستحق اولدني جزايه عطفني قبول ايتسي ده موافق اولدجني كي جزالرك گله سندنكي ادات جموده جنجه به عائد موادك كترته اضافت ايدرك جنجه لرده ايكي منلته ابلاغ اولنه جق جزاعلي الاطلاق مجازات تا ديبه نك منتهي اولان اوچ سنه اوليوب فعل ثاينك تطبيقي ايجاب ايدن ماده قانونيه نك حد منتهي نه اسه آنك ايكي مثل عد ايتك اول اولور . في الحقيقه بو طرز تفسيرده واضع قانونه جنجه لرده جايات قدر شدت ايرازينه محل كورمه مك صورتيله جرم و جزالرده بر موازنه حصولي تا مين ايدجك بر مقصد عادلانه توجه ايدر .

برسنه دن زياده حبس جزاسنك تكرره اساس اتخاذي ايجاب ايدن احوالده هر نوع جنجه ده عدالاحجه جزانك - جنايتلرده اولدجني كي - مجازات تا ديبه نك حد منتهي اولان اوچ سنه نك ضعفه قدر تزبيدي جوازينه قائل اولانلر بون دكله ده [۱] اسباب و دلائلي كوسترلديكي كي آنجق بالاده عرض اولنديغي وجهه تفسيری قابل اولان ادات جمعك وجوده كتيرديكي صراحت قارشينده آكا اتباع قابل اوله ماشدر .

— ماده قانونيه نك جنجه لره عائد اولان ايكنجي فقره سنه دنخي « برسنه دن آشاغي حبس جزاسيله صورت قطعيه ده محكوم اولان كيمسه ..... عين جنجه يي ايقياق ايدرسه مقدا محكوم اولدني جزا مدتك ايكنجي مثلندن دون اولماق و مستحق اولدجني جزانك ايكي مثلي تجاوز ايتمك شرطيله حبسه محكوم ايديلير » ديتلمسه نظراً جرم اولك قانونده معين جزا نه اولورسه اولسون ايجاب ايتديكي محكوميت ، برسنه دن دون حبسي مقتضى اولدني تقديرده جزانك بو فقره به توفيقاً تزبيدي ضرورتي آشكاردر . آنجق بو فقره نك تطبيقنده آره صره حاصل اولان مشكلات و مجازاتك مبدأ و منتهي ، مستحق اولدجني جزا تعبيرينك مدلولي حقدنه هيئت حاكمه آره سنه ده مشهور اولان اختلاف بو فقره يي تفصيله ضرورت حاصل ايتديكي كي - مقدمه ده عرض اولنديغي وجهه - شو اثر ناچيز بو اختلافك مولودي اولديغندن احتياج تفصيل مضاعف بر ضرورت حاله كلكدنه بولمشدر :

مستحق اولدجني جزا ؛ ايكنجي فعلدن طولاي تكرر خارجنده تعيني ايجاب ايدن جزا عد اولنديغي تقديرده فقره قانونيه نك هيئت عموميه سندن استدلال ايديلن معناه كوره تكرر موضوع بحث اولونجه و بريله چك جزانك محكوميت سابقه نك ايكي مثلندن دون و فعل ثايندن طولاي تقدير و تجديدي ايجاب ايدن جزانك ايكي مثلندن افزون اولماق اوزره بر جزا تعيني ايجاب ايدجكي دركاردر . شو حالده باقرض فعل ضرب ايله مقدا برهفته حبس جزاسنه محكوم اولان بر كيمسه ايكنجي دفعه عين فعل ايقياق ايتديكي و عندالحا كه تبين ايدن احواله نظراً تكرر دن قطع نظر ايكنجي فعلك جزاسي اون كون تقدير اولنديغي حالده مكرر ايجون برنجي جزانك ضعي اولان ايكي هفته ايله يكري كون آراسنده بر حده مقصور اولور . كذاك سرقندن طولاي اولجه درت آي حبس جزاسنه محكوم اولان كيمسه مدت و شرائط

[۱] جريدة عدليه ؛ نومرو ؛ ۴۷ ؛ صفحه ؛ ۲۴۳

بو فقره ده شایان تحلیل اولان جهت محکومیت سابقه نك ماهیتی ایله ماده قانونیه ده کی « لدی الایجاب » شرط نك محتوی اولدینی معنایه و « بوجز الرک حد اعظمی » جمله سندن مقصود اولان نتیجه یه منحصر در .

ماده قانونیه نك محکومیت سابقه یی تقدیر ایچون استعمال ابتدییکی واحد قیاسی حکم اولنان جزا اولسه کوره اولنکی محکومیتی ایجاب ایدن ماده قانونیه ده جزا حدین آرسته ده بولندینی ویا ماده اصلیه ده کی جزا اسباب مخففه قانونیه و تقدیریه دن طولانی ۴۰ نجی ویا ۴۷ نجی ماده موجنبه نذیل ایدلنکی تقدیرده قانوناً معین اولان جزا نه اولورسه اولسون تکررده حائر تأثیر اولوب اعلامده فاعل جرم ایچون تعیین اولنان جزادن عبارت بولندینی جهتله فعل سابق جزاسنی تعیین ایدن ماده برهفته دن اوچ سنه به قدر جزای حاوی اولسه ده بولنظر اعتباره آلمیوب محکمه جه فعل ایچون تعیین اولنه حق جزای سابق برسنه یی تجاوز ایدلنکی حالده بو فقره نك تطبیقنه ضرورت حاصل اولجنی درکار د . واقعا فقره قانونیه ده کی عندالایجاب تعبیری اسباب مشدده ویا مخففه سائره ایله برکله می حانده اسباب مذکورده نك تکرردن سوکوره موضوع بحث اوله جغنی تضمین ایدرک بالاده عرض اولنان مطالعاتی تکذیب ایدر برماهیتده کوریلور ایسه ده تکررک بو نوعنده سکرنجی ماده نك قبول ابتدییکی اساس ماده اصلیه ده کی حد منتهایی حد ابتدایه قلب ایده جک بر ماهیتده اولدیغندن بوشکلده اسباب مشدده تقدیریه موضوع بحث اوله می جنی کبی تکررک عادتاً حدینی حد واحده ارجاع ایدن بر عامل اولسی اسباب مشدده و مخففه نك آکا انضامی اقتضا ایدر بر ماهیت احداث ایدر .

آنحق تکرره اساس اولان جزا جنجه لرده صرف جسدن عبارت اوله رق توعلره تقسیم ایدیله جک بر قابلیتده بولندینی و جنجه لرده بیس بر هفته دن اوچ سنه یه قدر بر مدت محدودده یی حاوی اولدینی حالده فقره قانونیه ده « بوجز الرک حد اعظمی ایکی مثله ابلاغ ایدیلر » دینلک صورتیه جزاده جمعیت قبول ایدلسی و جنایته متعلق فقره سنده بوجز الرک حد اعظمی اولان اون بش سنه ایکی مثله ابلاغ ایدیلر جمله سی استعمال و حد اعظم تصریح قلندینی حالده جنجه لرک بو فقره سنده حبسک منتهایی اولان اوچ سنه کوسترله مش اولسی جای نظر در . حتی ماده یه اساس اولان فرانسوز قانوننده حدله محکومیت سابقه هم جنایت و هم ده جنجه افااننده تکررک تحفته کافی عد اولدینی حالده جزا جمع ادائیه استعمال ایدیله رک « قانوناً معین اولان جزا نك حد اعظمی » عباره سنک استعمال اولنسه رعماً بوماده نك قانونمزه ادخالی زماننده جنجه ایله محکومیت جنایت افااننده تکررک تحفته کافی اولدینی قبول ایدلنکله برابر « بوجز الرک » تعبیری استعمال ایدلسی دها زیاده سزای دقتدر . بالخاصه ماده سزک بو فقره سنده محکومیت سابقه یی ایجاب ایدن فعله عائد جزادن بقچه هیچ بر جزا کله سی اولدینی حالده « اشبو جزا نك حد اعظمی » تعبیرنک استعمالی قواعد لسان نقطه نظرندن دوغرو بر جمله اولسه ده قواعد حقوقه تطبیق ایدیلنجه ایچه مهم تناقضلر حاصل ایدر . فی الحقیقه « ماده قانونیه نك تحولی جنجه لرده عینیتک تحفته مانعدر » قضیه سی رفع تناقض ایچون قبول ایدلسه سکرنجی ماده جنجه لرده ساخته کارلق ، سرقت ، طولانیدیرجیللق ، امنیتی سووه استعمال فعللرینک تکررده عین جرم اعتبار ایدلسی اساسی ده ترویج ایتمسه کوره اسباب مشدده قانونیه ایله ماده اصلیه نك تبدیلی تکرره مانع عد اولنسه ده عین جرم اعتبار اولنان بوافعالده بویه بر تفسیر ایله ازاله تناقض ممکن اوله رق فعل ناینک جزاسنی آکا مخصوص اولمان محکومیت سابقه نك والدی اولان ماده قانونیه یه تطبیق ایجاب ایدر . مثلاً برکیسه ۱۵۵ نجی ماده موجنبه برسنه دن اوچ سنه یه قدر حبسی ایجاب ایدن برساخته کارلق فعلنه جبارت ایتمندن طولانی اوله اون اوچ آی جزایه محکوم اولدقدن سوکوره شرائط معینه داخلنده ۲۳۰ نجی ماده موجنبه

جزاسیله محکومیت سابقهسی اولان بر شخصک مؤید قلمه بندک جزاسنی مقتضی بر فعل ایقاع ایتمسینه اولجه مثلا - تکرر سابق طو لایسینه - اوتوز سنه کورک و یا طوغرودن طوغری به مؤید قلمه بندک جزاسیله سابقهسیل بر مجرمک مؤید کورک جزاسنی مستلزم بر جنایت ارتکاب ایتمسینی مساوی عد ایتمشدرکه بو حقیقتلرکده اولجه اعدامه محکوم اولان شخصک مؤید کورک جزاسنی مستلزم بر فعل ایقاعی حالنده وجود بولان بو قلمه بندکی عدالتلرکدن فرقی اوقدر شایان اهمیت دکلدیر .

ماده قانونیه نظرأ بر جنایتله محکومیت سابقه تک وجودی ارتکاب ایدیله جک ایکنجی جرم مؤید قلمه بندکی مستلزم ایسه جزانک مؤید کورک ، مؤید قلمه مستلزم ایسه مؤید قلمه بندک کوموقت جزای مقتضی ایسه تضعیفه سب اولدیغی آکاشلمقده و جنایتلرکده اثنای مدت جزایشده فلک ایقاعی مکررلیک کافي کورولمکده اولسنه کوره اولجه مؤید کورک جزاسیله محکوم بر شخص اثنای مدت جزایشده مؤید قلمه بندک جزاسنی مستلزم بر جرم ایقاع ایدیله جک حالده جزاسی مؤید کورک تحویل اولتیق صورتیه اکیال اولتیان محکومیت سابقهیه معادل بر جزا تربیی و مؤید قلمه ، موقت کورک و موقت قلمه بندک جزاسنی موجب بر جنایت و یا هر هانکی بر جنه یی ارتکاب ایدیله جک حالده - تکرر نظر دفعه آلمشده - محکومیت سابقه دن دون بر جزا تطبیقی مقتضی اولدیغی جهتله بو حال - محکومیت سابقه تک تخفیفنه دلالت ایتمکله برابر - محصلرکده هر هانکی بر جرمک ارتکابی مباح اولدیغینه ظن تولید ایده جک قدر چیرکین بر نایجه تولید ایتمکده بولمشدر . حال بوکه هر محکوم حسنا بده کی شریر لر طرفندن اولدیلمک ، آنلرک تعدی و تجاوزلری آلمشده ایکنمک ایچون دکلی ، لایق کوردیگی جزای چکنمک و اکیال اتمک ایچون کیرمشدر . آنلرک حرکت و حریتلری تحدید حتی خارجده سرایت کوزنلردن زیاده حمایت و طیفه سی جمعیت بشریه تحویل ایدر . کذلک اولجه مؤید قلمه بندک جزاسنی کورن بر شخص اثنای مدت جزایشده مؤید قلمه مستلزم بر جرم ایتمکله جک حالده محکومیت سابقهیه مثال بر جزا ایله محکومیتی ایجاب ایدرک جزاسز قالمشده ایکن عین شخصک موقت کورک و موقت قلمه بندک کی جزای مستلزم جرائم ارتکابی حالنده جزای اخیر تضعیف اولنهرق بمدالاکال قلمه بندک جزاسنک تطبیق امکانی قارشوسنده دیکر لرکی تعقیب ایده جک بر موازاتلرکده ده اکندیگی کومستریکده بولمشدر .

بوتاقیلر ، بوغیر قابل قصیر حقیقتلر شهسز جرم نایمک اثنای مدت جزایشده ، جزانک اکیال و یا سقوطلندن صورکه ارتکابی بقمه بقیقه شیلر اولدیغی دوشونولمندن ، سابقه لایقانه تدقیق اولمهدن بو مختلف احتیالانک توحید ایلمشندن تولد ایتمش ، سکرتنجی ماده سابقه ده کی نقصان نهدنسه تمذیل اولان بدنجی ماده سابقه تک کالاله بر درجه به قدر تلافی ایدیله جک هیچ اولازسه بو قدر اتم حقیقتلرکده عمل قالمقده اولدیغی دوشونولمک - هیچ دکله - مواد سابقه تک بو نقطه نظر دن اعدامه سی نمانشده بولماقی ممکن اولمه مشدر .

٢ . - جنه لرده جزا :

سکرتنجی ماده تک جنهیه غاند اولان برنجی نفره سنده « بر سنه دن زیاده حبس جزاسیله محکوم اولان کیسه عین جنه یی ایقاع ایدرسه اشبو جزانک حد اعظمیه محکوم اولور و لدی ایجاب بو جزانک حد اعظمی ایکی مائه قدر ابلاغ ایدیلمیر » دینلنسه نظرأ ایکنجی فعل ایچون موجود ماده قانونیه حدین آرمشده بر جزای محتوی اولدیغی تقدیرده او جزانک حد اعظمی تعیین اولنهرق کی هر هانکی بر سب منضم اولدیغی تقدیرده قانوناً معین اولان جزای اعظمک ایکی مثله قدر تربید ایدیله جک آکاشلمقده بولمشدر : مثلا اولجه بالرضا فعل شایع جرمیه اون اوج آی حبس جزاسنه محکوم اولان بر فادین شرائط و مدت قانونیه داخلنده عین جنه یی ارتکاب ایدیله جک حالده ٢٠١ نجی ماده تک ذیلی بر جنه یی جزا اوج آیدن ایکی سنه به قدر حبس اولدیغندن ایکنجی فعل ایچون و برله جک جزا ایکی سنه دن نقصان اولمه از . فقط لدی ایجاب بو جزا ایکی مثله قدر ابلاغ اوله بیلمیر .

عند اعظمی اولان اون بش سنه ایکی مثلنه ابلاغ اولونه بیلیر . « دینلسمنه نظراً اولجه مؤبد کورک جزاسیله صورت قطعیده محکوم اولان کیسه انشای مدت جزایشمنده یا خود جزاسی عفو و مرور زمان کبی اسبابدن بریله ساقط اولدقدن سوکره اون سنه ظرفنده بینه مؤبد کورک جزاسنی مستلزم هر هانکی برجنایتی ارتکاب ایتدیکی و فعلیده ثابت اولدینی حالده اعدامه محکوم اولاجنی و اولجه هر هانکی برجنایتدن طولانی مجازات ترهیبیه دن بریله محکوم اولان کیسه قسم مخصوصنده عرض ایدیلن شرائط داخلنده موبداً نفی مستلزم بر فعل ارتکاب ایدرسه مؤبدقلمه بندک و مؤبدقلمه بندک جزاسنی مقتضی برجنایت ارتکاب ایدرسه مؤبد کورک جزاسیله تجزیه ایدیله چی صراحة آکلاشیلماقده بولدینی کبی اولجه هر هانکی بر مجازات ترهیبیه ایله محکوم اولان کیسه بینه عین شرائط داخلنده هر هانکی برجنایت ایقاع ایلدیکی و فعلیده عندالمحاکمه تکرر خارجنده هر درلو اسبابی جامع اوله رق موقت کورک و یا موقت قلمه بندک جزاسنی مستلزم کورلدیکی حالده فاعلک مستحق اولدینی بو جزا ایکی قات اوله رق حکم ایدیله چی کی حد منتهی تاضیف جزایه کافی کلدیکی و یا قلمه تکررک توالیسی کبی بر سبب اضمام ایلدیکی موقت جزا لک حد اعظمی اولان اون بش سنه تک اولتوز سنه یه قدر ابلاغ ایدیله بیله چی و آنجیق نه سببله اولورسه اولسون تکرر سنیه و بریله چک جزا تک هرج بر زمان اولتوز سنه یه تجوز ایتیه چی واضحاً مذکور اولدینی جهته فقرمکک بوجهه تطبیقنده مشکلات حدوتی پک محتمل دکلسده ماده قنونیه تک برسوری نقصانله ، اچه منطلقسزاملره مالک اولدیغنی اعتراف ایتمهک قابل اوله ماز .

فی الحقیقه اولجه مؤبد کورک جزاسنه محکوم اولان بر شخصک عین جزایی مستلزم بر فعل ایقاع ایتدیکی حالده اعدامی تجویز ایله امید عفو و حیاتی رفع ایدیه چک قدر ابراز شدت ایدن قانون اولجه اعدام جزاسنه محکوم اولوبده بالاخره مؤبد کورک جزاسنی مستلزم ایکنچی بر فعل ایقاع ایدن مجرم حقتنده سکوت ایدرک بوشکده تکرر قبول ایتمهک کبی عدالتسزلیکی احساس ایدر بره وازنه سزلیک تأسیس ایلدر . تکررک تحقیق اکیال جزا ایله مشروط اولسه بواحقک تحقیقنه امکان قاللازسده عفو خصوصی و مرور زمان کبی اسباب ایله جزا تک سقوطلی حالندهده تکرر قبول ایدلش و اعدام محکوملرینک عفو و مرور زماندن استثناسی ایجاب ایدن بر حال بولمامش اولدیغندن بویه بر حادته وقوعنده حکامه تشدید جزا ایچون هیچ بر صلاحیت و برله مشدر . حال بوکه اعدامدن عفو اولنان و یا جزای اعدامی مرور زمانله اسقاط ایدن بر مجرمک همده مؤبد کورک جزاسنی استلزام ایدن آغیر برجنایتی ارتکابی حالنده جمعیت بشریانک محکومیت سابقاتی اعادهیه حق اولسهده هر حالده اولجه مؤبد کورک محکوم اولان شخصدن زیاده تشدید جزایه صلاحیتی درکار ایکن اولجه مؤبد کورک جزاسی ایله محکوم اولان بر شخصی ایکنچی دفعه عین جزایی مستلزم برجنایت ایقاع ایتدیکندن طولانی کوزنی قیرمه دن اعدام ایرلرکن اولجه اعدام جزاسیله محکوم اولوبده عین جنایتی ارتکاب ایدن شخصی مؤبد کورک جزاسنه محکوم ایتکده کی عدالت و منطق غیر قابل کشف برماهیت ابراز ایتکده در . واقعا مؤبد کورک جزاسیله محکوم اولان شخصک عین جزایی مستلزم بر فعل ایقاع ایتدیکی حالده جزاسنک اعدامه تحویلنه جوازورین قانونک محکومیت سابقه اعدامی و جرم تأئیده مؤبد کورک مقتضی اولدینی حالده اولویتله مؤبد کورک اعدامه تحویلی تجویز ایتکده اولدیغنه قانع اولان ارباب قانون بوق دکلسدهده جهت جزایشمنده دلالت صریح بر استثنای تاضیف ایدن فقدان صراحت قارشیننده - بالخاصه اعدام کبی غیر قابل ینافی بر جزا ایچون - اعطای جزایه حق و بریمه چی و بناء علیه تأویل ایله جزا تجویز اولتور شیلردن بولندیغنی جهته بویه بر رأیه اشتراک ممکن دکلدر .

بوندن بشقه سکونچی ماده نظرندده اولجه مؤبد کورک مستلزم فعل خارجنده موجود اولان بر محکومیت سابقه تک مؤبد کورک مستلزم فعل ثانی به عدم تأثیری کافی کورولمیرکک او سنه قلمه بندکک

جزاسی ایکی حد آرسنده بولان افعاله تکرر وقوعنده یا ماده قانونیهده موجود جدیدن اقلی ویاخود اعظمی جزایه اساس اتخاذا ایدلک ایجاب ایدرکه برنجی شکلده قانونک وبردیکی حق اجتهاد رفع ، ایکنجی شکلدهده اسباب مشدده تقدیریه مخصوص اولان بوجرانر فعلک مامیت اصلیهسنه ادخال اولتیق صورتیه بلا سب اعمال ویا تطبیق اولتیق کبی بر حتمسزلق واقع اولور . بالحاصله ۶۴ نجی مادهنک ذیلله ۲۱۷ ، ۲۱۸ و ۲۱۹ نجی مادهلرده اولدینی کبی جزا هم موقت وهمده مؤید کورکدن عبارت اولان افعاله تکرر موضوع بحث اولدینی کون مجرم ظالمدن زیاده بره مظلوم شکلنه استخاله ایدر .

اوت ، تکررده فاعلک شخصنه عارض اولان برصفت زائده وبناء علیه برسب مشد شخصی وقانونی ماهیتده کوریلور ، اوت سکرنجی مادهده کی حدین اسباب مشدده ساءهک تقدیری امکانی تأمیننه معطوف ر . فقط بومادهده کی حدین جریمه تأثیر ایدرکه ایکنجی فعله تعلق وانضمام ایدرکه اسباب مشددهده حق تقدیرک استعمالی ایچون دکل ، اسباب منضمدهده داخل اولدینی حالده ویریلرکه جزایه اولکی محکومیت سببیه عارض اوله کی زیادهلکک ماهیتنه کوره حق تقدیرک استعمالی ایچوندر . اسباب مشدده تقدیریه نصل ماده اصلیهنک ، اسباب مخففه تقدیریه نصل ۴۷ نجی مادهنک حدودی داخلده حل ایدلک ایجاب ایدرکه سکرنجی مادهده کی حدین دخی تکررک تعدد وتواییسنه ، مکررده کی قابلیت صلاحک درجه صعوبتنه کوره تزیید جزائی تأمین ایچون ویرلش بر اجتهادی تضمن ایدر و نلر بر برینه قاریشدر بریلرسه عدالت برینه ظلم تحق ایلر . دلایل مسروده قاریشنده مستحق اوله کی جزا جلهسنک « فعل ایچون تعیین اولمش مجازات قانونیه » عدینه امکان اولدینی کبی تکررکده جریمک ماهیت عمومیسیله یکوجود اولمش دکل ، آکا انضمام ایدن وهی خصوصده دیگر اسباب منضمیه بکزمه من بر عرض اولدینی تظاهری ایشدر امینتندیم . فی الحقیقه تکرر ؛ شخصی وقانونی بر سب تشدید ماهیتده کورولسهده بوجرمه داخل دکل ، آکالاحق اولمش توابع غیر متصله دن در . بناء علیه تکررک جزایه تأثیری ، فعل ابله آکا انضمام ایدن قانونی ، تقدیری ویا شخصی فعلی بالجمله اسباب مشدده دن صورکه تدقیق ایدلک هم تکررک روحنده مستقر معنایه ، همده مقصد قانونیه موافق اولور . آنجی برسنه دن فضله محکومیت سابقهده تکرر موضوع بحث اولدینی تقدیرده بصورتله ملاحظه قابل دکلسهده بوکا عائد فقرهده تکررک تشدید اقتصا ایتدیکی جزانک مستحق اولدینی جزایه دکل ، ماده قانونیه معطوف اولسی بو فرق حاصل ایشدر .

تطبیقات :

تفصیلات آنه ایله تکررک ماهیتی ، شرائطی و وضعیت قانونیه سی اجمال ایدلش اولدیندن آراتق جزانک صورت تطبیقتدن بحث ایدر بیلریر . آنجی تکررده جزا جنایت وجنحه افغانده آبری آبری اساسلره ربط ایدلش اولدیندن آکا توفیق ملاحظات ضروری درکاردر .

۱ . — جنایتده جزا :

سکرنجی مادهنک جنایت عائد فقره سنده « برکیسه مجازات ترهیبیه دن بریله صورت قلمیهده محکوم ایدلکدن صورکه ..... مؤید کورک جزاسی مستلزم برجرم ایقاع ایدر واولکی محکومیتیه ده مؤید کورک جزاسی بولتورسه اعدام اولتور . فی ابد جزاسی مستلزم برجرم ایقاع ایدرسه مؤید قلمه بندلک جزاسیله مجازات اولتور . ایکنجی جرم مؤید قلمه بندلک جزاسی مستلزم ایسه مکرر اولان شخص مؤیداً کورکه محکوم ایدیلیر . ایکنجی جرم موقت قلمه بندلک ویا موقت کورک جزاسی مستلزم ایسه فاعلک مستحق اولدینی جزا ایکی قات اولارق حکم اولتور ولدی ایجاب بو جزالرک

مشدده قانونیه دن اولان شخصی و فعلی سبیلر ایچون ماده لر بولنه رق هانکیسک جناسی آغمر ایسه اونو ماده اصلیه اولارق قبول ایتدکن صوکره اسباب مشدده تقدیره ماهیتی آلان دیکرنی تقدیری اولان اسباب مشدده فعلیه و شخصییه ایله مزج ایدرک هیئت مجموعه سنده کی شدنه کوره جزا - امکان وار ایسه - تطبیق اولونان ماده تک حد منتهاسنه تقرب و آندن صوکره فعلی اولان اسباب محققه شخصی اولانلره ترجیح قیلنق شرطیه قانونی اولان اسباب محققه هر بریک مقتضای آکا تعلق ایدن ماده قانونیه نظرأ ایفا واک صوکرده تقدیری اولان اسباب محققه فعلیه و شخصییه بر مجموعه حالده نظر دفته آلنه رق آنک قوتنه کوره :زا ۴۷ نجی ماده تک حد منتهاسنه تقرب ایدلملدر. [۱]

تکرر جرم تصور ایدلمی و چهله اسباب مشدده شخصییه و قانونیه دن عد اولندنی تقدیرده عین قاعدهیه تطبیق حرکت ضرورتی حاصل اوله جق و دیکر اسباب مشدده ایله برلشدیکی حالده قاعده عمومییه دن استثنایه بر سبب قالدیجی ایچون براوچوروم کندی کندیه وجود بوله جقدر . فی الحقیقه مکررک عمد کی ، ابونی قتل ایتک ، چوغنه فعل شتیع ایقاع ایلمک ، اشکنجه ایله برنی اولدیرمک کی افعال ایله برلشدیکی تقدیرده اسباب منضمه و مشدده دن عاری اوله رق اولو جزای اصلی تعیین ایدن ماده بولنوب تکرردن طولانی تزیید اولندقدن یعنی سکرنجی ماده اولو تطبیق ایدلمدن صوکره دیکر اسباب مشددهیه نظرأ جزا تک تزییدی امکان - وبضاً - ضرورتی حاصل اوله رق منطقی سزانی پک آشکار بر نتیجه حصوله کله جقدر . تکررک جزای اصلییه معطوف اولسی - بونک آیری برشی اولدیغنی احساس ایتندن صرف نظر - آیری بر اصول قبوله کافی بر سبب عد اولنسه ده بته محذوری ازاله ایدنه جک بر سبب کافی الهماز . فی الحقیقه جزا قانونیه عمداً قتل ، ابونی قتل ، چوغنه فعل شتیع ، اشکنجه ایله برنی قتل افعالی ایچون آیری برر ماده موجود اولدیغنی حالده سکرنجی ماده تک جزای اصلییه معطوف بر تزییدی امر اولمستندن طولانی تکررک تأخیری قاعده سی وضع اولنیه یلیرسه ده جزا قانونیک ۱۹۴ نجی ماده سنک صوکندن بر اولکی فقره سنده تقلید و تقییددن حیاتیه مه لکه حصوله کلدیکی تقدیرده معین جزا تک نصف مقداری تزیید اولنجه ی و ۲۳۹ نجی ماده تک صوگ فقره سنده ده اتمه و اشانک ، یا خود دولت قوائم و اسباب تک بعض اکاذیب نشریه هالرینی تزیید و تقیید جرمی حواریه اصلیه دن اولان ارزاق و اشیا حقدده وقوعه کایر سه مجازات اصلیه تک تضییف اولنجه ی قبول ایدلمسته کوره تکرر بوله بر اسباب مشدده ایله برلشدیکی حالده بوقاعده بته محل تطبیق بوله یه رق موجود اوچوروم ده درین بر حال آلیر . حال بوکه بو ماده لر ه کی اسباب مشدده تک بشقه اسباب مشدده قانونیه ایله اجتماعه پک ده امکان اولدیغنی حالده تکررک ضمن ایتدیکی اسباب مشدده - شرائطی تحقیق ایتک شرطیه - جنایت و جنحه افعال تک کافه سنه عام و شاملدر .

واقعا تکررک تأثیریه فاعله منحصر بر نوع اسباب مشدده قانونیه اولدیغنی درکار ایسه ده اسباب مشدده تک شخصی اولسی تطبیقات نقطه نظرندن شریک جرمه عدم سرایتدن بشقه بر معنی افاده ایدمه . عکسی فرض اولنسه بیله تکررک دیکر اسباب مشدده قانونیه و شخصییه ایله اجتماعه بر مانع اولدیغنی ایچون بته تکررک تأخیری مقتضی بر سبب اراشمی قابل دکلدر . بولدن بشقه سکرنجی ماده تک بتون فقره لر نه ایکنجی جرمه دن طولانی فاعله مستحق اوله جقنی جزا دن پخت اولنوبور . بونلرک - ۳۰ کانون اول ۲۸ تاریخلی تمیز قراری وجهله - هیئت حاکمه چه تقدیر و تعیین اوله جق مجازات قانونیه اولیوب فعل ایچون تعیین اولنمش مجازات قانونیه اولدیغنی قبول ایتک ایچون - تطبیقات مجتهده عرض ایدلمه جکی اوزره - اعمال کلام ضرورت تک تولید ایتدیکی اضطراردن بشقه بر سببده موجود دکلدر . هر شیدن قطع نظر بواجتهاد قبول اولندنی تقدیرده

[۱] حد منتهاسنه اسباب مشدده ماده قانونیه ده اعظام جزای تعیین ایدن جهت ، اسباب محققه اصغر جزای تعیین ایدن جهت اولدیغندن اسباب مشدده ده جزا سبب شدنیله مناسبت صورتده حد اعظمی ، اسباب محققه ده بته سبب عتیبه متناسب اولق اوزره حد اقله تقرب ایدلملدر .

مقتضى اولدينى كىي جزائىك تحديدى ايجوزده هرشيدن اول قانونه مراجمت ايجاب ايدر . جرمة انضمام ايدن احوال واسباب قانونده محرر اولدينى تقدريده اسباب منضمه دن عارى اولان ماده اصليه به مراجمت ضرورى برطرف اوله رق او اسبابى تصریح ايدن ماده به توفيقاً جزا تعيينى لزومى تحقيق ايدر و برفايده بردن زياده اسباب مشدده قانونيه اجتماع ايدرسه فعله برقاچ شخصيت حاصل اوله رق اجتماع جرائى اخطار ايدن برماهيت وجود بولور . مثلا تعدد ايدن اسباب مشدده قانونى اوليجه قوه جبريه اعماله مأمور اولان بر شخصك اجرائى مأموريت حالنده عمداً برى ضرب ايتسى كىي ايترسه كامللاً شخصى ، ايترسه برقاديى قاچيره رق جبراً فعل شنيع اجرا ايلك كىي تماماً فعلى ، ايترسه اون يش ياشندن دون ذات الزوج قيزى قاچيره رق جبراً فعل شنيع ايقاع ايتكله برابر عمداً قننه تعبت ايتس اولوق كىي بهضيسى شخصى و بعضيسى فعلى اولسون جرم بر اولدينى حالده اسباب مشدده نك هريرى باشقه ماده ويا فقره ده داخل اولدينى ايجون اعظم جزائى تعيين ايدن ماده نك تطبيق مقتضى وديكر ماده ده داخل اولان سبب - قانونى اولدينى حالده - تقديرى برماهيت ا اكتساب ايدنك او ماده نك حدودى داخنده تشديد جزائى مستلزم اولور . فقط بر جرمة انضمام ايدن اسباب مخففه قانونى اولدينى صورنده تداخل موضوع تحت اوليه جفتدن بو اسباب مخففه مقتضاسنك هر برى آبرى آبرى تطبيق ايجاب ايدر . آنچاق بو اسباب مخففه فعله تعلق استديكى حالده بونلك تقديم و تأخيرنده بر تفاوت حاصل اولرسه ده كافىسى ويا بر قيسى شخصى اولدينى تقدريده ۲۰ نجى ماده ده تعيين اولنان جزائىك ماهيتنده كىي مېمېته - معذرتله صفر سنك انضمامى حالده اولدينى كىي - مجرمك له وعلينده نتيجه لر حاصل ايدنك بر فرق انضمام ايتسه و فاعلك شخصته منحصر فالان اسباب شريك جرمة سارى اولامقله برابر اصلك فرعه تقديرى ايجاب ايدن ملاحظه - جرمك ماهيتندن خارج اولوق اعتباريله - اسباب مخففه شخصيه قانونيه ده عتباً وارد بولمسه بنا ، فاعلن باشقه سته تعلق اين اسباب مخففه نك تقديريله ديكر نك تأخيرى هم حكمت جزايه وهمده منطقه موافق اولور .

فقط اسباب مشدده تقديرى اولورسه بونك جزايه تأخيرى تحقيق ايجون آبرى بر ماده تحريسى عت اوله جفتدن ماده اصليه نك حدودى داخنده جزا تعيينى ايجاب ايدن كىي فعله انضمام ايدن اسباب تخفيف جزائى مستلزم كورلدنك تقدريده ده - ايتسر فعلى ايتسر شخصى اولسون - ۱۷ نجى ماده نك صراحتى دائره سنده حل اولوق اقتضا ايدر . يالكن برفايده بر قيسى تقديرى ، ديكر قيسى قانونى اولوق اوزره بردن زياده اسباب مخففه و مشدده انضمام ايتس ايسه اجتهاده مساع فندان صراحتله مشروط واسبابك قانونى عد ايدلسى صراحت وجودينه متوقف اولديغندن هرشيدن اول حكم قانون ايقا ايدنكدن صوكره تقديره ترك اولنان اسبابك تدقيقى ايجاب ايدن كىي اسباب مشدده نك مقتضايى ايقا اولمده نك تخفيف جزا امكانى حاصل اوليه چنى جهتله اسباب مشدده نك ده اسباب مخففه به تقديرى اقتضا ايلر . شو حالده بر جرمة بر جوق اسباب مشدده و مخففه انضمام ايتديكى تقدريده اسباب مشدده و مخففه اقسامه آيرلدنك صوكره اولا اسباب مشدده معظمه قانونيه نك مقتضاسنى تعيين ايدن ماده موجبجه جزا و يرلدنك صوكره ديكر اسباب مشدده نك هيات مجموع سته نظراً جزا او ماده نك حدودى داخنده تزييد ودها صوكره اسباب مخففه قانونيه وجوده كيتيرن احواله كوره - فعلى شخصى به تقديم قننه صورتيه - آنى تعيين ايدن ماده لر احكامى اجرا ولك صوكره اسباب مخففه تقديريه نك ۱۷ نجى ماده به توفيقاً جزايه تأخيرى تدقيق اولوق صورتيه مجازاتى تحديداً ايتك كه موافق بر اصول اولور . بناء عليه بر جرمة بر اسباب مشدده شخصيه و قانونيه ، بر اسباب مشدده فعليه و قانونيه ، بر اسباب مشدده شخصيه و تقديريه ، بر اسباب مشدده فعليه و تقديريه ، بر اسباب مخففه شخصيه و قانونيه ، بر اسباب مخففه فعليه و تقديريه ، بر اسباب مشدده شخصيه و تقديريه ، بر اسباب مخففه فعليه و تقديريه انضمام ايتديكى صورنده اولا اسباب

قبول ایدیلیرسه مطالعات مذکورنك اصابتی تصدیق ایجاب ایدهرسه تکررک نفس جرمدہ مندوج و آندن مستخرج اسباب مشدده - یعنی اسباب مشدده فعلیه - قبیلندن اولمدینی نظراعتبارہ آلتیرسه هرشیدن اول جریمک شرایط اصلیه سیله جریمه مرتبط اسباب مشدده و مخففه نظراعتبارہ آلتوب جزای اصلینک تعیین ضرورتی تحقق ایدهرکنندن و تکرر ایسه جریمک احوال مخصوصه سندن مستخرج اسباب مشدده قبیلندن اولیوب جریمک محکومیت سابقه ، سوابق ولوا حقیقده مندوج بولوندیغندن تکرردن طولای ایجاب ایدهن جزای تشدید جزای اصلی ایله بکوجود عدا ایتیمک و جزای اصلی تکرردن مجرد اولارق تعیین اولوندیغندن سوکره تکرر بحثنه انتقال ایجاب ایدهرکنکی و ۷نجی مادهده صورت مخفی بیان اولونان جزالری علی العاده تعیین اولونان جزالری اولوب تکرر سیله تشدید ایدلمش جزالری اولدینی جهته بوضورتله ملاحظهده ماده مذکوریه مخالف اولوق شوبله دورسون مظنون لهنده برتیجه نامنی طولایسیلهده برافنده موجود اولدینی قبول ایدرک اولان تخفیفندن باشلامق و بناء علیه برنجی درجهده اسباب مخففه تقدیریه ایکنجی درجهده صغر ، اوچنجی درجهده تکرر موضوع بحث اولاجنی ادعا ، مع هذا جنبه تکرر لرلنده نوعاً اتحاد مشروط اولسنه کوره بوضورتله حرکتدهده بعض غرابتلر وجود بولاجنی اعتراف ایتکده بولمشدر . ۱۱

فکرجه برنجی رأیده اسباب مخففه قانونیه ، تکرر و اسباب مخففه تقدیریه نك صره ایله بربرینه ترجیحی اقتضا ایدیرر . اسباب کوسترلیدیکندن مناشه قابل اولدینی کی اسباب مخففه نك قانونی اولسی سبب ترجیح اولسهده تکررک جرمدہ موقی - آتیله ایضاح اولنهجفی وجهله - اسباب مخففه تقدیریه تقدیمی مانع بولونسته بناء بوندهده او قدر اصابت مشهود اولامامش ، اوچنجی رأیده اسباب مخففه قانونیه نك موقی کوسترلیمکله برابر تکررک ایجاب ایدیردیکی مجازات تشدیدیه هیچ برزمان جزای اصلی ایله بکوجود اولمش برجزا اولدیغندن بکاده اشتراک قابل اولامامش ، درنجی رأیده دخی تکرر شخصی اسباب مخففه ایله تعارض ایدیردیکی زمان صورت تطبیقده برسکونی ضمن ایتیمکله برابر تکررده کی شخصیت تقدیمدهده کافی برسب کورولمه مشدر .

واقعا ذات جریمه انضمام ایدهن احوال عمومیتله جزانک کیمتی تزید و یا تنقیص ، حتی بعضاً جریمک نوعی تبدیل ایدهرسهده بواحوال زائده نك تأثیری هرزمان بر اولاماز .

اسباب مشدده و مخففه نك شخصی اولسندن تولد ایدهن نتیجه شرکایه درجه تأثیرندن عبارت اولسنه کوره اسباب منضمه شخصیه نك تقدیم و تأخیری مقضی اورته برسب قالیه جفی کی تکررله صغرسن اجتماع ایدیرکی تقدیرده ایکیسیده فاعله تعلق ایدهرک مشترک بر ماهیت ابراز ایتسه نظراً بونک بربرینه ترجیحی ایجاب ایدیرجهک برسب عمومی ارأه سی قابل اولماز . بالخاصه اسباب منضمه نك تقدیری قسمنده بونلر ایسترسه شخصه ، ایسترسه ذله تعلق ایتسون ۷نجی ماده نك تطبیقی ایجاب ایدیرجهک بر ماهیت مشترک ارأه ایتکده ولدیغندن اسباب لاحق نك بونقظه نظردن تدقیق مسئله فی حل دکل ، اغلاق ایدهر . فقط اسباب مذکور قانونی و تقدیری اولوق نقطه نظردن مطالعه ایدیلیرسه بلنکه مفتاح اله کیریمک امکانی حاصل اولور .

جریمه انضمام ایدهن اسباب قانون طرفندن تزید و یا تنقیص جزای مستلزم عدا ایدلسندن حاصل اولان نتایج تدقیق ایدیلیرسه - اولجی عرض اولوندینی وجهله - جرمدہ آیری بر شخصیت تجلی ایدیرکی کوریلور . قتل نه شکلده ونه ش - ائط آلتنده واقع اولورسه اولسون بر قاتل ، بر مقتول و برده ذمل قتل موجود اولدینی کی سمرقندهده نه ماهیتده اولورسه اولسون بر سارق ، بر مسروق و برده صاحب مال موجوددر . فقط بونلرک برویا بر قانجه برسب قانونی عرض اولورسه - حتی بعضاً جریمک نوعی تبدیل ایدهرک قدر - نتایج تولید ایدهر .

جریمک نوعی تعیین ایدن اساساتی قانونه وضع ایتسه کوره بونک حلی ایچون قانونه مراجعت

[۱] جریده عدلیه : نومرو : ۴۴ ، ۵۲ ، صحیفه : ۲۳۰۳ ، ۲۳۶۶

حدودی داخلنده جزایه مؤثر اولدینی حالده اسباب مشدده قانونیه آتی تعیین ایدن ماده ویا فقره نك جزائی حدودینه داخل اولور .

تفصیلات آتفه تکرره تطبیق اولدینی تقدیره - آتی ده عرض ایده جکمز فرق نظر دفته آنترسه - آنک ده اسباب مشدده قانونیه دن اولدیغنه شبهه قالماز . زیرا شرائطی تکمل ایغین برحکومیت سابقه نك اسباب مشدده تقدیره دن عدیله ماده اصلیه ده کی جزانك حدودی تجاوز اولماق شرطیله تزییدنه جواز اولسه ده براده معنای قانونیسیله برتکرر موجود اولما دینی کبی شرائطی تحقق ایدن برتکرر ماده اصلیه نك حدودی تجاوز ایدرک سکرنجی ماده احکامنه داخل اولور و تکررده تطبیق ایجاب ایدن جزائی قانون آیری ماده ایله تصریح ایتدیکندن تکرره معطوف اسباب مشدده «قانونی» صفتی اکتساب ایدر .

— انواعی تعداد اولتان بواسباب مشدده و مخففه نك اجتهای حالته تطبیق اولنه جق جزانك صورت تعیینی بمشردن خارج اولسه ده بواسباب تکررله برلشدیکی حالده موضوعمز داخلنه رجوع ایدر . فی الحقیقه تکررله قانونی ویا تقدیری دیگر اسباب مشدده و مخففه اجتماع و تعارض ایتدیکی تقدیره عدلی اولدینی قدر ارباب حقوق آره سنده موجب اختلاف اولش بر مسئله ظهور ایدر . بعضاری تکرر جرم ایله تشدید و حصول اسباب موجهه ایله تخفیف جزایه مستحق اولان مجرم صباوت و معذرت کبی اسباب ایله دخی مساعدت قانونیه دن استفاده حقیق حائز اوله بیله جکسندن بوکی خصوصاً ده محکمه نك بادی اتهام اولان فعل جنائینك اجرا قلنان شا کمه سنده تحصیل ایدن نتایج تضمین ایتدیکی ا والی تقدیر ایله مهمک نمایان اوله جق معذرتی قبول ودرجه مجرمیتی تعیین وارائه ایدر کدن سوکره تکررک استلزام ایتدیکی اسباب تزییدی نظر دفته آلتق و صلاحیت قانونیه مستقداً وجودی حس ایله بکی حالت مخففه مقتضاسنی ایفا الیک صورتیله اکیال معامله ایده بیلمسی و تخفف جزا مسئله سنک قرار انهایی اولسی موافق اوله جنی ادعا سنده بولندینی کی [۱] بعضیاری دخی بولسه ده هرشیدن اول اسباب مخففه قانونیه ایله اسباب مخففه تقدیره تقریق اولوب اسباب مخففه قانونیه اسباب معذرتله سنک معین برحددن دون اولسی کبی صراحة متن قانون ایله تعیین ایدلش احوال دن بولسنده بو نوع اسباب مخففه فعل ویا شخصک نفس ذاتنده مندم و قاتوناً معین اولسنده بناء هرشیدن اول نظر دفته آلتق و اویدن سوکره اسباب مشدده ده تطبیق ایدمک و اسباب مخففه تقدیری ایسه اولا تکرر و سوکره اسباب مخففه نظر دفته آلتق موافق و فرانسه محکمه تمیزینک ده لایتعیر اجتهادیه مؤید اولدیغنی ، تورکیه محکمه تمیزینک بو خصوصه کی اجتهادی معلوم دکامسه ده اسباب مخففه ایله نظر دفته آلتدینی حالده مجرمک لهنه معطوف بر حرکت اوله جقندن محکمه مشارالیه اجتهادینک فرانسرله مائل اوله بیله جنی مظنون و بونک عبارات قانونیه دن استنباط معینی ایله دکل ، تطبیقات ایله مؤسس بر اجتهادله تقرری قابل بولندینی رأینده بولونقده [۲] ، بعضاری دخی ۴۷نجی ماده تکررله برلشدیکی حالده ماده مذکوره به نظراً جرمده تخفیف اقتضا ایدن جزالر قانونک اسباب مخففه دن قطع نظر اوله رق بر مجرم حقتده تعیین ایتدیکی جزالر اولدینی کبی تکررک ایجاب ایتدیکی مجازات تشدیدیه دخی اسباب مخففه دن قطع نظر فلکم استلزام ایتدیکی جزای اصلیه بکوجود اولش بر جزا اولدیغندن ابتدا جزای اصلیه نظراً مکرر لیک ایجاب ایتدیردی مجازات قانونیه تعیین قلنه رق اسباب مخففه نك استلزام ایتدیکی مجازات تخفیفیه نك آنک اوزرنه تطبیق موافق اولاجنی اجتهادنده بولونقده [۳] ، بعضیسی دخی بو اونجی رأیه اعتراضاً تکررک ایجاب ایتدیردیکی مجازات تشدیدیه جزای اصلیه مطلقاً بکوجود اولش بر جزای قانونی اولق اوزره

[۱] جریده عدلیه : نومرو : ۴۳ : صفحه : ۲۳۳۶

[۲] جریده عدلیه : نومرو : ۴۷ : صفحه : ۲۴۲۵

[۳] جریده عدلیه : نومرو : ۴۸ : صفحه : ۲۴۷۰

تكررك ماهيت عموميه سی تدقیق ایدیلیرسه بونكده فاعله تعلق و تأثیری آكا آنحصار ایدن بر صفت اولدیغی قبوله ضرورت حاصل اولور. فی الحقیقه - شرائط ایفاء متحد اولوق شرطیله - مكررك ایفاء ایدییکی بجرم ایله تکررله علفه سی اولمایان بر شخصك ارتکاب ایدییکی فعل ممنوع آراسنده حسن وقبح اعتباریله هیچ برفرق وجود بولامدییی کی فاعله و حتی مفعوله سیرایت اتمش بر شیءه کوریله من . تکررک تشدید جزائی مستلزم اولماسی طوغریدن طوغریه فاعله تعلق ایدن صعوبت صلاحك تحقیق قضیه سیدر . شو حالده اسباب مشدده نك متعلق اولدیغی ركن جرمیت بورادده فاعلك شخصیتی اولدیغندن تکرری ده اسباب مشدده شخصیهدن عد اتمك ایجاب ایدر .

اسباب منضمه ایستر شخصی ، ایستر فعلی اولسون احاطه سی قابل اولیچق درجهده محدود اولمدییی جهتله واضع قانونك ذات جرمه انضمام ایدهك احوال فاعلك قبجی تزییده ویا تقلیل ایدهك احتمالاتی تماماً کیف ایدرهك بواحوال و شرائطك جرمه تأثیرینی تدقیق و جزاسنی تعیین و تشدید اتمسی بر تکلیف مالا بیاق اولور . واقعا جزا هر حالده برحق اخلال اولدیغی ایچون بونك مقداری ده وجودی کی قانوناً تعیین اولونق جمعیت بشریه نامه شایان تمی اولسه ده بونده کی امکانشزاقی بونکالی مانع اولدیغی کی بوقابلیت تصور ایدلسه ده قانونی ایچندن چیقلماز بر کیشخانه شکانه صلوقه جنی ایچون تأمین ایده کی فائده دن بونوك مضر تکرر تولید ایدر . بوسبله واضع قانون وقوعی احتیاطده کی قوت و کثرتك معنوی تشدیقلری آنتنده تخطیر ایدریکی ، ایداه ایدیلدیکی احتیالاتی قانونه ادخال ایدرهك اوست طرفی حکامك تقدیر و اجتهادینه ترك اتمك اضطراری قارشوشنده قالر . نه کیم بزم جزا قانونك اکثر موادی جزا ایچون حدین قبول اتمسی واضعك تخطیر ایده کی اسباب مشدده نكده جزائی تزیید ایدیلیمسی ممکن قیلان بر ساحه وجوده کتیردیکی کی تأسیس موازنه ایله تأمین عدالت ایچون ده عندالجاهه جزانك تخفیفی قابلیتی وجوده کتیرمك اوزره اولجه جزانك عفو ، تبدیل و تقلیلی اراده سنیه مخصوصه اولدیغی غیر قابل برحاله کتیره ن ۷ ننجی ماده نك حتی روحی دکیشدیرهك حکامه پك واسع بر زمین اجتهاد ترك ایله مشر .

جزانك تشدید و تخفیفی ایچون قانونك بعضاً اجتهادی تقید و بعضاًده توسیع اتمسی ، تعبیر آخرله جرائمک تزیید ویا تقصص جزاسنی استلزام ایدن اسبابك بعضاً ماده قانونیه ایله تعیین ، بعضاًده اجتهاد حکامه ترك اولنسی و بواسباب مشدده ویا تخفیفه فی نونقطه نظر دن ده تشریقه ضرورت حاصل اتمش ، اسباب مذکور و واضع قانون طرفندن قبول ایدلمش ایسه «قانونی» تقدیر حکامه ترك اولنمش ایسه «تقدیری» عدنی مستلزم کورلشدر .

شوراسی ده شایان دقتدره که جزانك تشدیدینی موجب اولان احوالک قانونی اولنسی حکامک اجتهادینی تحدیددن زیاده توسیع اتمشدر . فی الحقیقه اسباب مشدده قانونیه تزیید جزا ایچون حکامه بر مجبوریت تحمیل ایسه ده بواسباب قانوناً تصریح اولنسه بیله تحقیقوله - ماده مساند ایسه - حدافلی اسبابک شدنی درجه سنده تجاوز مجبوری اساساً موجوددر . آتیچ اسباب مشدده قانونیه ده قانونك قبول ایدییکی جزانك حداعظمی هر زمان اصل ماده قانونیه نك تعیین ایدییکی ماده نك حداعظمندن فضله اولدیغندن و اسباب مشدده قانونی اولدیغی تقدیرده جزانك حدافلی تحدید ایتکه برابر حداعظمی توسیع ایدیلکندن حکامک ساحه اجتهادیه ماده اصلیه نك حداعظمی ده تجاوز ایدهك قدر برکیشمک تأمین ایدر . حال بوکه اسباب تخفیفه قانونی اولدیغی تقدیرده جزائی تخفیف ایسه ده ۷ ننجی ماده نك حکمی ده عام ودها واسع اولغله برابر - اسباب تخفیفه قانونیه ده نظر دقتیه آندقدن صورکه - تعیین اولدیجق جزانك مقداری تقلیل ایدهك برماهیتده بولدیغندن اسباب مشدده ده قانونیت صلاحیت حکمی توسیع ایدییکی حالده اسباب تخفیفه ده قانونیت آتی تحدید ویا عکس اسباب مشدده ده تقدیر - حداعظمی تجاوز نقطه نظرندن - حکامک صلاحیتی تحدید ایدییکی حالده اسباب تخفیفه ده تقدیر ، آتی توسیع ایدر . بوندن باشقه اسباب مشدده تقدیریه ماده اصلیه نك

نظريات جزائیه اسباب مشدده فی برطرفدن شخصی وفعلی ، دیگر طرفدن ده قانونی و تقدیری اولوق اوزره اقسامه آیردیفندن تکررکده بواسباب مشدده تک هانکی نوعلرندن اولدیفنی تعیین فائده سز اولمایه جنی کی تطبیقات جزائیه نقطه نظرندن ده موجب تشبیحات اولور .

جرمک تحقیق هر شیدن اول فاعل و فعل ایله - فعلک تعلق ایتمدیکی شیئته عام اولما اوزره - بر مفعولک وجودیته توقف ایتمکدن جرمه عارض اولان اسبابکده بوارکان ثلثه دن بر ویا بر قاچنه اضماع ایده چی درکاردر . مثلاً مظلونک صغر سنی ، تقلید آناختارک چلبینکی طرفندن اعمالی ، بر فعلک تصور و تصمص ایله ایقاعی فاعله ؛ بر ماموری ایقاعی وظیفه حالتده ضرب ایتمک ، ذات الزوج بر قادیجی قاجیرمیق ، اون بش یا شندن دون بر چوجغه فعل شنیع ایقاع ایله مک مفعوله ؛ قاجیریلان قیزه فعل شنیع اجرا ایتمک ، قیو قیزدرق سرعت ایله مک فعله تعلق ایدهن بر صفت عارضه اولدیفنی کی اصولی ضرب ، جرح و یا قتل ایتمک ، فروعه فعل شنیع ایقاع ایله مک فاعل ایله مفعوله ، ۱۸ یا شندن دون بر شخص طرفندن اشیای حسیسه سرعتی ویا بر جنبانه مثبت فاعل ایله فعله ، اون بش یا شندن دون بر چوجغه ویا ذات الزوج بر قادیجه جبراً فعل شنیع ایقاع ایتمک مفعول ایله فعله اضماع ایدهن بر عارضه ، ابوی عمدا قتل ، بحارمی فراش غیر مشروعه جرح جرمه لرنده هر اوجه تعلق ایدهن بر صفت زائده موجوددر . آنجیق جرمک ارکان ثلثه سینه اضماع ایدهجک وصف یالکیز فاعله تعلق ایتمدیکی تقدیرده بوندن فعلک مشرک فاعلاری متأثر اولمایه جنی کی دیگر لویه اضماع ایدهن اعراض فاعله سرایت ویا یالکیز مفعوله تعلق ایتمده فعل آتمن متأثر اولاروق حسن ویا قبیحی تزئید ویا تقلیل ایدهر و بناء علیه شرکای جرمه سرایت ایدرک ماهیت و نتیجه اعتباریله بر فرق حاصل ایتمه چکندن اسباب منضمه ایسترتقیف جزایی ، ایسترسه تشدید مجازاتی مستلزم اولسون بوللری بری فاعله ، دیگرکی فعله عائد اولوق اوزره ایتمکی به تفریق مناسب اولور . [۱]

[۱] جرائم مشترکده بوجال حقیقه سزای نظر دقت اولدیفندن حاکم وصف مشرک فاعله تعلق ایتمکله برابر دیگر ایتمی وکنک بوندن متأثر اولوب اولدیفنی تدقیق و دیگر لویه سزای اولدیفنی کوردوی تقدیرده متمسکین شرکای جرمه تطبیق ایتملیدر . بوقسه عدسی طوغریله طوغریله قعله تعلق ایوب فعله ، حتی مفعوله تأثیر ایتمن برحاکم جرمه انقباضی - عین اسباب آیرمه کشیدیمده موجود اولدیفنی حاکمه - شرکای جرمه سرایت ایچون بر سبب کافی اولماز . زیرا صغر سن فصل جرمه قبیحی ادراکده مساعد بر قابلیت تعلیمه تک تماماً موجود اولما شندن طولانی جزایی اسلیدن دون بر جزایی مستلزم ایسه ده عدده زمانک نسوری تعدیل ایدهن ، بوسورته فعلک قبیحی ادراکده مساعد بر زمین احتضار ایتمن تأثیر طبیعیتنه رغماً بر فعل ممنوعی اجزاده اصرار بر قابلیت لیسه شک فاعله تحققتنه سبب اولوق ماهیتیه مجازات اصلیه قسطله بر جزا تریجی مقتضی عد ایتمیرمشدر . کذا جرمه تکرار فصل جزائی روح جرمه تأمین صلاحه عدم کفایتک گمنغه دلالت ایتمک طولانی سببه تشدید جزایی موجب ایسه عدده آلا یقین اسبابون طولانی تزئید جزایی مقتضیلر . بناء علیه صغر سن و تکررده فصل شرکای جرمه سرایت مقتضی بر سبب مفعولایه عدده شرکای جرمک جزایی تزئید کافی بر سبب اولماز . حتی عدماً بر فاعل ایقاعی صردسته وفعیه تصادف ایتمن شخص فعلک تصور و تصمص ایله ایقاع ایتمدیکی اوکر تکررکدن صورکه فعله اشتراک ایسه ده صفت عدا کندیسه سرایتی مقتضی بر اصل اولدیفنی ایچون عمدا قتل فعلک شرکای جرمی عد ایتمک ایتمک ایتمک . اوت هر قاع فعلک نتیجه شندن مسئول اولمیلدر . فقط براده نتیجه فعل قتل بر شک اولمیلدن ایتمه برشی دکادر . علمایه حصول قتل قتل عمده کفی بر سبب کتل ، عد تصور و تصمصیدن تکررکدن بر عذرله ، آنجیق شرکای جرم فاعل ایله مشترکاً فعله تصمص حصول اولدن تصمص تصور ایدرک جرمه اشتراک ایتمش ایسه عمدا قتل فعلکله تزئیدیه ضروری اولور . بر نتیجه وصف عدک فاعل دیگرده وجوددن یالکیز فعل قتل ایتمش اشتراک ایتمک کندیسه ده ، سن سبب تکررکدن تکررکدن ایروقت فاعله اضماع ایتمن احوال جرمه صغیر سزایستده . سرایت ایتمدی حالده آتمک مقتضی اولدیفنی مجازات زائده شرکای جرم ایچونده واجب اولور . ته کیم قدسه قتله اشتراک ایتمن شخص قتل فعلکله مشترک فاعل اولدیفنی کی اولادک بر شی قتل ایتمش فعله اشتراک ایتمن جرمه پردیلمی فعلک مشترک فاعلیدر . فی الحقیقه بر حاکمه کندیسه اولادک قتل ایتمش اضماع بر فاعل موجود ایسه ده . بر صفت جرمک عناصر ایتمن اولان مفعولده بر حاکم قتل سزای ایدرک ارکان سزایستده سرایت ایتمش ، وصف زائمه دیگر فاعلایه کندیسه امکان حاصل ایتمک . آنجیق شرکای جرم مفعول ایله آیرمه سزای ضرورت تأثیر آتمده قتل اجرا ایتمش ایسه فعل قتل کندیسه تعلق ایتمن بر اشتغال حاصل ایده چکندن بوشکله اشتراک جرم کتل ، فاعل مستقل وصفی تحقیق ایتمک .

وامینینی سوء استعمال فعلاری تکرردده عین جرم اعتبار اولونور» دینلمش ایسهده بو براسئشان اولدینینی و تعمیمینی مقضی بردلالت بولونادینینی جهته بو استئشانک قبولنه سائق مطالعات عیناً دیگر افعالهده وارد اولسه ایمالنه سبب اولاماز .

تفصیلات مسروده دن آکلاشیلاجینی اوزره عین جنحه ترکیبنده کی مهیمیت واضع قانون طرفندن توضیح ایدیلنجه به قادر مقصدی افهامه مانع ایسهده بیدتون گله نك اعلمی ده حائز اولامایاجقندن بونی اعمال ایچون « جنجه لرده عیندیک تحققی ماهیتک اتحادندن عبارتدر » دهنه ريك ایکی فملاک ضرب، جرح و یا قتل اولماسینی تکررک وجودینه کافی عدایمک بلکه ده واضع قانونک مقصدینه موافق اولور . قالدی که تکررک تحققی بالاده تعداد ایدیلن شرائطک ثبوتنه متوقف اولدیغندن عندالحاکمه بو شرطلرک موجود اولوب اولادینینی تدقیق و دلایل ثبوتیه سیله برابر اعلامده تصریح قلنجه ایجاب ایدر . نه کیم محکمه تیزرک ۳ کانون اول ۳۲۷ تاریخلی قرارنده جزانک تاریخ ایحال و باسقوطندن اعتباراً جرم اخیره قادر نه مقدار زمان کچدیکنک . ۲۹ کانون ثانی ۳۲۷ تاریخلی قرارنده محکومیت سابقه نك تکرره اساس اولماسی ایچون کسب قطعیت اتمش و تفریق و اجراسنه ابتدار و یا جزانک ایحال قلمش اولماسی مشروط اولدیغندن شرائط مذکورنک موجود اولوب اولادینیک ، ۷ ایلول ۳۲۸ تاریخلی اعلامنده تکرردده جرم ثابتنک معین مدتلر طرفنده وقوعی مقضی اولدیغندن تاریخ تخلیه ایله جرم اخیرک ایقاعی بئنده کین مدتنک تدقیق ایله قراره ربطی لرومی تصریح اولوناروق بو خصوص تأیید ایدلشدر . آتیق ۱۹ ایلول ۳۲۸ تاریخلی قرارنده علی الاطلاق محکومیت سابقه درجه سیله کسب قطعیت ادوب ایتمدیکنک قیود رسمیه ایله تحققی لازم اولوب مظلونک بوباید کی اقرارنک تحقیقات رسمیه اجراسندن استغنا حصوله کتیره مه چکی اجتهادنده بولونولمش ایسهده بوجهت جای ملاحظه در .

اعترافه مجبورم که حبسخانه و محکمه قیودی تکرردده محکومیت سابقه نك نتایجینی اثبات ایده چک انک قوتلی براهیندن بریدر . فقط بوقیودک محترق اولماسی امکانی قارشوسنده اسباب ثبوتیه بی بوکا حصر اتمک دلایل سائره نك وجوده کتیره چکی یقین قارشوسنده محکومیت سابقه نك عدمی ادعا اتمک کی برنیجه تولید ایدر . فی الحقیقه محکمه نك خفیف وقوتسز دلایل ایله اکتفا ایدرک قناعتی غیر قابل رد بردرجهده تقویه امکانی بولدنجه بوندن استفاده ایتمه مس طوغرو دکلدیر . فقط جهت جزایشده اسباب حکم جقوقده اولدینینی کی محدود اولادینندن حکامی بو خصوصه بینات تجریریه ایله تحدید اصول محاکمات جزایه قانوننک روحنه تجاوز اوله چینی کی بونک علی الاطلاق قبولی بعضاده غیر قابل تجویز نتایج تولید ایدر . حکامک ثبوت جرم حقدن کی قناعت و اجتهادی نه قدر تعرضدن مصون و بناء علیه محترم ایسه - تولید ناعت ایدن دلایل تفصیل و اسباب ثبوتیه اوانه اولتیق شرطیه - تکررک ثبوتی حقدن کی قناعت و امینیتی ده اوقدر محترم اولمیدر . مع هذا بونلری عرض اتمکله اقرارک ثبوت جرمده کی قوتندن فضله تکرردده برقوقی حائز اولدیغینی ادعا ایتبورم . شهیه سز حکام نه قوتله احساس قناعت ایدرسه و بریدی حکمک فسخ و یا نقضی احتالی اوقدر تناقص اندر و بریدی حکم اصولدن طولانی فسخ و نقض ایدلهده بالنتیجه حکم ثابت قالیر ....

تکررک ماهیت مفوقیه می :

جرمک ماهیت و ارکان اصلیه سنه بعضاً برصفت عارضه نك اقضای جزانک تزید و تقلیلی مستلزم کورلدیکندن لسان حقوقده جزانک تشدیدینی ایجاب ایدن احواله اسباب مشدده و آنک تحقیقی اقتضا ایله یمن اعراضده اسباب مخففه دینلشدر . ثبوت تکرر تزید جزایی مستلزم برصفت عارضه عد اولوندینینی جهته مکرر لیک ده اسباب مشدده میانه ادخال هم ممکن هم موافقدر .

عینی ماده احکامنه تابع اولایسی فاعله عینتی ایجاب ائمه چکی کی بالطبع اون بش یاشنی ائکمال ایتمه بن برارکک چوچنی ویا آندن یوقاری سنده برقیزی قاچیرمق ، قاچیریلان اون بش یاشندن دون برقیزی شرائط معینه دائره سنده اعاده ائتمک اوقادار قولایلقا. عین فعل عد اولوناماز. بوکی کنج کیمسه لره حرف اندازاق ائتمکله صارقیندیلیق ائتمک ویا قادیق قیافتنده مقرنسون اولان برمهاله کیرمک، برینی عادیا دوکتمکله تصوراً دوکتمک ویا اصولنی ضرب ائتمک ، کنداک برینی دوکتمکله جرح ائتمک، حتی عین شخصی بکری کوندن آشانی ویا یوقاری خسته لئی موجب اولاجق صورتده ضرب ایلمه مک عینتک تحفته کافی برسبب تشکیل ائتمه مک لازم کایر .

واقعا تعداد اولونان احوالک برچوغنده کی تخالفک ذات جنحه دن دکل ، آکا بعض احوالک اضماندن تولد ایلدیکی و بونلرک اسباب شده دن فرق اولمادینی خاطره کلیرسه ده احوالک مذکورده بواسباب تقدیره برافیلمادینی کی ذات فعلک ماهیتمه اوقادار نفوذ ائتمدرکه بونلرک بربرندن تقریبی هر زمان قابلده اولاماز . اساساً جزا قانونک مندرجاتی محدود افعاله تعلق ائدیکی حالده فعلک روحنه کیره ن یوقیل اسبابدن طولانی برچوق ذبلرله ۲۶۵ ماده نک تحریرواملاتی قابل اولایلمه شدر . حتی هر فعلک عین ندرجه نی حاصل ائتمسی عینتک وجودنی اثبات شوپله دورسون مجرمیتک تحفته کافی برسببده دکادر . ته کیم عمداً قتله دهه ، قصداً قتله دهه ، خطاهً قتله دهه ، بالغالیه قتله دهه ، بالمداغه قتله دهه برقاتل ایله برمقتول و بر فاعل قتل اولدینی حالده عمداً قتل اعدای ، قصداً قتل کورکی مستلزم برر جنایت ، خطاهً وبالغالیه قتل مجازات تادیبیه نی مقتضی برر جنحه ، بالمداغه قتل دخنی بر فاعل مباحدر . فعل ایله نتیجه نک ائجادی تکرره کافی عد اولونورسه اوصافی متخالف بویش نوع قتله تکرری قبول ائتمک وحتی بر فعل مباحی مکرر لیکه اساس ائخاذ ایلمه مک ایجاب ایدر . حال بوکه خطاهً وبالغالیه قتل جنحه عد اولوندینی جهته نوعاً ائحاد شرطی تحقق ائتماسندن طولانی فعل جنایتدن معدود اولان عمداً ویا قصداً قتله تکرر ایچون اساس ائخاذ ایلدیه منرسه خطاهً قتله وصفاً متجد اولمادقاری و بناً علیه عینتک شرطی تحقق ایده مده یکی ایچون بالمغالیه قتله تکرر ک قبوله کافی اولماق ایجاب ایدر .

بالاده عرض اولوندینی وجهه بو تخالف فعله بعض احوالک اضماندن ، اسباب تحفته ویا مشدده نک ائتحاقندن تولد ائتمس اولسه ده واضع قانونک هر هانکی برجرم ایچون بر ماده ویا قنونه وضع ائتمسی جرمه باشقه بر شخصیت و برر . جرمه اضمام ایده ن اسباب مشدده - بر ماده قانونیه ده آریجه تصریح قیلنمش اولقی شرطیه - اجتماع ایده رسه عادتا فزده ش چوچقارینک از دو اجندن تولد ایده ن چوچق اونچی درجه اولوله ایکی صفتک اجتماعنه سبب اولدینی کی ایکی شخصیت حاصل اولارق اجتماع جرائمی اخطار ایده ن برماهیت ابراز ایدر . مثلاً اسباب مشدده تعدد ائدیکی حالده بونلر قانونی اولونجه قوه جیره اعمالنه مأمور اولان بر شخصک اجرای مأموریت حالنده پدربنی ضرب ائتمسی فعلنده اولدینی کی تماماً شخصی ، ایسترسه اون بش یاشندن دون ذات الزوج بر قادینی قاچیرمق فعل ایقاع ائتمک کی کاملاً فعلی ، ایسترسه پدربک اون بش یاشنی ائکمال ائتمه نی چوچمنه جبراً فعل شایع اجرا ایلمه سی ویا بر شخصک تصور و تصم ایله پدربنی جرح ائتمسی کی بری شخصی و دیگرکی فعلی اولسون جرم بر اولدینی حالده اسباب منضمه تک هر بری آری آری ماده ویا قنونه لرده داخل اولدینی ایچون بواکی شخصیت دهها ظاهر بر شکل آلاق اعظم جزایی تعیین ایده ن ماده نک تطبیق مقتضی و دیگر ماده ده داخل اولان سبب قانونی اولدینی حالده تقدیری برماهیت اکتساب ایدرک اولماده نک حدودی داخلنده تشدید جزایی مستلزم اولور . ائتحق جرمه اضمام ایده ن احوال اسباب تحفته قانونیه ن معدود اولدینی تقدیرده تداخل موضوع بحث اولمایه جفندن بواسباب منضمه مقتضاسنک هر بری آری آری تطبیق ایجاب ایدر .

واقعا سکینچی ماده نک صولک قنونه سنده « جنحه لرده ساخته کاراقی ، سرقت ، طولاندر بریلجیق

ایکنجی جرمک عین جنحه اولسی مشروط اولدینی حالده تصور ایتمکدن مسئلهده بر جنایت اولدینی کی جنایت عائد فقره سنده اولکی جرمک جنحه اولسی تکرر کافي کورلمش اولدایندن بو حادته دهه تکرر شرطی تکمل و بناء علیه مکررک تحق ایدم. واقعا اولجه حکومیتی ایجاب ایدن جنجهیه مائل اولورق ایکنجی دفعه ارتکاب اولنان جنحه مک جزاسی جنایتک تعیین اولنان جزاسنه تداخل ایتمش ایسهده بونک خیالاً اولسون تقریبی - هر زمان - قابل اولدینی کی اولجه جنحه ایله حکومیت جنایت افعالک تکررسته کافي دکادر. آتیق ایکی اعلام محکمه - تیزجه نقض و بالنتیجه جنایتله حکومیت رفع اولنورسه مسئله جنحه لرده تکرر بجه رجوع ایدر . فقط ایکنجی شکلده ، یعنی جنایتله مقدما محکوم اولان شخص قانوناً معین شرائط دائر سده - بری جنایت اولق شرطیله - نه نوعدن اولور ایسه اولسون بردن زیاده جرم ایله یکی تقدیرده بعدالمحکومیه ارتکاب اولنان جرائمک - بینه اجتماع جرائم اصولنه توفیفاً - تعیین اولنه جق جزاسی شکل مسئلهیه کوره همه حال بر مجازات تهریدیه اولسنه و اولکی حکومیتده بر جنایتدن متولد اولدینی کی جنایتلرده مطفیت جاری و ممانت غیر مشروط بولوناسنه بناء تکرر شرائطی تحق و بناء علیه مجرم مکرر حقنده سکسنجی ماده نک تطبیق واجب اولور .

۵ . - جنحه لرده مماثلتده تکرر ایچون مشروطدر .

سکسنجی ماده نک برنجی فقره سنده کی اطلاق جنایت افعالده هر ایکی جرمک نوعاً اتحادی تکررک تحقنده کافي اولدینی قناعتی تولید ایتمکده ایسهده ماده مذ کورمک جنجهیه عائد اولان فقرات سائر سنده - حکومیت سابقه ایستر برسندن آشانی ، ایترسه بوقاری اولسون - ایکنجی جرمک حکومیتی مقتضی برنجی فعلک عینی اولسی مشروط اولدینی ذکر ایلمه سنه نظراً جنحه افعالده تکررک تحق ایچون بالکیز هر ایکی جرمک - همده حبسی مستلزم - جنحه اولماسی کافي اولوب بر برینک عینی عد اولونه جق درجهده جرمین آراسنده مشابهت و مماثلت وجودی لازم کلدیکی آکلاسیلمده بولونمدر . آتیق ماده قانونیهده استعمال اولونان عین جنحه ترکیبی پک مهم ، مقصدی تفهیمدن عاجز اولدینی جهتله بولکه ایله تأمین ایتمک ایستملین غایه نک تعیین حقیقه پک مشکدر . .

فی الحقیقه عینتک تحق برچوق شرائطک وجودینه توقف ایدر . مثلا هر ایکی فعلک ضرب و جرح و یا سرقت ماهیتده اولماسی هر زمان عینتک تحقنده کافي اولماز . جرمک ماهیتده اتحاد لازم کلدیکی کی وصفاً اتحادده مقتضدر . حتی هر ایکی فعل ماده قانونیه نک تطبیقی ایجاب ایدن برر جنحه ببله اولسه اوصاف و ماهیتده اتحاد اولماکجه بو شرطک عدم تحق ایجاب ایدر . مثلا ۲۰۶نجی ماده تدقیق اولنورسه اون بش باشنی اکیال ایتمدن برارکک چوجک قاچیرماسنی جنجهدن معدود بر فعل ممنوع عد ایله یکی کی قوجه سی اولماق و فعل شنیع ده وقوع بولماق شرطیله اون بش باشندن بوقاری بر بیزک قاچیرماسنی ده جنحه اولارق قبول ایتمش . بر شخص ایترسه جنایت شککنده قاچیرلمش اولسون قرق سکز ساعت ظرفنده و تجاوز وقوعندن اول بارضا اعاده سی بینه جنجهیه تزیل ایله ایدر . کذلک ۲۰۲نجی ماده نک برنجی ذیلی « کنج کیمسه لره حرف اندازق » فعلی جنجهدن معدود کوردیکی کی دیگر فقره سنده صارقیندیلق فعلی ، اوچنجی فقره سنده دخی قادین قیافتیله متر نسوان اولان عمله کرمک فعلی دهه آغیر برر جنجهدن اولارق قبول ایتمدر . هکذا ۱۷۹نجی ماده یکریمی کوندن آشانی ایتمدن قلاجق صورتده برنی ضرب ایتمک ، بوفعلی اولجه تصور و تصمیم ایله یاغق ، اصولی دوکک افعالی بر بریدن آغیر جزالری مستلزم برر جنحه اعتبار ایله ایدر . بوندن قضاة اولارق ۱۷۷ ، ۱۷۹ ، ۱۸۰ ، ۱۸۳ ، ۱۸۵ ، ۱۸۹نجی ماده لر عین جزانی موجب اولارق ضرب و جرح فعللری سینهنه آلمش ، ۱۷۸ ، ۱۷۹نجی ماده لر عین ماهیتده افعاله متعلق بولوندینی حالده آیری آیری جزالری مستلزم برر فعل عدایدلمدر . حال بولکه افعال ممنوعه نک

آنجق سگزینجی ماده‌ده‌کی اطلاق بونی مقتضی اولمقله برابر عفو عمومیک تکرری مانع اولدینی قبول ایدلمشکن جرمینی زائل اولان برحکومیت سابقه‌نک تکرره اساس اتخاذا ایدلمسی پک‌ده معقول و موافق معدلت اوله‌ماز . فی‌الحقیقه برجرمک جزاسی چک‌لکدن سوکره اولمقله بالاآخره قانون نظرنده جرائمندن معدود اولماسی جزایی فضولی بر ماهیته کتیردیکی حالده بو فضولی حکومیتی برده تکرره اساس عدا ایدره‌ک ایکنجی جرمک جزاسینی تشدید ایتک عدالتدن پک اوزاق بردوشونجه اولدیغندن ماده قانونی‌ده‌کی بو اطلاقک مشهود حفسزلی رفع ایدره‌ک شکلهه تقییدی شایان تیی در .

شوراسی‌ده شایان اشارتدرکه - قضیه محکمه حاصل ایتش اولقی شرطیله - محکمه‌جه وقوعه کلن بر یا کاشفدن طولانی جنحه برینه جنایت ویا جنایت برینه جنحه جزاسی تعیین ایدلمش اولسی تکرر جرم نقطه نظرندن حائر تأثیر اوله‌ماز . ایکنجی جرمی رویت ایدن محکمه‌نک کسب قطعیت ایتسه‌ده اولجه صادر اولان بر اعلامی تعدیله صلاحیتی اولدیغینی کی قضیه محکمه حاصل ایدن بر حکومیتک مغایرت قانونی‌سینی عادیاً ادعا‌ده شایان قبول اوله‌ماز . مگرکه مقتولیتی ادعا اولانان شخصک بر حیات اولدیغنه دائر امارات ظهور ایتش ، بعدالمحکومیه دیگر برینک‌ده عین فعلدن طولانی علیه‌ده صادر اوله‌رق بر بریله تألیفی قابل اولیمان بواکی اعلامده موجود تضاد محکوملردن برینک معصومیتنه دلالت ایتش ، حکمه حائر تأثیر شهوددن بر ویا بر قاچنک بعدالحکم شهادت کاذبه‌ده بولدیغنه ویا خود کاملاً وقسماً حقوق مدنی‌ده سنقوطلنه حکم ایدلمش اوله . بوشکلده‌ده آنجق اداعه محاکمه ممکن اولوب بالنتیجه حکومیت برائته استعجاله ایتدیکی ویا نوعی تبدل ایتدیکی تقدیرده مکررلک بر طرف اولور .

— تکررده ایکی جرمک نوعاً متحد اولسی وجوبی قارشوسنده تکرر جرم ایله اجتماع جرائم برلمدیکی تقدیرده‌ده ینه شایان حل بر مسئله عدلی تظاهر ایدر .

معلوم اولدینی اوزره جرائمه اجتماع ؛ اعظم جرمک جزاسینی مقتضی اولدینی کی تکررده جزانک تزییدی موجبدر . نوعاً متحد جرائمک تکرر واجتهایی حالنده مسئله تحدید و تعیین جزادن عبارت برماهیت ارائه ایدره‌کندن بونی تدقیقاً تیره اساس اولان سگزینجی ماده‌نک تطبیقات قسمته ترک مناسب ایتسه‌ده نوعاً مخالف جرائمک تکرر واجتهایی تعیین جزادن زیاده مکررلکک تحفته عائد برحادثه اولدیغندن بو خصوصده‌کی اجتهادک‌ده بوراده عرضنه ضرورت حسن ایدلمشدر :

فی‌الحقیقه بر جنحه ویا جنایتک محکوم اولان شخص قانوناً تعیین اولانان مدت ظرفنده ایکنجی دفعه اوله‌رق بر قاچ جرم ارتکاب ایتسه ، مثلاً اولجه عادیاً جرح فعلیله محکوم اولان بر کیسه عین جرح ایله هر هانکی جنایی ایقاع ایتسه ، یا خود جنایتله مقدما محکوم اولان شخص قانوناً تعیین شرائط دائره‌سنده - ایستراکافی جنایت ، ایسترسه بعضیسی جنحه بر قسقی جنایت اولسون - بردن زیاده جرم ایشرسه تکررک نه صورتله تحقق ایدره‌کی جای ملاحظه‌در .

برنجی شکلهه یعنی مقدما حبسی مقتضی جنحه ایله محکوم اولان بر کیسه ایکنجی دفعه عین جنحه ایله هر هانکی بر جنایی ایقاع ایتش بولدیغینی تقدیرده هر شیدن اول جرائم اخیرنک جزاسی تعیین ایدله‌کدن سوکره تکرر موضوع بحث ایدلمک مقتضی اولدیغندن اول امرده مؤخرأ ایقاع اولانان جنحه ایله جنایتک جزاسی ، اصول محاکمات جزاییه قانوننک ۲۹۹ نجی ماده‌سته توفیقاً تحدید ایتک ايجاب ایدر . بو حالده جنایتک جزاسی بالطبع ده‌ا آغر اولدیغندن بوجزا اعطا وامکان وارسه جنحه اسباب مشده‌ده عد اوله‌رق مجازات تزیید ایدیلیر وایتسه بوجزا مؤخرأ ایقاع ایدلمش اولان جرائم مجتمعه‌نک تکرردن غاری اوله‌رق جزاسی اولور . بوندن سوکره صره تکرره کلدرک آنک شرائطی تدقیق ايجاب ایدر . ذات مسئله‌یه کوره اولکی جزا حبسی مستلزم بر جنحه ایتسه‌ده ایکنجی فعل جنایته متعلق بر ماده‌نک حدودی داخلنده تجزیه‌یی مستلزم کورلمش وسگزینجی ماده‌نک بجه‌جه عائد فقراتنده

يك حكمه سزا قابلہ ہونكہ برابر مطالعات مذکورہ در مجازات تہیہ ایلہ محكوم اولانلرك مجازات تادیبہ دن حبسی مستلزم بر فعل ايقاع ايتلری حالندہ مكرر عد اولنہ جنی قبول ایدلديكي حالده ہر از صوكرہ « بر سنہ حسدن زیادہ بر جزایہ محكوم اولانلر بر جنحدن طولانی محكوم ایلہلر ایکنجی جرمدہ مكرر عد اولنقی ایچون عین جنحدی ايقاع ايتلری » لزومنی در میان ایتک - جنحہ تعیری معنای قانونیسنده قوللایلدینی و بر خطای مرتبده بولندینی صورتده - مهم بر تناقض وجودہ کثیر مکده اولدینی کی بر سنہ دن زیادہ حبسہ محكوم اولانلر « مجازات تہیہ ایلہ محكوم ایلہلر جرک نوعاً و جنساً عینیت و مشابہتی اقتضا ایچوب اولا بر محکومیت متقدمہ تہیہ، ثانیاً حبسی مستلزم بر مسئولیت تادیبہ کافی » اولدیغنه تولید قناعت دکل دلالت ایدہجک قدرده جزا قانونندہ برکله موجود دکلدیر. حکم اولنہجق جزا هنوز بشمزدن خازن اولدینی کی اساسی محدود ایکن آکا متفرع تطبیقات ایلہ اشتغال عیب اولور .

مفسر قانون صفتی حائر اولان ارباب قانوندن بری طرفندن ده جرم مقدمہک جنایت و جرم ثانیکن جنحہ درجهسنده بولنسی تکرری مقتضی عد ایدلکده ایسده [۱] دلالتک نادن عبارت اولدینی کوسترلديکندن له ویا علیئندہ بیان مطالعه قابل اولمامش ، بعضلری دخی جنحہ محکومہک جنایات افعالنه سبب تکرر عد اولنمامسنده جنایتہ تشویق کی برشایہ بولارقی بولنقطده اصابت ایدلديکینی قبول ایتکده ایسده [۲] بر فعلک جزا تہیدی آئندہ بولنسی شایہ تشویق مانع و خلاف فرض اولدیرق عدالتسزک محسوس اولسده بولک اسباب مشدده تقدیرندن عدیلہ تلافیسی ممکن اولدیغندن بورایده اشتراک ایدیلہمامشدر :

— ماده قانونیہده کی اطلاق قواعد تکررک الیوم مصرعی ومستقبلاً وضمی محتمل احکامہ شمولی تضمن ایتکده ایسده برنجی جرمدہ عائد محکومیتله تکررہ اساس اولهجق زمان طرفندہ ايقاع ایدیلہجک ایکنجی جرم آرہسنده قانون جزادہ وقوع بولان تعدیلات نوع جرمی تبدیل ایدیلکی حالده شایان حل مسائل وجود بولور . مثلاً برنجی جرمک ايقاعی زمانندہ جنایات عد اولنمان فعل ، ایکنجی دفعہ ايقاعی زمانندہ جنایت درجهسنده قبول ایدلسہ ویا ایکنجی جنایتک ايقاعندہ برنجی جرمک نوعی تبدیل ویا جرمیتی زائل اولسہ برمعادله عدلی تحدت ایدہجکی کی برنجی جنحدک ايقاعندن صوكرہ او فعلک جرمیتی زائل ویا نوعی متبدل اولسہ نہ برمسئله قانونیہ حاصل اولور .

برنجی جرمک ايقاعی زمانندہ جنایت عد اولنمان ہرہانکی بر فعل - ایستر جنحہ ایسترسہ بر فعل غیر ممنوع اولسون - ایکنجی جرمک ايقاعی زمانندہ جنایت شکلنه استحالہ ایسہ ، یعنی جنایت اولدیرق قبول ایدلکدن صوكرہ ارتکاب اولنسہ اولجہ بر فعل غیر ممنوع ایسہ ویریلہجک قرار عدم مسئولیتدن عبارت اولدیرق محکومیت سابقہ وجود بولمہجق و جنحدہ عد ایدلش ایسہ جنحدہ ایلہ محکومیت سابقہ جنایتدہ تکررہ اساس اولمہجق کی ہر فعلک نوع وجرمیتی ايقاعی آئندہ موجود قانونلہ تعین ایدہجکندن تکررہ بالطبع تحقق ایدہمز . کذلک اولجہ جنایتلہ محکومیتی استلزام ایدن فعل ایکنجی دفعہ ارتکاب اولدینی زمان نوعی جنحدہ انقلاب ایتش ویا بستون جرمیتی زائل اولمش بولنسہ نہ عین اسبابدن طولانی تکرر وجود بولمامز . فقط آئیدہ ایضاح ایدیلہجکی وجہلہ جنایتدہ تکرر قبول ایدلک ایچون ہر ایکی فعلک مشابہت وماناتی مشروط اولدینی جہتلہ اولجہ برجنایتلہ محكوم اولان شخصی او فعلک جرمیتی زائل ویا نوعی جنحدہ منقلب اولدندن صوكرہ بشقہ جنایت ارتکاب ایسہ جرم سابق بالآخرہ جنحدہ انقلاب ایتش ویا بستون افعال غیر ممنوعہ میانسہ ادخال ایدلش اولملاہ برابر محکومیت سابقہ جنایت اولدینی وایکنجی فعلدہ مجازات تہیہنی مستلزم بولندینی جہتلہ - شرائط سائرہ موجود بولندینی حالہ - تکررک قبولی ضروری اولور .

[۱] جریڈہ عدلیہ : نومرو : ۴۳ ، صیغہ : ۲۳۲۲

[۲] جریڈہ عدلیہ : نومرو : ۴۲ ، صیغہ : ۲۱۸۷

سورتیه قسماً اعتباراً ثبات ایلدیکی ثبوت بولشکن تکرری قبول ایتهرک آنک مجازات تأدییه ایله کسب صلاح ایده جکته قانع اولمق بویک برصافیت اوله جفتدن فرانسز قانونده قبول واسباب موجب لایحه سنده سکوت ایله ترو: اولنان بواساس بکده مقبول کوروله مشدر .

واقعا ارباب حقوقردن بعضیلری علی الاطلاق مجازات ترهیبیه حبسدن زیاده ودها شدید مجازاتدن معدود اولدینی ایچون بوزیاده لکده مجازات ترهیبیه لک داخل اولماسی قابل قبول اولدیغنی و سکرتیجی ماده نك جنحه یه عائد فخره سنده « برسنه دن زیاده حبس جزاسی » جمله سندن واضح قانونک مقصدی بر سنه دن زیاده جزایه محکومیتی تکرره اساس اتخاذا ایتمکدن عبارت اولدینی شهبه سز اولوب یوقسه حبس جزاسی تکرره اساس اتخاذا ایدوبده محکومیت ترهیبیه یی اساسی اتخاذا ایتمه یی اولسی موافق عقل ومنطق اولدینی ادعا سنده بولنقده و برسنه دن زیاده حبس جزاسنک ضمنده مجازات ترهیبیه ذاتاً داخل اولدیغندن مجازات ترهیبیه محکوم اولانلرک مجازات تأدییه دن حبسی مستلزم بر فعل ایقاع ایلری حائده دخی مکرر عد اولنسی طبیعی اولدیغنی و بویله بر سنه حبسدن زیاده بر جزایه محکوم اولانلر بر جنحه دن طولانی محکوم ایسه لر بونک بعض شرائط دائره سنده جرمک نوعاً و یا جنساً عینت و مشابهتی اقتضا ایتموب اولا بر محکومیت مقدمه ترهیبیه ، ثانیاً حبسی مستلزم بر مسئولیت تأدییه کفایت ایده جکنی و هر ایکسینده ده حکم اوله جتی جزا مجازات تأدییه نك حد اعظمی و یا حد اعظمنک ایکی مثل ایسه ده اوصاف و شرائط جهتیه مجازات ترهیبیه ده بومجازاتک شرائطنه و مجازات تأدییه ده اونک شرائطنه نظر اوله جتی قبول ایتمکده در . [۱]

مطالعات مسروده نك هیئت عمومی سنده تکررک تحقیقی ایچون نوعاً اتحاد مشروط اولدیغنه دائر بر قناعت کورولمکده ایسه ده بوی اقتضا ایدن دلالتله ، ماده نك بوسورتیه قبولنده - دامغه نفوذ ایده جک قدر - بر وضوح موجود دکلدز . تخمینمه کوره سکرتیجی ماده ده موجود « بر سنه دن زیاده حبس جزاسی » فخره سنک بر سنه دن زیاده جزایه محکومیتی تکرره اساس اتخاذا ایتمکدن عبارت اولدیغنه دائر بر ذهاب باطل بوقناعتی تولید ایتمکده و برسنه دن زیاده حبس جزاسنک ضمنده مجازات ترهیبیه ذاتاً داخل اولدینی ظن ایلمکده ایسه ده جزا قانونزه نظراً بوقناعت هیچ بر زمان مصیب اوله ماز . هر شیدن اول مجازات ترهیبیه یی تعداد ایدن قانون مذکورک اوچنجه ماده سنده حبسکده بونوعه ادخالنی ایجاب ایدر برکله موجود اولوب ، بالعکس دردنجی ماده ده حد منتهایی تحدید اولنمایان برهفته دن زیاده حبسک جنحه اولدینی قبول ایلمسنه کوره بر سنه دن زیاده حبس جزاسنک ضمنده مجازات ترهیبیه داخلدر دنک قانوناً تحدید ایلمه یی بر حریت اجتهاده متوقف اولدینی کی حبسک جنحه ایله قباحتده مشترک بر جزا اولدیغنه دائر قانونک بوضراحتی قارشوسنده - همه ده غیر وارد - بردلات ضمنیه یه اعتبار ایلمکدن سوکوره « بر سنه دن آشانی حبس جزاسیله محکومیتده - همه ده قاطی بردلاتله - قباحت داخل » اولسنه نظراً قباحتده تکرری قبول ایتمه ک ایچون بر سبب تصویری محال اولور . بوندن بشقه سکرتیجی ماده نك حنایه عائد فخره سنده محکومیت سابقه یی ایجاب ایتدیرن جرمک مجازات ترهیبیه یی مستلزم اولسی و جرم ثابتنکده جنایته عائد جزالردن برنی استلزام ایده جک افعال مجموعه دن بولنسی مشروط اولدینی کی جنحه لره عائد فقرات سائرهنده ده فعل ثابتنک « عین جنحه » و جزای محکومکده « عین » کله سنک دلالتیه کدکک جنحه اولسی مقتضیدر . ایکنجی و اوچنجه فخره لرده موجود جنحه تعبیری علی الاطلاق بر جرم ، بر فعل ممنوع ماهیتنده قبول ایلمه برسه جنایته متعلق فخره لرک اسباب تخر برنی ایضاح مشکلی بر ماهیت اکتساب ایده جکی کی بوقهره لر آره سنده مشهور - تطبیقات نقطه نظرندن - فرق و تضادده برغریبه شکله استعمال ایدر . بوضراحت مضاعفه قارشوسنده بر سنه دن زیاده حبس جزاسنده مجازات ترهیبیه نك داخل اولدیغنی تأمین ایدن بردلات ضمنیه

اعتباراً او قناعتی ازاله ایدہ جک قدر بر زمان کچد کدن صوکرہ تکرری موضوع بحث اتمک معقول اولور . فی الحقیقہ جزا اصلاح رائتہ سائق بر تدبیر ، مرض اخلاق تداوی ایدن بردوا اولورق قبول ایدلہ بکی تقدیرده اوزون زمان رداٹک تکرر اتمہ مسی صلاحک تحقق ایتدیکنہ ، اوزون زمان خستہ لکک تکس اتمہ سیلہ دوانک مؤثر وخستہ لکک زائل اولدیغنه حکم اتمک ایچون اورتہده برسبب قالمیہ جنی کچی جزا فعل ممنوعک آسایش عمومیدہ یایدنی تأثیری محو ایدرک سکونی اعادہ ایچون تجویز ایدلش بر تدبیر عد اولدنی حالدهده مرور ایدہ جک وقتک کندی کندینہ او تأثیری ازالہ ایدہ جکی درکار اولسنہ کورہ ابقاع جرم ایلہ مجرمدن منسلب اولان امدیت کچہ جک ایام ایلہ عودت ایدر . واقعا مرور زمانلہ محکومک صلاحہ حاصل اولان ظنک ایکینچی دفعہ جرمک ابقاعدن متولد بقین قارشیندہ بر قیمتی قالمیہ جنی خاطرہ کلیرسده جرم یالکیز اعتبارک محضولی اولیوب بوندن عوامل سائردهده - برچوق دفعہ - مؤثر اولسنہ کورہ ایکینچی فعلی - بلا دلیل - طوغریدن طوغری بی اعتیادہ سند اتخاذ اتمکده اصابت اولدنی کچی ایام مرہ اعتبارک فقدانہ دلائل اعتباریلہ تکرری مانع ، جرم ثانی دخی آنی تأیید طولایسیلہ تکرری مقتضی اوله جفندن تقدیم مانع ، قبول مقتضی به مرجحدر .

آنحق زمانک تکرری دافع اولسی مقدارینک اجتهاد ایلہ تعیینی ایجاب اتمیہ چکی وبامعکس بونده امکان سوء استعمال محسوس اوله جنی جهتلہ واضع قانون بولکده مقدارینی تحدید ایدرک جنجہ لردہ بش ، جنایتلرده اون سنہ اوله جق قبول ایتش وبناء علیہ بوصراحت قارشوسنده اجتهاد حکامہ مساع قالمش اولدیغندن بومدتلرک مرورندن صوکرہ ابقاع اوله جق جرمک - فاعلک دوام اعتیادینہ قناعت حاصل ایدہ جک قدر قوتلی دلائل موجود اولسدهده - مکرر اولدیغنه حکم اعطاسندن حکامی منع ایلشدیر .

۴ . — جنجہ لردہده ، جنایتلردهده ایکینچی جرمک نوعاً متحد اولسی تکررک تحقیق ایچون لازمدر .

مکررک ایچون محکومیت قطعیه بی ایجاب ایتش بر جرم ایلہ ایکینچی دفعہ ابقاع ایدلش دیکر جرم مشروط اولدیغندن بویک جرمک آره سندہ کی مناسباتده شایان تجاہلدر . قانونزه نظراً بو جرملرک یا حبسی مستلزم برجنجہ ویا علی الاطلاق بر جنایت اولسی ایجاب اتمکده بولدنی کچی ہر ایک جرمک جنایت ویا عیج اولرسہ حبسی مستلزم برجنجہ اولسی وبناء علیہ محکومیت سابقہ بی وجوب اولان جرم ایلہ ایکینچی دفعہ ارتکاب اولنان فعل ممنوعک نوعاً متحد بولنسی ده مقتضیدر . مادہ قانونیہ اساس اولان فرانسه جزا قانوندہ برسنہ بی متجاوز حبس جزاسنی مستلزم برجنجہ ایلہ محکومیتک ایکینچی دفعہ ابقاع اوله جق جنایتہ سبب تکرر عد ایدلسی تجویز ایدلش ایسدهده اسباب موجبہ لایحہ سندہ کوسترلہ بکی وجہلہ « اولجہ بر جزای تأدیجی ایلہ محکوم اولان کیسہ نیک مؤخرأ بر جنایت ابقاع ایلسی حالندہ محکومیت سابقہ جزای تریہ بی بی یکی قانہ ابلاغہ کافی بر اخطار عدلی جدی عد اولمیوب بولہ بر حال وقوعندہ مؤخرأ ارتکاب اولنان جنایت ایچون قانونک عادیا تعیین ایتدیکی جزانک تنکیانہ کافی اوله جی « ملاحظہ سیلہ بو اساسدن رجوع ایدلش ، « محکومیت سابقہ نیک جزای تریہ بی بی یکی قانہ ابلاغی « نس الہی ایجابندن اولدنی جهتلہ اصول جزایی بر پارچہ تحویل ایلہ ازالہ محذور امکانہ رغماً فی الحقیقہ جنایتلرک جنجہ لردن دہا آخر جزایی موجب اولسندن طولایی ایکینچی فہلک جزاسندہ کی زیادہک تکرر سیلہ مقتضی کوریلن شدنی ضمناً محتوی اولسی وجنہ ایلہ محکومیتدن متنبہ اوله جق اعتیادندہ اصرار ایدن مجرمک جنایت جزاسیلا متنبہ اولسنہ امکان بولنسی جنجہ ایلہ محکومیت سابقہ نیک جنایت لاحقہ نیک تریید جزاسنہ کافی عد ایدلہ مسی مقتضی بولنش ایسدهده تکررک تریید جزایی مستلزم اولدنی قبول ایدلکدن صوکرہ جنایتلہ مقدمات محکوم اولان بر شخصک تکرر بر جنجہ ارتکاب اتمک

ماده‌نك بوكا متعلق فقره‌سنده موجود و یا •
تعبیری شرایطلشدن - که اثنای مدت جزاییه،
جزایی اكمال، مجازاتك سقوطلده - بالکسز برینک
قبول تکرره اساس اتخاذنی مقتضی اولسنه
وبعدالفرار تکررک تحقیق ایچون مرور زمان
مدتیله اون سنه‌نك مجموعندن عبارت بر مدت
موجود بولنسنه بناءً جرمک بو قدر اوزون
زمان طرفنده ایقاع ایده‌جکی ایکنجی جرمده
تکرر قبول ایده‌لرکده‌ها اول ارتکاب اولنه‌جکی
جرمک - که اعتیادک شدتیه دلایلدر . - حال
فرارده ایقاع ایده‌لرکی سررشته‌سیله مانع تکرر
عدایتک عئل سلم کچی قانونده توافق ایتمز .

ماده‌ده موجود اثنای مدت جزاییه تعبیری
جنایتلرده حکمک تماماً اجر ایده‌لمش بولنسی تکررده
مشروط اولیوب حکمک تنفیذیه ابتدار کافی
اولدیغنی احساس ایدن بر جمله تعیم اولدیغندن
ماده‌دن استدلال اولنان معنی - فکرجمه - تأویلده
حاجت قاله‌دن حصول مقصده کافی و ملاحظات
مسروده تأجیل جزایی ایجاب ایدن احواله‌ده
قابل تطبیقدر . بالاده ایضاح ایده‌لرکی وجهله
ایکنجی جرمک جزای محکومک انفاذندن اول
ویا اثنای تنفیذنده ایقاعله مجازات محکومه‌نك
اکمال ویا سقوطندن صوکره ارتکابی بشقه‌بشقه
شیلر اولدینی حالده بو مختلف احتمالاتک عین‌ماده‌نك
دائرة‌شمولنه ادخاندندن حاصل اولان بوعدالذکر
تأویله یقین ترله‌یجی بر تفسیر ایله ازاله‌سی قابل
ایسه‌ده‌ایزوده بوسورتله‌ده قابل تأویل اولیه‌جکی
حقسزلقلره کثرته تصادف ایده‌جکزر . . .

۳ . — برنجی جزانک اکانندن ویا
اسباب قانونیه‌دن بریله‌سقوطندن اعتباراًجنجه‌لرده
بش، جنایتلرده اون سنه‌دن فضله آرده‌ده زمان
کجه‌مکده حصول تکرر ایچون مقتضیدر :

یوقاریده ایضاح اولندیجی وجهله تکررده
تشدید جزایی مشروع کوسترین حال جزانک
صلاحه عدم کفایتک ایکنجی فعل ایله تظاہری
اولدینی جهته‌بو نواع بر طرف اولنجه، شرعیتکده
زائل اوله‌جکی طبیی در . بناءً عایه برنجی جزانک
اکانندن ویا اسباب قانونیه‌دن بریله‌سقوطندن

بولنسی ماده قابل اوله‌مامسندندر . فی‌الحقیقه
جنایتده احکام غایبه جزانک سقوطنه قدر
قطاعت افاده ایتمدیجی جهته محکومیت جنایتک
بو قسمنده کسب قطعت ایتمش بر حکم بولنه‌میہ .
چقندن بو شرایطک عدم تحقیق ایله تکرر
بر طرف اوله‌جکی کچی محاکمه وجاهله اوامره
مؤسس اصوله توفیفاً موقوفاً جزایی ایجاب ایدن
تحقیقاتله اصول محاکمات جزاییه قانونک ۲۱۴
و ۲۱۵ نجی ماده‌سی موجبجه هیئت انهامیه‌دن
صدور ایدن اخذ وکرفت ویا نقل موقوف
مذکره‌لرینک صدورینه متوقف اولق وجزا
قانونک ۳۹ نجی ماده‌سی موجبجه بعدالمحکومیه
موقوفیتک محسوبی طبیی بولتیق طولایسله انفاذ
جزا ایله برابر جریان ایده‌جکندن بونده‌ده
انفاذ جزان اول ایقاع اولنه‌جکی فعل ممنوع
جرائم مجتمعه ماهیتده انقلاب ایدر . واقعاتورکیه
ارباب حقوقندن بعضیلری طرفندن جنایتده تکرر
تحقیق ایده‌بیلیمک ایچون ایکنجی جرمک اثنای مدت
جزاییه‌ده ویا مدت جزاییه‌نك اکانندن ویاخرد
جزا اسباب قانونیه‌دن بریله ساقط اوله‌دن
صوکره ایقاع ایده‌لمش اولسی مشروط اولسنه
کوره بر کیسه بر جنایتندن طولایی قطعاً محکوم
اوله‌رق مجازات محکومه‌سنی اكمال ایچون جزانک
اجراسنه مخصوص محلردن بریته اعزام ویاخود
حبس‌خا‌یه‌یه‌الفا اوله‌دن صوکره مذکور محلردن
فرار ایدرک خارجه بر جرم ثانی ارتکاب
ایده‌جک اولسه بوندن طولایی مکرر عددی
اقتضا ایتمه‌جکی و بونک تأویلی قابل اولیان بر

نقصان اولدینی قبول ایده‌لرکده [۱] ایسه‌ده
براز اول عرض اولدینی وجهله جنایتده جزا
حکم قطعیکنک لطوقندن اول انفاذه باشلامش
و مدت جزا حکم‌دن وحی زمان توقیفندن بدأیله
تحدید اولنان جزانک اکاننه قدر کجه‌جک زماندن
عبارت بولنمش اولدیغندن حدین آرده‌سندده -
ولو بعدالفرار - ایقاع اولنان جرائم اثنای مدت
جزاییه‌ده ارتکاب ایده‌لمش اوله‌جکی کچی سکرتیجی

ایده به چکندن پوشکدهده قبل افعال غیر مجموعه ماهیه استحالیه ایده چکنه وجرم اولیان و اء علیه محکومیتی استلزام ایتمین بر فعل سابقک سبب تکرر عیدینه دائره قانونده برصراحت موجود اولماسنه نظراً بو مسئلهده تکرر شرائطی تحقق ایتمسه دعوی تحقیرده متجاوز عایهک خنارت واقعه به کندی حرکت غیر محققه سیله سبب ویرمیش ویا خنارته دوچار اولدقدن سوکره کندیسی ده بلقا بله اجرای خنارت اءله مش ویا خود ترضیه قبول ایتمش ایسه جزانک تئزیل واستاطنه کیدلک ممکن ایسهده بوراده کی امکان بر حق ماهیتنده اولادینی کی حریمتیه از الاله اتمدیکندن عندالحاکمه فعلک حریمی تعین اولندقدن سوکره اسبابک تصریحیه جزای مقدرخی تئزیل ویا استقاط ایتمک روح قانونه موافق بولمیش و بالرضاً زنا دعوارلند بعدالحکم فراغت ویا زوج ایله زوج آراسنده نکاح واقع اولدینی حالده جزانک یته سقوطی ۲۰۱ نجی ماده ایجابندن اولقله برابر سکرتنجی ماده موجبتیه جزانک اسباب قانونیه دن برله سقوطی - بش و اون سنه ظرفده ایقاع ایتمش اولان - ایکنجی جرم ایچون سبب تکرر عددی تجوز ایتمش اولدیفندن احوال مذکورده فاعل جرمک مکررک صفتی تحقق ایده چی درکاردر . ازجه بعدالحکم فراغت مقبول اولان احوالده جزا ساقط اولسهده تأثیری زائل ولیه چی کی هیچ اولماسه فراغته داخل اولان معنای عقوک چرده کثیره چی منت و محجوبیت قابل تأثیر وجدانله موجودعاول جنابله اوزرنده - بلکهده جسدن زیاده - مؤثراوله چی طیبی بولندیفندن چنه لرده انفاذدن اول یله صلاحه کافی عد اولنان جزانک بو شکله دها کافی اولاجنی قبول ایتمه محل یوقدر

— چنه لرده مجازات محکومه قطعه نیک انفاذندن اولده عین جرمک تکرار ایقاع ایلمسی مکررک کانی عد اولنوب جنایتده بونک استثناسی اسبابه کنجه : بالاده عرض اولدینی وجهله مجازات تهریبیه نیک هم قطعی اولسی ، همده انفاذندن اول ایکنجی جرمک ایقاعی ممکن

خصوصه تردد جائز بیه اوله ماز . [*] حالبوکه شهادت کاذبه دن رجوع مسئله سنده شایان دقت بر ایجهک محسوس اولیور . ماده قانونیهده تصریح اولنان شرائط دائره سنده وقوع بولان رجوع فعلندن معفویتی مقتضی اولدیفنه کوره فعل ماهیت جرمیه سی زائل ایدرک بر فعل غیر مجموع شکلی اکتساب ایتمکده و افعلک جرم قانونی شکلی آلمسی جزا تهریدی آلتنده بولسیله مشروط اولانده بولندیفندن بو شکله اولای تعین ویا آخره اسقاط ایلمه ک بر جزا وجود اولدینی کی جرمیتی زائل اولان بر فعلک بالآخره ایقاع اولنه جق جرمه سبب تکرر عددیه طوغرو اوله ماز . واقعا ماده قانونیهده فعلیه طویل و معرور دینیه رک غیر مستررکله سی استعمال ایلمه مش ایسهده بوراده کی عفو جزایه دکل ، فعله عائد اولدینی بو شکله محکمه نیک هر زمان هر فاعله جزا تعینده صلاحیتی بولندینی جهته کله عفو پک یرنده قول اولدینی کی ماده قانونیه نیک - شرائطک تحقق شرطیه - کافیه مظلونله شمولی درکار بولندیفندن عفو وارد اولسهده بون عفو عمومی به ادخال ایتمک هم موافق همده مظلون لهنده بر اجتهاد اولور . عین مطامع فعل سرفنده ذممدخل اولانلرک سارقلمی اخبار واحد و کرفنی اسبابی تسهیل ایدنلر حقندهده وارددر ، بالخاصه سرفنده اصل سارقلمی اخبار جزایی بر سنه تیجوز ایتمه ک اوزره ضبطیه نظارتی آنته آغه تئزیل ایدن اسباب محققه ماهیتیه ده ابراز ایتمسه و اولجه یالکز ضبطیه نظارتیه آتمقله محکوم اولق ویا بالآخره یالکز بو جزایی ایجاب ایدر بر جرم ایقاع ایتمک - آتیده ایضاح ایلمه چی وجهله - تکرر ایچون کافی اولسته نه یونقظه نظر دندن بو مسئلهده مکررک موضوع بحث اوله میه چی آشکاردر .

اسناد اولنان ذمک صحتی اثبات اولدینی تقریرده ۲۱۴ نجی ماده حکمه توفیقاً ذم جزاسی ساقط اولورسهده عطف اولنان فعلک تحقق جرمک وجود بولماسی ایچون ایجاب ایدن کیفیت اسنادی از الاله ایدرک جرمیت تحقق [*] برز سوکره بو بنه رجوع ایلمه کدر .

الحکمیتله برابر اسقاط ایدرک حکمی غیر قابل اعطاء بر حاله کثیره چکی جهتله اورنده محکومیت سابقه قالیه جفتدن فراغتک بوشکندده تکرر واقع اولمزهده قانونه تجویز وبلااده تفصیل اولمان احوالده نکاح و فراغت بعدالحکم واقع اولدینی و یا دم فعلنده اسناد اولمان ماده اثبات ، جرم حثارتده مشتکی طرفندن اجرای تحریکات ، رضیه قبول و یا مقابله ایدلیدی ، فعل سرفتنده قانونک وضع ایدیدیکی شرائطه توفیقاً سارک انبار و در دست اسبابی تسهیل اولدینی تقدیرده مسئله شایان تحلیل بر صفحه به استمال ایدر .

اون کوندن زیاده خسته لکی موجب اولمان ضرب و جرح افعالنده مقدروره و برین حق دعوی و فراغت حکم اکتساب قطعیت ایدینجه به قدر جاری اولسنه و محکومیت کسب قطعیت ایدیکجه تکرر واقع اولیه جفته نظراً مشتکی و یا مدعی شخصیلره اسقاط جزا حق اولدینی کی فراغتک حکم کسب قطعیت ایدکن صوره تاثیر قالیه چکی جهتله تکرر شرائطکده تحقق ایدجه چکی درکار ایسهده قاجیریلان قیر حثنده بعدالحکم نکاح و فراغتده بو صورتله ملاحظه بالطبع وارد جزانک اسباب قانونیه دن بریله سقوطی حالنده تکرر تحقق ایدوب طورورکن - حکم کسب قطعیت ایش اولقی شرطیله - جزانک تأجیل اولوبیله تکرر مانع اوله ماز . بوشکندده فراغت قبلالحکم واقع اولمش ایسه ایکنجه جرمک اشای رویت شحاکه سنده طلاق واقع اولدینی و برنجی فعل مرور زمانله سقوط ایتمه مش بوندینی تقدیرده اجتماع جرائم تحقق ایدجه چکی کی ایکنجه جرمک وقوعندن اول طلاق وقوعبولدینی حالدهده یا هر ایکی فعلک محاکمه سی توحید و یا برنجی فعلک دعواسی تقدیم ایدمش اوله جفتدن توبید صورتنده بنه اجتماع جرائم و تقدیم صورتنده - برنجی فعلک حکمی کسب قطعیت ایش و شرائط سارنده موجود بولمش اولقی شرطیله - تکرر جرم و جرد بولور . فقط نکاح و فراغت بنه قبلالحکم واقع اولمش و مرور زمانله دعوانک سقوطندن اول - تکرری ایجاب ایدر - ایکنجه بر فعل ایقاع ایدیلوبده

طلاقده مقدم فعل تأییدک محاکمه سی ایجاب و براری کسب قطعیت ایدکن صوره طلاق وقوعبولدینی تقدیرده واقعا فعل اولک اشای محاکمه سنده آکا تقدم ایدن بر محکومیت قطعیه موجود ایسهده زمان ایقاع اعتباریله ایکنجه دعویله عائد جرم محکومیتی ایجاب ایش بولمان فعله تقدم ایدکده اولسنه و مؤخر بر فعلک مقدم فعله سبب تشدید و تکرر عدی طوغری اولاسنه بناء بوشکندده نه اجتماع جرائم نهده دیگر بر جرم تحقیق ایدر .

۲۰۶ نجی ماده نک قاجیریلان شخصک سن و جفتنه فعل شیءک واقع اولوب اولاسنه ، زوجی بونوب بولنماسنه و بالرضا اعاده ایدیلوب ایدیله مسنه کوره جری بعضاً جنبه عدایتمه سی و سبک زنجی ماده مندرجاته کوره جنبه ایله محکومیت سابقه نک انفاذندن اول تکرر قبول ایدیلش ایکن هیچ اولمزهده جزانک تفسیدیله ایدار مشروط اولسی جزایی تأجیل ایدن قسم فراغتده جنبه افعانده تکرری قبول ایدوب چنایتلرده زدانک امکانه زمین احضار ایدمه من . بو صورتله ملاحظهده عدالتسزک ظاهر اولدینی کی تأجیل مرور زمان وقوعنه قدر طلاق عدم وقوعیله مشروط و مرور زمانله جزانک سقوطی مقتضی اولدیفندن مسئله نک بالآخره جزانک اسباب قانونیه دن بریله سقوطی شکنه منقلب اوله چکی و سقوطندن اعتباراً جنبه لرده بش سنه ظرفنده ایقاع اولنه جق عن جرمده تکرر قبول ایدیلارکن قبلالسقوط وبناء علیهده اول فعلک ایقاعی صورتیله اعتیاد مجرمانه ده ظاهر بر صورتده تحقیق ایدیدیکی حاله بوشکندده تکرر بوقدر دیک طوغرو اوله بیچنی طبیعیدر عباره قانونیه دن بوبله بر معنی جبقارمق قابل ایسهده وضع قانونده استمهجالک تولید ایدیدیکی بو عدالتسزکی بوجه تفسیر بولورق محو ایشک قوانینی حسن تطبیق ایله مکلف قوه عدایله ایچون بر فریضه اولدینی کی بالخاصه قانونک استنله قبول ایدیدیکی بو اصول تأجیل عائله نک بالکنز حقوقی دکل استقرارید . تأمین معطوف اولوب اورنده مجرمیت شویله دورسون جزاییده اسقاط ایدر بر سبب اولدیفندن بو

دکتر « ، ۲۰۹نجی مادهده » بر گیسه تحقیقات جزاییه اشناسنده ادای شهادت ایدوبده باشقه طرفدن اخبار وشکایت اولتقسزین ایش بر لزوم ویا منع محاکمه قرارنامه سیله نتیجه لئزیدن ویاخود بر دعوانک اثنای محاکمه سنده شهادت ایدوبده حکم تفهیم اولمزدن اول شهادت کاذبه دن رجوع وحقیقتی اظهار ایلرله ماده سابقهده بیان اولنان فعلدن طولانی معفودر « ، ۲۱۴نجی مادهده » متجاوز علیه اولان مأمورین دولتدن اولوبده اسناد اولنان فعل وظیفه مأموریتنه تعلق ایتدیکی ویاخود هر هانکی بر شخص علیهنده اولورسه اولسون ذمک موضوعی بر جرم قانونی اولدینی تقدیرده صحیحی اثبات ادعایی قبول اولنور. شواحد اسناد اولنان فعل ثابت اولور ویا بوندن طولانی متجاوز علیه اولان شخص محکوم ایدیلرسه ذم جزایی ساقطدر . عکس تقدیرده جزانک حادعظمنه قدرحکم اولنه بیلیر » و « متجاوز علیه حقارت واقعهیه کندی حرکت غیر محقه سیله سبیت ویرمش ویا حقارته دوچار اولدقدن صوکره کندیسیده بالک بله اجرای حقارت ایلش ویاخود ترضیه قبول ایتمش ایسه محکمه ایجاب حاله کوره طرفینک ویاخود بالکنز برینک جزائی برئلندن ایکی نئنه قدر تزییل وکاملاده اسقاط ایدیه بیلیر » ، ۲۳۰نجی مادهده « سارقله رفیق و معاون ویا نایق اولانلردن هر هانکیسی تحریاته شروعدن مقدم کلوبده اصل سارنلری حکومته خبر ویریر ویاخود تحریاته شروع اولندقدن صوکره دخی کندیلکنندن اولورق کلوب وسارقلری خبر ویروبده آنلرک اخذ وکرفتئ اسبابی تسهیل ایدرسه بومقولر بالکنز سرفت جزاسندن عفو اولنورلر . فقط برسنه یی تجاوز ایتمهک اوزره ضبطیه نظارتی آلتنده بولنورلر » دینلمسه نظراً حق محاکمه وجزانک بوسورتله سقطی حالده تکرار ارتکاب اولنه حق ایکنجی جرم ایچون تکرار موضوع بحث اولوب اولیه جنی برسنئله عدلیه در .

قاعده عمومیه اولورق فراغت حکمه تقدم ایتدیکی تقدیرده حقوق عمومیه دعواسنی محتمل

ممنوعهده ۶۳نجی ماده قانونیهده کی اولنه بیلیر فعل اختیار سیله محکوملر ایچون برحق دکل ، بر عاقبت صورتده قبول ایدلدر . بالخاصه اعاده حقوق ممنوعه نیک تجویزنده حکمی اعطا ایدن محکمه رأینکده عندالحاجه حاضر تأثیر اولمی بونی حق ماهیتندن بسبتون تجرید ایتمش ، تحققتده « اراده » استحصانه ضرورت بولورسی مجازات فرعایی اسقاط ایدن - مفید - بر عفو خصوصی اولدیفته دایر حاصل اولان قناعتی دهاز یاده تقویه ایتکده بولونمشدر .

— ماده قانونیهده سقطک اسباب متعدده سی مطلق صورتده قبول ایدلش اولسنه نظراً بومئده جزا قانونک ۱۷۹ ، ۲۰۱ ، ۲۰۶ ، ۲۰۹ ، ۲۱۴ و ۲۳۰نجی ماده لری ده سزای تدقیق و منتهدر فی الحقیقه ۱۷۹نجی ماده نیک ذیل معدنله « اشبو مادهده بیان اولنان فعل اون کوندن زیاده خستائی موجب درجهده دکل ایسه تعقیبات اجرائی مضروب و مجروحک شکایتنه متوققدر ، حکم اکتساب قطیعت ایدنجهیه قادر بوقیل ضرب و جرح دعواندن فراغت حقوق عمومیه دعواسنک سقطی مستازمدر » ، ۲۰۱نجی ماده نیک ذیل معدنله « کرک قبل الحکم وکرک بعد الحکم زوج ویا ولی دعواندن فراغت ایدر ویاخود زوج تکرار زوجهنی آلیسه کرک زوجیه وکرک شریک جرم حقتده حق تعقیب وجزا ساقط اولور . و اثنای تحقیقات و محاکمهده مشتکی وفات ایدرسه کذلک دیکر لری حقتده تعقیبات اجرا ایدلر » ، ۲۰۶نجی مادهده « قاجریلان فیز حقتده نکاح وقوع بولوبده فیز دخی بکری یاثنی اکیال ایله مش ایسه کندوسنک و اکیال ایلدیکی حالده ولیسنک دعواندن فراغتیه حقوق عمومیه دعواسنی تأجیل اولنور و مرور زمان حدینه قادر طلاق وقوعی حالنده تعقیبات تکرار ایدیلر واولجه حکم صدور ایتمش ایسه انفاذ اولنور . نکاح وقوعیه حقوق عمومیه دعواسنک ویا تفیذ جزانک تأخیری یا لکنز فاعل جرم حقتده جاری اولوب فرعا ذیدخل اولانلر حقتده کی احکامه شامل

اولدینی کبی جرمک ایلك جرمک جراسنی چکمه سی واعداده حقوق ممنوعه دن اول حسن حرکتی اثبات ایچون ایجاب ایدهن تجریه لک ایفا ایلمش بولونماسی ده تکرره اساس اتخا دی ایجاب ایتمه چکمه سند اتخا دی ایله من . فی الحقیقه جزای جسمانیله محکوم اولان مجرم ده اکمال مدت ابتدکی کون جراسنی چکمش وجراسنی چکمه قانون نظرینده صلاحی تحققی ایتمشدر . بوله اولدینی حالد جزای جسمانیلک مقدهما اجرا ایلمش ویا اجراسنه ابتدار قیلمش اولماسی تکرره سبب عد اولونورکن اعاده حقوق ممنوعه نك آکا مانع عد اولونماسنده پک ظاهر بر تنافض محسوس اولاجنی کبی جزای اصلی به حائز تأثیر عفو خصوصی تکرره سبب اولوب طورورکن بالکیز جزای فرعی نك سقوئی ایجاب ایدهن اعاده حقوق ممنوعه تکرری ماندر دیتک پک ده معقول اولاماز . اعاده حقوق ممنوعه دن اول حسن حرکتک ثبوت ایچون مقتضی تجریه لک ایفاسی صورتیه صلاحک تحققی اولسه بر ظن ، بر دلالتدر . ایکنجی جرمک ایقاعیه صراحت کسب ایدهن عدم صلاح قارشیننده نه دلالت ، نه ده خطاسی ظاهرا اولان ظنه اعتبار ایتمک دها حقوق ودها اول اولور .

تتمه کیم اصول مجاکات جزایه قانونک ۷۸؛ نجی ماده سنده اعاده حقوق ممنوعه نك حکمی محکومک محکومیتی سببیه ذاتیه مستهل ایچون ساقط اولان حقوقی اعاده ایدهر . . مکرر اولارق مجازات ترهیبیه ایله محکوم اولانلر ایکنجی دفعه اولارق علیینده وقوع بولان حکمدن صوکره اعاده حقوق ممنوعه نه نائل اولامازلر « اساسی وضع ایدیور . مکرر عد اولونامق جزای فرعی ویا اصلی ایله منع ایلمش برحق اولدینی جهتله بوجنده آنک اعاده سنی مقتضی بر حال بولونادینی کبی تکرر جرمک مجازات ترهیبیه ده اعاده حقوق ممنوعه نه مانع اولدینی قبول اولونقله ضمناً احتمال تکرر قبول ودلالة ده جنه لده تکررک اعاده حقوق ممنوعه دن مجرومیتی مستلزم اولیه جنی وعدا ایلمشدر . واقعا منع اولونان شیلر محکوم ایچون ابتداء بر حق ایسه ده ایقاع جرم ایله بونلر کندی طرفندن اخلاص واسقاط ایلمش اولدینی کبی اعاده حقوق

فقط ۳۰ نجی ماده قانونیه موجبنجه کوره ک جزاسی اولسون ، ولو موقت ، مؤبداً رتبه ویا مورتدن مجرومیتی ده موجب اولدینی ایچون جزای اصلی ختام بوقله حق مأموریت عودت ایتمه لک نهایت عمره ویا حقوق ممنوعه نك اعاده سه ویا خود عفو وقوعه قادر رائل اولور .

تفصیلات سالفه دن آکلاشیله جنی وجهله اعاده سی موضوع بحث اولان حقوق ممنوعه جزای فرعی دن تولد ایدهن مجرومیتله منجر اولدینی کبی بعضاً جزای اصلی نك خنای - جهت جزایه ده - فرع ده سقوئی ایجاب ایتمه لک باقی قالدینی جهله قانون صلاح حالی تحققی ایده نلره بض اصول و مراسمه تابع بولوندرمق شرطیه بوجوق ممنوعه نك اعاده به موافقت ایتمش و بوسورتله مجرملری صلاحه دعوت و تشویق کبی حقیقه اخلاصی بر غایه سی سینه سه آلمشدر . شو حالده اعاده حقوق ممنوعه نك مجرمین ازاله ایدهن بر عفو ماهیه نك دکل ، مجازات فرعی نك اسقاط ایدهن بر عفو - صوصی قوتنده عد اتک طوغریدر .

صلاحک تحققی اعاده حقوق ممنوعه نك شرطی اولقله مجرمیتک زائل اولماسی ایجاب ایتمز . فی الحقیقه ایام ابتدکی جرمدن طولانی موقت بر جزای جسمانیله محکوم اولان مجرم جراسنی اکمال ابتدکی کون رات متیله برابر حبسخانه دن چیقار وجزا ، مرضک بر دواسی ، دها قانونی بر تعییر ایله صلاح حان تأمین ایدهن بر آلت تأدیب اولدینی جهتله جراسنی اکمال ایدهن شخص مؤدب بر حالده جمعیت بشریه به داخل عد اولونتی ایجاب ایدهر . بو قبول ایدیلمسه جزا غیره امنیت و تمسک بخش ایتمک ایچون دیگرخی تعذیب ، احتیاج جزاده هر درلغایه اساسیندن عاری خود بولمکدن فرقی برشی اولماز .

بر محکومک اکمال مدتین صوکره تصرفات قویله ، ولایت مدنیه و اعتباری - بالاده عرض اولوندینی وجهله - جزای اصلی نك تأثیری آلتنده مختل دکل ، جزای فرعی مقتضاسی اولدینه کوره تأثیری قالمابان جزای اصلی خارجنده ساقط اولان ولایت اعتبار و تصرفاتک ثبوت حسن حرکتله عوت ایتمه سی سقوئی ایجابینی اثباتدن پک اوزاق

بعضاً مجازات ترهیدیه ایله برابر و بعضاً مستقل جزا اوله رق حکم اولوناجنی تصریح قبله قنده ایسه ده اعدام ، کوردک ، قلعه بندلک ، نفی ، حبس ، جزای نقدی ایله ضعیفه نظارتی آلتنه آلتنه آلتنی جزا الینک مستقل تعیین اولوندیغنه جزا قانوندنه مثال کثیر ایسه ده رتبه و مأموریتدن طرد ، حقوق مدنیه دن اسقاط جزا الینک آیری بر جزا اوله رق تعیین ایله چکنه برتک مثال بولنی قابل اولمقدن [*] هر حالده ایکی نوع جزای مجازات فرعیه دن عدايتک طوغرو اوله یینی کبی اصول محاکمات زائیه قانونسک اعاده حقوق ممنوعه فصلده حقوق ممنوعه نک عودته جزای نقدینک اکیال و یاغوری کبی برسیله سقرطی مشروط عدايته سنه نظراً قانون مذکورده موضوع بحث اولان حقوق ممنوعه نک مجازات فرعیه دن بولوندیغنه شهبه ایله جائز اولاماز .

مجازات ایست فرعی ، ایسترسه اصلی اولسون عفو و ضرور زمانه هر زمان ساقط اولایلر ایسه ده مؤبد جزا ال قید توقیفین آزاده اولدقاری ایچون احوال طبییه ده آلتنی محکومک و فایله نهایت بولورلر . فقط موقت جزا ال ایچین بو قادر انتظاره بالطبع حاجت اولایوب مدتک ختای برات ذمتک دهها طوغر ایسی ممنوع اولان حقوقک عودته کانیدر .

بوندن باشقه مجازات فرعیه نک بعضاً عین زمانه ختای قابل اولدینی کبی بعضاً ده آیری آیری زمانلرده ساقط اولورلر و آره صرعه ده جزای فرعی آیریجه حکمه حاجت قالمادن جزای اصلیه نک ماهیته نفوذ ایله ده رک کسدی کندیبه براسه واقع حالی آیر . مثلا : حبس و یا موقت قلعه بندلک کبی بر جزایه محکوم اولان اصحاب جرائم حقوق مدنیه سنده داخل اولان مأموریت رسمییه ده ، معامله کنده بولونق و دعوا ده و کالت ایله بیلمک کبی حقوقدن - جزا دوام ایستدیگی مدتیجه - بالطبع محروم و موقوف اولورلر . جزا نام اولدینی کون بر کونا مراسمه تابع اولمادن ساقط اولان بو قیل حقوق ده عودت ایله .

[*] جنابانه حکم غیایینک صدورندن اول حقیق مدنیه دن اسقاط مراسم قانونیه دن ایسه ده بو استثنائی بر حال اولدینی کبی بلکه ده جرادن زیاده تحدیدی تضمین ایدن بر تدبیر احتیاطی در .

فقط قانونی بر ضرورت حاصل اولونجه بونلرک بر و یا بر قاجی منع اولوب ایله چکی کبی هر فردک الک صرع و الک قیدتار حق اولان حق حیاتی در - قانونک تعیین ایستدیگی احواله - ازاله ایله بونلرک اعدام ایله ایله بیلیر . جزا قانونلرینک هیئت عمومی سی بو حقوقک درجه و حدود اخلاقی تعیین ایله دن برر جمله دن باشقه برشی دکادر . مثلا اعدام قتل فعلی ارتکاب ایله نلر قانون جزانک ۱۷۰ نجی ماده سی موجبجه حق حیاتی ضایع ایستدیگی ، جبراً فعل شدید جرمنی ارتکاب ایله نلر ۱۹۸ نجی ماده قانونیه نظرأ اوچ سنه دن اون بش سنه قار خدمات شاقه ده قوللا یلمق شرطله حق حیاتی ازاله ایله دیکی ، علاقی قابل ستر و اخفا اولما یه حق درجده سرخوش یا قانانلر ۲۶۵ نجی ماده قانونیه نظرأ برلریایه قادر جزای نقدی تأدییه . سنه مجبور اولق صورتیه حقوق تصرفیه سنی قسماً اخلاقی ایستدیگی کبی حقوق سائر نک ده قسماً منع وابطالیه تعلق ایله چک جزا قانوندنه ماده لر مقفود دکادر . ارجله جزا قانونلرک ۲۹ نجی ماده سی رتبه و مأموریتدن مؤبد ، ۳۶ نجی ماده سی - اوچ آیدن آلتی سنه یه قادر - موقتاً محرومیت جزاسنی تفصیل ایتمکده اولدینی کبی ۳۱ نجی ماده سی دخی حقوق مدنیه نک اسقاطی جزا سی تفصیل ایتمکده در .

- حکم اخلاقی بر نوع جزا اولارق قبول ایلمش ایسه ده بونک قعله تقدم ایله دن بر قانونه مستند اولایی مقضی اولدینی - عتله تحدید و ازاله حقده حدود قانونی تجاوز محض ظلم اولاجقندن ممکن المنع اولان حقیقک نه دن عبارت اولدینی تعیین ایچر نه ده قوانینه مراجعت ایجاب ایله در . مثلا جزا قانونمزه عمومی بر نظر عطف ایدرسک - هر بری بر حق اخلاقی ایله دن - جزا ال اعدام ، کوردک ، قلعه بندلک ، نفی ، حبس ، جزای نقدی ، رتبه و مأموریتدن طرد ، - حقوق مدنیه دن اسقاط ، ضبطه نظارتی آلتنه اخذ کیفیترلندن عبارت اولدینی ، بونلرک بعضاً مؤبد و بعضاً موقت اولق اوزره ترتیب و تعیین ایله ایستدیگی کورورز . واقعا جزا قانونسک ۱۶ نجی ماده سنده بو جزا الک بعضاً یا لکیز و بعضاً برابر حکم ایله چکی ، ۳۲ نجی ماده سنده دخی رفع رتبه و حقوق مدنیه دن اسقاط جزا الینک

نقطه نظرندند نکرری مقتضی عدیه سبب موجود بولونمادیبی ادعاسنده اصرار ایتمکده - جریده عدیه ؛ نومرو ۵۲ ، صحیفه ۲۶۲۵ - وبر قسمی دخی اصول محاکمات جزائیه قانون موقتده محرر شرایط موجبجه حقوق ممنوعه سی اعاده اولونان محکوملرک دوچار اولمش اولدغی حال محکومیت مرتفع اولمش و بناءً علیه مجازات قانونیه نك وصف قانونیسی قالمش اولاجفندن آرتیق تکرره اساس اتخاذا ابدیه یه چکی فکرینه اشتراک ایتمکده [۱] ایسه لوده فکرمه کوره اعاده حقوق ممنوعه سی تکررک تحفینه مانع عد ایتمکده نه اصول محاکمات قانونیه نظراً امکان ، نده نظریات نقطه نظرندن احتیاج موجود دکدر . اعاده حقوق ممنوعه نك ماهیت حقیقیه و حقوقیه سی تعیین ایچون هر شیدن اول اعاده اولوناجق حقوق ممنوعه نك نهدن عبارت اولدیغی تعیین ایجاب ادر . فی الحقیقه بر حق اعاده و با استرداد ابدل اولقی ایچون آنک ابطال و ازاله ایدلش اولماسی مقتضی بولوندیغنه کوره اعاده حقوق ممنوعه موضوع بحث اولقی ایچون ده بر حق لازم اولدیغی کبی بو حک بر سببیه اسقاط ایدلش بولونماسی ده ضرور ایدر .

هر فردک تابع اولدیغی حکومت افرادندن بولونقی اعتبارله بر طاقم حقوق و وظائفی اولدیغی کبی جمعیت بشریه ده داخل بر انسان اولقی صفتله بر طاقم حقوق و وظائفی واردر . قانن امر ایتمه دیکه مثلاً : شخصی ، وجدانی حریتنه مداخله اولونماقی ، سوزینه اعتماد ایدلک ، خدمات عمومیه و خصوصیه ده استخدام اولونه بیلمک ، لیاقتی و ارسه رتبه و نشان مالک اولقی ، معلوماتی معلولک و محررک کبی مسلکله نشر ایدمه بیلمک ، عندالحاجه وصی ، وکیل و شاهد اوله بیلمک ، سلاح طاشیق ، مجالس و میه و شرابیه به اعضا انتخاب اتمک و ابدیه بیلمک هر فردک یا انسان اولقی و یا بردولنک افرادندن بولونقی اعتبارله حقیدر . قانون تجویز ایتمه دیکه بو حقوقه حرمت جمعیت بشریه نك وظیفه سی اولدیغی کبی بونلره تجاوز واقع اولنجه منع ایتکده حکومته عائد بر وظیفه در .

[۱] قانون جزا و تعزیری شرح ، صحیفه : ۴۷

ادعا ایتمکده - جریده عدیه ؛ نومرو : ۴۶ ، صحیفه : ۲۳۷۹ - ، بعضیلری دخی اعاده حقوق ممنوعه نك حکمی محکوم علیه تصرفات قولیه و ولایت مدنیه سی شهرت و اعتباری اعاده ایتمکدن عبارت اولسه کوره هیئت اجتماعیه ایچنده مقدما حائز اولدیغی موقعه عدوت و دیگر همشهریلرینک بولندقاری درجه به ارتقا ایش اوغله اگر یکیدن سقوط ایده چک اولورسه عن نقطه دن سقوط ایده چکی و مادامکة مجرم برنجی جرمک جزاستی چکمش و اعاده حقوق ممنوعه به قرار و برلزدن اول حسن حرکتی اثبات ایچون ایجاب ایدن تجر به لر ایفا ایش و قانون آتی سائر همشهریلری سوبه سنه وضع ایدرک جنابت سابقه سی ستر ایش و بوضوئیه هیئت اجتماعیه بکر بر آدم دها التناق ایش اولسه بناءً بو جرمک تکرره اساس اتخاذا طوغری اولدیغی نظری بر مطالعه ایله موافق اولدیغی قبول ایله برابر اصول محاکمات قانونیه نظراً حقوق مذکور نك اعاده سنه قرار صدوری جری ازاله ایتمه رک مجرمک دوچار اولدیغی عدم اهلیتن کنیدیستی مستقبلاً تخلیص ایتمکدن عبارت اولدیغی جهتله اعاده حقوق ممنوعه دن سوکره یکی جرم ارتکاب ایش اولان منیمک مکرر عدالداسی ضروری اولدیغی اعتراف ایلمکده - جریده عدیه ؛ نومرو ۴۸ ، صحیفه : ۲۴۶۵ - بعضیلری ده ایکنجی رأیک قسم نظریسنه استناد ایله برابر اصول محاکمات جزائیه قانوننک ۷۸ نجی ماده سننده موجود « مستقبل ایچون » قیدندن ماضی به عدم شمول معنایی چیقارمق قابل اولسه ده بو عدم شمول محکومک ذاتیجه ساقط اولان حقوقنه منحصر اولوب محکومیت سابقه نك بقاسنی مفید اولدیغی و مستقبل لفظی محکومیت سابقه سی هر حالده ایقامه قسدیه یازلیه رق اعاده حقوق ممنوعه تاریخنه قادر کچن مدت ظرفنده اوکیسه محکوم عد اولونماسیله او محکومیتک نتایجی مدت مذکوره ایچون الفا ایدیه یه چکنی تفهیم قسدیه یازلیه یغی جهتله اعاده حقوق ممنوعه نك تحفی ایله مستقبلاً هم محکومیت سابقه سی کأن لم یکن ، هم آنک نتایجی مرتفع اولاجفنه قائل اولارق اعاده حقوق ممنوعه نك اصول محاکمات قانونی

کفایتی که معلوم دکل، وضوح بحث بیله اوله اماناز [۱*] بناه علیه بالاده عرض اولدینی وجهه تماماً اجرا ایدله مشرحی تکرره اساس اتخاذ ایتمکده منطقی اولدینی کبی اسقاط اولنان جزائیک دهه عین صورتله تلقی ایدلسی دهه موافق ایسه دهه بوملاحظاتی دهه مستقبلک واضع قانونیه ترینه اتخاف ایله اکتفا ایدرک صراحت قانونیه فارشوسنده ایکنجه جرمک برنجی فعله عائد جزا ساقط اولدقدن صکره ارتکابی تکررک تحفته کافی اولدیفنی قبوله ضرورت آشکاردر .

— عفو عمومی و اعاده محاکمه کبی مجریقتی ازاله ایدن اسباب سقوطیه تک تکرری مانع ، عفو خصوصی و مرور زمان کبی یالکز جزایی احکام ایدن احوالک تکرری مقتضی اولدیفنده توریکه ارباب حقوق آره سنده اختلاف افکار مفقود ایسه دهه اعاده حقوق ممنوعه تک تأثیراتی عفو عمومی به تشبیه و اعاده حقوق ممنوعه تک شرائط قانونیه تک وجودیه مجرمک کاملاً صلاح حاله عودت ایش اولسنک تحقیق دتک اولدیفنه استناد ایله مجرم علیه نهه موجود اولان حکمک بقا و دوامنه برسب قانامسندن طولانی حقوق ممنوعه اعاده و حکمک مذکور ازاله ایدلمش اولدینی مطالعه سنده بولنه رق حقوق ممنوعه سنی استرداد ایدن شخص حکم منقذی عهده سنون رفع ایش اولدیفندن جزای محکوم بهک وصف قانونی ازاله ایش و تکرره اساس اولتی قوتی غائب ایله مش اولدیفنی

[*] خوف جزائیک اجرا عدم اجراء سن حاصل اولاجق نفع و ضررته، تعبیر فلسفی ایله ذوق و ایله « تدای نواظر » طریقیه بر حسن ألم علاوه ایدرک فاعلک دوره ترددنه اراده سنی جرمی ایشله معک جهته امالدن بشعه بر نتیجه تأمین ایدمیز. بر فعلک جزائیدیدی آلتنده بولنسی تدای خواطره کافی کلمسه او جزائک تجریمه ایدلسی — قانونی اوقومقدن زیاده — حافظه دهه ایزلر بر اقاچندن جزایی ایجاب ایدن فعل سابق ایله جرم ثانی آره سنده کی — قیدنه اشترک ایدن متوله — مشابهت جزائک معناسنده کی حسن ألمک عین طریق ایله و دهافوتله تحظرینه وسیله اولور . بوکا رغماً ارتکاب جرمده یه اصرار ایدن جرمک تشدید جزاءسنده بر فلسفه حکمت و بر حکمت فلسفیه موجود اولسه دهه جزائک اسقاطی امکان سوط دوشونیه به ایله ألم حسن حق تقلیل ذوق حسن تزیید ایدمکدن فاعلی جرمدن منع دکل، آکا تشویق ایدر . . . . . بویش « فلسفه جزاء » یه عائد نمودلرمزده تورجلاچیم ! . . .

موجودینه خلل کله مسی نقطه نظرندن — قبول ایتمک موافق اولور . آتیجی اسقاط ایدیلن جزائک استعمالدن صرف نظر اولنان بر علاجدن فرق اولمسنه نظرأ بر علاج استعمالدن صرف نظر اولنسی مقدارینی تزییده کافی برسب اولمایاجنی کبی نه بهانه ایله اولورسه اولسون تطبیقندن صرف نظر اولنان بر جزائک ایکنجه دفعه اجراسنه مجبوریت کورولدیکی زمان تأدیه و یا اعتیاد مجرمانه بی ازاله یه کافی کلیه جکی توهمیه تزییدی دهه موافق معدت اولماز .

جزایی اسقاط ایدن اسباب — فرانسه قانوننده اولدینی کبی — یالکز مرور زماندن عبارت بولنسه فرارکده حبسدن آز بر قوتی ، آندن دون برسفاتی ایش ایتمه کبی دوشونه رک، نزار و تفیک قانونه ایکنجه بر عصیان اولسنه نظرأ قانونه حرمتی تسلیم نفس ایله احساس ایدن بر محکومک اعتیاددن زیاده بلکه دهه محیطک ، ارتیک ، شرائط حیاتیه تک تأثیری آلتنده ایقاع ایددیکی ایکنجه جرمی وسیله تکرر عدایدوب فرار ایدن ، تدای و تأدیدن قاچان بر مجرمی تکرردن مصون بولدیمرق کندیسنی ایکنجه جرمه تشویقندن فرسز اولاجفنی ملاحظه ایدرک وجهه تألیف بولتی امکانی ایله ایدلسه دهه عفو خصوصی کبی دیگر اسباب سقوطیه دهه بویله دوشونمکه مائق اولاجق برسب موجود اولدیرق عفو تأجیل ماهیتنه قلب ایدن تکرر بونقطه نظر دن پک دهه مشروع کورولمه دیکی کبی عنو مجرملر ایچون بر حق اولدینی جهته کندیسنی جزادن قورنارمق صورتیه اصلاحی امکانی ، جمعیت بشریه طرفندن سلب ایدلکدن صکره ایکنجه بر جرم ایقاع ایددیکی زمان « سنک صلاحک دهه جوق جزایه توقف ایدیبور » دیبه رک مستحق اولدینی جزا فوقنده بر جزا ایله تأدیجی جهته کیتیمک موافق عقل و لصف اولماز . مادامکه تکرر اصلاح حال قابلیتک صعوبتی — ایکنجه جرم ایقاعی صورتیه — تحقیق ایتسندن طولانی مشروع ر ، قاعده عمومی اولدیرق برنجی فعله عائد جزائک اکانله رغماً عدم کفایت جزائک تحقیق ایجاب ایدر . بوقمه تطبیق و یا اکیال اولنمش بر جزائک

ملاحظه سی شایان نمی آید سه نص قانون قارشو .
سند اجتهاده مسلغ اولدینی ایچون استقبال
بوصلاحی تأمین ایدنجیه به قدر ایکنجی جرمک
اشای مدت جزایشده وحتی جنجه لرده جزانک
انفازندن اول ارتکابی حالده تکررک تحقیقی
قبوله ضرورت درکاردر .

— جزای اولک اکلندن صورکه ایکنجی
جرمک ایقاع ایدیلش بولنسی الک طوغرو بر
ملاحظه اولدینی جهته بوخصوصده مطابعه بیانه
حاجت یوقسه ده جزای اولک اسباب قانونیه دن
بربله سقوطندن سورکه ایکنجی جرمک ارتکابه
متعلق اولان فقره پک مهم ومهم اولدینی قدرده
بجمل اولدیفندن بوکاعائد تفصیلات پک ددزاند عد
اولنه ماز :

فرانسه جزا قانونی سقوطلی بالکنز مرور
زمانه حصر ایدیکی حالده ماده قانونیه من سببی
جمع ایله تمام اتمکلهه قایم بق اسباب قانونیه
ترکیبی ایله غیر قانونی سببله ده سقوط جزای
ممکن عد ایدیه حک برغریبه وجوده کتیرمش ،
بشاء علیه بوشترک کندی قانونیه تواقی ایدر
صورته کندی نقطه نظر من تدقیقه ضرورت
حامل اولمدر .

نظریات جزایشه جهت جزایشده اسباب
سقوطیه بی بزات حرمة ، ده دوغریبه مجرمیته
ودیکریده جزایه عائد اولق اوزره ایکی به تفریق
ایتمکله اولسنه کوره تکرر نقطه نظرندن اسباب
سقوطیه مجرمیتله جزایه تعلق اولق اعتبارله
تدقیق ایتمک مناسب اولور .

عمو عمومی واعاده محاکمه کبی مجرمیتی
اسقاط وازاله ایدن اسباب محکومیت سابقه بی ده
برطرف ایدیه کبی جهته موجود اولمایان برمحکومیتی
تکرره اساس اتخاذا تمک طوغری اولنسه ده
مجرمیتی ابقا ایدرک بالکنز جزای اسقاط ایدن
اسبابک مانع تکرر اولمامستی - حکم سابقک

محکومیت سابقه تک ایکنجی کلندن دون وایکنجی دفعه
مستحق اولاقلمی جزانک ایکی کلندن افزون اولماق اوزره
حیس جزاسنه محکوم اولورلر .
سیرقت ، دولانه بریق ، امینیق سوه استعمالقاری
تکرر نقطه نظرندن عین جنجه عد اولور . سرمریلک
وایلنچیلک جنجه لری ده بویله در .

جهته بو مختلف احتمالاتی عین ماده تک دائره شموله
صوقق طوغرو اولدینی جهته جزا قانونسک
یدنجی وسکرنجی ماده قدیمه لرچی - بو نقطه
نظرندن - ترجیح ایتمک قابل اوله ماز . فی الحقیقه
تکررک قبوله سبب اولان ملاحظات فاعل جرمک
ویریلان جزایه رغماً ایکنجی ارتکاب ایله
اعتیادات مجرمانه سی تأیید و اظهار اتمنندن
عبارت اولسنه کوره هنوز سفید واکمال اولنیان
برجزانک اصلاح نفسه عدم کفایتی بحق دکل ،
حتی مظنون عد ایتمک برمرضی بدای ایچون
ویریلان علاجی استعمال اتمن شخصه مرضک
تکررنده اولجه کافی کلدیکنندن بعثله مقدارینی
چوفا تمقدن باشقه برمعنی افاده ایدم من . بوندن
بشقه آئیده تفصیل اولنجی وجهله بو احتمالات
مختلفه تک توحیدی تعیین جزا خصوصسنده ده
حفسزللر تولید ایتمکله بولندیفندن واضع قانون
طرفندن کافه احتمالات نظردفته آندقدن صورکه
تعذبله اساس اولان فرانسه جزا قانونک ۵۷ می
و ۵۸ نجی ماده لری - هیچ اولنسه - حال
اصلیبله نقل اولتی ویدنجی ماده سابقه ایجاب
ایدیورسه - آریجه تعذیل ایدمک ده ما مقول
اولوردی [۱] ماده تک ایکنجی تعذیلنده بو جهته تک

[۱] سکرنجی ماده قائمه فرانسه جزا قانونندن آلتش ،
نقط ایجه تعذیلاته وجوده کتیریلش اولدیفندن ماده تک
روحی ، تعذیلاتک مابین کوسترمانه وهر ایکی ماده آرسته ده
فرق اراهه ایله برتی نقر دته آمان طوغریدن طوغری به
فرانسه ارباب حقوقک قناعت و اجتهاداتی سند انا ایتمکدن
حاصل اولاجق یا کاشفنه میدان قانماق اوزره ماده تک مابین
عین اراهه قانده سر عد ایدیلمشدر :

ماده : ۵۷ (۲۸ مارت ۱۸۹۱ ده تعذیل اولونان
شکلی) . — بر سنه دن زیاده حیس جزاسن مستزم بر
فعل ایله محکوم کیسه جزانک انقازندن ویا مرور زمانه
سقوطندن اعتباراً بش سنه طرفنده حیس جزاسن مقتضی
برجندایت ویا جنجه ارتکاب ایلنسه قانوناً معین جزانک
حد اعظمله محکوم اولور وایشو جزا ایکی منته قدر تریبد
ایله بیلر .

بوندن باشقه محکومه برسنه آن آرون سنه دن زیاده
اولماق اوزره تقلیه سندن اول محکومتجه کندیسنه بیان
اولورحق بخلا رده اقامت ایدمه مک جموعیتی ده تبلیغ اولونور .
ماده : ۵۸ . — برستی متجاوز حیس جزاسیله
محکوم اولانلر دخی مدت مذکوره طرفنده حیس جزاسن
مستزم عین جنجه بی ویا بر جنایت ارتکاب ایدمک تقدیرده [۱]
بوسورنه تجزیه ایلر .
برسنه اشائی حیس جزاسیله مقدا محکوم اولانلر
عین شرایط داستنده عین جنجه بی ارتکاب ایدمکای تقدیرده

ایکنجی جرمدن طولای حقتده فوق الاماده شدت ابراز اولونارق ایکنجی جرمی ده آز برفاصله ایله ارتکاب ایدرهک اعتبارندهکی شدتی، جهیت بشریه ایچون وجدانندهکی مهلك و اخلاق مرضی اثبات ایدن ، برنجی جرمک افکار عمومیهدهکی وجوده کتیردیکی خوف و هراس - هنوز زائل اولمادن - ایکنجی جرم ایله ده اایم بر حاله کتیرهن دیگر مجرم حقتده بروضع مرحمت آلاق کتیرهن خفیف جزا ترتیب ایتمک حکمت جزا ایله ده قابل توفیق اولمایان بر عدالتسز لکدر . بوندیجه بیله یاتکرر جرمی جزا قانوندن قالدیرمقی ، یاخود اجتماع حرامنده تداخل جزا اصولی اصول محاکمات قانوندن رفع ایدرهک هر جرمک جزاسنی آیری آیری تبیین صورتیه اصحاب جرائم آره سنده بر موازنه جزائیة حصولی تأمین ایتمک ایچون کافی بر سبب اولدیغی کی مقررات غیایه بلکده ماهیت قانوشیه سی حقتده تعدیلات ایفاسنی آسر بر ملاحظه در .

مع هذا بو تعدیلاتک قبولنه قادر و جامی جنایت قرار لیتک محکمه تمیزجه تصدیقندن اعتباراً قانوناً معین زمانک حولنه قادر ارتکاب اولوناق ایکنجی جنایتده تکرر وجودنی قبول ایتمک - احکام ایچون - نصل ضروری ایسه غیای جنایت قرار لری ده ضرور زمانه جزا ساقط اولمادن ایکنجی جرم ایقاع ایدلمش ایسه اجتماع جرائم ، جزانک سقوطیله قانوناً معین مدتک ضرورنه قادر کچه جک زمانلر ظرفنده ارتکاب اولوندیغی تقدیرده تکرر جرم شکلنده قبول ایتمک - عدالت اولاماقه برابر ضروریدر . . . . .

۲ - ایکنجی جرمک یا اثنای مدت جزائیة ده یاخود جزانک اکلندن ویا اسباب قانویه دن بریله ساقط اولدیغی صوکر ارتکاب ایدلمی لازم ، یالکیز جنبه لرده انفاذدن مقدم ایقاعیه کافیدر . ایکنجی جرمک جزای محکومک انفاذ - ندن اول ویا اثنای تنفیذنده ایقاعیله مجازات محکومه نیک سقوط ویا اکلندن صوکره ارتکاب بشفه بشفه شیلر اولدیغی کی تطبیقات نقطه نظرندن ده غیر قابل توحید برماهینده بولدیغی

سبب اولاجنی جهته بو خصوصده بر آرتق تصیلات اعطاسنه مساعده بیورله سنی قنی مجبوریتی حس ایدیورم ؛ نتیجه یه وضوح و برمک ایچون مقصدی بر مثال ایله ایضاح ایدرهک جنایتله غایباً محکوم اولدیغی بالفرض طغوز سنه صوکره عینی جنائی ارتکاب ایشی بر مجرم حقتده تطبیقی ایجاب ایدر مجازاتی مقایسه ایدلم :

ایکنجی بر فعلی ، متاقب مهملر اله کچمش اولدیغنه کوره طغوز سنه صوکره ایکنجی جنائی ارتکاب ایدن محکوم ، غیای برنجی حکم منسوخ اولمش بولوناجنی جهته مجتبع جرائمک فاعلی وضعبنده قالارق یالکیز جرمندن هانکیسی ده آغیر مجازاتی مستلزم ایسه آنک جزاسیله محکوم اولاجنی حالده یکرری طغوز سنه صوکره عین جرمی ایقاع ایدن دیگر مجرم محاکمات جزائیة نیک مرور زمان حقتده کی ماده لری حکمنجه برنجی حکم کسب قطعیت ایشی ایکنجی جرمده جزانک سقوطندن اعتباراً اون سنه دن آزر زمان ظرفنده ارتکاب ایدلمش اولدیغی مکرر وضع قانوشینده قالارق ایکنجی جرمک جزاسی ده مؤبد کورکه اعدام ؛ ایکنجی جرم نئی اید جزاسنی مستلزم اولسه مؤبد قلعه بندک ، مؤبد قلعه بندک جزاسنی مقتضی ایسه مؤبد کورک جزاسنه . و چار اولاجنی ، موقت بر مجازات تره بییهن ایجاب ایدیور ایسه عندالحاجه اولوز سنه یه قادر ابلاغ ایدلمک اوزره جزاسنی تضعیف ایدیله کیدر . حال بوکه برنجی جرم ایله ایکنجی جرم آره سنده کچه جک زمان بر طرفدن جرمک مظنون اولان اعتباراً ، سیله جکی کی دیگر طرفدن ده جرم اولک افکار عمومیه اوزرنده وجوده کتیردیکی تأثیراته ، آسایش مملکتده وجوده کتیردیکی اغتلاله شبهه سز زمان ایله متناسب کتایفده برمداد سکون سر بر . اعتبارنده کی زوالی هر دقیقه کچدکجه ده زیاده اثبات ایدن بر مجرمک برنجی جرمک وقوعیله سکون و امنیتنی مختل اولدیغی فرض اولونان انسانلردن بریونجی اولدرک بر لرینه الدال آتیله - که شبهه سز جرمک وقوعندن بیله خبردار دکدر - کچدکدن صوکره ایقاع ایدهجی

ایدیلش اولسون . محکومیت غیایه قطعی عد ایدیلنجه حکم غیایبی کأن لم یکن عد ایتدکن صوکر ا بکری سنه مرور اتمه سندن طولابی محاکمه بی تکرار اتمکی ایجاب اده چکدر . . . حکم غیایبی کأن لم یکن عد اولوندقن صوکره کریده قالان اون سنه دن زیاده اول بر زمان ظرفنده ایقاع ایدیلش بر حرمدن باشقه برشی اولادینی چهنله موجودی قالمایان بر اعلام موهوم اون سنه اول ایقاع اولوغنن بر حائیتدن طولابی قوه عدلیه به هیچ بر زمان حق دعوی و حکم ویره میلدر .

جزا قانونک سکرنجی ماده سنده صورت قطعیه ده محکومیت سابقه « قبول اولوندقن صوکر ا جزا ک اسباب قانونیه دن بریله سقوطندن اعتباراً اون سنه ظرفنده » ایکنجی جرمک ایقاعی تحققی تکرره کافی عد ایدیلش اولسنه کوره حکم غیایبی جزا مرور زمانیه کسب قطعیت اتمه سنه نظراً بر حکمک بر آن ایچنده هم کسب قطعیت همده سقوط اتمی کی بر غربیه وجود بوله حنی نه قادیار طبیی اتمه ده « صورت قطعیه ده محکومیت سابقه » بالکنز جزا ک سقوطنه مقصود اولوب اثنای مدت جزا اتمه ایقاع ایدیان ایکنجی جرم ایچون ده ، جزایی ا کالدن اعتباراً اون سنه ظرفنده ارتکاب ایدیلجه جرم ثانی ایچونده مشروط اولدینی نظر دفته لئیرسه حنایانده حکم غیایبی مستلزم اناذ بر حکمی تضمن اتمه دیکی کی مقررات غیایه ک بکری سنه صوکره لایتنفر بر حاله کلدیکی - واضع قانون کی - قبول ایدلسه بیله جزا عین زمانده مرور زمانله ساخط اولش بولوناجقندن یه اورنده نه اناذ ایدلکده نهده اناذی ختام بولش بر جزا قالمایان چهنله بو شکنده هم کسب قطعیت اتمش ، همده اجراسنه باشلامش و یاتقیدی ختام بولش بر جزا اولمایانجه کوره شرائط واحیالات ثلاثه مذکورده دن اتحق جزا ک اسباب قانونیه دن بریله سقوطی قضیه سی تحققی اده بیلیر .

حنایانده حکم غیایینک جزا مرور زمانیه لایتنفر حالی آناسنه قانوناً جواز و بریله سی تطبیقات نقطه نظرندن ده باشقه حسرتلر ده

تضمن ایدیکی تقدیرده [۱] محکومک دردست ایدلیدی و یا تسلیم نفس ایدیکی کون اورنده ده محکومیت قالمایان کی آنی تضمن ایدن اعلامکده بیریلوب آیلقدن باشقه بر دکری اولمایان چهنله بو قدر معنا سز بر قرارده قانونک قطعیت تصور اتمه سی بیهوده بر ادعا اولور . بوندن باشقه حکام آراسنده حنایانده احکام غیایه ک تهمیددن عارت اولدینجه دائر بر قناعت موجود اولدینی و آنلرک بر چوغی ده جلب واستماع شهوده بیله حاجت اولمادینجه قانع اولدقن کی رسماً توزیع و ارسال اولونان صک عدلیه ده بواحتیاده مساعد بر شکنده بولوندینی چهنله مقررات غیایه جنایه - ۲۳۲ نجی ماده نک رؤسایه بخش ایدیکی و یا تحویل ایدیکی وظیفه توسیعک استماعی شوبله دورسون - مان عمومیتله یک سطحی و عاداتا شکلی بر تدقیقاتک محصولی اولسنه و ۳۷۹ نجی ماده موجبنجه بوقیل قرارلری استیفاف مدعی عمومیلرک بیله تمیزه صلاحیتلری بولونماسنه کوره ده حادی تدقیقاتک مدلولی اولدینجه شبهه بیله جائز اولمایان دیوان حربلر متراتی تکرره اساس انخاذا اتمین برواضع قانون ایچون بوقدر غیر قطعی بوقدر ابتدائی تحقیقات و تدقیقاتک محصولی اولان برقراری مکرر لکه کافی عدا تیک غیر قابل اعمال بر تناقضدر .

حنایانده غیایبی قرارلرک ، محکوملرک تأمین حضور بیله کأن لم یکن عدی بر امر قانونی اولسنه کوره بوندکی عدم قطعیت یک آشکار اولدینی کی اورنده قطعیت پیدا اتمش و قضیه محکمه محصولی هر شیدن اول و جاهاً تکرر ایدجه حکم ها ک به متوقف بولونش بر جزا ک مرور زمانله ستوطنی قول اتمک فضل بر غیر تدر . بونطقسز لئی بر مثال ایله تحقیقی ایچون حنایانده غیایاً محکوم اولش و اعلان کی مراسم قانونیه سی ده ا کال ایدیلش بر محکوم تصور بیورکنز . بو محکوم ا کال مراسمدن اون سنه صوکره دردست

[۱] قرار ایدترسه جنایات حکم سندن صادر اولسون براتی تضمن ایدسه اورنده محکومیت قالمایاندن تکرر حاصل اولمایان کی چهنجه ایله محکومیتک حادی اولرسه مسئله چهنجه چهنجه ربوع ایدور .

مجازانك - ايستر وجاهي، ايستر غيايبي اولسون-
 على الاطلاق تاريخ حكمدن اعتباراً بىكرى
 سنه صوكرى سلف اولاجنى و ۴۸۱ نجي
 ماده سنده جنائتك وقوعى تاريخندن اعتباراً
 اون سنه ظرفنده اقامه دعوى و اجراى
 تحقيقات اولونوب ده اعلام و برلبه مش اولدنى
 تقديرده اك اخير مامله تاريخندن اعتباراً اون
 سنه صوكرى حقوق عموميه و شخصيه دعواسنك
 سقوط ايده چكى كوسترله سنه نظراً : اعلام
 و قرارك ولو غيايبي و برلبش اولماسى دعوى
 مرور زمانى بر طرف ايده رك جزا مرور
 زمانه مبدأ وجوده كتمر مكدده اولدنى آكلا .
 شيلدنى كچى ۳۷۷ نجي ما مسنده : حكم
 غيايبي فسخ ايچون معين اولان مدتك انقضاسيله
 اعلام تمتع التغيير حاله كيرد كدن صوكره غائبك
 اموال و محاسبه سى مستحقته تسليم اولونور دىنل كدن
 صوكرى ۳۸۳ نجي ماده ده : « متهم غائب كندىسى
 حكومه تسليم ايدير و يا خود حقنده ترتب ايدين
 جزا مرور زمانه ساقط اولازدن اول در دست
 ايديلير سه حكم غيايبيك منفسخ اولاجنى » بيان
 ايديله سنه كورده ده مواد سالفه نك حكيمى تأيد
 ايده رك احكام غيايبيه نك فسخ ايچون معين اولان
 مدتك - كه سالف الذكر ۳۸۲ نجي ماده به نظراً
 متهم غائبك كندىنى حكومه تسليم و يا جزا مرور
 زمانه ساقط ايديلنجه به قدر كچه حك زماندر -
 مروريله لايقير حالى آلاجنى دركار بولونديغندن
 مجازات تهريبه ايله محكوميتى حاوى اولان غيايبي
 قرارلك محكوملرك در دستيله انفساخه و جزانك
 سقوطى ايچون مشروط مرور زمان مدتك
 كچه سيله كسب قطعيت ايده چكنه شبيه بيله جائز
 اولاماز . آنجق بر حاكم ايچون بونيجه يى بك
 قولايقله الله ايمك قابل ايسه ده اصول محاكمات
 جزائيه قانوننك جنائته متعلق مباحثى نظرى و عمومى
 بر فكرله تدقيق ايديلير سه بر جوق تناقضلر ، بر
 سورى حقتسز قلرله برابر غيايبي جنات اعلاملر نك
 معنای قطعيتى افاده دن بك اوزاق اولديغنى اعتراف
 ايمك قابل اولاماز . فى الحقيقه بر متهم حقنده
 صادر اولاجق اعلام غيايبي جنائته محكوميتى

طرفندن استيناف ايديلوده - آره صره مشهود
 اولدنى وجهله - دعوى اوراقى محكمه استينافه
 سوق اولوناماق كچى بر سبك ممانعتى ايله اوچ
 سنه ايچنده رؤيت دعوايه مباشرت اولوناسه
 بدياً اعطا اولونان محكوميت حق دعوا ايله
 برابر ساقط اولور . آنجق اعتراض و استيناف
 استدعالر نك مدت قانونيه لرى ظرفنده و برلبوب
 و برلبه ديكي تدقيق اولونارق مدتك مرورندن
 صوكرى و برلبن استدعالر كسب قطعيت ايدين
 اعلاملرى تعديل ايده ميه چكى دوشونك ، اصحاب
 جرائمك بوقبيل جيله لر نه ميدان و برمه مك بر
 مدعى عمومى ايچون وظيفه اولمايدر .

جنائته كانه اصول محاكمه به نظراً
 مجازات تهريبه يى مستلزم افعال متهملرى حقنده
 وجاهى محاكمه انفاذ جزا ايله برابر جريان
 ايمكده و مقررات وجاهيه جنائيه رأساً قابل تميز
 اولق طولاييسيله تميز نتيجه سنه قادر قضيه
 محكمه حاصل ايده مديكى كچى عندالتميز حكم
 جنائى نفض و نتيجه برائته استعماله ايديرك
 غير قابل تلافى ضرر لر وجوده كد كدن احكام
 جنائيه عندالتميز تصديق اولونمق صورتيله كسب
 قطعيت ايتد كدن صوكرى ايقاع اولوناجق جرائم-
 هيچ اولماز ايسه اثنائى مدت جزائيه ده ارتكاب
 ايديش اولاجقلر نك حقلر نده سكر نجي ماده نك
 تطبيقى ضرورى و اعلام جنائيك محكمه تميزه
 سونندن و يا قرارك عندالتميز تصديقندن اول
 محكوميت سابقه ده قطعيت تحريسي عبث اوله چنى
 ايچون بوشكلده تكرر ك موضوع بحث اوله ميه چنى
 طيبهيدر .

آنجق جنائته صدور ايدين غيايبي اعلاملرك
 ماهيت حقوقيه يى اوقادار ظاهر اولمادىنى ايچون
 بو قبيل محكوميتلرك تكرره اساس اولوب
 اولمادىنى ، اولاجه سنه نه كچى شرائطك تحقق
 ايله سى ايجاب ايده چكى حقيقه جاي مناقشه در .
 فى الحقيقه اصول محاكمات جزائيه قانوننك
 ۴۷۹ نجي ماده سنده جنائتن طولايى حكم

تحققندسه اختلافه دلالت ایدر بر مطالعه کوروله مش ایسه ده جنایتلرده اصول محاکمات جزائیه قانوننده قبول اولونان غیر منطقی اساسات بو خصوصده اختلافلر تولید ایده چک قابلیته بولونماسنه بناء بر پارچه ده بو احسانی تدقیق فائده دن خالی قالماز نناعتندهم :

جنجه لرله متعلق قرارلرک کسب قطعیت اتمه سی مدت استینافک مرورینه ویا استیناف نتیجه سنک تمیننه متوقف اولدینی جهتله جنجه لرده غایباً صادر اولان مقررانک اعتراضک مدت قانونیه ظرفنده وقوعیه کان لم یکن عدی قانون ایجابیدن بولوندینی کی قابل استیناف اولان بدایت محکمه لرینک وجاهی قرارلری ده مدت استیناف مرور ایتمه دن واجب الانفاذ بر ماهیت اکتساب ایدمه من. حتی حکم ابتدائی استیناف محکمه سنیدن تصدیق ایدلمش اولسه ده محکوم - شکلی - بر طاقم مراسم قانونیه مک [۱] ایفاسیله حکمک نتیجه تمیزه قانداجراسنی تعویق صلاحیتنه مالکدر . بوندن بشقه جنجالره متعلق مقررانک مدت استیناف مرور ایتمه دیکجه ویا محکمه استیناخه تصدیق اولونادیکجه تابع اولاجنی مرور زمان بیله جزا مرور زمانی دکل ، دعوا مرور زمانیدر ، نته کیم جنجه به متعلق بر اعلام غیابی اویچ سننه ظرفنده محکومک اقامتکاهنه تبلیغ ایدلمسه [۲] ویا حکم وجاهی محکوم

[۱] تطبیق قانونیه بامور اولانلرک تجر به ایله امنیت حاصل ایش اولاجنلری وجهله جرمیلرک اویا قانونه امانتعلری قانین ایچون - ۳۲۷ نیمی ماده دو جنجه - قبول ای ایلن بومراسم - که حسنه خانه به تسلیم نسر ایدوب کفالتله تملیه اولونمقدن عبارتور - جدیدن ذاری بر لطیفه عدایه ماهیتن اکتساب ایشکده اولدینی کی حسنه خانه به تسلیم نسر ایدمکن سوکره ایتمه تیلن کفالتی ابراز ایدمه من و بو سببله نتیجه تمیزه قدر اکل مدت دروتیه حسدن چیتان محکوملر حقتدکی قرارلرک عندالتمیز نفضی احتیالی قاروشونده

جرمی تعدی دن زیاده آتی ناهین ایله مکلف قوه عدایه تک اولاجنی رتک جناب قوه تشریحیه تک نظر دقتی جلب ایدهدیک قدر اعلین اولدینی کی بر حکومته مک « سن و ایشق ایشر سیک بزده حکمی اثبات ایدم » معناسی تضمن ایدر صورته لسان قانون ایله اظهار عجز ایتسه ده حقیقه چیرکیندر . [۲] حکم اقامتکاهنه تبلیغ اولونوبده محکومک ذاته تبلیغ اولونامش ، یا اود حکمک اجراسدن محکومک خبردار اولدینی ثبوت بولش اولورسه اقامتکاهنه تبلیغ ایله مدت اعتراضک مورری دعوی مرور زمانی قطع ایدرک جزا مرور زماننه بدیا تشکیل ایدر سه ده بو شکلده ده جزانک مرور زمانله سقوطنه قدر اعتراض استنادسی قبول اولونور ، اصول محاکمات ، ماده : ۱۷۱

عامل اولدیندن هر شیدن اول بوشرطک تدقیق مقتضیدر :

جنجه لرده غایباً صادر اولان حکمک اعتراض وقوعیه کان لم یکن عدی اصول محاکمات ایجابیدن اولدینی کی بدایه صدور ایدن وجاهی قرارلرک عندالاستیناف فسخی امکانی ده هر زمان موجود اولدیندن مقررات ابتدائی نیک نتیجه استینافیدن ویا مدت استینافیه تک مرورندن اول اجراه و ضعی بیله جائز دکلکن بوبله بر قراری تکرره اساس اتخاذ ایشک بر طرفدن تمذیلی مکانی موجود اولان مقررانک بر طرفدن ده قطعیتی ادعا ایشک کی بر منطفه سنز لاله قالمایرق تکرره اساس اتخاذ اولونان بوغیر قطعی برنجی اعلامک ایکنجی فعله سبب تکرر عد اولونمقدن سوکره نتیجه اعتراض واستینافنده تبدیل ویا برائته قلب ایدلمه سی امکانک تحقق حالنده غریب اولدینی قدر معنای ظلمی احساس ایدن بر حقتسزاقی وجوده کلاچکندن توزیع عدالتنه مأمور بر محکمه کی بویکی نشایجه آلت اتخاذ ایشک طوغرو اولاماز . برنجی حکمک تعدیل و تعویق حالنده ایکنجی حکمکده طرق قانونیه به مراجعتله فسخنی تصور ایشک ، ماده قانونیه ده « محکومیت سابقه تک قطعی اولماسی » حفتده بر صراحت موجود اولادیکجه قابل دکلدر . چونکه ایکنجی حکمک اعطاسی زماننده نه اصوله ، نه قانونه نافی برخطا موجود اولادینی جهتله بوبله بر اعلامی فسخ ویا نقض ایچون بر سبب قانونی اراده سی هر زمان ممکن اولاماز . بوندن باشقه تکررک قبولنه اساس اتخاذ اولونان فکر جزای سابقک مجرمک روحنده کی لثیمانه اعتیادی ازالیه عدم کفایتک ایکنجی فعل ایله تظاہری اولماسنه کوره بقاسی مشکوک بر جزانک همده قبل الانفاذ ازاله اعتبارده عدم کفایتی قبول دکل ، تصور بیله ایشک طوغرو دکلدر . شو حالده حکم سابق کسب قطعیت ایتمه دن اول ایقاع اولونان جرائمی تکرر جرم دکل جناع جرائم عد ایدره ک آکامخصوص اصول ونظریات داخلنده حل ایشک هم مناسب ، همده روح قانون موافقدر .

ارباب حقوق آره سنده بوشرطک جنجه لرده

علی اطلاق حبسی مستلزم جنبه افعالدهده «حبس جزاسیله صورت قطعیدهده محكوم اولان کیسه کرک جزانک انفاذندن اول وکرک اثنای مدت جزایشدهده ویا خود مدت جزایشی اکیال ایتدکدن ویا اسباب قانونیه دن بریله ساقط اولدقدن سوکرا بش سنه ظرفنده عینی جنبه یی ارتکاب ایتک متضی اولماسنه نظراً جنبه لردهده ، جنایتلردهده محکومیت سابقه نك قضیه نك محکمه درجه سنده بر قطعی حائز اولماسی مقضی اولغله برابر ایکنجی جرمک یا اثنای مدت جزایشدهده ، یا جزانک ایتکدن ویا اسباب قانونیه نك بریله ساقط اولدقدن سوکرا اجرا ایدهده جنبه لردهده استثناء جزانک انفاذندن اولدهده ایکنجی جرمک ابقای تکرره سبب اولسهده جرم ثانینک برنجی جزانک اکیال ویا سقوطندن اعتباراً جنایتلردهده اون وجهلردهده بش سنه ایچده ارتکاب ایدهده وهر حالده ایکی جرم آراسنده - هر ایکیسی جنبه و جنایت اولقی کی - نوعاً اتحاد اولغله برابر جنبه لردهده ایکنجی جرمک محکومیت قطعی ایجاب ایدن جنبه ده - عین فعل عد اولونه حق قدر - ممالقی حائز اولماسی مشروطدر .

شوخالده فعل ایتر جنبه ایتر جنایت اولسون اول محکومیت سابقه نك قطعی اولماسی ، ثانیاً ایکنجی جرمک یا اثنای مدت جزایشدهده باخود جزانک ایتکدن ویا اسباب قانونیه دن بریله سقوطندن سوکرا ایقاع ایدهده ، ثالثاً برنجی جزانک ایتکدن ویا اسباب قانونیه دن بریله سقوطندن اعتباراً جنبه لردهده بش و جنایتلردهده اون سنه دن فضله زمان کیمه سی ، رابعاً هر ایکی فعلک نوعاً متحد بولونماسی ، خامساً فضله اولارق جنبه لردهده هر ایکی فعلک بربرینک، عینی اولماسی لازم اولدینی کی جنبه لردهده جزانک انفاذندن اولدهده تکرر قبول ایدلدر .

۱ - محکومیت سابقه نك قطعی اولماسی شرطدر . . .
تکررده بو شرطک تحقق ایدوب ایتمه سی جرمک نوعی بیله تبدیل ایده چک قدر قوتلی بر

اولویده محکمه ده بو جزالردن حبس ترجیح اولدقدن سوکرا ایکنجی دفعه عین فعل ایقاع اولدینی تقدیردهده حکمک - تکرر سببیه - حق تقدیری زائل اولدوق حبس ابله محکومیت قراری اعلاسنه و سکرنجی ماده نك حدودی داخندهده بو حبسک تزییدینسه مجبوز اوله جنی وارسته ایضاحدر .

مطالعات مبسوطه دن آکلاشیله جنی وجهله مکررک موضوع بحث اولابلمک ایچون فعلک قیاسات ویا جزای نقدی ابله نی موفقی مستلزم اولان جنبه لر دن اولماسی مشروط ایسهده فعلک جنایت ویا حبسی مستلزم جنبه نونعدن بولونماسی هر زمان تکررک تحقنهده کافی اولما یقندن جزا قانونزه کوره شرائط سائرته نك ده تدقیقی فائده دن خالی اولاماز .

قوة تشریه ده، عرض اولان ماده قانونیه ایله اسباب موجبه لایحه سنده حکم ایلک محاکمک هر هانکی برندن صدوری کافی کوریلدک حکم اول ایسترسه قانوندن زیاده عرفی بر دیوان حریدن صادر اولسون - قانون عمومی به توفیقاً ویرلمش اولقی شرطیه - تکرر وقوعنده سکرنجی ماده نك تطبیق قبول ایدلمش ایسهده قوه قانونیه ده بوفکره اشتراک اولونما یارق « محکومیت سابقه نك محاکم عدلیه دن صدوری ، اساسی قبول ایدلمش ، فی الحقیقه قانون قدر مؤثرات سائردهده تابع اولاری تشکیلاتلری ایجابندن اولماسهده حکماریتک قطعی تلافی امکانی ازاله ایدن ، بالحاصله ارازا ایتدک لری شدت واستهجال ابله مظلونلرله نندن زیاده علیهده بر قناعتله ایسه باشلا یان بر محکمه دن صادر اولان قرارلری تکرره اساس اتخاذا ایتکده بر سبب معقول موجود اولما دینی ایچون هیئت تشریه نك وجوده کتیردیکی تعدیلاتی شکراله قارشیلانما مق قابل اولاماز .

بوندن باشقه جنایتلردهده « برکیمسه مجازات تریه یه دن بریله صورت قطعیدهده محكوم اولدقدن سوکرا اثنای مدت جزایشدهده ویا مدت جزایشه - سنی اکیال ایتدکدن ویا جزا اسباب قانونیه دن بریله ساقط اولدقدن سوکرا اون سنه ظرفندهده بر جنایت ایقاع ایدلمک ، مشروط اولدینی کی

مستلزم قباحت افعالندن اولدینی حالدہ فعلک
تکرری جزای نقدی مقدارینی بش لیرایه تزیید
وحتی برهنه به قدرده حبسی استلزام ایشکده،
اعتیادده مقدار حبس برهنه دن بر آیه قدر
تمدیبه جزای نقدی ده بش لیرادن بکری بش
لیرایه قدر تزییده جواز و برمکده اولسته
کوره اساساً قباحتندن معدود اولان بو فعلده
تکرر قبول ایشکده قانابه رق جریمک تبدیل
نوعنه قدر کیدلش اولدینی کی عین ماده قانونیه ده
اون سکیز یاشنی اکمال ایتمه بنیره مسکرات و بردن
دکان صاحب لرنک بر آلتوندن بکری آلتونه قدر
جزای نقدی و بکری دوت ساعتدن آتی آیه
قدر حبس ایدیله چکی قبول ایدلکدن سوکره
برسته ظرفنده فعلک تکرری دکانک مناسب مدله
سدینه کافی کورولک سورنیله جزا تزیید اولمش
ایسه ده برنجی شق بر استننا وجوده کتیردیکی
کی دیگرده حای اولدینی جزا اعتباریله جنجه
افعالندن معدود اولسته نظراً حکومیت سابقه
حبس اولدینی قدرده برسته ظرفنده تکررک
سدکانه سبب عد اولمش سکیزنجی ماده مک
دائرة تطبیقندن خارجده قافله وسیله اولماز .
شوراسی ده سزای اشارتدرکه جزا قانونک
درنجی ماده سی موقت نی جزاسنی جنجه انواعنه
ادخال ایتدیکی حالدہ سکیزنجی ماده ده نی موقته
حکومیتک سبب تکرر عدینه دائر بر صراحت
موجود اولدینی جهته بو جزا ایله حکومیت
سالفه مک وجودی ایکنجی دفعه ایقاع اولنه چق
هیچ بر فعل ایچون تکرر وقوعنه سسند اتخاذ
اولنه میه چکی کی اولجه نه نوع جزا ایله حکوم
اولورسه اولسون ایکنجی دفعه یا لکنز موقتا
نهایی مستلزم بر فعل ارتکاب ایدن شخص ده
مکرر عد اولماق ایجاب ایدر . [۱] آنجی اولکی
فعل جزای نقدی ونی موقت ایله حبسی مستلزم

[۱] قانون جزائک ۴۱نجی ماده سی ضبطه تفاریق
آلتنه آنجی جزاسی تعریف ایشکده ایسه ده بو جزائک تعلق
ایده چکی جریمده هایک نوعدن اولدینی تعیین ایدر بر ماده
بولندیکی کی سکیزنجی ماده ده دخی بو جزای ایجاب ایدن
افعالک تکرره اساس اوله جفته دائره بر صراحت اولدیندن
یا لکنز بو جزایه حکومیت ویا بالا آخره بو جزای ایجاب
ایدن بر جری ارتکاب سکیزنجی ماده مک تطبیقنه سبب
اولماز . . .

هزا قانونه نظراً تکرر شطری :

قانون جنایتلرده بیله تکرر معطل اصولی
قبول ایشکده برابر برطاقم قبول ایله اطلاق تقیید
ایتمش و بوقیدلرک وجودنی تکررک تحقیقنه سبب
اتخاذ ایلمش بولدیقتدن بولرک تدقیق ایله بخمزه
دوام موافق کورولمشدر :

سکیزنجی ماده مندرجاته کوره قباحت
افعالی تکرره اساس اتخاذ اولدینی کی حبسندن
ماعدای بر جزای استلزام ایدن ویا استلزام ایتمش
بولنان جنجه افعالده تکرر قبول ایدله مش ،
فی الحقیقه حقی آشکار و دائره سی معدود اولان
بونوع افعاله تکرر آراشد بر مامق معظوم لره نده
بر معنای ده مفید اولتی طولانیسیله بو نتیجه
تأمین ایدن ملاحظات و تفکرلک و مشروعیت
و مقبولیتی طبعی بولمش اولدیندن علی الاطلاق
قباحت افعالیله حبسندن بشقه جزای مستلزم جنجه
افعالندن طولانی حکومیت سابقه مک موجودتی
تکرر ایقاع اوله چکی افعال نه نوع و ماهیتده
بولورسه بولسون تکرره اساس اتخاذ اولتیبه چکی
کی اولجه هر هانکی نوعدن بر فعل ایله حکوم
اولان شخصک ایکنجی دفعه بر قباحت و یا حبس
خارجده دیگر مجازاتی مستلزم بر جنجه ارتکابی ده
سکیزنجی ماده مک احکامنه نابع اولماز . حتی
مقدما جزای نقدی ایله حکوم اولوب عدم تأدیبه ایله
حکومیت حبسه تحول ایتدیکی تقدیرده تکرر
وجود بولیه چکی کی اولجه برسته دن آشای حبس
و بر مقدار جزای نقدی به حکوم اولوب بنه
مجازات تقدیه تأدیبه اولماستندن طولانی حبسه
تقبول ایدیلرک مدت حدک برسته دن فضله
مقداره بالغ اولسی ده جنجه لره متعلق برنجی
قدر مک تطبیقنه سبب اولماز . چونکه جزای
تقدینک - حکومک اختیار و اقتدارسه تمان
ایدن بر سبله - حبسه تحولی معاستنده کی
حقی تبدیله کافی اولدینی کی ایکنجی شکده ده
مجازات فرعیه ماهیتده انقلاب ایدر .

واقعا قانون جزائک ۲۶۵ نجی ماده سسده
کوره سرخوشلق بر لیرایه قدر جزای نقدی نی

تکرر عدایتک صورتیه ابراز اولونان شدت فوق العادهیه مقابل جنبه لوده ضربی جرحدن ، ازاله بکری فعل شیعیدن ، خطاه جرحی خطاه قتلدن فرقی ظن ایتکده او قدره مغایر معدن در . ذکر همه جنبه و جنایتلرده تکرر مقید احتیاجه کافی کله دیکه تقدیرده هیچ اولمزهس جرائم تعلق ایتدیکه شی اعتبارله اقسامه تقریق اولونارقی بر قسمه داخل اولان جرائم محکومانک عین نوعدن ایقاع اولوناجق جرائم لازمه سبب تکرر عد اولونامسی التوافق بر اصول اوله جنی کی نتیجه ده محسوس عدالتلرتک امدیلنه کافی صلاحیه ده تأیید ایدر . [۱]

ملاحظات مسروده بر واضح قانون ایچون وارد اولسه ده تطبیق قانون امله مکلف اولانلر بو قادر جرح سراسه اجهاده مالک اولدقلری جهته تفکرات وقتاعتلری روح قانون امله تألیف مجبوریتده بولوندقلرندن تکرر جرمک تشدید جزای مستلزم اولوب اولماجینی ، ایکی جرمده ممانت لازم کلوب کله دیکه دوشومعدن بوقاریده درج ایتدیکمز سکرنجی ماده . بدرجانه توفیقاً مکررلر حتمده - قانونک قبول ایتدیکه شرائط داخلنده - جزای ترییده ، مائلتی یالکنز جنبه افعاله حصر امله جنات فعللرنده مشاهیت بیه آرامادن اولجه مطلق صورتده بنایته محکومیتک موجود اولوب اولما دینی تحری بهأ موروجبوردرلر .

[۱] ایتالیا جزا قانونک ۸۰ نهمی مادسنگ ایکنجی قترسده « یکی ایشله نجرم اولبه محکومیتک لاحق اولدینی فعلک عین بولندیقی تقدیرده جرم انیرک مستحق اولدینی جزا حبس شدید ایسه مستلزم اولدینی جزا مدتک ایشاندیه تجرید دائمی [محکومی یالکنز بر حدرده حبس ایتک] مدتک بر سدس نسبتده تمدید ایدیلجکی وحس شدید مدتک تمامی تجرید دائمی امله افاضی ایجاب ایتدیکه ویا بیان اولان تجرید و ترییدک مدت محکومه ایچنده تنقیدی ممکن اولمعدینی تقدیرده نسبت دائرهمسده مدت محکومه ایتک تمدیدی صورتله اجرا ایدیلجکی و فعل انیرک مستلزم اولدینی جزا حبس شدیدن ماعدا مجازاتی ایجاب ایتدیکه تقدیرده بر سدسدن بر لته قدر جزایک تریید اولنه جنی و هر حالده تریید جزانت مقدما محکوم اولدینی جزایک شدیددن دها تغییر اوله یاجینی ، جزای تقدیرده ۱۹ نهمی ماده ده تعیین ایدیلن نسبت دائرهمسده ترییدقلنه جنی « تصریح ایدیلدر .

قادر ضعف ارادهیه مالک انسانلرک وجودینی قبول ایتک انسانیت علمینده بر دوشونجه اولسنه نظراً بو قدر استثنائی احتمالانک قانونه درجنه پکده احتیاج اولدینی کی اچلندن اوله درجه لرینه کلن بر آدمک وقتیه دیوار ده لدرک اکتک سرقت اغش اولسنی سنه لدرجه زمان سوکره او فعل امله هیچ بر مناسبتی اولمایان سیاسی بر جرمه و یا جبراً ازاله بکرفتنه تکرر جرم ایچون اساس طوعق موافق معدت اولمایاجینی کی مثلاً اهالی بر جری احرائی بر فعل ممنوعه سبب تکرر عد ایتکده دهها زیاده طوغرو اولماز . فی الحقیقه اهالک منشأی روح و اراده کی او بوشوقق ، اجرانک مصدریه آنده کی فعالیت اولسنه کوره بر جرم اجرایی افعال اهالیه نک تکرریتنه - صرف ازاله اعتیاد نظر به سیله - اساس اتحاد ایتک بورومک لازم کلدیکه زمان وطوران بر جوجک نفاذنی قایلماق ایچون اوریلان بروقادی قوشارق چاموره باطد . یقندن طولایی نوقادی تضعیفه سبب عدایده رک :

« کیندره اطروردیفک ایچوره دوکرمرده اوصول محادک ؛ بان شمیری ده قوشبورسک »

دبرک استحقاقک ایکی قانده دوکمدن فضله مشرور اولماز . بو بویه اولدینی کی مثلاً سرقت ، طولاندیقق و ایتتی سووه استعمال جرمینی جنبه لرده عین فعل عد ایددرک ضرب امله جرحی ، لواطه امله زانی آری آری شیرل عدا ایتکده ده حتمسزلی آشکاردر . واقعا قانون جزا مندره تکرر مطلق اصولی جنایتلره تخصیص و جنبه لرده - قسماً تکرر مقید اصولی قبول ایدلک صورتیه بر حد متوسط بولونمش ، ودها طوغروسی قرانمز قانونه عامل اولان ملاحظات عیناً ایجا ایدلمش ایسه ده پک اعتباری برواحد قیاسی امله اولچولن جنبه و جنایت افعالنده متجدد المنشاء احتمالاتی آری آری اساسلره ربط ایتک تألیفدن زیاده تلفیق شکانه کیره رک انکار حکمی قاریشدره جنی کی جنایتلرده مطابقت اصولی قبول امله سرقتی قتل ، قتل ازاله بکر ، ازاله بکری قطع طریق ، قطع طریق ده فعلی شیع جرملی ایچون سبب

في الحقيقة، تمدن حكومتك مان هيسنك جزا قانونلارنده مكرر لردها شديد جزا ترك هريدنه عرض اولمش، آننجق اصول ترهيب و تربيه نك بولسز لغه قانع اولان، جرائمك افعال اضطرار يه دن اولديغه ايان ايدهن جمعيتلر بر طرفدن اعدام كئي جزالري قانونلاردين قالدردقلى كئي اونه طرفدن ده تكررده مطلقدن مقيد رجوع ايدهرك بدرججا مجرملر لهنده قواعد قبولنه باشلا مشدره *

— تكرر جرمده ارباب حقوق آره سنده ايكنجى براختلاف ده تكرر ايدهن افعال ممنوعه آره سنده كي مناسبدن حاصل اولديني جهته برآزده بو اختلافك منشاء و نتيجه سندين بيش ايدجكز: بوقايد ايضاح اولنديني وجهله تكررده بر فعل محكوم ايله ايكنجى بر فعلك وجودي مقتضى اولديني جهله بوايكى فعل آره سنده مماثلت و مشابهت و جوبندن تولدا يه دن بو اختلاف نديق اولنور سه بر قسم ارباب حقوق تكررده تشديد جزا ايكنجى جرمك ايفاعيله قابليت صلاحك صعوبتي تحقق اتمه سندين تولد اتمش بر ضرورت اولديني جهته ايكنجى جرم برنجي فعل ممنوعه مشابه اولسون اولسون تكررده تحققه قانع اولق صورتيله تكرر مطلوبه اصولني ترجيح ايندكارى كئي بر قسمي ده اعتيادك تحقق جرمين آره سنده مماثلت وجودينه متوقف اولديغه قباعت ايدهرك بر بريله مشابهتي اولمايان افعالك ايقاعني اعتياد وجودينه دليل عدايتك طوغرو اولادي ني جهته تكرر ي مشابهت افعال ايله تشديد ايدهرك تكرر مقهر اصولني مرجع عدايله دكلرى كوريلير. في الحقيقه بر شخصك - ولو اكال جزادن صوركه اولسون - برنجي جرم ايله اوصاف و ماهيت اعتبارله هيچ بر مناسبت ي اولمايان ايكنجى بر جرمي ايفاع اتمسي دلالتيله مجرمك اعتيادينه حكم ايدهرك جزاني تزديداتك هر درلو قيددن آزاده بروجدانله مجرملر عاينده بورومك، ده طوغرو سوي جزاني صدقه و يا به ماهيتنده قبول ايدهرك واضع قانونده محمد بقبول اتمز بر حرمت وجوديني قبول اتمك ديك اوله جفندن موافق منطبق اولماز. اساساً قواي ظاهره و باطنه نك كافه احتراستي عيني درجه برتهاكله تطمينه محتاج اولاجق

او قدرشايان اهميت دكلدر . بناء عليه موجود حقسنز لفرق تلافى و تعسيري جمعيت بشريه نك هر كس دن زياده دماغلري - حق ايله بوغوريلان حاكلرندن ؛ علوم اجتماعيه نك اك انجه مسائلني حل ايله اوغراشان حكيملرندن بكمه كئي حق واردر . شهبه سز ارباب حقوق آره سنده تمامل حكمني آلان « مجرمك لهنده كي جهت ترجيح اولنور » نصيه سي بوقاعتك ده نازكانه ابراد ايدلش دستورندن يشقه برشي دكلدر . تداوي مجازينك عصر مرزده مفيد تعديلاته معروض قائل سندن نسل اوله رق جنتلري، مرض روحيلرني محرمت شكند ه اظهار ايدهن زوالايلر كده اصول تداوي و تربيه سننده مسعود انقلابلر وجوده كله چكشي اميد ايده بيليرز . اوآن سعادتك حلونه قدر محسولده ايكله ن زوالايلر شهبه سز تباه اولوب كيده چكار ، طيبيلره حكومت آدملرينك عجزني كوز ياشلاريله قارشيلابه چقلردر . تاريخ بشرك بو قبيل حقسنز لفرله طولديني دوشونو . رسه ك استقباله كمال امنيتله انتظار ايده بيلير و بو كون اك طبيي كوريان بر چوق حقيقه تترك بر سوري حقسنز لفردن طوغديني تخطر ايدهرك بو كونكي اصول جزانك ده آني تي تور ايده چك بر مشعله خدمتي كوره چكندن امين اوله بيليرز . . .

ملاحظات آنفهدن استدلال اوله جني وجهله جزا بر فكر ي ربا ايله دوشونيله يكي تقديرده جمعيت بشريه نك بر حق دكل، بلكه بر احتياجي اولديني وانتقام، ترهيب و تربيه، عبرت مؤثره كئي عواملار زياده مجرمك مضرتني تخديد و آني افكار عموميه بالخاصه هم استمداد لري نظر نده ترهيب ايله عمومك مختل فرض اولان امنيت و آسايشتي تايمينه معطوف بر خودكاملق مولود ي اولديني ايچون تكرر جزاني تزبيده درجه تاثيريني ده حق دكل، احتياج نقطه نظر ندين نديق ايجاب ايدهر . . .

شهبه سز مجرملر قارشوسنده جمعيت استيلا يه دن كيزل هر اسلر مكرر لر او كنده ده ايتره ك بر خوفه استعماله ايده چكي ايچون مجرملري تجزيه به احتياج كوره ن جمعيت بشريه نك - ينه كئدي منفعتمني تايمين ايچون - مكرر لري ده اهر جمسز جه تجزيه به احتياجي حس ايده چكي دركاردر .

عمومی ، مماثلک براندیشہ مشترک الملسی بررابطاً اتحاد وجودہ کثیر بر رابطہ بر فکر تعاون او یاندیرر .... بو طبیعت اشیا دن طوغمش بر ضرورت ، شہبہ مزواجب الاتباع بر قانون اولسہ دہ احتیاج بر حق دیک اولدینی کبی دولتک ، تشکیلات سیاسیہ و اجتماعیہ تک ، حتی جزائک والدی دہ بوقانون اولسہ رحم و شفقت حسلسنک سینسہ سنہ کافی برسب دکدر . حیوانلقدہ بیابہ بر معنای ظلم و وحشت وارکن عجز قارشوسندہ مرحمت حسی نکون ایدر .

حتی الذلیل بر حسک تأثیر آلتندہ باوروسنی بو حاجق قدر وحشت کوسترن کدی ، مولودینہ تعرض واقع اولدینی دقیقہ دہ اک بو بولک بر حامی وضعیتی آلیر .

فکر محجہ بحرمیت ایلہ جنت آره سندہ کی فرقک اوقدر دکری اولدینی کبی حبسخانه لردہ مجرملرہ مخصوص تیارخانه لردن بشقہ برشی دکادر . جمعیت بشریہ تک ، اوزرینہ صالحدیران بر مجنونی تجریدہ نوقدر احتیاجی وارسہ شہبہ سز مقدساتہ مجوم ایدن بر مجرمی دہ تجریدہ اوقدر احتیاجی واردر . آتجی بر مجنونی تدای اتمیرک یالکز تجرید ایلہ اکتفا اتمک موافق انسانیت اولدینی کبی بر مجرمی دہ تدای اتمدن . کندنن آرزغین مجرملر آره سندہ براقی طوٹ و اوله ماز بوندن باشقہ طبیب فرد اولان حکیمارک بر مرہشک مدت افاقت و نقاهتی اولدن تخمین اتمسہ نہ قدر طوغروایسہ طبیب جمعیت و افراد اولان حکیمارک دہ بر مجرمک تربیہ سنہ کافی کلچک زمانی اولدن کشف ایدرک تجرید اتمسی دہ اوقدر ماوغرودر . ضرر عامی دنع ایچون ضرر خاص تجویز اولندہ دہ عامہ بمتوجه ضررک خاصہ ضرر توجه اتمدن ازالہ می اسپانی تجری اتمک ایچون بر سب معقول اراتہ ایدیلہ سن . مع هذا هر مملکتک حکومت آدملری فردی دوشوع دہن افرادی دوشونمی دہا قولای و بلکہ دہ مقصد لرینہ دہا موافق بولدی ایچون آنلر سلامت فرد دن زیادہ استراحت افراد ایلہ مشغول اولورلر . اولر نظرندہ غایہ ، آسایش و امنیت عمومیہ در . بونی تأمین ایچون جزؤک حقسزلفہ معروض قالمسی

جمعیت ایچون بر فدیہ نجات بولقی دیک اولدینی جہتلہ جزایی وسیلہ عبرت و انتقام عد اتمک نہ قدر دوعرو دکلسہ بو کونکی اصول جزا ملاحظت علمیہ دن زیادہ جہات ماضیہ تک بر طور طوسی اولدینی جہتلہ جزایی بردوی تریب و تربیہ ظن اتمک دہ اوقدر شایان قبول اوله ماز . فی الحقیقہ - خطادن قطع نظر - افعال قصدیہ و اختیار بہ حصول تفکر و قرار اولماسنہ کورہ پاکش محاکات و مقرراتک هر زمان پاکش نتیجہ لر تو ایددہ چکی نہ قدر طبیی ايسہ پاکش محاکات و تفکرات دہ ارثیت ، محیط و عوامل کبی عوامل دن طوغمش بر مرض روسی و عقلی اولدیندن عین عواملک عین شرائط آلتندہ عین نتیجہ بی تولید ایددہ چکی دوش . نتمک حاجت کورہ دن اعدام ، کورہ ک ، قلعه بندک ، نفی و حبس کبی برطاقم نامارلہ عین عوامل و عین شرائط آلتندہ عین فعلی اجرا کندیلری ایچون دہ ضروری اولان بر قسم انسانلرک تأدیبدن زیادہ تدای و تربیہ بحتاج اولان بوزوالیلرہ جزا تعینہ کندیلر ندہ حق کورہ لرلی حقیقت نامنہ آغلانہ جتی بر هائلہ اولقلہ برابر بوزوالیلری کویا تریب و تربیہ ایچون محبس نامی آلتندہ برطاقم مجرملرہ طولدی برقی نہ قدر عظم بر جایت اجتماعیہ ايسہ دارالتربیہ دن زیادہ بر مکسب رداشته بکزمین بو برانلر ساکتلر ایلہ جرائم لونجہ سندن یک دہ فرق ای اولدینی ایچون اک زیادہ بورادن قورتیله بیانلردن تورقہ جتی برده الارینہ بررا کمال مدت مذکورہ سی و بره رک جمعیت بشریہ تک اورتہ سنہ صالحو بر مکلا و جمعیت بشریہ تک جزادن بکلدیکی غایہ تک تأیینی شویلہ دورسون آکا مخالف نتیجہ لر حاصل اولقدہ بولندیندن بو اصول تدایونک - هیچ اولماز سہ - هیچلکینی اعتراف اتمک قابل اوله ماز .

أوت ، اعترافه مجبورم که انسان همانظرف ذات ایچون چالیشیر ، اندیشہ مات ایلہ تیردر . اولوم قورقوسی حیاته ارتباطی جوغانیر . انسان - داروینک دیدیکی کبی - مبدأ و منشأ اعتباریله بر حیوان ، حتی بر ماغون دہ اولسہ کونی کونته قارنی طوبورق ، بردشہ تک لقمه احتیاجی اولماقی ضروری آلتندہ چیرپنیر . حیانتک بر احتیاج

مستلزم بر وصف عد اولئشدر . [۱]
فی الحقیقه تکررک اسباب مشدده دن معدود
اولوب اولماسی مسئله ناک روحنی تشکیل استدیکی
جهتله فکر قانوندن آزاده بر روح و وجدان ایله
بو بحثی تدقیق موضوعدن خارج بولنسه ده
بکده فائده سز اولیه جفتدن بو نقطه ده بر پارچه
توقف اتمک قابل اوله ماشدر :

تکررک تشدید جزا ایچون جمعیت بشریه یه
حق برمه دیکنه قانع اولانلر نظر نده مکرر فعل
سایه ک جزاسی حکم آویا حقیقه چکده ش اولماسنه
کوره او جرمدن طولانی یکی جزا ترتیبی بر
فعلک ایکی دفعه مجزیه سنی مقتضی اوله جتی دو-
سه سی حاکم اولدنی کی آکا منافی قناعتنه صاحب
اولانلر ده برنجی جزایک رداث اخلاقی اصلاح
واعتیاد مجرمانی ازاله به کافی کلدیکی ایکنجی
جرم ایله تحقق اتمسه نظر مجرمک مرضنده کی
شدتله متناسب بر جزا تعییننده حق و عدالت
وجودینه ایمان اتمکده و بناء علیه ایکنجی فکرده
بر ملاحظه علیه دن زیاده محتمل بر تعرض ایله
آراده کی مسافه فی اوزاعتی کی مقدس بر خودکا
ملک کیزیلر هر اسلری بولدی تظاهر ایلکده بولمشدر .
بونا ملات فکر مجرم یا کلس استقامتله متوجه

اولدنی ایچون تبیین حقیقه بکده کافی کلدیکندن
مفتاح مسئله فی جزا ایله حق جزایک وجود
و مشروعبینده آرامق ده حاظر و غوردر . فی الحقیقه
جزایون جزایک حقوق عمومی به بر تجاوز ماهیتنده
اولدنی دوشونورک جمعیت بشریه ده حق جزا
وجودنی قبول اتمکده و قناعتلری جزا ده
انتقام ، عبرت مؤثره و ترهیب و تربیه کی مؤثرات
بولورق سوسله مکده ایسه لورده عمومک فروه
و کانتی قبول مقاوله اجتماعیه نظریه سندن قوتلر بر
دوشونجه اولمقله برابر تعرضک تعافی احتمالی ده
« حق جزا » وجودنه سبب اوله ماز . جزا ده
معنای انتقام آرامق السانقندن زیاده حیوانلی
احتیاجنه قانونی آلت اتخاذ اتمک ، عبرت مؤثره فی
حق جزایه سبب عدلیک تربیه غیر ویا تأمین

[۱] آلمانیا جزا قانوننده عومیتله تکرر ایچون
احکام موجود دکدر . یالکز ۲۴۴ ، ۲۴۵ ، ۲۶۱ ، ۲۶۴ جیمی
ماده لرنده تصریح اولدیکی وجهله سرق ، قطع طریق ،
بتاقلق ، طولاندیریمیق فعلارله ایکی دفعه حکوم اولان بر
شخص اوچنچی دفعه ده عین فعلی تکرر ارتکاب ایدرسه
اون سنه یه قدر کورده جزایسله مجزیه اولنور . تشدید جزایک
یالکز ایواله تعلق ایدن جرائمده قبولی مالک درجه تکریمه
دلالت اتمک اعتبارله شایان اشارتدر .

عمومی نظر :

جرم اجرامی ویا اهالی جزا تهدیدی آلتنده
بولان افعال اولماسنه کوره بوافعالک تعددنی ده
تکرر جرم عداثتک طوغرو اولور . آنجق تعدد
ایدن بوافعالک بر برینه مربوط ویا آره لرنده
بر قضیه حکمه موجود اولوب اولماسی حکم
وماهیت اعتبارله فرقلر تولید اتمکده بولندیغندن
بر برینه مربوط افعال متعدده به جرائم مرتبطه ،
یکدیگرینه ارتباطی اولمایان افعال متعدده به جرائم
مجمعه وغیر مرتبطه افعال ممنوعه آره سنده محکومیتی
تضمن ایدن بر قضیه محکمه ناک موجود اولماسنه ،
تعبیر آخرله ایقاع ایدیان بر جرمک جزاسی صورت
قطعیه ده تعیین اولدقدن سوکده آکا ارتباطی
اولمایان دیگر جرائمک ارتکابه ده لسان حقوقده
تکرر جرم و بومکرر جرم لری ایله بن اشخاصه ده
مکرر نسبه ایلکده بولمشدر .

جرایمک بو صورتله تعددی نتیجه حکمه
حائز تاثیر اولماسه جرم لری بو صورتله قسملره
آبیر مقدمه بر معنای آلاز سده جرائم نقرده و مرتبطه ده
فعلک صورت قناعتنه و فاعلک روح و وجداننه
کوره جزا تعینی مقتضی اولدنی کی جرائم مجتمعه ده
بعض ممالک لرنده هر فعلک جزاسی آیری آیری
اعطا و بعض ممالک لرنده - بزده اولدنی کی -
اعظم جرمک تعیین اولوب دیگر جرم لری ایقاعی اسباب
مشدده دن عد اولننده ، تکرر ده ده مختلف اصول
واجتهاد لره ایکنجی جرمک جزاسی تشدید ایلکده
اولدنی جهتله جرائمک بو صورتله تقسیمنده منفعت
موجود بولنش ، آنجق جرائمک انواع و اقسام
سائره سی مجتهدن خارج قالاسنه نظر اوصیفه لره
یالکز تکرر جرمه عائد ملاحظات و تدقیقاتله کینا
ایدلشدر .

جرائم مجتمعه ده نه صورتله جزا تعینی ایجاب
ایده کی مختلفیه بر مسئله اولدنی کی تکررک
تحقیق و تشدید جزای موجب اولوب اولماسی ده
موجب استلاف اولورق بالتبعیه اداری دوشونجه لره
علمی ملاحظه نصاب کلس ، جان هر دولتک جزا
قانونلرنده تکرر یا تشدید ویا تضعیف جزای

مواد قانونیه

سکڑنجی مادهٔ اصلیہ:

قانونک تعیین ایتدیکی احوالده ماعدرا بیلده مکررلر قننیه جزا ایکی قات اولارده
هکم اولونور .

سکڑنجی مادهٔ عدله:

مکررلر قننیه کی احکام صور آیه دأره ندره تطبیق و اجرا اولونور :
بر کیمسه مجازات تهییب ایل صورت قننیهده محکوم اولدقده صرکه انای مرت
جزا آیه ندره ویا مرت جزا آیه سی اکل ایتدکده ویا جزا ایجاب قانونیده بیلد ااقط
اولدقده اولده نه طرفنده مؤید کورک جزا آیه مستلزم بر جرم ایقاع ایدره وارلکی
محکومیتی ده مؤید کورک جزا آیه بولونورسه ادرام اولونور . نفی ایل جزا آیه مستلزم
بر جرم ایقاع ایدره مؤید قلع بندلک جزا آیه مجازات اولونور . ایکنجی جرم مؤید قلع بندلک
جزا آیه مستلزم ایل مکرر اولده شخص مؤید کورک محکوم ایل بیلور . ایکنجی جرم
موقت قلع بندلک ویا موقت کورک جزا آیه مستلزم ایل فاعلک مسجون اولدیغی جزا
ایکی قات اولارده هکم اولونور و لری ایجاب بوجرالک هر اعظمی اولارده اولده
بسره نه ایکی متله ابلوغ اولونوبیلیر .

بسنده زیاده جین جزا آیه صورت قننیهده محکوم اولارده کیمسه کورک جزا آیه
انفازنده اول و کورک انای مرت جزا آیه ویا خورد مرت جزا آیه سی اکل ایتدکده ویا
جزا ایجاب قانونیده بیلد ااقط اولدقده صرکه بسره نه طرفنده عین جنجی ایقاع
ایدره اشهر جزا آیه هر اعظمی ایل محکوم اولور و لری ایجاب بوجرالک هر اعظمی
ایکی متله قدر ابلوغ ایل بیلیر .

بسنده آناغی جین جزا آیه صورت قننیهده محکوم اولارده کیمسه کورک جزا آیه
انفازنده اول و کورک انای مرت جزا آیه ویا خورد مرت جزا آیه سی اکل ایتدکده
ویا جزا ایجاب قانونیده بیلد ااقط اولدقده صرکه بسره نه طرفنده عین جنجی ایقاع
ایدره متمرما محکوم اولدیغی جزا آیه ایکی متلنده دونه اولمان و مستحق اولدیغی
جزا آیه ایکی متنی مجازا ایتدک شرطیه جیه محکوم ایل بیلیر .
جهملده اهنه نالوره ، سرفت ، طولانی بیلیر ، امنیتی سرد استعمال فعلری
تکرده عین جرم اعتبار اولونور .

تکرده اساس محکومیت سابقه ک محاکم عدلده صر بیلیر .

قلمی امله آلدیغیم زمان جز دیکم پروغرام « برسنه دن آشاغی حبس جزاسیله محکومیت سابقه نك وجودینه نظرآ تکرر شرانطی ایله تطبیق اولزه حق جزانك ماهیتی » نه متعلق اولدیغی حالده شمدی به قدر تکرر حقتده سوبله ن سوزلری ، یازیلان سطرلری تدقیق ایتدیگیم زمان ارباب حقوق آره سنده موجوداختلافك بوكا انحصار ایتیه رك هر فقره و بلكه هر كلمه نك ضدفكرلره مصدر اولدیغی كوردم . محكمه تميزمرك مختلف قرارلری ، اك بوكس متفكرین عدلیه مركز اجتهادلری ده داخل اولدیغی حالده ویریلن قرارلرك ، یازیلان مقاله لرك برمحصله قناعت اولقندن زیاده تبدله مستعد ذاتی اجتهادلرك محصولی اولدیغی ، بوسبيله ده قناعت عدلیه مركز تبيع بیله ایتیه رك هنوز برغاز حالی محافظه ایتدیگینی اعتراف ایتمك قابل اولدیغندن بحثی ده عمومی ودها شامل برنظرله تحلیل و تدقیقه ضرورت حاصل اولدی .

آتیله کی سطرلرك شمدی به قدر یازیلانلردن فضله برقناعت تولید ایددجكنی ، بوكونه ق ر وجود بولیان اجماعی حاصل ایله جكنی ظن ایددجك قدر كیننده اقتدار كورنلردن دكلم . مطلماتم یا زاده فكرم و یابناكمه انتقال ایتیش غیر محسوس تلقینات خارجه نك - كه شخصیمه ، ذاتی قناعتلره قاریشیدینی ایچون بونلری ده كینده مال ایتمكده بر معنای سرق بولمور - محصولی اولدیغی جهته اجتهادمه توافق ایتمین ملاحظات ، ایسترسه واضع قانون طرفندن سردایدیش اولسون ، بوسبيله لرده كمال جرأته رداوندینی كبی فكرمه ملایم كان افكارده ، ولو برچوقق دماغندن صدور ایتیش بولسون ، او قدر درین قناعت و جسارتله مدافعه ایدمشدر . بجه برحقیقت علمیه نك شخصیتلر شوبله دورسون جمعیتلر فوقنده برقیمتی واردر . فقط بوقناعت هیچ برزمان اجتهاد و حریت افكاره حرمت حسلرینی سوندرمز . جمعیتلر فوقنده قیمتمدار كوردیکم علمی حقیقتلرك انكشافنه خادم بتون مناقشه لر ، تکمیل دوشونجه لر نظرمده یالکیز محترم دكل ، محترم اولدیغی قدرده الزم و قیمتداردر . بوسبيله ردا ایدیان قناعتلر آکامانی بر ایمان صمیمی محصولی اولدیغی ایچون اوقناعت صاحبارینك مغبر اولملری نه قدر حقمسز ایسه مدافعه ایدیلن افكار صاحبارینكده سونیملری او قدر دوغرو اولاماز . بالخاصه ارباب حقوق آره سنده حقسزلق دها چیرکین برمنظره ا کتساب ایددجکی ایچون فكرمه مخالف افكار بسله نلری ساحه مناقشه به دعوتله تظاهر حقیقته خدمت ایتیش اولابیلرسم بوقدر برشرفی ده كیندم ایچون فضله عدایدرم ... الطابتی حقیقتلر کوچ آله كچنلردر ....

کنعان

ادرنه : ۱۴ مارت ۳۳۴ - ۱۹۱۸

فلسفه جزا نه تودلر نهن :

- تور کیه عالم حقوقنه -

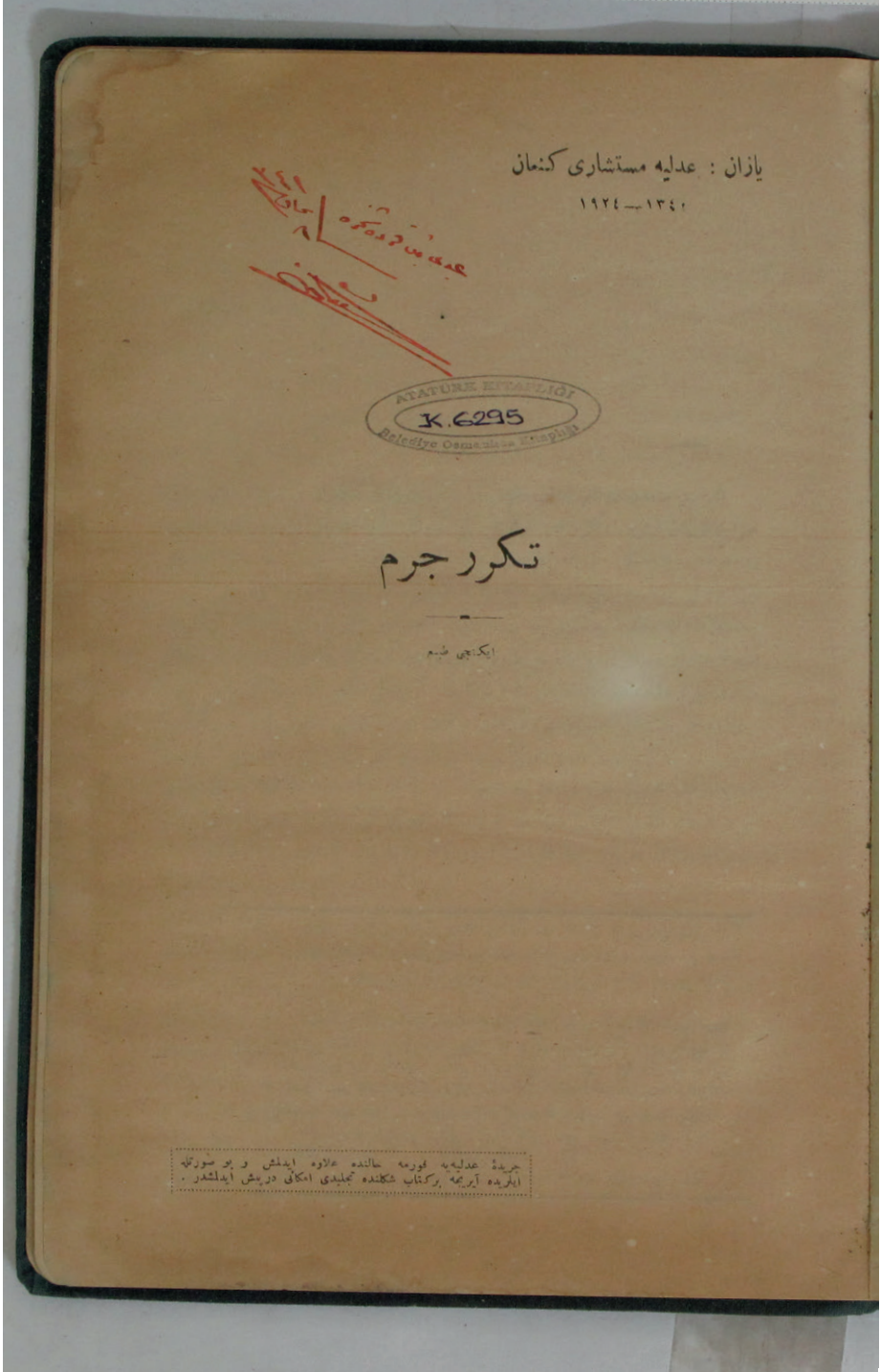
مقصد :

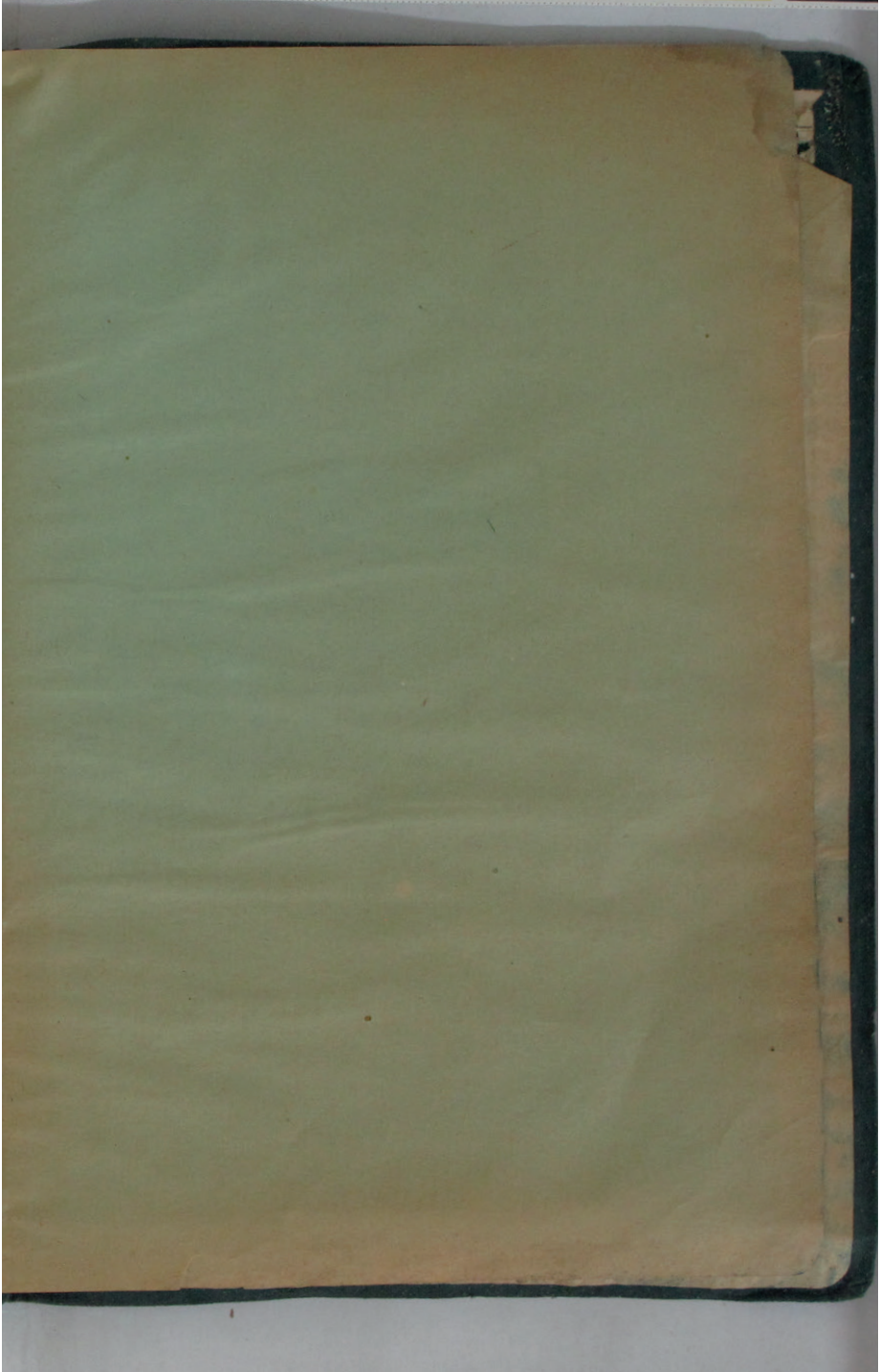
شبهه سز متمدن دولتلر ارباب حقوق آره سنده الك چوق تدقیقات و تسقیداته سبب اولان جزا محضلر نهن بری ده تکرر بجنی اولدیغی کبی تورک ارباب حقوق آره سنده ده - وسیله دوشدکجه - بومسئله حقوقیه موجب بحث و مناقشه اولور ؛ سکنزنجی ماددنک تعدیایله جزا قانونمز سینه سنده بکی نظریه لر بسله مکه باشلادیغی ، قناعت واجتهادلر هنوز تبلر ایتیمه رک و تطبیق قانونه مکلف حاکملری بیه تر ددن ترده صوقدینی ایچون بویکی ماده نک بکی روحی الک صلاحیتدار دماغلری ده بر برینه بکزه مزدوشونجه لر آره سنده بوردینی جهته بومهم و معاق مبحث جزا حقمنده دوشوندکلرمی کله لرله تثبیت آرزوسی حکام آره سنه کیردیکم کوندن بری روحی اشغال ایدیور ، بر طرفدن بویحکک اوروپا ارباب حقوق آره سنده اثرلر ، ترلر وجوده کیرمسنه مقابل مملکت مزده بتون ملاحظات بر ایکی صحیفه لک شرحاره ویاینه او قدر مختصر غزنه مقاله لرینه انحصار ایدره ک الک صلاحیتدار اغزلرک مسدود قالسی بکی بر مسلك منتسبی ایچون جسارت قیرمغه کافی کلدیکی کبی متفکر لر مزک بر چوغی ولواک جدی بر معادله علمیه یی حل ایچون اولسون وقوعه کله جک بر مناقشه یی وسیله اشتهار ویا سبب تجمیل عدا تمسه لرده سویلین سوزلر علی الا کثر حاوی اولدولری منطقه دکل ، فکردن بسبتون آری عدا یلمسی ایجاب ایدن قائلک صفت رسمیه ویا موقع اجتماعیلر یه اولچولدیکی جهته مکسور جرأتلر بر بولمغه حالی آیور ، اونه طرفدن ده مشاعل رسمیه نک تدقیق و تتبع دقیقه لر یی آرائدیغی قدر حالی حادثات ده سلامت ذکر یی سلوب سوپور یوردی . چوقاقنی کچنر ده ظهور ایدن بر حادثه عدلی مسلك قدر دیشر بیک بر قسمی آره سنده قیامایه رق دایما آرداق قالان بوباب مناقشه یی تکرر آجدی . نماذات ، حتی مشاهت شوبله دورسون بر برینه او یمایان افکار و ملاحظات آره سنده مناقشه صمیمیت دائر دسنی اشماغله برابر آجی تأثیرلر براقه جق بر سکه استحاله یه باشلادی . او آجی فقط آجی اولدیغی قدر صمیمی و علمی دقیقه لر چوقدن بری رشیم حالنده قالان بوسطر لک طوغمسی ایچون ایجاب ایدن قوت و جسارتک خالق اولملی که پک آرزومان صوکره طوغه بیلمک امکانه مالک اولدی .

مستشار كنعان بك انديتانك ۱۹۱۸ تاريخنده قلمه آندقلاري بو مهم تدقيق قلمس ، او تاريخدهكى وسائط نضمريه وطبعيهده حرب سبيله چيئان ياران يوزندن اساساً نجات نمود عددده طبع اييليش ومع الاسف بو چوق محدود نسخهلرله كوتبخانهده مروض احتراق اولمشدى .

بو قدر مهم بريدت علميهده تدوينده استيفاد ايدران نايه ، مملكت عالم فكريستده عين موضوع اوزركده بر منافشا غويه كمشاد ايشك ومنافعن بركون مملكت اشله وحقوق اييه متوشل نواته ايشك ايتكدي . بو نايه اوكون حصوله كشمدي . فقط بوكونده بو مهم تدقيقدن مستغنى قالىق ممكن اولمايدغن كوريبوروز . جريده عدليه ، عين دعوايى بكيدين اورتميه آتقله ومستقبل نصيفه لري بو ايدهكى منافشانه كمشاد ايتكجه بو بوك برفيخز وسرور دونه كدمدر . صلاحيتدار نواتي بو ايدهكى نكر واجه اهل لري بر آن اول نشر ايد يلك اوزره كوتدمه لري يادي شكران اولاجمدر . ۱ ايلول ۱۳۴۰

— احسانيات ومدونات قانونيه مدير لري —

Ahlatlıbel Mahallesi İncek
Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Bulvarı
06095 Çankaya / ANKARA
Tel: 0 312 489 81 80 . Faks:0 312 489 81 01
www.taa.gov.tr

TAA NO: 177